

Ita dicit in glo 7. et non filiter in fi. / dānat9 ob culpaz  
a **Q**uo equē. i. non filiter sit famosus. leuez. sic ille q̄ remo-  
uet ob doli. fit tñ ifamis de facto. sic a alias q̄s fit famos9  
de facto solo. vt in adicōibz ex turpi cā descēdētibz. vt ff.  
de act. n. ob. l. cessat. i. rē mēdictis ex famosa fili cā venētis  
bz. vt ff. de vi. n. vi. ar. l. neq; vñ vi. S3 videē q̄ ec ex cl pa  
leui quis sit infamis.

vt ff. 8 bis q̄ no. ifa.  
l. liberoz. s. notat.  
q̄ est huic orra. in eo  
q̄ dicit ibi ignorāciā  
iut nō excusare ab mē  
famia. S3 ēte potē di  
ei q̄ iut ignorātia sit  
lata culpa. qd sic p/  
lo qz oēs debēt scire  
iura. exceptis paucis  
scz mētibz mioribz et  
militibz. vt ff. de iut  
et fac. ig. l. regula. et  
C. del. n. o. l. leges.  
et C. de iut. n. fa. ig.  
l. ostōnes. s. si quis  
ignorat est in culpa  
lata. cū culpa lata sit  
id igrate qd oēs sci-  
unt. vt ff. de n. fi. l.  
late culpe. nō ē ḡ mis-  
rū si ē infamis. vt ff.  
e. l. impuberibz. s. fi.  
vel veri9 h̄m azo. la-  
ta culpa nō infamat  
p̄ finiaz dānatā. s. i po-  
fco sic. si ē tale factuz  
vt i dca. l. liberoz. s.  
notat. et sic sūt tres  
caus vbi lata culpa  
nō opatē dolo. vñ  
hic. duo in glo. supi  
ori. scz leuem q̄.

**S**i quis aut. mē  
dicat. at. vt donec p̄  
lat9 accusatur q̄ de/  
beat administrare ecclia  
stica bona et fa. ad b̄  
C. de sen. pas. l. fi. n.  
ff. e. impuberibz. C.  
e. l. eū quē vt suspe.

et ff. 8 sol. q̄ si forte  
-s. i. c. **Q**uoad. i. donec. **S**uspecta. id est incepta.  
e. **D**ecesserit. accusacōe p̄dente. remoueat intēdit. s.  
f. **E**xtinguitur. qz non nisi vt ab ea. ex quo mortuus est  
vere remotus ē. et qd h̄ dicit. si tutela morte tutoris finia-  
tur. id est si quocūq; alio mō finita tutela sit. vt ff. e. l. p.

**D**ecernant. p̄ iudicē. ac. s. onē. s. a multa idici potē  
b. **S**i quis tutor. vt i possessi. vt ff. de ar. l. n̄ distigue  
m9. s. si arbit. et fa. ff. e. impuberibz. s. fi. s. ē. s. tñ s̄baudicē.

**E**ius. alias ē tutoris in textu. al. n̄. vt ff. e. l. ipubibz  
s̄ alij dicit. ei9. l. pupilli. vt ita administracō tutori auferat

**M**ittat. cā custodie. n̄ vt ex eis alac. s. vt cautū sit pu-  
pillo si male gessit tutor. s. 8 suo vt ff. vbi pu. edu. l. fi. i. fi.

**S**i quis p̄ns tutor. gat alimēta posse decerni. i. dari  
m. **D**ecerni. puta si ne. a qd seq̄. si s̄ p̄ mēdaciū q̄. sic  
n. **M**edaciū. qd si n̄ dicat p̄ mēdaciū. ymo verū s̄ r̄siōe.

**D**icat. nūq̄ 8 suo alē tenet. s. n̄. vt ff. v. pu. edu. l. ij. s. fi.  
o. **R**emittendū. s. n̄ remouendū. vt ff. e. l. tutor. s. tutor

equē **S**i quis aut suspe-  
ctus postulatur. quo ad o-  
gnicio ei9 finiat. mēdicē  
ei administracio vt papmia  
no visum est. s. si suspecti  
ognicio suscepta fuit. po-  
steaq; tutor vel curator q̄  
cesserit extinguit suspecti  
ognicio. **S**i quis tutor  
copiā sui non faciat vt ali-  
menta pupillo decernant  
cauet in ep̄la diuorum se-  
ueri et aubonini. vt in pos-  
sessione bonoz eius pupil-  
lus mittat. et q̄ mora dete-  
riora futura sunt dato cu-  
ratore distrabi iubent. er-  
go vt suspect9 remoueri  
poterit qui nō prestat ali-  
menta. S3 si quis p̄ns ne-  
gat p̄pter inopiā alimēta  
posse decerni. si hoc p̄ mē-  
daciū dicat. remittendū  
eū esse ad p̄fectū vrb̄ pu-  
endū placuit. sicut ille re-  
mittit qui data pecūia mē-  
sterium tutele acquisierit  
vel redemerit. **L**ibertus

**P**lacuit. s. iteo qz maior pena imponet q̄ renocio. vt  
ff. de of. p. vt. l. i. s. itē solē. s. eij ordinē. vt ff. de tute.  
q̄ **R**emittit. s. p̄mendum. l. i. eos. Et nō h̄ ar. s̄ eos  
tutores q̄ pecūia data sibi acq̄tūt se colares. vt ff. de of. p.  
vt. l. i. s. itē solē. n̄ i aut. vt ea q̄ dicit insinuata. s. i. col. vt  
r. **R**emittitur. ob s̄ ec̄ mḡat9 accusari p̄. vt. C. 8 lib.

et eo 22 lib. libti. n̄ fa  
C. e. l. i. et. ij. ap. ff. e.  
s. **N**ouissime. libtus  
me. i. vt. ima pte h̄  
ti. sic. ff. de mti. l. no  
uissime. nam a ibi in  
vltima pte tractatuf  
fui vulpianus pome  
nouissime. accur.  
t. **C**rassandi. i. aian  
di ad delm̄q̄dū. sic  
ff. 8 pen. l. capitaliū  
s. crassatores. inde  
crassoz r̄. imtor ad  
v. **P**restat. malū  
fac. ff. e. l. suspectus.  
et l. qz satisfacō. et  
fa. vt ar. ad qdēz ta-  
lē. si emi libz. et añ.  
q̄ solū p̄cū cōpe-  
riā alieni vel vicōh̄  
q̄ nō teneat solue p̄-  
cū. qz expedit poci9  
non soluere q̄ caucō  
nem de reddēto i cāz  
cuiā omis vel vicij re-  
cipe. quibus cōsonat  
ff. de openfat. l. ij.  
alias. ij. p̄. lex dicit.  
qz non d3 quis se cō/  
mittē fragilitati cau-  
tōis. ff. ad tre. l. cogi-  
s. idē q̄rit. n. C. i. q̄.  
ca. mē. re. l. fi. n. C.  
vt v̄m̄cuiq; liceat. l.  
p. **S**uspe. ij. ap. i.  
dū. naz tuzozē suspe-  
dū non facultates p̄  
ue s̄ fraudulenta vel  
callida cōsacō in res  
bus pupillaribz cō-  
mendat. heres vero  
solis facultatibus p̄-

qz si fraudulenter tutelaz  
filioz vel nepotum p̄oni-  
gessisse p̄betur. ad p̄fectū  
vrb̄s remittit p̄mendum.  
**N**ouissime autē sciēduz  
est eos qui fraudulenter  
tutelam vel curā admni-  
strāt etiam si satis offerāt  
remouēdos esse a tutela.  
qz satisfacō tutoris p̄posi-  
tuz maliuolū nō mutat. s. 3  
diuci9 crassandi in re fai-  
liari facultatem prestat.

**S**uspectuz em̄ euz pu-  
tam9 qui moribus talis ē  
vt suspectus sit. **E**mue-  
ro tutor vel curator q̄uis  
paup sit fidelis tamen et di-  
ligēs remouēd9 n̄ ē quasi  
suspect9. **E**xPLICIT LIBER  
P̄MIS. **I**ncipit sc̄ds de

**R**erum diuisione.  
**V**p̄iore libro 8  
iure p̄sonaz ex  
posuim9. modo  
videam9 de re-  
bus q̄ vel in nostro p̄mo-  
nio. vel extra p̄rimonium

uis suspectus habet creditoribus vt h̄. n. ff. de p̄ul. credi-  
l. si creditoēs. y. **R**emouēd9 n̄ est. p̄mo videē q̄ sic. vt  
C. de tu. n. cu. q̄ satis n̄ da. l. ij. q̄ ē huic s̄. So. ibi n̄ ipel-  
lit ap̄ paup̄tatē. s. qz n̄ factabat. h̄ at fact̄ dedit. possz tñ  
iste se excusāe qd dicit vt dixi. s. t. i. s. q̄ ap̄ paup̄tatē. est  
tñ huic curator adiūgēd9. vt s̄. de cui. s. intdū. n. C. e. l.  
pietatis. n. C. de p̄. tu. l. i. **R**. ica. Ex q̄ dēm ē 8 p̄soms.  
3. **D**e rez diuisione. sc̄tur de rebz vt p̄m̄it. s. 8 iur.  
na. gē. et ci. s. fi. de q̄bz dicit vsq; ad ti. 8 ob. Et i 8 medio ē  
q̄lit acquirūtur res iurē nat̄ali. vt. s. singloz. vsq; ad t. 8  
vsuca. Itē q̄lit iure ciuili. vt ab imd. i antea. Itē q̄lit iurē  
singulari vsq; ad ti. de testam̄tis. Itē q̄lit et p̄ v̄m̄et h̄as  
tem. vt ex testō vel intestato. vel fili mō. vt a ti. de testa-  
vl qz ad ti. de obligacōibus. **A**ccursus.

**V**p̄iore de iurē p̄sonaz. ab illo. t. 8 iur. p. vsq; ad  
a. **M**odo. sic p̄m̄im9. s. 8 iure na. s. fi. h̄  
b. **P**rimo. scz aptitudie. apte em̄ sūt esse in

primonia vt res p delicto hita. **¶** sūt sint i primonia vt  
**¶** Vel ex aptitudine qz n se apte sūt res sacre vel eli-  
 giose vt. j. e. g. nulli. in dū tū dicte res sunt in patrimonio  
 vt si ab hostibus capte sint. vt. ff. de religi. l. cum loca.  
**¶** Habent. talis diuisio h sumit. Rezz em alie sūt i primo-  
 mo. alie eē q vidz i sufficiens. nā alie sūt nec in patrimonio.  
 nec eē. vt sūt vt  
 ff. de usufruc. l. i. i.  
 otra. h. n. qd dīc h  
 pueris. loquitur sim-  
 plicē. nam quedā p  
 uocēdis pueris dicūz  
 tur q alias nō dicerē  
 tur. vt. ff. de ac. r. ob.  
 i obligacō num. i. fi.  
 qd nō ē vifile qz ppe  
 pueros male loquat.  
 vñ non placz. Alij di-  
 cūt h de cor. poralibz  
 rebz tū loq qd ē fal-  
 sū. qd colligit ex con-  
 tinuacōe hui. r. ad q  
 tuoz sequentes. Nos  
 dicim. seruitutes eē  
 in bonis. cū eaz noie  
 agam. r. excipiamus  
 vt. ff. de acq. rez. do-  
 rem. r. l. statuas. qd  
 at i dicta. l. d. eas nō  
 esse in bonis vel ex-  
 dicit ideo qz p se nō  
 censent. vt est posses-  
 sio tigni i domo possi-  
 ti. qz nō intelligit ti-  
 gnū dū durat domus  
 p se. vt. ff. de usufr. eū  
 qui. e. **¶** Quedaz. h  
 fit alia diuisio.  
**¶** Coia sunt. nō tū  
 agit co. di. f. pla. h. **¶** Oim. f. vfu nō ppetate. vt. d. j. e. g.  
 h. **¶** Quedā. p. i. q. i. publica. l. oim. p. l. o. vt. s. t. i. r. qd  
 g. ois. r. j. e. g. flumia. alias dicit publicū qd ē hui. p. l. l.  
 illi. tū. vt. campus marci. vt. C. de sacrosac. l. fi. et h. d. z  
 i. **¶** Vmuerfitatis. j. e. g. vniuersitatis. mag. vniuersitatis.  
 k. **¶** Nulli. vt. j. e. g. nulli. sūt singloz. nec enim ad su-  
 l. **¶** Et que varijs. scilicet q. p. iora refertur. accur.  
 m. **¶** Et subiectis. j. e. g. singloz. vsqz ad finem ti.  
 n. **¶** Et quidē. nāali iur. i. iur. gē. qd ē nāali rōe inductuz.  
 vt. ff. de iur. et iur. oēs. g. qd hō. de q. h. loqitur. vt. j. e. g.  
 singloz. et i. fi. hui. g. nam iure nāali pmeo etiā alia el-  
 sent coia. non tū agit co. di. f. pla. nisi postq. fca fuit oc-  
 cupacio. Et q. dicit oim. sez. vfu nō ppetate. vt. predigi.  
 o. **¶** Profluēs. id est de celo cadens. g. si qd prohibeat.  
 p. **¶** Et mare sic. ff. de iur. l. iur. r. r. ar. j. e. g. si tū  
 q. **¶** Et p. hoc. i. p. ois. cū sit accessio mar. h. oē. ff. ne qd i  
 lo. pu. litora. vbi d. litora eē p. h. rōm. S. illud ē vezz. q.  
 ad iudicōz. vñ tū sūt coia. vt. h. sic. C. d. qdri. p. l. bñ a ze  
 none sec. i. ripa flumis. q. nō ē publica. l. flum. sit publicuz.  
 vt. j. e. g. al. ripaz. l. h. ppetas. r. p. eē rō. qz iundacō fluis  
 raro veit. et id eē p. vtilitas in ppetate ripe. at mare assis-  
 due mundaē. vñ p puula momēta estz vtilitas. nō g. p. p. r. e.  
 tas qnē. vt. C. de lo. q. li. l. fi. g. fi. significacōes. d. ei ca/  
 q. Villis. ab alio ipi poitis. h. z. duas. sa. l. isula qdaz in q.  
 nō hitaē. h. vel recia ponunt. vt. p. aquā ibi ofugit. vel  
 frua. r. reponunt. vt. h. r. ff. de usufr. arboribz. i. pñ. si hō  
 ibi hitareē. eēt p. diū urbanū. vt. j. de v. ruf. p. j. e. dicit villa

nōm habent. **¶** Quedā em  
 naturali iure coia sunt oī  
 um. quedam publica que  
 dam vniuersitatis. qdā nul-  
 li. p. laqz singloz q. ex va-  
 rijs caus. cuiqz acq. runt.  
 sic ex subiectis apparebit  
**¶** Et qdē nāali iure coia  
 sunt oim. h. aer aq. pfluēs.  
 et mare. r. p. h. littora mar.  
**¶** Nemo igit ad lit. mar.  
 accedē phibet dū tū vill.  
 ab alijs edificatis r. monu-  
 metis r. edificijs se abstinē  
 at. qz nō sunt iur. gētiū coia  
 s. z. edificaciū sic r. mare.  
**¶** Flumina autem omnia  
 et portus publica sunt.  
**¶** Ideo qz ius piscandi om-  
 nibus cōe est. in portu flu-  
 minibz qz. **¶** Est at lit. ma-

gregacō hoim. **¶** Quis sit monumentū habet. ff. de  
 t. **¶** Et monumen. religio. l. ij. g. monumentum. accur.  
 s. **¶** Edificijs. i. alijs. de iure gentiū. sic a mare. ymo co-  
 t. **¶** Iur. gentiū. i. coia. r. qui edificauerūt. vt. ff. e. l. itm.  
 v. **¶** Sicut mare. h. otinua qd ē. j. statim. est autem. ac. ac.  
 r. **¶** Flumina at oia. l. ppetua. vt padus r. renū. quedam em  
 sūt puata. vt fossata  
 i agris poita. q. qnqz  
 curūt. qnqz n. vt. ff.  
 de flu. et ne qd i flu.  
 . l. i. et. ij. et. ff. e. ne/  
 mo. m. fi. accur.  
 y. **¶** Oibus. nec q. sūt  
 pmo lōgo tpe pesca-  
 tus aliū supuemētez  
 spelle p. vt. ff. de vfu  
 cap. l. fi. n. forte. xxx  
 an. vt de diū. tēp. r.  
 p. sc. si q. s. vel h. jo-  
 itelligo hāc legez si  
 quisqz qn erat in pos-  
 sessione. piscandi.  
 z. **¶** Comune. i. in coi-  
 omibz p. z. non at est  
 cōe. ymo publicum.  
 a. **¶** Est autē litus. vt  
 . ff. de v. sig. l. litus.  
 b. **¶** Hyemus. i. hye-  
 malis. q. d. q. tūcūqz  
 mare aliq. tēpe plus  
 extēditur in hyme.  
 vel estate. tantum est  
 litus eius. accur.  
 c. **¶** Excurrit. h. otinua  
 qd est. j. e. g. litozum.  
 d. **¶** Ripaz. i. flumis  
 e. **¶** Gētiū. i. d. iur. gē.  
 vel id est omnibz gē-  
 tibus publice patēt.  
 f. **¶** Eaz. i. ripaz. g. **¶** Litorum id est hominū quoz. ac  
 h. **¶** Adherēt. S. quid si via publica ē in medio int. flumē  
 et agz. Re. n. idē qd hic. vt. ff. de acq. rez. do. l. marcius.  
 i. **¶** In eisdē. l. ripis. ac. r. tor. vult ligare. dñs vult icadē.  
 k. **¶** Eoz. S. qd si pesca. videt dñs pferēd. vt. s. d. hif  
 q. sūt sui. v. alie. iur. i. fi. ibi. nec cuiq. ac. et. C. de iudic. ne  
 mo. et. ff. lo. ma. etiam. g. licet. S. z. otra. et edo. vt. ff. de vfu  
 et ha. l. fi. et de usufruc. si cui. g. item. nec ua. est. accur.  
 l. **¶** Litorum. scilicet maris. vt sequitur.  
 m. **¶** Publicis. s. e. g. et qdem. ibi. r. p. h. ac. otra. So. dixit  
 plato oia coia eē publica. et ecōtra. r. rōne qz dā vfu. vt  
 ecce tā mare q. flumia et litora et ripe in vfu cū aimātuz  
 sūt et in bibēdo. et i abluēdo et amōrādo et silia qz exigit  
 natura. h. ius piscādi qd i his ē solū opetit homibz et recia  
 sicādi. et qdā silia. port. tū dixit esse publicos. nō coēs.  
 S. jo. dicit nulla coia esse publica. vel cōtra. ea em demde  
 sunt coia. q. cū sūt in vfu oim. aiantū. occupātū ceduntur  
 vt lapilli et gēme et litora maris. j. e. g. tē lapilli. et. ff. e.  
 j. tē lapilli. h. publica nō solū nō cedunt occupātū. ymo itē di-  
 cta pponunt qd i eis fiat. vt. ff. ne qd i lo. pu. et de flu. et d.  
 alijs. t. p. quō p. esse q. ait. p. cū i diuisione. s. poita velut  
 due spēs oppoite ponitur. coia et publica. vt. s. e. m. p. h. et  
 qd dicit h. public. i. cois vel public. q. ad vfu. cōe. q. ad p.  
 n. **¶** Et iur. gentium. id est de iure gentium. p. r. et em  
 o. **¶** Maris. scilicet est. et protherō. i. o. do. cōuer. sus-  
 p. **¶** Sicut recia. ystherō. vt. ff. e. riparum. Accur.  
 o. **¶** Eozum. scilicet litorum. Accur. hus. florentinus.

ris qtenus hybernus flu-  
 ctus maxim. excurrit. Ri-  
 paz. qz v. s. publicus et  
 portus iure gētiū ē sic  
 ipius flumis. **¶** Itaqz na-  
 ues ad eas ripas a p. p. caē  
 funes arboribus ibi natis  
 religare onus aliquod in  
 his reponere cuiuslibz libe-  
 rū ē sicut p. ipm. flumē nauī  
 gare. **¶** S. p. r. ietas earuz  
 illoz ē qz p. dijs adherēt  
 qua de cā arbores in eisdē  
 nate eorū sunt. **¶** Litorum  
 qz v. s. publicus iure gē-  
 tium est sicut et ipius ma-  
 ris r. ob id quibuslibz libe-  
 rerū est m. sam. mibi po-  
 nere. m. q. se recipiāt sic re-  
 cia ficcare r. ex mari dedu-  
 cē. p. r. ietas autem eorum

a **Nullius**. s. hois singularis oim aut sunt. n sic differt ab illo. s. nullius. i. statim posito. qñq dicunt. i. vni pñ. b **Uniuersitatis**. q ec publices. vt. C. de sacrosā. ec. l. fi. i. pñ. s. h. al. accipit. s. e. s. flumia. nā loqē ibi de illo qd ē pub c **Inciatibz**. et ciuitatū sūt. accur. **Licū** omniū pñoz d **Theatra**. a theōiādo. i. inspiciēdo vt in arena hōnē fi. e **Stadia**. stadiū ē octaua p s miliarij. quā hercules curze bat vno anhelitu vt legitur in historijs. f **Silia**. que sūt ad delcāoz pñ. vt late vie a picture i pala: g **Sz** si q. al. cio. si q. necitatis cā fca. vt curia cōis. palaciū nauigium. et sunt sup dca uniuersitatis dñio. et vsu. s. pla. dixit vsu tm esse uniuersitatis alia sunt q dñio a fru ctu effecta sūt uniuersitatis nō vsu. vt fūdi ciuitatis et hui. vt. ff. de in ius w. sed si hac. s. qui manumittit. a de h. sig. l. inter pub licam. a de ostra. ep. l. sed celsus. s. i. ac. h

**Nullius** aut res scz hois vl' hoim. nec pē esse. s. sunt in boni dei censura siue dispō ne. et sic nō ob. q. pos set dici de cōibz a pu blicis rebz uniuersi / tatū q vident nulli9 esse. qz esse pnt a sūt hoim. l3 nō hois sinz glāris. Itē ostra. j. e. s. fere. So. vt ibi. i **Pōtifices**. i. p̄pas et epos. s3 nūqd im pator ddicare pē. vi det q sic. vt. ff. e. l. sacra. s. i. vbi dedicat id ē ptātē dedicandi dat. nā olim impato / res erāt factōtes. vt i canombz s3. vel dic dedicat alij. i. ep̄o. p mittēdo sine req̄ficōe vl' ocedit. s. req̄fitus

k **Edes sacre**. hie loc9 dicit sacer vt h et scūs. vt. C. s. sa crosāc. ec. l. i. Itē religios9. vt i aut. vt religiose domus. l **Et donaria**. id est thuribula. et cruces et calices. m **Que etiā**. s. donaria. nō aut referas ad edes sacras. nā ille nullo mō pnt alienari. vt in aut. de ali. a ephi. s. et qz n **Cōstōez**. vt. C. de sacrosāc. ec. l. scimus. **Cognouim9** o **Excepta**. nā hoim aie qbullibet rebz p̄onēde sunt. vt C. de sacrosāc. ec. l. scim9. in fi. Itē p̄t debitū si qd h3 ec clesia. vt i aut. de ali. a emphi. s. et h etiā sup his. coll. ij. Itē p̄t alimenta pauperum. vt. rñ. q. ij. c. auz. h3 ecia. p **Prophanū**. i. nō sacz. s. sacer si ab hostibz capiat vt q **Remanet**. desinit tñ eē. s. de inuti. stipu. s. i. et. ff. s

litoz p̄t intelligi nullius esse. s3 eiusdē iuris eē cū9 a mare. 7 que subiacēt ma ri vt terza vel harena.

**Uniuersitatis** at sunt nō singuloz. veluti qm ciui: tatibz sunt vt theatra sta dia 7 similia. 7 si qua alia sunt omnia ciuitatū **Nullius** at sunt res sacre et re ligiose a scē. qd em diuini iuris est id nulli9 in bonis est. **Sacre** res sunt q rite p pontifices deo consecra te sunt. veluti edes sacre 7 dona q rite ad ministeriuz dei dedicata sunt. q etiā p nēam ostōnem alienari et obligari phibuius. exce pta cā redempcōis capti uoz. **Si** quis aut auēte sua qfi sacz sibi ostituerit sacru non est. sed pphanū

**Locus** autē in quo edes sacre sunt edificate. eē di: rupto edificō. locus sacer manet adhuc. vt papima: nus sc̄pfit. **Religiosum** aut locum vnusquisqz sua volūtate fac. duz mortuuz infert in locum suum. **In** cōem at locus puruz inuis

religi. cū loca. s. h sacramētari9. Itē locus esse religiosus desinit qñ ea remouent que ta lemuz reddebant. vt. ff. e. sacre. s. illud. et de relig. l. ant epenul. in fi. accur. r **Religiosum**. vnusquisqz aliud i sacro. vt. s. e. s. sacre. s **Mortuū**. s. tot. vel saltē caput cui9 ymagie agnoscu. vt. ff. de relig. l. cū i diuersis. **Quid** si p̄tclari caput est in diuers locis. Rēn. illū esse religiosum vbi ē maior ps. vt ar. j. de vūl. subst. s. h ex di sparibz. si aut equali ter neuter. s. m jo. t **In** cōe vero. muiz tis. hoc fauore religi onis iam facte. alias cōtra. vt. s. p. s. et ff. cōi. di. l. sabimus. v **Inferre** non licz extrancos. Nam ipse focus recte ibi sepe liri potest etiam sine cōsensu ceteroz. ma xime cū nō est ali9 lo cus in quo sepeliret. vt. ff. s. reli. a simp. fu. l. si plures.

**Item** usufructus scz loci puri. ar. l. ff. s. vū. a ha. l. fi. ac. p **Proprietariū**. n cō senciāt fructuarius. vel nisi testatorem q usufructuz legauit velit sepelire. vt. ff. de hli. l. ij. s. si usufr. 3 **Cōsenciēte**. Quid si pmo consensit. post penituit añ illacōnē Rēn. sufficit semel v luisse. vt. ff. de aqua plu. ar. l. in diem.

**Sancte** res qz veluti mu ri 7 porte ciuitatis quodā modo diuini iuris sunt. et iō nulli9 in bonis sunt. iō aut muros scōs dicimus. qz pena capitis cōstituta fit in eos qui aliqd in mu ros sanctos dliqrunt. iō et leguz eas ptes quibus penā ostituim9 adū9 eos qui ostra legem fecerint sã ctiones vocam9. **Singu** loz aut hominum multis modis res fiūt. **Quarū** dam em reruz dñium nan ciscimur iure naturali. qd sic diximus appellatur iuf gentiuz. quarundā hō iu re ciuili. **Cōmodi9** itaqz

a **Sancte** qz murt scz ciuitatis romane. quid de ciuitate alia vel castro. Rēn. nec ibi qēp̄ facere licz sine auēte p̄fedis. vt. ff. e. sac. s. muros vel forte uniuersitati l3 nō puato. vt. C. de opibz pub. oēs. b **Sanctos**. i. firmos. a factio tis. nō calce vel lapidibus s3 lege firmati. vt se quiē. s. vel rūpendo. sic fec rem9 fraf c **Deliquit**. s. Encēdēdo. tomuli. vt h. et. ff. e. l. fi. **Vñ** Lucanus. fraterno primi maduere sanguine muri. d **Constituimus**. vt. C. dele. et con. l. non dubium. e **Sanctōes**. i. stricta sigficacōe. qñz pomē largi9 p qli bet impiali lege. vt. C. de no. C. fa. ibi colligētes hō ac. qñz largissime p collectōe toci9 iur ciuilis. vt i phe. ff. in f. **Singloz**. dixim9. s. vbi. Rē. s. diut. na. s. i. ibi qd pñ hō natāli. vel. s. de iur. na. s. h naturalia. vel meli9. s. e. s.

a **Sancte** qz murt scz ciuitatis romane. quid de ciuitate alia vel castro. Rēn. nec ibi qēp̄ facere licz sine auēte p̄fedis. vt. ff. e. sac. s. muros vel forte uniuersitati l3 nō puato. vt. C. de opibz pub. oēs. b **Sanctos**. i. firmos. a factio tis. nō calce vel lapidibus s3 lege firmati. vt se quiē. s. vel rūpendo. sic fec rem9 fraf c **Deliquit**. s. Encēdēdo. tomuli. vt h. et. ff. e. l. fi. **Vñ** Lucanus. fraterno primi maduere sanguine muri. d **Constituimus**. vt. C. dele. et con. l. non dubium. e **Sanctōes**. i. stricta sigficacōe. qñz pomē largi9 p qli bet impiali lege. vt. C. de no. C. fa. ibi colligētes hō ac. qñz largissime p collectōe toci9 iur ciuilis. vt i phe. ff. in f. **Singloz**. dixim9. s. vbi. Rē. s. diut. na. s. i. ibi qd pñ hō natāli. vel. s. de iur. na. s. h naturalia. vel meli9. s. e. s.

et quide. **I**n lucapione. ar. rogacoe. successioe. deportaci  
**S**ure. vt. one. mōcl. acōne. de qbz. iapier. dice. j. s. v. s.  
**V**etustiore. sic. ff. de iur. i. mu. l. sp. i. **N**ata. id. lucap.  
 ē de. **P**rodidit. id ē. stati. cū. p. creauit. de. gentes. itari. fuit.  
**C**elo. i. ae. ius. gē. re. m. fē. qz. a. veru. stio. i. i. cipiē. d. g. nē.  
**S**imul. atz. i. stati. post. nē. s. nū. quid. res. sacre. oceduntur. occupanti. vt. s. e. g. nullius. r. res. d. m. nullius. homis. vj. vel. vij. modis. Natur. a. vt. h. facto. vt. j. e. g. pen. **T**ē. tpe. vt. ff. d. acq. re. do. l. nunq. g. thesaurus. a. i. his. tē. locū. hz. hec. regu. la. nisi. q. in. thesauro. de. equitate. dimidiuz. dno. soli. restituit. vt. j. e. g. thesauros. **I**ez. cē. sū. ra. vt. s. e. g. nul. lius. **T**ē. casu. vt. i. hē. ditate. iacere. q. vices. dñe. repñtat. vt. j. de. stipu. s. i. pñ. **T**ē. cul. pa. hois. vt. sū. i. egro. tātē. vt. C. d. lat. lib. tol. l. i. g. lantimus. e. tiā. in. b. **T**ē. iut. natu. ralis. ostōne. vt. liber. hō. vt. ff. de. h. obli. mē. stipu. g. sacram. **N**ec. mē. est. quo. ad. acq. uerē. dū. domniū. p. **P**lane. venādi. as. hud. si. cā. requirē. di. fu. gitiū. meū. vt. C. d. s. fug. l. ij. vel. glandis. colligē. de. cā. vt. ff. d. glā. le. l. i. vel. vt. reci. piā. pecuniā. quaz. ibi. absē. di. vt. ff. ad. ex. thesaurus. vel. si. vide. miā. quā. emi. tollē. me. venditor. phibeat. vt. ff. de. ac. ep. q. pē. dē. q. **I**ngrediat. **Q**uid. si. p. phibicōz. **R**ē. nō. facit. suū. vt. C. d. rei. vē. si. fundū. et. l. certū. et. fa. j. e. g. pla. ne. strariū. nō. glo. ff. de. h. ruf. p. l. diu. 9. et. hoc. est. verus. ac. t. **Q**uid. qd. libtatez. id ē. laritate. vt. stati. seqtur. vt. ff. de. acq. rez. do. nat. alē. et. l. pō. ac. **S**at. alē. difficilis. i. impossibilis. sic. ff. p. loē. l. de. illo. **E** contra. ff. de. his. qui. deiece. vel. effude. l. ij. **P**ersecucō. sic. ff. de. acq. pos. l. in. g. nerua. accur.

a vetustiore iure incipe pa  
 la est aut vetusti<sup>9</sup> esse ius  
 naturale. qd cum ipo gñe  
 humano rez natura pdi  
 dit. **C**iuilia aut iura cepe  
 rūt esse cū ciuitates cōdi  
 et mgratus creati r leges  
 scribi ceperūt. **F**ere igit  
 bestie wlucres r pisces. r  
 omnia animalia que i ma  
 ri celo terra nascunt simul  
 atqz ab aliquo capta fue  
 rint iure gentium stati illi  
 us esse incipiūt. **U**nd em  
 antea nullius est id natu  
 rali rōne occupanti conce  
 dit. **N**ec interest feras  
 bestias et wlucres vtruz  
 suo fundo quis capiat an  
 alieno. **P**lane qui in alie  
 num fundum ingreditur.  
 venādi ā aucupādi grā pē  
 a dño si id pūderit phibe  
 ri ne ingredit. **Q**uid qd  
 autē eoz cepis eousqz tu  
 um esse intelligitur donec  
 tua custodia coherceat.  
**C**ū hō euaserit tuā cus  
 todia r in libertate se re  
 cepit tuū esse definit r rur  
 sus occupatis sit. **N**atu  
 rale aut libertate recipe i  
 telligit. cū vel oculos tuos  
 effugerit. vel ita sit i spe  
 ctu tuo vt difficilis sit ei  
 psecucō. **I**llud questuz  
 est an si fera bestia ita vul  
 nerata sit vt capi possit.  
 statim tua esse intelligat.  
 et quibusdā placuit stati  
 esse tuā r eousqz tuā vide

**V** illud. sic. ff. de acq. rez. do. natura lem. g. illud.  
**C**api. ofiderata natā homis a aialis nō diuina possibi  
 litate. h. nec oino facultatē aliō. **P**ossit. sic. ff. d. ac.  
 re. do. nat. alē. g. illud.  
**S**ed posteriorēz  
 sic. ff. e. in laqueum.  
**A**ccidē. l. z. cī. pte  
 tur vni. i. eū vulnera  
 tū nō tñ sequit vt ca  
 pi possit. vt. C. de. p.  
 ba. l. neqz naturales.  
**C**apia. s. nō. q. in.  
 spicit quod euenire  
 pē. sic. ff. loc. si. q. s. do  
 mū. g. idē. qrit. si. hū. p.  
 tus. vt. ff. ad. tre. luci  
 us. g. penulē. a. ad. l.  
 fal. l. m. qntitate. g.  
 mag. et. ff. ex. qbz. cā.  
 ma. h. et. si. p. p. si. f. s.  
 rie. et. ff. d. h. ruf. p. q.  
 sella. g. ij. et. de. dā. in.  
 fec. q. bō. g. m. e. r. in.  
 oira. ff. de. pecu. l. eo.  
 tpe. i. r. **C**apiū.  
 ocoz. ff. de. acq. rez. u.  
 do. l. nat. alē. g. apiū.  
**F**era. i. n. mā. sū. eta.  
**A**luco. vas. est. v.  
 bi. apes. manēt. qñqz.  
 p. loco. n. flumē. cur  
 rit. poni. vt. j. e. g. in.  
 sula. **I**ncluserit.  
 qd. bul. facere. noluit.  
 dicens. magis. timeo.  
 scādali. q. futuz. uidi.  
 ciū. vt. no. ff. de. acq.  
 rez. do. l. in. laqueū.  
**D**ñs. erit. nec. fur.  
 titen. t. vt. ff. d. fur.  
 si. apes. **I**nteg.  
 id. est. ante. q. intret.  
**P**reuderis. **Q**uid.  
 si. fuit. ingressus. an.  
 pot. it. retine. cū. vt. de.  
 qd. accepit. cū. hō. q. li.  
 bz. possit. phibere. ne.  
 q. s. mtr. et. fund. i. sū.  
**R**ē. n. cū. dñs. fact. 9. fit.  
 p. occupacōz. n. video.  
 q. re. dñat. cē. dñs. ar.  
 hui. 9. g. q. tñ. puidē. ti.  
**E**xamē. i. cō. sū. lit.  
 vni. s. itas. apiū. al. p.  
 pbacō. e. poni. al. p.  
 iudicō. vt. C. d. aduo.  
 diū. iudi. l. neminē. a.  
 forte. suatur. aliud. de.  
 osuetudie. in. b. g. a. in.  
 sup. ioribus. duobus.  
**P**auonū. fera. i. n.  
 p. orsus. domesticat.  
 mansueta. accur.  
**N**ec. ad. rē. i. n. obstat. his. q. dixim. **N**uaz. s. apiū.  
**C**eruos. qz. s. euoz. i. gñe. **P**oz. s. ling. loz. in.  
**T**al. reglā. h. nō. tria. gñā. aialiū. mansueta. vt. sp. ecie

in re

galline i quibz hz locū hōc regula vt vbiūqz sint dñi eē intelligūt vt j. pr. g. itē fera p̄sus. a i hīs hz locū alia reglā. q. occupātū. cedunt. vt. s. e. g. fē. a. g. illud. a. g. a/ p̄iū. et. g. examē. Itēz fera nō natālit hz acci dētalit māfuetā. a in hīs obtinēz hz p̄ns iegu la. a fa. ad b. ff. e. na: turalē. p totū vsz ad a. **Deficit. nō** .g. fi exteriora iudicāt am mi secreta interiora. et fact. ff. de edil. l. si tamen. g. ij.

**Gallmaz.** .f. oim vt statim inat vt dic singlōz in specie.

**Feras.** .f. falianos. **Anseres.** scilicet domestic.

**Gal me.** domestice **Turbat.** vt p vul pem vel per miluum. **Gui lucrandi.** scz vt hēat pēnas vel o ua. alias em nō omit tiē furtim n̄ lucrādī animus interueniat. vt. ff. de fure. l. i. g. fi

**3** nūqd dōl<sup>9</sup> fit i v<sup>o</sup> no ouo. R. sic. sed de dolo nō agiē in re mi nori duobz aureis. vt. ff. de dolo. si oleū .g. fi. a. l. se. Sed qre nō agiē de dolo cū a/ giē furtivē hz. fure fit plez qz et iō fre/ quētius puniendū. s. jo. vt. ff. de peis. aut fca. g. fi. Et nō ex hoc .g. q. q̄libz actō etiāz p vno nūmo dat. vt. ff. de dam. infect. si p̄petari. in fi. i. R. et. ff. de diūgē. cū e mā. li. l. i. g. illud. hz fal lit i casibz. ecce ei cōz modo tibi fuuz. et tu eū alis. nō repetis al

me expēlas modicas. vt. ff. omo. in rebz. g. p̄it. et. ff. de i: pē. in re. do. fac. l. a. aū oia. et excepta actōe doli vt dēm ē

**Itē** excipe qd ē. ff. de dam. infec. ex damni. in p̄. ac. h. **Itē** ab hostibz. vt quibus populus romanus bellum in dirit. vel ipsi populo romano. vt. ff. de capt. hostes. a. ff. de v. sig. hostes. et. l. quos nos hostes.

**Si euaserint.** et aio a corpe. vt. ff. de capt. l. n̄. in p̄. **Recipiūt.** iure postliminij. vt. s. qbz mo. ius pa. pe. ol .g. si ab hostibz. p̄cōsi. et q̄ sit int̄ eos lapillos a gēmas

**Itē lapilli.** .f. / differēcia. a margaritas dic. vt. ff. de auro et ar. le. l. i. et. l. si non sint. g. fi.

**Inueniūt.** q̄ tū nō sūt alicui. alias sē. j. e. g. fi.

**Naturali.** id est gentium. vt. s. e. g. singulorum.

**Inuētoris.** ita demū si occupat siue apphēdat. si al. fm azo. nā i supiori. g. a i alijs p̄cedētibz. hīs q̄ p occupacōz grunt tractat. vñ qd idē psequit̄ hic vicinitas scripture

pbata est. vt eousqz tua esse itelligantur donec ai mū reuertēdi habeāt. naz si aim reuertēdi defierit hre etiā tua esse definūt. et fiūt occupatiū. Reuertēdi autē aim videntē definē hre tē cū reuertēdi osuetudinē de seruerūt. **Gallmaz** qz a anserum non est fera natura. idōqz ex eo possum<sup>9</sup> intelligē qd alie sunt galli ne qz feras vocam<sup>9</sup>. Itēz alij sunt anseres qz feras vocamus. idēqz si anseres tui aut galline tue aliquo mō turbati ēbateqz euola uerint. licz ospectū tuū ef fugerint. q̄cūz tū loco sint tui tueve eē intelligunt. et q̄ lucrādī aio ea animalia d̄tinet furtuz omittē intel ligit. **Itē** ea q̄ ab hosti bz capim<sup>9</sup> iure gētuz sta tiz n̄a fiūt adō qdē vt et libi homines in fuitutem n̄az deducāt. q̄ tū si euase rint a n̄a ptate et ad suos reūsi fuerint. p̄stinū status recipiūt. **Itē** lapilli et gēme et ceta q̄ in littoze in

inat. vt. ff. de testamētis. l. hēdes. g. hz et si notā. a. ff. de l. i. si fuus plū. g. fi. a aduerbiū h̄itudinis. s. qd est in p̄. .g. apte dat. itelligē aliud esse in thesauro cui<sup>9</sup> tractat<sup>9</sup> ē

ueniunt iure naturali sta tim inuētoris fiunt. **Itē** ea q̄ ex aialibz dñio tuo s̄b iectis nata sūt. eodez iure tibi acquirunt. **Pretea** qd p alluionez agro tuo flumē adiecit iurgētuz ti bi acquirit. **Est** autē allu uio incrementuz latēs. p al luionē autē id videt̄ ad i ci. qd ita paulatiz adicit. vt intelligi nō possit. q̄ tū quoq̄ momento temporis adicit. **Ad** si vis flumis de tuo p̄dio aliquā ptē ex traxerit. et vicino p̄dio ap pulerit palā est eam tuā p manere. **Plane** si longiori tpe fundo vicini tui hēbit arborezqz quas secuz tra xerit in eum fundum radi ces egerint ex eo tpe vidē tur vicini fundo acquisitē esse. **Insula** q̄ in mari na ta est qd raro accidit. oc cupātis fit. nullius em esse credit. **At** insula in flumi ne nata qd frēq̄nter acci dit si quidē mediā ptē flu minis teneat. cōis est eo rum q̄ ab v̄qz pte flumis

valde ad hoc sepat<sup>9</sup> vt. j. e. g. thesauros. a ideo p̄mum videnti a inuēnti et non occu panti queritur.

**Itē** ea. nunc mus tat filū et materiaz. et dicit de his q̄ acq runt p accessionē dis secretam. a in sequēti .g. p̄teza dicit de ac cessione concreta.

**Ex** aialibus. femi gnis siue rōnabilibz vt ex ancillis. vt. s. d iur p. g. fui. siue irōz nabilibus. vt. ff. de reuen. l. si fru. g. idē a. C. de rei v̄. g. idēz scribit.

**Domino** tuo. vel quasi. vt si bona fide possides aial irōnale vt. ff. de acqui. reruz do. l. bone fi. g. fi. mo ita i rōnali. vt. j. e. g. in pecud. et est ratio vt ibi. accur.

**Godē.** .f. gentium. **Adiecit.** ponendo iuxta tuum p̄dium.

**Applicauit.** alias appulerit. i. apposue rit vt subic̄ puta crus tam terre forte vi neate et marborate.

**Incrementum.** id est augmentum.

**Intelligē.** .f. tota die ibi figas intuituz et hoc p̄pter imbeci litatē naturalis v̄i<sup>9</sup> q̄ tā subtilia p̄ndō n̄ p̄. vt i cucurbita ptz que cito crescit. tam p̄cipi non potest q̄s tum crescit quoq̄ mo

mento t̄pis. h̄i quodā ḡne agroz. cessat ius alluuioms. vt in agris militibz assignatis a p̄ncipe. q̄ limitati dicunt. vt ff. e. l. in agris. que sit rō diuerstatis. die. vt. e. l. in fi.

**Longiori.** .f. lōgo. scz tāto vt faciāt radices vt sequit̄. vel etiā ipsa terra apposita v̄mitatē alteri t̄re fecit cui appo mē. vt. ff. d̄. d̄. if. e. l. B̄ apli<sup>9</sup>. g. ita demū. **3** quō scit̄ q̄ h̄ vnicō erit facta. R̄n. p rusticos qui talia sciunt. vt i aut de non alie. aut p̄mu. g. q̄ autem dictum est. col. ij.

**Acquisitē.** vtilis tū rei v̄. p̄ori dñō dat. fm. M. vt. ff. de rei ven. si frumentū. g. de arboze. h̄ nos otra. h̄i fcm ad extimacōz damni. vt. ff. de rei v̄. l. in rē. g. itē. h̄ rei v̄. nō datur. vt. ff. de dam. infec. s̄ amplius. g. alphenus.

**Insula.** .f. loc<sup>9</sup> v̄ndiqz circūdat<sup>9</sup> aq̄. vt h̄. et. ff. e. l. az deo. g. insula. et. l. insula. alias q̄nqz p domo i mari posita q̄ i salo. i. i falso posita ē fm p̄s. **Itē** q̄nqz p q̄libz domoyt .ff. de eo q̄ certo loco da. l. in. g. si q̄s insula. **Itē** nō diligēt

Fragmentary text from the right edge of the page, including words like "insula", "domo", "salto", "domoyt", "diligēt".



quoz nullus est h. Itē si h vera sūt q specificati cedāt. Cōtra ē reglā q dicitur. neminē cū alteri iactura fieri locupletōrē. vt ff. de odi. ide. nā nāā. R. n. l3 fiat sua spēs q ad totū minū. tñ actōe i factū tenet ad estimacōz. vt ff. de rei vē. l. m rē. g. itē si quecūqz. et ff. de dona. inter vi. a vxo. l. si mulier. g. i. et l. scilicet. a

**Et alieno. s. lana.**

**Aliena. h incipit** dicē de accessiōe q fit hūana natura opāte

**Domini. h si possit** reduci ad pōrē materiā. fit cōis hīta rōne materiāz. a nō cedit specificanti. vt ff. e. l. qd qd. g. si. in fi. jdē forte erit a qñ mala fide fecit l3 idu ei nō possit. vt ff. ad exhiben. l. de deo. g. si quis. accur.

**Si tam purpurā** vt mamcā vñ gironē si aut ipi fili puta in tela. tūc alia rōne est dñs factus purpure scz iure specificacōis vt. s. pr. g. a pcedēti. h aut aliqd vult a dicē sup̄dictis scz de acquisicōne iurē accessiōis. Re ḡ nihil o petur adiungit hoc quod nūc dixi. vt ff. de l. i. si qñ in prim.

**Precōsior. nō p̄ci** osus accedē viliozific. ff. de contrahen. emp. si i empcoe. oē ff. de col. edic. l. ius stissime. h ibi spēale i hoīe. h. g. s. fideiul. g. fideiuliores. So. vt ibi. Itē loq̄tur h. g. qñ dca purpura ḡ cia ordinādi vestimti fuit apposita sinatēz ecōtra vt vestimtum seruiret purpure. vt forte eā seruaret. tūc cedit vestimētuz purpure. vt i duabz legibus strarijs. vt ff. de vsuca. l. rez. mixta. g. qd g. et ff. de au. a ar. le. l. et si non sint. g. puemiamus. Si at

neutuz cā alterius apponā. tūc neutuz alteri cedit. et vt qz possidetur. vt ff. de vsuc. l. rez. mixtura. g. quid ergo. **Surripuit. si s̄ripuit.** al istis actōibz famos n̄ tenet. **Et odicōz.** scz furtiuam vel sine causa. vt ff. de condic. sine cā p totū. **Siue ipe. s. fur.** nam forte erat sartoz **Extincte.** q̄ntum ad dñum qd p̄didit dñs eius. et ideo q̄ntū ad eū extinctū ē q̄ndiu ē m̄tēta et purpura extincta. nec p̄t v̄dicari. h. g. p̄ ad exhibi. vt exhibeāt et post vendicetur. vt ff. ad exhibi. l. gēma. et ff. de rei ven. l. i. rē actō

**Ad si prim ex sua matia.** prim ex aliena speciem ali quā fecerit quis veluti ex suo vmo et alieno melle mulsuz miscuit aut suis et alienis medicamentis emplastz aut colliriū aut ex aliena et sua lana vestimētum fecerit. dubitādū n̄ ē hoc caū eū esse dñm qui fecerit cū nō soluz opā suaz dederit s3 ptem eiusdē materiē p̄stitit. **Si tam alie nam purpurā** vestimento suo quis intexuit. l3 p̄ciosi or fit purpura accessiōis vice cedit vestimēto. et q̄ dñs fuit purpure. adūsus eum qui surripuit h3 furti actōnem r̄ odicōnem. siue ipse fur sit qui vestimētū fecit siue alius. Nam extincte res l3 v̄dicari nō possint. cōdicī tam a furibz r̄ a quibusdā alijs possessoribz possunt. **Si duoz materiē ex voluntate dñoz cōfuse sint.** totū id corpus qd ex cōfusione fit. vt usqz cōe est. veluti si q vma sua cōfuderint aut massas argenti vel auri cōflauerint. **h3 si diuerse materiē sint et ob id p̄pria species fca**

**possessoribz.** veluti a p̄domibz et a malefidei pos. vt iste fuit. vt ff. a. j. de ac. g. sic itaqz. et ff. vsufr. qz admod ea. l. m. **Si duoz.** acquirīt dñū nō solū specificacōe. vt. s. e. g. cū ex aliena. a. g. q. si h accessiōe. vt. s. e. g. si tñ. h. e. ofusiōe. vt ff. i mixtione. vt. j. pr. g. qd si frum n. **Dñoz.** bñ dicit dñoz voluntate. nā si vnus dñs

tum. fecit. inde spēs. i. m̄tum vel vas ex argento meo et tuo. sua est iure specificacōis. n̄ cōis. vt. s. e. g. cū ex aliena. a. ff. de rei vē. l. si frumentū. g. i. o. **Confuse.** id est si multū. **Electz.** genus ē valis vel species metalli. et ad h est. ff. de au. et ar. le. l. pediculis. g. neracius. **Dem iuris** vt sit cōmune vt subicit. **Placuit.** scz vt sit cōe. n̄ separi possit. veluti ex cre meo vel plumbo vel argento tuo spēs fca sit quibz casibz separi p̄t et qz libz vendicat suū. vt ff. de rei vē. si frumtū. g. h. si plūbz. a. ff. de acquir. r̄ edo. l. la cus. a. l. stagna. g. si. **Ad si frumentum** diximus qñ cōfūduntur ita vt separi non possint. nunc videndū est qñ singlā corpa i sua s̄ba durat q̄ caū dicuntur imisceri. **Cōicata.** et ideo locum habet cōi. di. actō vt. ff. de rei vē. l. si frumentū. ij. R. v. **Sbstācia durat** h̄ nūqd idē si d̄ n̄aw lūate fuissent immixta. vide ē emz qz si n̄a em̄ otēplacō vel volūtas n̄ p̄t mutare s̄bam ḡnoz. quim sp̄ discreta a diuisa sint a seimicem. quod vidē esse otra. g. p̄cedentē. h. R. n̄. non est mixz. alias em̄ file rez p̄im. nōne tps cōti

fit. forte ex vmo et melle mulsū. aut ex auro r̄ argento electz idē iuris ē. nā et hoc casu om̄nē eē spēs non dubitatur. **Ad si fortutu et non voluntate** dñoz ofuse fuerint. vñ diuerse materiē vel q̄ eiusdē generis sunt idē iuris esse placuit. **Ad si frumētuz** ticij frumento tuo mixtuz fuerit. siquidē fuit ex volūtate v̄ra cōe est. qz singlā eoz corpa. id ē singlā ḡna q̄ cui qz p̄pria fuerint. ex ofensu v̄ro cōicata sunt. **Ad si caū mixtū fuerit** vel ticius id miscuerit sine tua volūtate non vidē cōe esse qz singlā corpa in sua s̄ba durat. **Sed nec maḡ istis** casibz cōe fit frumētum q̄ greges itelligūtur cōes. si pecora ticij tuis pecoribus mixta fuerint. **h3 si ab alitro v̄m totū id frumētū** retineat. in rem quidēz actō p̄ mō frumēti cui q̄cū qz opetit. arbitrio at̄ iudicis otinetur vt ipse estimz q̄le cuiuscūqz frumētū fuerit. **Cū in suo solo aliquis** domuz ex aliena matia edificauerit. ipse intelligitur

nū est sui nāa cū tps sit mēsurā motus p̄mi mobilis q̄ mot⁹ ē vniformis et otim⁹. vt dicit aristoteles i. viij. phicoz. et tñ ptes i ipa otēplacōe distingm⁹ et alligim⁹ dicēt es. qz qd̄dam p̄ns. qd̄dam preteritū. qd̄dam futū sit m̄ ḡms frumēti. qz licz eoz corpa sint discreta in suis em̄is cōia ea possim⁹ facē ita qz aliq̄ n̄ sit p̄ticula i tuo ḡno quā tu n̄ cōices mibi. nulla i meo quā ego nō cōicem. qz nō estz deficiēs te n̄a voluntate. si mibi tempore distincto generenē hec diuerfitates nostra significacōne vel respectū deficientē.

Fragmentary text from the right edge of the page, including marginal notes and parts of the main text from the adjacent page.

I

**Mirra** q' fit p' errorē q' casu dñi nō trāsit. vt. ff. e. l. si pcurator. vel vt melius pascant. et fac. j. e. ad. l. acq' in pñ. vbi dicit gregati pascit. S3 otra. ff. d. sol. si alieni. So. ibi spēale ē in pecuā mūata. vt ibi dicit. vt. ff. si cer. pe. singu. y. **Promodo**. i. mensura. laria. **Fruentū**. nōdum bō fide osumptū. tūc ei in fcm actō daret. vt. ff. ad. l. ac quil. qui occidit. q' si quis alienum vinuz a **Arbitrio**. i. q' cui libz tm frumētū ē stz tuaz qntum fuit suū. qñ nō apparet q' fuit suū. et b' p' impossibilē discere cōz. vt. ff. de vsu fructu. l. fructua riu. q' si vinaris. si hē apparet q' cuiusq' fut erit. hoc iudex extimz vt subicit. fm azo. et fm b' dicit quale id ē qd. et sic cui libet sua grana restituant. vel dic. pr. Rn. esse d' eo de q' est istud. q' nō apparet q' fac suū. et b' innuit h' b' u. quale nō em dicit qd. h' quale vt in qualitate officii um vertatur. q' qntitate nō corpe cū illis fit impossibile discere. et sic pbabit q' dicit suū fuisse melius. Et nō triplicē esse differenciā int' hunc. q' et supiorē. spēs emz dicunt misceri. vt hic matia ofundi. vt. s. h' p. otra. Itē h' tma nēt i ead' s'ba. ibi non Itē ofusa fuit coia. ec sine dñoz vltimate. vt. s. pr. q' h' n' b' **Cū i suo**. suū ē ec si ali' habeat ibi vsu fructu. vt. j. de hō. mlti. q' i. vbi appri' su' d' m q' apprietatē nudā hz testator **Edificauit**. i. bō fide. alias nō pmo tignū suū vēdicat vt. ff. de rei vē. l. in rē. q' tignū. ar. a otrario sensu. vel ar. ex ea excepō ne q' ibi ponitur a iurabiē in litem vt ibi nō d' **Unedificat**. i. in ipa terra ofigit. Quid g' de domo non affixa solo. Rē. n' cedit solo. vt. ff. e. l. tici' et fac ad hāc re gulā. C. de edi. p. l. i. j. dē i satis a plātatis qd h' m edifica tis d' vt. j. e. q' si ticius. et. q' rōe. vñ h' s' q' d' **Quidq' plāta tur** seriē vel iedificat. Omē solo cedit radices si tam egit. S3 otra hāc reglāz ē. ff. de rez. di. l. intm. So. i' spēale ē **Uec definit**. i. ex cā edificacōis. h' alia cā p' d' sine. vt. ff. d' vsu. l. rez. m' p' a. q' latuo. q' huic regle sigtur cōtraria. **S3 tātisp**. i. iterum. vt extimat n' mala fide fecit. vt **Ad exhibēduz**. scz. ff. de rei vē. l. i. rē. q' tignū. a. ff. de tigno miūcto. l. fi. h' tūc nō eximē h' m litē iurāt. vt. ff. de sol. qui res. q' fi. q' arbitrarie sūt iste act. vt. ff. i. litem iurā. l. i. actō ibz. a. j. de act. q' p' ter ea. / d' q' dicit. vt. s. d' iutē **h' i. tabularz**. lex quedam fuit. na. q' et nō imelegat **De tigno**. qua actōe tenet a q' miūctū hz lz nō miūre / tit. et q' miūperit lz nō possideat. h' alio soluēte alter libat. vt. ff. de eiec. a effu. h' h' o. q' positū. et de flu. l. i. in fi. a qd' i aut. e. l. opetit. q' fi. S3 qd' si uelit magis rē reddē a eximē q' duplū p' stare. Rē. nō audie qz p' ter publicā vtilitatez

hoc fuit statutū. vt. j. e. qd' iō ac. et. ff. d' op. no. nū. l. i. p' tor et. ff. del. j. l. ceta. q' si duobz. Itē nūqd' h' actō cōpetit ec oē eū qui bona fide miūxit. Rē. h' sic. vt h' lz otra dixerūt qdaz S3 oē. male fidei iūgentē alia p' h' auxilia opetit. vt rei vē. j. ad exbi. j. furti. j. furtia odi. j. tē h' actō de tigno miū cto. vt. j. de act. q' sic itaqz. et. ff. d' tigno miūcto. l. i. i. fi. a. l. fi. k' **Apellaci one**. fa. ad b. ff. d' h' fi. l. tigni. a. ff. ad ex. l. gēma. q' tigni. a. ff. e. ad o. q' cū i suo. j. qd' m domibz d' idē die i cāpis vt subicit. q' iō ac. ad b. ff. d' h' fig. l. vrbana predia quidā tñ otra. Item idem i vinea. vt. ff. d' tigno miūcto. l. i. **Materia**. vt cemē / ta a lapides. **Cōsecutus**. h' est otra ff. de tigno in iūcto. l. fi. alias. id ē i fi. h' ibi nō cū effcū fuit ofecut' dupuluz qz licz exegit nō tam pcepit adhuc dupu / lū. vt. ar. ff. de eiec. a effu. l. p' cept'. **Vendicare**. nulla temporis p' scripcō ne obstante in reivē. vt. ff. de rei ven. l. in rem. q' fi. quā nec p' agere potuit. vt. C. de an. excep. l. i. q' fi. Aliud ergo si mala fi de miūxit. qz tē agē potuit. vñ. xxx. an. t' s' pellitur a rei ven. vt. C. de p' sc' p' xxx. an. **Ex diuiso intelligit**. sic. C. de edi. p. l. i. h' is oē quē. sic p' nō p' qz alienata ē non p' vēdicari. h' otra. C. de rei ven. l. i. m. fi. h' ibi ex aliena matia a in alieno edificauit. h' de sua i alieno. qre die. aut de mea matia i meo edifico. a tē planū est. aut de alieno in meo. vt. s. pr. q' aut de mea i ali eno. vt h' aut de aliena in alieno. vt i dca. l. otraria otineē q' **Certe** fabroz. i. magistroz. de ligamie mur oz. sic. ff. de eo q' ē. lo. l. i. j. q' iul'. / locū hz vbi cū equū sit excep. r' **Per excepōnem** q' / loē h' re siue alia opetat siue non vt. ff. de excep. do. l. i. j. q' generaliter. a. ar. j. e. q' l' re. **Bone fidei**. scz. ab micō. et ex post fco cū edificauit. naz si anq' edificet. fit bone fidei. et cū edificat male fi. fit. elis giē qdā media via. ita vt nec male fidei pumiat. neqz vt bo ne fidei expensas ofuet. qz pmittit abrahio. vt. ff. de rei vē. l. i. iul'. q' si i aliena. q' ē huic otraria. a fa. ad b. ff. de mmo. l. i. mtra. q' vēdentibz. / nouo edificat. et vt plene h' scianē t' **Edificauit**. cum des. dic cū ipendo i rē alienā. aut suo. aut meo noie. Primo caū loq' tur. t' ille de negg'. et. ff. et. C. si meo tē aut fructuū grā. et tūc ex fructibz deducit. et alias null' fruct' d' ducit vt. ff. so. ma. l. fruct'. a. ff. fam. h' fun dus. aut q' cā rei suade et tūc aut de nouo faciēdo. aut non pmo casu si bona fi. habeo excepōz nō actōz fm jo. vt. s. pr. q' et. ff. de odi. inde. h' in area. et. ff. de excep. do. pau. h' M. ec actōz dabat. et ē p co. ff. de pef. hē. l. hēditas. et q' i. h' ibi ipō gestu negoau fuit hēditariū. qd' necē hūit.











De servum vultu pde  
De usufructu

ei expediant non erit servitus sed magis aliud ius. s. pas  
dromsvel conuencōnis ff. de seruit. ut pomū h. Co  
quende. necesse ad tomunculam in agro meo faciendam. ff.  
fructus recipientos. idem de arena fodienda. i. Nec q̄s  
quam. s. ut seruitus sit obligatio tamen esse potest. ut ff.  
de euidi. fund. g. i. et ff. fam. herē. heredes. g. sed contra si  
p. nulloz vie zc.

**S**i quis ius. i. a  
liquam seruit. de fir  
pioribus. l. Pas  
dromibus. i. pactio  
nibus stipulacōni  
bus. similis exposicō  
est. ff. de acquiren.  
pos. l. si rem in fi. vel  
pactioibus. i. conē  
dibus alijs ut vendi  
tione et donacōne. et  
q̄s subicit stipulacōi  
bus. i. obligacōibus  
verborum tantum.

**E**des suas. quis  
bus seruitutibus nō  
impositis cuiuslibet vs  
q̄ ad celum liberum  
est edificare ut ff. q̄  
vi aut clam. l. si. g. pe  
nul. et de seruit. l. si.

**D**ucere. his de  
ficientibus cui libat res  
sua libera est. et pos  
terit alijm phibere  
volentem ingredi in  
suum agrum ut. s. s.  
re. di. g. fere. a. g. pla  
ne. accur. De vsu  
fructu Rubrica.

**U**susfructus.  
fic. ff. e. l. i. et  
ij. a. **U**st  
ius. i. seruitus. et p  
hoc patet q̄ non lo  
quitur de ip̄s fructu  
bus fidi qui sūt cor  
pales p̄mo de iure  
vtendi ut. s. de reb  
cor. et incor. g. i. sic  
q̄ p hoc verbum scis  
licet q̄s expono ut  
i. seruitus. remouet  
vasallus sup̄ficiarius  
et qui alias vtile do  
minū habet. Item  
hoc ius est etiam p̄so  
nale. q̄ cū p̄sona ex

tinguitur. ut. j. e. g. f. m. i. t. u. r. Item est forma quedam appie  
tate separa. cum apud vnum possit esse appietas. apud aliū  
usufruc. ut ff. de acquiren. pos. l. p̄misceri. us autem q̄s  
dominus fundi habet in fructibus p̄cipiendis. est cum caus  
sa. i. cum appietate ut ff. de excep. rei iud. si euz argenti. g.  
penl. b. **A**liens. nam sua res nemi seruitutem debet ut  
ff. de seruit. v. p̄red. l. i. re omni et ff. si usufruc. penl. p̄  
arti frui. in p̄i. Itē q̄ subicit rebus. dic. l. quibuslibet nisi  
usu d̄simantur ut. j. e. g. d̄st̄iuitur. et ff. si cer. pe. l. i. i. fi.  
**U**tendi. ad d̄ram creditoris qui vti non debet pignore  
ut. j. de obli. q̄ ex delie. nal. g. furtum. **D**fructu. ad d̄raz

flumen recipiat quis in e  
des suas vel in areā vel in  
cloacam vel non recipiat  
et ne alius quis tollat e  
des suas ne lumimbus vi  
cini sui officiant. **I**tem  
rusticorum predioruz ser  
uitutes quidam op̄tari  
recte putant aque haustu  
pecoris ad aquam appul  
sum vis pascēdi calcis co  
quende arene fodiende.

**I**deo autem hec fuitu  
tes p̄diorum appellantur.  
qm̄ sine p̄dijs constitui  
non possunt. Nemo enim  
fuitutem potest acquire  
re vbiā vel rustici p̄dij n̄  
qui habet p̄dium nec q̄s  
q̄ debere n̄ qui p̄diū ha  
bet. **S**i quis velit vici  
no aliq̄d ius constituere.  
pactioibus atq̄ stipula  
cionibus id efficere debz  
potest autem in testō quis  
heredem suū damnare ne  
alcius tollat edes suas ne  
lumimbus vicini ediū offi  
ciant vel ut paciatur eum  
tignum in parietem mitte  
re vel silicidiū habere v  
ut paciatur euz p̄funduz  
ire agere aquaue ex eo

nudi v̄s in quo tamen vti et frui p̄mittitur ut. j. et. i. i. p̄i  
e. **S**alua rerum substantia. i. p̄sita caucōne vel satisfact  
one de saluanda suba secundum quosd. et sic dicunt caucōs  
nem esse de substantia usufruc. ar. p̄ eis. C. e. l. i. et ff. de v  
usufruc. l. v. p̄i. nos conēdicimus ei. q̄ hec caucō non est s  
suba usufruc. nam sine ea usufruc. est plus dico. q̄ in casu  
bus nullomō presta  
tur ut. ff. ut le. vel fi  
deis. ser. cau. ca. l. i.  
g. ad fiscum. et. C. s.  
bo. q̄ li. l. fi. et. ff. v  
usufruc. quemadmodū  
ca. l. usufruc. g. illud  
et. g. plane. dic ergo  
salua rerum substans  
cia. i. ne peat rerum  
substantia. q̄ d. tam  
diu durat usufruc. q̄  
diu durat substantia  
et hoc statim p̄bat. ē  
autem zc. et sic verba  
sūt de diffinēcōne sed  
non caucō. f. **U**st  
autem. i. usufruc. ius  
i. seruitus vel forma  
corp̄i inherens.

**De usufructu**

**U**susfructus ē ius  
aliens vtendi fru  
endi rebus salua  
rez substantia. Est autez  
ius in corpe quo sublato.  
et ipsum tolli necesse est.

**U**susfructus a p̄prietate  
separacionem recipit id  
q̄ pluribz modis accidit  
ut ecce si quis usufructū  
alicui legauerit nam he  
res nudam habet p̄prietate  
tem legatarius vero usufruc  
tu. Et econtra si fund  
legauerit deducto usufruc  
tu legatarius nudam ha  
bet p̄prietatem heres ve  
ro usufructum. Item a  
lij usufructum alij dedu  
cto eo fundum legare po  
test. **S**ine testō vero si  
quis velit usufructū alij  
constituere pactioibus  
et stipulacōibus id effi  
cere debet. **R**e tamē in  
vniuersum inutiles essent  
p̄prietates semp abscedē  
te usufructu placuit certis  
modis extingui usufruc  
tum et ad p̄prietatem re  
uertī. **C**onstituuntur au  
tem usufructus non tan

tur ut. ff. ut le. vel fi  
deis. ser. cau. ca. l. i.  
g. ad fiscum. et. C. s.  
bo. q̄ li. l. fi. et. ff. v  
usufruc. quemadmodū  
ca. l. usufruc. g. illud  
et. g. plane. dic ergo  
salua rerum substans  
cia. i. ne peat rerum  
substantia. q̄ d. tam  
diu durat usufruc. q̄  
diu durat substantia  
et hoc statim p̄bat. ē  
autem zc. et sic verba  
sūt de diffinēcōne sed  
non caucō. f. **U**st  
autem. i. usufruc. ius  
i. seruitus vel forma  
corp̄i inherens.

**U**uo. i. corpe p̄  
empto. ut domo de  
structa. vel fūdo cal  
mate pempto. vel in  
mento mortuo in q̄  
usufruc. habetur ut.  
ff. p̄ socio. l. verum.  
g. penl. b. **I**psuz  
suis vtendi fruendi.  
i. **U**sufruc. sed op̄  
pono. ante separacio  
nem non est usufruc.  
sed nec post separacio  
nem recipit separacio  
nem. s. usufruc. i. q̄  
postea s̄ usufruc.  
h. **U**st. sic. C. de  
mul. q̄ ser. p̄p̄is. l.  
i. g. si quas. sic. et. C. s.  
muma de ma. l. i.

**D**educto. nō de  
ducto. si enim vni sim  
pliciter fund. alij usu  
fruct. legauerit am  
to occurunt in usufruc.  
ut. ff. de usufruc.  
act. l. m̄ de neracius.  
g. non solum. et usufruc.  
fruct. e. rez. q̄ usufruc.

su. l. si tibi. m. **L**egare. Item alijs modis ut. ff. e. ti. v̄s  
fruct. pluribus autem datur cum inducitur in possessione  
fructuaris. et appietarius patitur cum vti frui ut. ff. e. l.  
in p̄i. n. **C**onstituere. inter viuos. o. **P**actio. ut. s.  
ti. i. diximus. g. si. p. **R**e tamē abscedente. id est sepa  
erūte. et erit p̄ questione illa. q̄ libet. homo non poterit lo  
care op̄as suas in p̄petuum. ne libertas sit inutilis. q̄. p. cō  
cessit. ar. ff. de vdi. et de ticio. g. ticio. de li. ho. exhi. l. i. sed  
jo. s̄. cum possit p̄ substitut. v̄uire. ut. C. de epi. et cleri.  
l. quisquis. et. l. ad similitudinem. cum hoc non agat ut p̄ se  
tantum op̄etur. ut. C. de cad. tol. l. vna. g. vera. et. ff. d̄ du

obus res. l. nemo est. vel etiam possit inter esse prestare. ut ff. de re iudi. si quis ab alio. §. si accur. q. **C**ertis modis ut. §. e. §. finit. **C**onstitutio aut in fundo. et sterili ut. ff. e. status. §. i. **2** **P**actum. q. n. pt. ee. salua suba q. ee. d. ut. §. e. i. p. n. **3** **C**uili. q. n. sit. i. d. n. u. legatar. v. n. sibi. h. u. n. o. pt. ut. ff. si. s. u. l. p. e. i. p. a. f. r. u. i. p. a. **4** **V**estimenta. ff. e. l. §. q. d. §. et. h. v. e. s. t. i. m. e. n. t. o. r. u. m. **5** **S**o. ibi. loq. de. q. b. u. s. d. a. v. e. s. t. i. m. e. n. t. i. s. q. p. p. e. t. u. o. d. i. r. a. b. a. n. t. h. i. c. d. e. t. e. m. p. o. r. a. l. i. b. u. s. **6** **P**ermutacōne. n. a. z. q. u. e. h. e. d. i. e. e. m. e. a. e. r. a. s. e. r. i. t. t. u. a. s. i. c. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. u. r. q. u. o. a. d. d. o. m. i. n. i. u. m. m. e. u. q. d. d. i. s. t. i. n. g. i. t. s. i. c. §. d. e. r. e. d. i. §. s. i. t. a. n. i. e. n. **7** **I**tem. s. i. c. u. z. a. l. i. a. m. i. s. c. e. a. t. u. r. e. x. t. i. n. g. u. i. t. u. r. u. t. ff. d. e. s. o. l. §. s. i. a. l. i. e. n. i. **8** **S**ed. u. t. i. l. i. t. a. t. i. s. s. e. n. a. t. u. s. c. u. i. u. s. n. o. m. e. n. n. h. a. b. e. m. u. s. **9** **S**at. i. s. f. a. t. s. e. d. n. o. n. n. e. h. e. c. s. a. t. i. s. f. a. c. i. o. v. e. l. i. l. l. a. q. s. a. t. i. s. f. a. t. l. e. g. a. t. a. r. i. u. s. v. e. l. v. s. u. f. r. u. c. t. u. a. r. i. u. s. v. e. l. s. e. v. s. u. r. u. m. a. r. b. i. t. r. i. o. h. o. m. i. n. i. p. o. t. e. s. t. r. e. m. i. t. t. i. a. t. e. s. t. a. t. o. r. e. **10** **R**. n. n. u. t. ff. u. t. i. n. p. o. s. s. e. l. e. s. i. p. e. c. u. n. i. e. t. c. d. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. i. e. t. c. u. t. l. e. n. o. c. a. l. p. e. n. l. **11** **I**l. l. a. a. u. t. e. s. a. t. i. s. f. a. c. i. o. q. u. a. m. p. r. e. s. t. a. t. h. e. r. e. s. d. e. l. e. g. a. t. o. s. o. l. u. e. n. d. o. b. e. n. e. p. o. t. e. s. t. r. e. m. i. t. t. i. u. t. ff. u. t. l. e. n. o. c. a. l. l. i. c. e. t. q. l. f. i. e. t. e. s. t. r. a. c. i. o. q. i. b. i. c. s. a. t. i. s. f. a. c. i. o. o. t. e. m. p. l. a. c. o. e. h. e. r. e. d. i. s. i. n. t. p. o. n. i. t. u. r. i. l. l. a. a. u. t. e. m. d. e. l. e. g. a. t. o. p. r. a. n. d. o. g. r. a. c. i. a. t. e. s. t. a. t. o. r. i. s. u. t. s. u. a. v. o. l. u. n. t. a. s. a. d. i. m. p. l. e. a. t. u. r. u. t. c. u. t. l. e. n. o. c. a. l. n. n. e. s. t. e. r. g. o. m. i. r. u. m. s. i. i. l. l. u. d. q. d. s. u. a. g. r. a. c. i. a. i. n. t. r. o. d. u. c. t. u. m. e. s. t. t. e. s. t. a. t. o. r. p. o. t. e. s. t. r. e. m. i. t. t. e. r. e. a. l. i. u. d. a. u. t. e. m. n. o. n. u. t. **12** **C**. d. e. p. a. c. t. s. i. q. u. i. s. i. n. o. s. c. r. i. b. e. n. d. o. e. t. ff. d. e. p. a. c. t. l. p. a. c. t. u. m. e. t. d. e. o. p. l. i. l. c. e. r. t. o. n. e. m. e. t. a. d. l. f. a. l. q. d. d. e. l. o. n. i. s. §. f. i. **13** **C**ap. l. e. h. i. s. e. i. n. d. u. o. b. u. s. m. o. d. i. s. t. a. n. t. u. a. m. i. t. t. i. t. u. r. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. u. t. ff. d. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. e. a. r. u. m. r. e. z. q. u. e. v. s. u. c. o. n. l. i. u. s. t. i. e. t. l. q. n. i. **14** **A**. m. i. n. u. e. t. u. r. a. l. e. g. a. t. a. r. i. o. **15** **E**. s. t. i. m. a. t. e. s. e. o. t. p. e. q. u. a. n. t. u. d. a. n. t. u. r. l. e. g. a. t. a. r. i. o. s. i. c. ff. d. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. e. a. r. u. m. r. e. z. q. u. e. v. s. u. c. o. n. l. i. s. i. t. i. b. i. **16** **P**. o. t. e. r. a. t. s. c. u. m. s. u. b. a. i. n. h. i. s. n. o. n. s. a. l. v. i. e. t. u. r. e. t. d. o. m. i. n. i. u. m. m. u. t. e. t. u. r. u. t. §. d. i. c. t. u. m. e. s. t. **17** **C**. a. u. c. i. o. n. e. m. e. c. i. a. m. p. r. i. e. n. a. m. s. a. t. i. s. f. a. c. i. o. e. d. e. b. z. u. t. c. d. o. n. o. h. i. g. l. s. a. n. d. u. m. u. s. e. t. ff. d. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. e. r. e. z. q. u. e. v. s. u. c. o. n. l. i. t. r. i. b. u. m. f. i. q. u. e. c. a. u. c. i. o. l. e. c. o. p. r. i. e. t. a. t. i. s. e. r. i. t. a. p. u. d. h. e. r. e. d. e. m. **18** **F**. i. n. i. t. u. r. a. u. t. e. m. v. s. u. f. r. u. c. t. u. a. r. i. u. s. n. a. t. u. r. a. l. i. s. e. d. o. f. ff. d. e. n. o. u. a. e. s. i. v. s. u. s.

tum in fundo et edibus. verum etiam in suis et iumentis et ceteris rebus exceptis his que ipso usu consumuntur. Nam hee res neqz naturali ratione neqz civili recipiunt usufructu quo in numero sunt vinum oleum frumentum vestimenta quibus prima est pecunia numerata. Namqz ipso usu assidua permutacōne quodammodo extinguitur sicut utilitatis causa senatus censuit posse etiam rerum earum usufructu constitui ut tamen eo nomine hereditate caueat. Itaqz si pecunie usufructus legatus sit ita datur legatario ut eius fiat et legatarius satisfaciat heredi de tanta pecunia restituenda si morietur aut capite minuatur. Cetera quoqz res ita traduntur legatario ut eius fiant sed estimatis his satisfacitur a legatario ut si moriatur aut capite minuatur tanta pecunia restituatur quanti hee fuerint estimata ergo senatus non fecit quidem

fruct. So. ibi non contradicit. ibi enim anteqz essem fructarius delegavi unde ex eius persona cui delegavi sum. qz in eius persona incipit. si autem postea delegassem ex mea persona finiretur ut ff. de p. c. l. a. com. re. ven. l. necessario. §. si. **C**apitis. §. de capi. di. §. i. et. ij. **3** **M**axima. qz mortis civiles sunt ut ff. p. s. o. c. o. v. e. r. u. m. §. s. o. c. i. e. t. a. s. n. o. n. a. u. t. e. m. m. i. n. i. m. a. c. a. p. i. d. u. t. **4** **J**. d. e. a. c. q. u. i. p. a. r. t. o. i. n. p. n. **5** **P**er. m. o. d. u. m. s. u. t. l. o. n. i. s. p. a. r. t. e. r. f. a. v. e. l. m. e. l. i. u. s. p. e. r. m. o. d. u. m. e. t. t. e. m. p. u. s. i. p. m. o. d. e. r. a. t. u. m. e. t. t. e. m. p. u. s. i. p. a. n. i. n. t. e. r. p. r. e. s. e. n. t. e. s. u. t. **6** **C**. d. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. c. o. r. r. u. p. t. i. o. n. e. m. s. e. d. r. e. l. i. s. e. t. u. m. c. i. u. i. t. a. t. i. d. u. r. a. t. e. a. n. u. t. ff. e. a. n. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. a. c. t. o. n. o. p. e. r. e. s. p. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. n. i. p. s. o. i. u. r. e. t. o. l. l. i. t. u. r. c. u. m. t. e. m. p. u. s. n. i. s. i. t. m. o. d. o. t. o. l. l. e. d. e. o. b. s. e. d. p. e. x. c. e. p. t. i. o. n. e. m. d. i. c. t. o. t. e. m. p. e. t. o. l. l. i. t. u. r. h. i. c. e. t. i. n. a. l. i. s. m. o. d. i. s. q. z. f. r. u. e. n. d. i. i. p. s. o. i. u. r. e. e. t. a. m. a. c. t. i. o. t. o. l. l. a. t. u. r. u. t. ff. d. e. a. c. t. i. e. t. o. b. l. i. g. a. c. i. o. n. u. m. f. e. r. e. §. p. l. a. c. e. t. a. c. c. u. r. **7** **C**o. n. s. t. i. t. u. c. i. o. n. e. d. e. v. l. u. t. c. o. r. r. u. p. t. i. o. n. e. **8** **K**. i. e. f. i. n. i. t. u. r. e. d. e. n. d. o. §. t. e. i. m. f. i. p. m. i. c. a. s. u. s. o. f. **9** **S**. o. h. i. c. d. i. c. i. t. d. e. v. r. o. v. t. e. n. d. i. q. d. c. e. d. i. n. o. n. p. o. t. e. s. t. p. r. i. m. o. t. u. c. a. d. p. r. i. e. t. a. t. e. m. r. e. d. i. t. u. t. h. i. c. e. t. ff. d. e. u. e. d. o. s. i. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. i. b. i. d. e. i. p. a. f. r. u. c. t. u. u. m. p. e. c. e. p. t. i. o. n. e. a. r. ff. d. e. p. i. e. t. c. o. r. r. e. v. e. n. l. n. e. c. e. s. s. a. r. i. o. §. f. i. **10** **A**. c. q. u. i. s. i. t. u. r. i. f. i. n. i. t. u. r. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. **11** **Q**. u. e. r. e. s. i. t. a. l. i. s. a. c. q. u. i. s. i. t. u. r. **12** **C**o. n. s. u. m. p. t. e. f. u. e. r. i. m. t. s. i. n. t. o. t. u. m. u. t. ff. e. l. i. c. u. i. o. **13** **R**. e. c. a. r. e. e. h. i. c. ff. q. b. u. s. m. o. d. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. i. n. t. e. r. p. e. t. i. e. t. l. p. e. n. l. a. r. o. f. ff. §. p. i. g. a. c. t. l. d. o. m. o. **14** **C**. u. i. t. o. t. u. s. n. o. t. o. t. u. s. s. i. e. i. n. p. p. t. e. n. o. n. r. e. d. i. t. a. d. p. r. i. e. t. a. t. e. m. u. t. ff. q. b. u. s. m. o. d. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. a. l. e. x. c. e. p. t. a. **15** **I**. t. e. m. s. i. s. u. n. t. d. u. o. o. f. r. u. c. t. u. a. r. i. u. v. n. o. p. d. e. n. t. e. a. l. t. e. r. i. a. c. c. r. e. s. c. i. t. u. t. ff. d. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. a. c. c. r. e. s. c. i. t. **16** **H**. i. s. d. e. m. o. s. t. i. t. u. i. t. i. §. p. e. n. l. **17** **D**. e. v. s. u. e. t. h. a. b. i. t. a. c. i. o. n. e. **18** **I**. n. t. e. s. t. o. e. t. i. n. t. e. r. v. i. u. o. a. u. t. §. t. i. i. §. i. **19** **S**. o. l. e. t. m. i. s. i. q. v. s. u. s. p. p. t. e. c. o. n. s. t. i. t. u. i. n. o. n. p. o. t. e. s. t. u. t. ff. e. l. v. s. u. s. p. s. i. a. l. i. s. u. d. i. n. v. s. u. s. u. t. ff. d. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. l. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. a. b. i. n. i. c. i. o. e. t. e. s. t. r. a. c. i. o. q. z. d. i. u. i. d. u. u. s. e. s. t. q. d. n. o. n. e. s. t. i. n. a. l. i. s. f. u. i. t. u. r. i. b. u. t. ff. a. d. l. f. a. l. l. i. §. s. i. v. s. u. s. n. e. c. o. b. s. t. a. t. s. i. d. u. o. b. u. s. v. s. u. s. o. s. t. i. t. u. i. t. q. z. o. c. c. u. r. s. u. p. t. e. s. f. i. u. n. t. q. z. o. c. c. a. s. i. o. n. e. m. a. g. i. s. q. z. r. a. c. i. o. n. e. p. r. i. n. g. i. t. u. t. ff. d. e. r. u. i. s. l. l. a. t. o. **20** **M**. o. d. i. s. q. s. §. t. i. i. §. f. i. n. i. t. h. a. b. u. i. m. u. s.

... de re iudi. si quis ab alio. §. si accur. q. Certis modis ut. §. e. §. finit. Constitutio aut in fundo. et sterili ut. ff. e. status. §. i. 2 Pactum. q. n. pt. ee. salua suba q. ee. d. ut. §. e. i. p. n. 3 Cuili. q. n. sit. i. d. n. u. legatar. v. n. sibi. h. u. n. o. pt. ut. ff. si. s. u. l. p. e. i. p. a. f. r. u. i. p. a. 4 Vestimenta. ff. e. l. §. q. d. §. et. h. v. e. s. t. i. m. e. n. t. o. r. u. m. 5 So. ibi. loq. de. q. b. u. s. d. a. v. e. s. t. i. m. e. n. t. i. s. q. p. p. e. t. u. o. d. i. r. a. b. a. n. t. h. i. c. d. e. t. e. m. p. o. r. a. l. i. b. u. s. 6 Permutacōne. n. a. z. q. u. e. h. e. d. i. e. e. m. e. a. e. r. a. s. e. r. i. t. t. u. a. s. i. c. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. u. r. q. u. o. a. d. d. o. m. i. n. i. u. m. m. e. u. q. d. d. i. s. t. i. n. g. i. t. s. i. c. §. d. e. r. e. d. i. §. s. i. t. a. n. i. e. n. 7 Item. s. i. c. u. z. a. l. i. a. m. i. s. c. e. a. t. u. r. e. x. t. i. n. g. u. i. t. u. r. u. t. ff. d. e. s. o. l. §. s. i. a. l. i. e. n. i. 8 Sed. u. t. i. l. i. t. a. t. i. s. s. e. n. a. t. u. s. c. u. i. u. s. n. o. m. e. n. n. h. a. b. e. m. u. s. 9 Satis. f. a. t. s. e. d. n. o. n. n. e. h. e. c. s. a. t. i. s. f. a. c. i. o. v. e. l. i. l. l. a. q. s. a. t. i. s. f. a. t. l. e. g. a. t. a. r. i. u. s. v. e. l. v. s. u. f. r. u. c. t. u. a. r. i. u. s. v. e. l. s. e. v. s. u. r. u. m. a. r. b. i. t. r. i. o. h. o. m. i. n. i. p. o. t. e. s. t. r. e. m. i. t. t. i. a. t. e. s. t. a. t. o. r. e. 10 R. n. n. u. t. ff. u. t. i. n. p. o. s. s. e. l. e. s. i. p. e. c. u. n. i. e. t. c. d. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. i. e. t. c. u. t. l. e. n. o. c. a. l. p. e. n. l. 11 Il. l. a. a. u. t. e. s. a. t. i. s. f. a. c. i. o. q. u. a. m. p. r. e. s. t. a. t. h. e. r. e. s. d. e. l. e. g. a. t. o. s. o. l. u. e. n. d. o. b. e. n. e. p. o. t. e. s. t. r. e. m. i. t. t. i. u. t. ff. u. t. l. e. n. o. c. a. l. l. i. c. e. t. q. l. f. i. e. t. e. s. t. r. a. c. i. o. q. i. b. i. c. s. a. t. i. s. f. a. c. i. o. o. t. e. m. p. l. a. c. o. e. h. e. r. e. d. i. s. i. n. t. p. o. n. i. t. u. r. i. l. l. a. a. u. t. e. m. d. e. l. e. g. a. t. o. p. r. a. n. d. o. g. r. a. c. i. a. t. e. s. t. a. t. o. r. i. s. u. t. s. u. a. v. o. l. u. n. t. a. s. a. d. i. m. p. l. e. a. t. u. r. u. t. c. u. t. l. e. n. o. c. a. l. n. n. e. s. t. e. r. g. o. m. i. r. u. m. s. i. i. l. l. u. d. q. d. s. u. a. g. r. a. c. i. a. i. n. t. r. o. d. u. c. t. u. m. e. s. t. t. e. s. t. a. t. o. r. p. o. t. e. s. t. r. e. m. i. t. t. e. r. e. a. l. i. u. d. a. u. t. e. m. n. o. n. u. t. 12 C. d. e. p. a. c. t. s. i. q. u. i. s. i. n. o. s. c. r. i. b. e. n. d. o. e. t. ff. d. e. p. a. c. t. l. p. a. c. t. u. m. e. t. d. e. o. p. l. i. l. c. e. r. t. o. n. e. m. e. t. a. d. l. f. a. l. q. d. d. e. l. o. n. i. s. §. f. i. 13 Cap. l. e. h. i. s. e. i. n. d. u. o. b. u. s. m. o. d. i. s. t. a. n. t. u. a. m. i. t. t. i. t. u. r. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. u. t. ff. d. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. e. a. r. u. m. r. e. z. q. u. e. v. s. u. c. o. n. l. i. u. s. t. i. e. t. l. q. n. i. 14 A. m. i. n. u. e. t. u. r. a. l. e. g. a. t. a. r. i. o. 15 E. s. t. i. m. a. t. e. s. e. o. t. p. e. q. u. a. n. t. u. d. a. n. t. u. r. l. e. g. a. t. a. r. i. o. s. i. c. ff. d. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. e. a. r. u. m. r. e. z. q. u. e. v. s. u. c. o. n. l. i. s. i. t. i. b. i. 16 P. o. t. e. r. a. t. s. c. u. m. s. u. b. a. i. n. h. i. s. n. o. n. s. a. l. v. i. e. t. u. r. e. t. d. o. m. i. n. i. u. m. m. u. t. e. t. u. r. u. t. §. d. i. c. t. u. m. e. s. t. 17 C. a. u. c. i. o. n. e. m. e. c. i. a. m. p. r. i. e. n. a. m. s. a. t. i. s. f. a. c. i. o. e. d. e. b. z. u. t. c. d. o. n. o. h. i. g. l. s. a. n. d. u. m. u. s. e. t. ff. d. e. v. s. u. f. r. u. c. t. u. s. e. r. e. z. q. u. e. v. s. u. c. o. n. l. i. t. r. i. b. u. m. f. i. q. u. e. c. a. u. c. i. o. l. e. c. o. p. r. i. e. t. a. t. i. s. e. r. i. t. a. p. u. d. h. e. r. e. d. e. m. 18 F. i. n. i. t. u. r. a. u. t. e. m. v. s. u. f. r. u. c. t. u. a. r. i. u. s. n. a. t. u. r. a. l. i. s. e. d. o. f. ff. d. e. n. o. u. a. e. s. i. v. s. u. s.

II

**C**um iur. sed in casibus equales sūt fructuarius et usufructarius ut in usu pecuniae ut ff. de usufruct. e. rez. l. 15 se natus. §. i. Item in fundo de quo tantū feni tollitur. quāz sum soli sibi sufficere ut ff. e. fundi. Item si in filia remota ex quavter qz lignavendere potuit ut ff. e. diuus. d. **U**fenio i. s. terba. e. **S**tramētis. i. de mellega genus est bladi. **Q**uotidianus qd si hodie vsus qui mihi sufficit constituat a cras ab alio in alio fundo. Re n. locus est tit. electioni vel gratificacōi in toto vlt in pte ar. j. d. l. §. si generaliter et ff. de relig. l. fi. **U**ta tū. nunquid in vino vel frumento et oleo Re. quidam nullomō alij oē. quozum ēvez rior sūa ut ff. e. plezum §. pter. Itēz qz colit agrum. Re. pte tarius si vult. alia vsuarius ut ff. e. si do mus vsus et ff. vsu fruct. l. h. tennus. **I**mpediment o. alias. i. si alia de cau samueniat dñm et ei us familiam poterit phibere ut ff. e. l. si habitacō. §. fi. **A**lij. q. d. n. in ppe tario. k. **C**uz. i. q. i. i. **D**ec omnia. §. ti. i. finē. oē. So. ut ibi sic. ff. lo. l. lo. care. oē. So. ibi. in p dialibus sūit. loquis tur. hic in psonalibz **I**tem is. ut ipse ff. e. l. n. §. i. oē. So. ibi ponitur solum p solummodo ut ff. de vul. substi. l. qui libe ris in pñ. n. **C**um marito. pñti a futurō ut ff. e. l. ceterum §. mulier. a genera liter omnes recipiet quos et mascul9. dñ modo honeste ut ff. e. l. non solum et. l. non aliter. o. **I**tem ip se tantum. non autez locare potest. si tam aliqui d. conducat fa ciendum. in eo po terit opayuarij serui. **I**tem ipsi eidem suo sua opa po terit locare. acquirat autē ex re non ex opayuarij ut ff. e. plenum. §. fi. et. l. se. p. **E**t in uimento. fac. ff. e. plenu. §. sed si bonum et. §. equitij. q. **S**ed si. neqz lacte. nisi modi co ut ff. e. plenum. §. sed si pecoris alijs nullomō fm. p. jo. oē. dicit em omnibus his ad sūit vsu et suozum possēvti ut in fundo. §. diximus. **I**n fructu. sic. §. de re. di. §. i. pe

quibz vsu fructu constituitur etiam nudus vsus cōstitui solet. **H**is demqz ill modis finitur quibz et vsu fructus definit. **N**imus autē scilicet iurē est in usu qm usufructu. **N**ā is q sūdi nudum habet vsu nihil vltērius habere intelligitur qm ut oleribus pomis floribus feno stramētis lignis ad vsu quotidianū vtatur. **I**n eodem quoqz fundo hacten9 licet ei morari ut neqz dñō fundi molestus sit neqz his p qz opa rustica fiunt impedi mēto sit nec vlli alij ius qd habet aut locare aut ven dere aut gratis cōcedere potest cum his qui vsu fructum habet potest hec omnia facere. **I**tem is qui edium vsu habet hactenus ius habere intelli gitur ut ipse tantuz inha bitet nec hoc ius ad aliū transferre potest et vix re ceptum esse videtur ut ho spitem ei recipe liceat et cum vxore liberisqz suis. **I**tem libertis nec non psonis alijs liberis quibus non min9 q seruis vtitur. habitandi ius habet. **E**t ouementē si ad mulierez

videtur. **S**i cui habitacō. siue dicatur habitacō siue usufructu habitacō is idem est ut. C. e. cū antiquitas. **A**liquo. s. mter viuos. accur. **S** **P**actionibus et stipu lacōibus. sic. §. de suis. §. si. et de usufruct. §. i. t. **V**sus qz locat. ut. C. e. cum antiquitas. sed vsuarius n. ut. §. e. cir ca prim. accur. **V** **N**eqz vsu fructus. qz hic non finē nisi morte ut ff. e. si ha bitacō. circa prim. §. usufruct. multis mo dis ut. §. de usufruc. §. finitur. p. **D**eci sioe. ut. C. e. cū antiq tas. h. excusat se qua re de her. et obli. non d. cat. cum videtur h. dicere debere ut. §. s. rebus cor. §. i. **P** **P**roponemus. §. j. s. heres. msti. vsqz t. j. de ob. et exim. de v. qz ad ti. de acti. ac. **E** **E**xposuim9. h. cō tinuacō refertur. §. de re. di. §. singulo. u. a. **E** **E**t. p. id est. **D** **D**e vsu cap. s. mo bilii ut patet. j. e. in prim. et. C. quibus ca. cel. lon. temp. p. scrip. l. ij. §. m. ff. e. vsuca. large sūitur p totum. t. maxime p. l. quare. **V** **V**re ciuili. i. l. xij. ta. vel ro manozum p excellen ciam ut. §. s. iurē na. §. sed ius rē. a. **Q** **Q**ui bona. qd psumitur. si a dñō credat se eme re ut. ff. de straten. emp. l. qui a quolibet vel q. putat venden tes habere ius vendē di ut. ff. de. v. sig. l. bonafidei emptoz. q. bona fide s. psumitur semp ut. ff. de pbae. verus inspiciunt a u tem in vendicōe duo tpa. s. tempus o tra ctus et tempus tradi cionis. in alijs autez o tractibus tempus ēdicōis sufficit nec nocet posterior sciē cia. secul. in pet. her. ut. ff. p. soluto. l. pe nul. et. p. empto. l. ij. et. C. de vsuc. tñsfor. §. sed tñsmoto ut. ff. de pet. her. sed. et si. §. q. si ab micio. **N** **N**on erat. si em erat dñs. et accipiel fit dñs p tradicionez. vnde non vsuca. ut. ff. e. sequit. §. la. na. et de capē. l. in bello. §. si quis seruu. et. §. de re. di. §. p tradicione. **A** **A**lia. cum sint multe cause iuste sine ti. ut ff. de publi. l. i. §. sed cur. vsqz ad. l. eum qui. **I** **I**n yta. co. i. in ytal. non ergo etiam in puincia li. ut. C. de vsuca.

morte ut ff. e. si ha bitacō. circa prim. §. usufruct. multis mo dis ut. §. de usufruc. §. finitur. p. **D**eci sioe. ut. C. e. cū antiq tas. h. excusat se qua re de her. et obli. non d. cat. cum videtur h. dicere debere ut. §. s. rebus cor. §. i. **P** **P**roponemus. §. j. s. heres. msti. vsqz t. j. de ob. et exim. de v. qz ad ti. de acti. ac. **E** **E**xposuim9. h. cō tinuacō refertur. §. de re. di. §. singulo. u. a. **E** **E**t. p. id est. **D** **D**e vsu cap. s. mo bilii ut patet. j. e. in prim. et. C. quibus ca. cel. lon. temp. p. scrip. l. ij. §. m. ff. e. vsuca. large sūitur p totum. t. maxime p. l. quare. **V** **V**re ciuili. i. l. xij. ta. vel ro manozum p excellen ciam ut. §. s. iurē na. §. sed ius rē. a. **Q** **Q**ui bona. qd psumitur. si a dñō credat se eme re ut. ff. de straten. emp. l. qui a quolibet vel q. putat venden tes habere ius vendē di ut. ff. de. v. sig. l. bonafidei emptoz. q. bona fide s. psumitur semp ut. ff. de pbae. verus inspiciunt a u tem in vendicōe duo tpa. s. tempus o tra ctus et tempus tradi cionis. in alijs autez o tractibus tempus ēdicōis sufficit nec nocet posterior sciē cia. secul. in pet. her. ut. ff. p. soluto. l. pe nul. et. p. empto. l. ij.

ad vsu fructu



De usura et longi tempore

q culpa auctoris non comitetur. i. non sequat accipientē  
 ut ff. de diuer. temp. et p̄scrip. l. anvicū et. ff. de excep. do. l. apud. §. si cum legitima. §. si vicū est rei comitatur  
 ut hic si p̄sone comitat̄ iuuerfū succedentē ut. C. de acz  
 qui. pos. l. si. si in rem singularē succedat non comitat̄.  
 ut. ff. de excep. do. l. apud. §. de auctoris. et. C. de pi. et o.  
 rei ven. l. dolum. nisi  
 quando vtetur accē  
 sione t̄p̄is eius ut. ff. §  
 acquit. pos. l. pom.  
 §. si. sed hodie vicū  
 p̄sone nocet singula  
 ri successori p̄ aut.  
 malefidei. n. **Si**  
 heres. sic. ff. e. po.  
 test et. l. se. o. **Ac**  
 cipienti. an ipse he  
 res. ff. de herede  
 re. non. ut. ff. de di  
 uer. tem. et p̄. l. cū he  
 res. alij. §. si vellet  
 et sua p̄sone. et m̄ua  
 re. pos. ut. C. §. p̄sc̄p.  
 lon. tem. l. i. qd̄ fal  
 sum est. quādo ergo  
 locum habet vsu. p̄.  
 herede. cum nec in su  
 is heredibus locū ha  
 beat ut. ff. p̄. l. ij.  
 §. filium et. C. p̄ he  
 rede. l. nihil. §. n. qn̄  
 defunctus retinebit  
 aliquā rem credēs  
 suam. vel non vsuca  
 piebat qz deficiebat  
 ti. et heres est extra  
 neus. **Ac. p̄. Do**  
 tis. p̄ filia. vel alia  
 nam et hic iustus est  
 titulus ut. ff. p̄. l. i. q  
**Item. non omittit. et ita vsu**  
 capitur. sed nonne fuit in iure erratum ut. §. de re. di. m. pe  
 eudum. ergo vsu. non p̄cedit. ut. ff. e. nunq̄. m. p̄. et. l. si  
 fur. §. i. §. hic errauit tradēs. ibi accipiēs. ex illis. l. colle  
 vel non p̄dest ut ibi. sed non nocet ut hic. **r. Furtum em̄**  
 sed p̄to qz sine affectu furtum non omittitur nam in inter  
 dicto vnde vi incidit sine affectu qd̄ simile est furto. ergo a  
 furtum fit sine affectu ut. C. vnde vi querebatur ibi. et ge  
 nerali et ibi. cum talis. r̄. §. n. in interdicto est affectus. li  
 cet non contra p̄sonam certam. sed s̄ suam esse credebat.  
**Non omittitur. sic. §. de obli. que ex delict. nal. §. placuit**  
**Alijs ut si nullo errore credam me heredem cum non sim**  
 ut. ff. e. pot. est. **Item mihi legatum cum sit adēptum ut. §. de acti. §. si quis agens. sic. ff. p̄ legato. l. iij. m. fi. et alijs**  
 as vbi cumqz quis putat rem suam. **Quod autē ad eas**  
 res. hucusqz de vsu rerum. mobiliū dictum est. nūc p̄cedit  
 ius immobiliū. **t. Vacantis. locus interdum plenus ut**  
 qui possidetur. interdum semiplenus. ut ille in quo aliq̄s  
 est causa legatorum vel rei suande causa ut. ff. de acquirē.  
 pos. l. iij. §. si. et de acti. emp. l. ij. §. i. interdum vacuus et  
 h̄o et tribus modis ut hic. sic. ff. de acquirē. pos. l. si id qd̄.  
**u. Propter absenciam. sed hoc videtur falsū qz p̄pter ab**  
 senciam amittatur possessio ut. ff. de acquirē. pos. clā. §. q̄  
 ad nundinas. sed §. n. h̄ p̄pter effectum absencie dicitur. §.  
 obliuionem. ut quia longo tempore absuit p̄sumitur qz p̄  
 derelicto habuit tempus enim inducit obliuionem. etiam  
 obliuione amittitur ut. ff. de dam. infect. l. si finita. §. n̄ a u

alia causa accepit vsuca  
 piendi ius habet. **Vnde**  
 in rebus mobilibus nō fa  
 cile p̄cedit ut bone fidei  
 possessoribus vsucapio  
 petat. **Nam** qui sciens ali  
 enam rem vendiderit vel  
 ex alia causa tradiderit.  
 furtum eius omittit **Uz**  
 tamen id aliquando ali  
 se habet. **Nam** si heres rē  
 defuncto comodataz aut  
 locatam aut apud euz de  
 positam existimans here  
 ditariaz esse bona fide ac  
 cipientivendiderit aut do  
 nauerit aut dotis nomine  
 dederit quim is qui acce  
 pit vsucapere possit dubi  
 um non est **Quippe** euz  
 res ea in furtiviciū non

tem. qd̄ tempus erit in iudicis arbitrio ut. ff. de iur. deli. l.  
 i. §. si. et. l. se. dūmodo longum sit et obliuionē inducat et a  
 nimū retinendi habere desinat ut. ff. e. l. furtum. §. i. et. ff.  
 de acquirē. pos. quemadmod. **v. Aut negligenciā. tantā**  
 ut respuat rei pos. qd̄ facile fit. ut. ff. de acquirē. pos. si quis  
 vi. §. i. et. §. differencia. **p̄. Successor. e. idem et si cum suc**  
 cessore dūmodo non  
 fuerit app̄chensa ut.  
 ff. de acquirē. pos. cum  
 heredes **p̄. Longa**  
 s. p̄. vel. xx. an. sed h̄  
 §. duabus racionibz  
 est hodie correctus.  
 nam p̄sumitur hodie  
 talis possessio violen  
 ta ut. C. vnde vi. con  
 querebatur. ergo nō  
 habet locum hęc p̄e  
 scripcio ut. §. §. furti  
 ue. **Item** alia racio  
 ne qz bona fides desi  
 deratur abvtraqz p̄  
 te. alias. xxx. an. tan  
 tum p̄scripcio cur  
 rit ut in aut. ut sp̄o.  
 lar. §. rursus **3. Ac**  
 cepit. vere non furti  
 ue. a **Abolita. i.**  
 p̄empta. inde abolis  
 cio. i. accusacōis p̄  
 emp̄cio. **b. Locū**  
 i. p̄tis fundi. sed fun  
 dus totus dicitur ut  
 ff. de. h̄. §. l. locus  
 c. **Furtū** a est simile  
 ut. ff. e. l. queritur. §.  
 cont̄. ff. de furt. si qd̄  
 vroz. §. si sulfurarie  
 et. l. si certe. **So. ibi**  
 non loci. sed terre que eximebatur furtum fiebat. et qd̄ sub  
 icit et eorum r̄. sic construe et p̄spi. p̄n. con. ne cui eorum  
 qui so. res lon. r̄. et sūt hęc p̄ncipales ōsti. ut. C. de p̄sc̄p.  
 lon. tem. p̄ totum. t. **d. Aliquando. vsucapī. duabz** racō  
 mbus stare non potest qd̄ hic dicitur. **p̄. ma** qz desit esse  
 viciosa vnde non erit mirabile qz qd̄ videtur velle inducere  
 re contra id qd̄ est. §. e. §. furtue. **§. die** furtua vel vi pos  
 sessa. §. quondam. **Secunda** qz dñs non vsucapit cum sua sit  
 nec alijs ab eo accipiens. cū transeat dominiū ut. ff. e. seq̄  
 tur. §. lana. sed §. vsucapī p̄t. i. vsucapibilis est. ut si ab  
 aliquo non dño alienatur. non omittente furtum eius vsu  
 capiat emptor. **e. Domini. vel quasi ut tutoris vel credi**  
 toris si alienam rem debitor obligauit ut. ff. e. sequit. §. si  
 pupilli. et p̄ soluto. l. si. aliud si suam ut. ff. e. sequitur. §. si  
 rem. **Accur. f. Reuersa. vel quasi. ut. ff. de furt. quam**  
 uis. et ita qz non possit ab eo auelli ut. ff. e. sequitur. §. t̄ sic  
 §. **Res filij. i. imperij. h. Non potest triennio mobilis**  
 vel. x. vel. xx. an. immobilis idem in pat̄nomali principis  
 ut. C. ne rei domice. vel tem. l. si. idem in re eccliaistica ut  
 C. de sacrosan. ec. l. si. p̄scribuntur tamen dicte res sp̄acio  
 xl. an. excepta re mobili eccliaistica non sacra. que triennio  
 vsucapitur ut. C. de p̄scrip. xxx. an. omnes. et in aut. de ec  
 cle. ti. §. p̄ temporalibus. col. ij. r̄. h̄ ōstitucio innouat ōst.  
 col. viij. **Item** exceptis publicis que in vsu publico depu  
 tata sūt ut. ff. de via pub. l. viam. **Item** res pupilli non vsu  
 capitur ut. ff. de acquirē. re. do. ho. fi. §. nec inter est. **Itē** res  
 filij a patre alienata. nisi. xxx. an. a t̄pe quo est sui iur. ut. C.

de anna. ex. l. i. in fi. et in au. S. nup. §. si vero expectet. Te res data p. residi contra. l. iul. repe. ut. ff. ad. l. iul. repe. q. 98. l. i. Item fundus totalis ut. ff. de fundo si fundum.

**B**onus. §. alicuius morientis sine herede cui succedit fisco non idem in civitate ut. C. de bo. va. l. i. et. l. vacancia li. r. **D**enunciatis. ab aliquo cuj varie sint cause ex quibus ad fiscum denun

ciacō fieri solet ut. ff. de iur. fil. l. i. in pn. **T**raditam. scz ab eo q. accepit pos. bo rum bonorum.

**U**scap. §. trien mo. vel. r. vl. r. an. cum habeat. t. si autē t. non habet. et vult ex tpe dilacōis sibi oputare tempus. hz in. an. ut. ff. de iur. fi sci. l. i. §. diuis. et de diuer. tem. et p. l. me. §. i. sed si ex tpe ex q. ceperunt ad fiscum puenire. r. an. habz ut. ff. de iur. fil. l. i. §. p. scrip. et h. e. v. ra sunt siue in re singulari siue in ymuer sitate. et sic loquitur ff. de pet. her. l. si pu tator. §. si quis a fis sco n. **N**ouissime. i. m. l. i. ut breuie dieā. sic. §. de suspe. tu. §. nouissime.

**V**icium. quali ut. §. p. §. sed aliqñ sunt vicia ut q. furti uavelvi p. f. l. ut. §. e. §. furtiue nunq. p. caria possessio a vis ciofa. §. non ar. ff. o mu. di. l. omnia. §. mter p. Nunquid est litigiosa. §. non. ut C. de p. scrip. lon. rē. l. i. Nunquid clamde stina. §. non dicitur res clandestina aliq. l. sed possessio. quid dam tamen dicūt om ma sup. dicta esse vicia rerum ut ar. ff. de acqui. pos. pom. §. cum quis. p. **E**r

ror. de errore facti loquitur. idem magis in errore iur. ut ff. e. l. nunq. sed hic error facti qñq. p. dest. ut. ff. p. emp. q. vulgo. a. ff. p. legato. l. p. leg. et. ff. p. soluto. l. iij. et. ff. p. suo. boninē. in quibus casibus dicunt quidam locum ha bere. t. p. suo. et tamū in his et in alijs quia lege specialit. inueniuntur. ut ff. de iur. do. l. p. culus. §. m. az. nos idem sm jo. in omnibus. et de his grā exempli posuit lex et. t. emp ti. vel simili vscapietur non p. suo tantum ut tamē in emp cione iustior em errorem exigamus ut. ff. p. emp. l. ij. a. iij. in pn. Item quid si non errat sed scit. §. n. non potest si bi causam possessionis mutare ut. ff. de acqui. pos. l. iij. §.

sine successore decesserit finevi nāscatur qui quā uis ipse mala fide possidz quā intelligit se alienum fundum occupasse tamen si alij bona fide accipienti tradiderit poterit ei lon ga possessione res acqui ri quia neqz furtiuum ne qz vi possessum accepit a bolita est em quorundam veterz s. ma existimancium eciam fundi locive furtuz fieri et cozutilitati q. res soli possident pncipalibz ostōmbus pspiciē ne cui longa et indubitata pos sessio debeat auferri. **A**liqñ eciaz furtiuavelvi possessa res vscapī pōt. veluti si in dñi potestate reuersa fuerit tunc em vicio rei purgato pcedit ei us vscapio. **R**es fisci nostri vscapī non potest **S**z papinianus scripsit bo nis vacantibus fisco non dum denūciatis bona fide emptorem traditā sibi rē ex his bonis vscapē pos se et ita diuus pius et di uis seuerus et anthomus rescripserūt **N**ouissime

illud a. ff. e. n. solum. et. §. p. vulgo. **A**ccur. q. **D**uima. f. r. an. inter p. sentes. vel. r. inter absentes. vel. triem. ut ff. qui et a quibus. sed cum fidei. §. aristo. et. §. e. in pnē. huius. t. et. C. e. l. diuitia. **E**t heredi. heres iure cuius li. bo. pos. iure p. torio ut. j. de bo. pos. §. qd. autem. **A**ccur. **C**ontinuat. nisi iphi heredi tradita sit pos. ut. ff. e. i. d. alias heres. **S**i at. ff. de acqui. re. to. questum. ij. §. tra. §. o. ibi. heres sciebat rem esse eius q. causaz a testatore hz ut legatarij qd. nocet at hic alius sciebat qd. non nocet ad vscapī. **C**ontra. §. stitucio. ut. C. de vscu ca. transfo. l. i. **S**imiliter. non so lū in p. scp. u. **I**ntē venditorē q. tpa. s. ut otmuentur. sed in hoc differt q. in si singulari vtum. §. s. emptorem et vendi torem bonam fidem habere optet. ut. ff. p. emp. l. ij. §. si eam rem. §. secus in ym uersali. t. ut hic. et ē ratio q. si heres non adiret hereditas con pleret ut. ff. e. m. i. §. §. vacuum. et q. ē eadem p. sona ut in aut. de vi. et vi. ar. us et ocoz. cum §. §. ff. p. emp. l. ij. §. empro ri. et. §. si defunctus et fit h. e. p. iunctio ad lucrum et ad damuz ut. ff. quemadmoduz fuit. amit. l. si alia. §. tempus. **E**di cto. i. p. cepto gene rali alias pretorum dicunt edicta. ut q. metus ut. ff. q. me. cau. l. si mulier. et si miles. **A** fisco. ut a p. curatore impi alium rerum. nam de pat. m. alibus dicitur. j. e. in fi. accur. **E**mit. §. a fisco vē

sciend est rem talem eē de bere ut in se nō habeat vi cium ut a bone fidei emp torevscapī possit vel qui ex alia iusta cā possidet. **E**ror autē false cause vscapionē non parit veluti si quis cuj nō emerit emis se se existimās possideat l cum ei donatus n fuerit q si ex donacione possideat **D**iuima possessio q. p. desse cepat defuncto r he redi et bonorum possesso ri otmuentur licet ipse he res sciat p. dium alienum. **N**d si ille miciū iustum nō habuit heredi et possesso ri licet ignorati possessio non p. dest qd nē a ostitu cio simili r in vscapionibz obhuari ostituut ut tē pora otmuentur **I**nter venditorē quoqz et emp torem diūgi tpa diuus se uerus et anthomus rescrip serunt **E**dicto diui mar ci cauetur eum q. a fisco rē alienā emit si post vendici onem quinquēnum p. teri erit posse dñm rei excepci one repellere **C**onstitu cio autem diue memorie

dente ut suam a quo edicto res minorum excipiuntur ut. C. si aduer. fisci. l. si. si autem ut alienam. ut qz cessatum est in solucione tributozum tria exiguntur. ut q. sit debitum a q. cessatum ut. C. si aduer. fisci. l. si. et. C. si p. pter pu. p. l. si. et. ij. §. forte biēmo ut. ff. loca. et con. l. quero. §. mē Item tercio q. res subhastetur. i. p. comisetur ut. C. si p. pter pub. pen. l. si. **A**ccur. **3** **M**emorie. ut. C. quadri. p. scp. omnes. **a** **B**ene p. sperit. corrigendo edictum diui. **b** **S**tatum ut. ff. de pet. her. nec vllam §. item si quis oē. **S**o. ibi. in ymuerstat. e. hic in re singulari loquit. alij dis cunt q. hic corrigit. et eodem modo. §. p. imo et non vo. §.

dente ut suam a quo edicto res minorum excipiuntur ut. C. si aduer. fisci. l. si. si autem ut alienam. ut qz cessatum est in solucione tributozum tria exiguntur. ut q. sit debitum a q. cessatum ut. C. si aduer. fisci. l. si. et. C. si p. pter pu. p. l. si. et. ij. §. forte biēmo ut. ff. loca. et con. l. quero. §. mē Item tercio q. res subhastetur. i. p. comisetur ut. C. si p. pter pub. pen. l. si. **A**ccur. **3** **M**emorie. ut. C. quadri. p. scp. omnes. **a** **B**ene p. sperit. corrigendo edictum diui. **b** **S**tatum ut. ff. de pet. her. nec vllam §. item si quis oē. **S**o. ibi. in ymuerstat. e. hic in re singulari loquit. alij dis cunt q. hic corrigit. et eodem modo. §. p. imo et non vo. §.

Fragmentary text from the adjacent page, including phrases like "de anna", "res data", "bonis", "denunciatis", "traditam", "uscap", "vicium", "fisco", "edicto", "fisco", "memorie", "bene", "statum", "fisco", "venerit", "quod", "si", "et", "in", "re", "singulari", "loquit", "alij", "dicunt", "q. hic", "corrigit", "et", "eodem", "modo", "p. imo", "et", "non", "vo. §."

ad. l. C. de her. ven. l. i. Item ibi erant res filii. e. **Qua**z  
driemium. nisi sit minor. vel rei pu. ca. absens. ut. C. de rez  
si. mi. l. iij. d. **Actio**nes. sed que. Re. n. condi. ex hac les  
ge. secundum jo. sed. p. in rem. dabat hic non dno contra  
dum. e. **Post**ra. constitucio. C. de quadri. p. bene a zeno  
ne. f. **A** nostra. id est privata nostra substantia. sed sup  
de fiscali dixi. ut. C.  
de quadri. prescrip.  
bene a zenone.

**De** donacione caus  
lamortis. Re. sca.

**Et** autem acq  
quisicōnis. f.

**De** iur. ci. nam

p. sti. tantum contras  
lebantur scilicet do  
nacio que scilicet sti  
pulacio e de iure ci.  
sed hodie nudo fit pa  
cto ut. C. e. si qs au  
tem. f. fi. et. j. de act.  
f. de constituta. vel  
dic eam esse de iure  
ci. approbacione non  
inuencione sed iur. ge  
ci. ut. s. de re. di. f. p  
tradicionem. vel die  
sui origo fuit de iur.  
gen. vno modo scili  
cet p. tradicionem ac  
postea de iur. ci. fuit  
ille modus approbas  
tus et alius adinuen  
tus. f. p. sti. tercio  
p. iustinianum addis  
tus est tercius puta  
nudum pactum.

**Et** non mortis. f.

large hec duo mem  
bra accipiuntur. q. in  
textu nil deest et ppe  
pōntur genera. nam  
multe species sub qz  
libet continentur. et  
hoc approbo vel acci  
pe stricte p. duabus  
speciebus tantum do  
nacionem scz simpli  
cis inter viuos et sim  
plicis causa mortis  
et adde alias donaco  
nes ut legatum ut. j.  
del. in prim. Item do  
naciones ppter nupc.  
ut. j. e. g. est et aliud.

**It** et qd est. j. f. fi.

**M**ortis. scilicet instantis vel fut  
ture ut. ff. e. l. ij. in. iij. v. et. vi. si quidem vbiqz mors timē  
da est cum eius dies incertus sit ut. ff. e. senatus. f. mortis  
et de condi. et de. l. i. c.

**S**i quid humanitus. i. si moriar  
tur. ut. ff. de. v. sig. in vulgari. f. fi. et debet hoc exprimi  
alias non est mortis causa donacio. ut. ff. e. seya. f. fi.

**S**upuiisset. i. qualisset et ita tribus modis reuocae  
ut h. subicit. et. ff. si cer. pe. non omnes. e.

**P**emtuisset.  
qui volūtas est ambulatozia ut. ff. de adim. le. l. in. in. fi.  
et quia donacio est ob causam. scz si moriar. et sic possuz pe  
nitere ut. ff. e. senatus. f. i. in. fi. a. ff. s. condi. cau. da. l. ij.

zenomis pspexit bene his  
qui a fisco p vendicionem  
aut donacionem vel aliuz  
tituluz accipiunt aliquid  
ut iphi statim quid securi  
fiant et victores existant  
sue expiantur sue conue  
niantur **A**duersus au  
tem sacratissimum erariū  
vsqz ad quadriennium li  
ceat his intendere qui p  
dominio vel p hypotheca ea  
rum rerum que alienate  
sunt putauerint sibi quas  
dam competere adiones  
**N**ostra autem diuina con  
stitucio quam nup pmul  
gauimus eiam de his q  
a nostra vel venerabil au  
guste domo aliqd accepe  
rit h. statuit q in fiscalibz  
alienacōibz p fate zenoni  
ane ostitucionis otinet.

**De donacionibus.**

**Et** aliud gen9

acquisicionis do

nacio. Donacionum autē

duo sunt genera mortis

causa et non mortis causa

**M**ortis causa donacio ē

que ppter mortis fit suspi

cionē cū qs ita donat ut

si quid humanitus ei con

g. ij. f. **Per** omnia. si baudi fere at statim dicet. nam in  
multis differunt. **S** **A**d exemplum legatorum. quantū  
ad vim et potestatem. quia sicut legata morte affirmantur  
ita donaciones causa mortis. ut reuocari non possint. ac  
h. **D**onacionis. f. simplicis. et inter viuos alias nulla esset  
hmoi distincio. cum omne legatum sit donaco. ut patet ex

tigisset haberet is qui ac  
cepit. **S**im autem supuixis  
set qui donauit accipet f  
si eum donacionis penitu  
isset aut prior decesserit  
is cui donatum sit **H**ec  
mortis causa donaciones  
ad exemplum legatorum  
redacte sunt p omnia. **N**ā  
cum prudentibus ambi  
guum fuerat vtrū donaci  
onis an legati instar eam  
obtinere opteret et vtrius  
qz cause quedaz habebat  
insignia et alij ad aliud ge  
nus eam retraherāt a no  
bis constitutus est ut per  
omnia fere legatis onume  
rentur et sic pcedat quem  
admodū nostra constitu  
cio eam formauit **E**t in  
summa mortis causa do  
nacio ē cum magis qs se  
velit habere qz eū cui do  
nat magisqz eū cui dona  
uit qz herede suū sic et a  
pud homez thelemach9  
donat piro **A**lie autē  
donaciones sunt q sine vl  
la mortis cogitacione fi  
unt qs in viuos appella  
m9 q omīno nō pāt legatis  
q si fuerint pfecte temere

diffinicōne eius ut. ff

del. ij. l. legatum.

**i** **H**abebat. scz do

nacio causa mortis.

nam cum donacio m

ter viuos habet insig

nia ut sit liberalitas

cum legato ut mor

te confirmetur et ut

destrahatur falcidia.

ut. C. ad fal. l. fi.

**k** **R**etraherāt. sub

audi et alij et aliud.

**l** **F**ere legatis. fere

dicat quia in quibus

da3 discrepat a lega

tis. ecce enim si donat

in annos singulos. do

nacio vna est. sed le

gata plura ut. ff. de

bona. cau. mor. sena

tus. f. fi. **T**em lega

tum ab herede semp

traditur. donacio vel

ab hoc vel ab alio ut

patet ex diffinicōne

.j. de le. m. prim. **T**ez

m donac. obligatur

donans. in legato nō

.item si testamentum

accuso perdo legatū

non donacione. si ta

men accuso ut falsum

ut. ff. de hijs qui bus

ut in dig. post lega

tum. f. qui mortis.

**T**em aliter substitu

itur in legatis secun

dum quosdam ut. ff.

de dona. cau. mor. si

cui mortis. et del. ij. ut

heredibus. **T**em fili

ulsa. donat. sed non

legat. ut. ff. e. tā his

et. j. qui. non est per

missa. tel. in prim.

**T**em in legato tria

tempora consideran

tarius. ut. j. de her. qua. et dif. f. m. extraneis in dona. non  
ut. ff. de dona. cau. mor. l. in mortis. **T**em quia pro lega  
to datur interdictum quorum le. non pro donacione qd dic  
ut in h. C. quorum lega. l. i. m

**C**onstitucio. f. coram qn  
qz testibus scriptura interuementem vel non. ut. C. e. l. fi.  
n

**E**t in summa. id est ut breuiter de hac dona. expediatur  
ut. ff. e. l. i. o

**H**abē. scilicet si superuixerit. ut. ff. e. se  
natus. con. f. i. p

**S**ic et apud. id est sic et recitat poeta  
omerus. q. elemachus dictis verbis expressis donauit.

**q** **A**lio. nunc. psequit aliud genus r **D**onacōes. dictū  
est de dona. cau. mor. nūc. s. dona. simplici. i. mē viuos dicit

**2** **T**emere. ideo dicitur temere. quia quae reuocantur ut. i. e. s. sciens. **1** **V**oluntate. etiam nudo pacto ut. C. e. si quis. ar. s. fi. **2** **M**anifestauerit. s. p. verba futuri tempis. ut dabo vel donabo admistar. ut. ff. de. v. ob. l. v. s. stipulatio. vel pntis tempis. ut dabo vel dono. cum nudo pacto fiat et pactum etiam fiat p. verba pntis tempis ut. C. e. si quis ar. s. fi. et. ff. de pac. tal. **Accur. t** **U**e dicoms. ex hoc vers. lo dicebat. **M**. vendi torez p. se teneri ad rem tradendam sic. ff. de. v. ob. vbi autem non apparet in fi. jo. contra. scilicet ut m. t. esse dando libere ut. ff. s. acti. emp. l. i. et filitudo que h. fit. est in hoc ut sicut nec cessitas in pom. ven. ditori ad aliquid. sic et donanti. licet a p. n. apio nullus tenebat ut. C. de acti. et ob. l. sicut. **S**ed nunquid donator de euictione tenetur. s. n. si me. spit a tradicione non. ut. ff. e. l. aristo. i. fi. si a pacto. sic ut. C. de iur. do. l. i. **u** **C**onstitutio. ut. C. de dona. l. si quis ar. s. fi. **v** **E**t si non tradantur. id est si e. dere noluit donator **p** **N**ecessitas. p. ob. ex. l. que strichi ut e. C. e. cum qui. et. C. e. si quis. ar. s. fi. ac. **p** **D**isposiciones. id est. eorum qui ante nos fuerunt a nostra etiam prima. ut. C. e. sanctimus in fi. **3** **C**onstitutio. ut. C. e. l. penul. in fi. **a** **I**nsinuacione. id est scriptura facta in p. n. a publica. p. so. naz. et in actis. vbi sup. fluum e. testes ad hiberi. cum publica monumta sufficiant ut. C. e. l. data. et. l. in donacionibus. **b** **I**nuenit. s. n. e. a co. stitucio ut si donetur in redem. e. ne cap. tuoz. vel a m. g. o. mili. tum. tonetur militibus. vel in refe. ctione dom. donetur alicui ut. C. e. l. pe. idem et si donet im. pator. vel ei donec. ut in auct. de non al. s. si m. mus. col. ij. et in auct. ut non fiant py. s. fi. col. v. **I**dem in dona. p. n. nup. ut in auct. ut spon. lar. col. ix. in prim. **I**dem in remissione vsuratum futuri tempis ut. ff. e. modestinus. **c** **M**imis me. licet quingentorum solidorum sumam excedat.

reuocari non possunt. **P**erficiuntur autem cum donator suam voluntate scriptis aut sine scriptis manifestauerit. **E**t ad exe. plum vendicionis nostra consto eas etiam in se habe. re necessitate tradicoms voluit ut et si no tradant habeat plenissimu et p. f. ctum robur et tradicoms necessitas incumbat dona. tori. **E**t cu retro p. n. ci. pum disposiciones insinua. ri eas actis inuenientibus volebat si maiores ducen. torum fuerat solidoz co. stitucio n. e. a e. a. quantita. tem vsq. ad quingetos so. lidos ampliavit qua stare etiam sine insinuacione sta. tuit. **E**t quasda donacio. nes inuenit q. penitus insi. nuacionem fieri mime desi. derat s. in se plenissimam hnt firmitatem. **A**litter insup multa ad vberiores exitum donacionu inueni. mus q. omnia ex n. eis ostomi. bus qs sup his exposuim. colligenda sunt. **S**ciend. du est tam q. si plenissime sint donaciones si tam in. grati existat hoies in qs beneficiu collatu e dona. toribus p. n. am ostitucione

**d** **A**litter. al. alia veluti ne plures donaciones diuersis te. poribus facte coaenent ut. C. e. l. sancti. s. fi. q. s. aut. **T**e ut. h. ij. q. pecuniaz. t. cipiunt i. red. e. p. one. captiuoz. iur. et se ibi ho. na. s. id. exp. de. it. ut sacro dni dom. q. o. dirimac. ut. C. e. l. pe. i. fi. **e** **S**ciens p. n. az. ostone ut. C. s. reuo. do. l. fi. **f** **E**x. cais. q. n. g. s. ut si atrocis iurias i. eu. effidat. **P** impi. as man. i. ferat. **P** sue. danu. in. lo. is. v. vite. p. icli. z. itulit. **P** si legi. de. e. i. don. a. n. parucit. ut. C. s. tuo. do. l. fi. s. donaco. libero sca. solo. ob. se. q. o. n. p. n. ito. tuocat. aliud i. lib. ta. te. ut. C. s. tuo. do. l. i. et. s. l. ca. l. solo. et. e. h. ar. p. dno. ut. his. caus. possit. reuocare. feus. sic. i. aut. ut. lib. dece. s. hac. aut. et. s. ag. li. l. alimta. **g** **E**st. aliud. it. rodus. tu. ut. C. s. dona. an. nup. p. tot. t. h. **h** **H**ab. erat. a. hodie. h. z. si. fi. at. donaco. pus. na. et. postea. fieri. p. t. ut. i. e. s. fi. p. e. **i** **I**ns. e. c. u. t. u. s. d. u. t. a. s. f. c. o. **k** **M**. s. m. i. o. m. i. u. z. **l** **S**. z. p. e. h. e. j. q. b. a. s. non. e. p. m. i. s. s. a. t. e. l. s. c. e. c. u. s. **m** **C**u. a. u. s. g. e. r. i. i. c. u. s. e. l. l. z. **n** **T**ale. puta. q. au. g. e. a. t. d. o. s. e. e. a. n. s. e. **o** **P**er. m. i. s. s. i. s. d. u. i. u. s. i. u. s. t. i. m. p. u. t. C. s. d. o. n. a. a. n. n. u. p. l. p. e. **p** **E**t. e. s. e. q. n. c. i. a. a. l. i. s. a. s. o. u. e. m. e. t. a. s. i. c. C. s. e. p. i. a. e. l. i. s. e. r. e. n. i. s. m. p. e. t. s. o. f. f. p. v. i. i. s. i. f. i. a. s. d. e. f. e. n. s. i. o. e. l. d. e. f. e. n. s. o. z. a. r. o. s. e. C. s. o. s. t. i. p. e. l. i. n. s. p. e. n. e. t. f. f. t. e. a. d. i. m. l. e. l. i. n. s. c. o. n. d. i. c. i. o. **q** **C**o. n. s. t. i. t. u. i. m. u. s. C. d. e. d. o. n. a. a. n. t. e. n. u. p. e. l. f. i. **r** **E**x. e. q. u. e. n. t. u. r. s. i. d. e. n. o. u. o. f. i. a. t. d. o. n. a. c. o. v. e. l. d. o. s. p. o. s. t. m. e. m. o. r. i. u. z. v. e. l. v. e. t. u. s. a. u. g. e. a. r. u. r. e. s. t. e. q. u. a. l. i. t. a. s. u. t. C. s. d. o. n. a. a. n. t. e. n. u. p. l. f. i. s. f. i. i. g. i. e. d. o. t. e. s. i. a. n. t. e. m. a. t. r. i. m. o. n. i. u. p. o. t. e. r. a. t. e. s. s. e. e. t. i. n. e. q. u. a. l. i. t. a. s. u. t. **C**. t. e. p. a. c. t. o. u. e. l. e. x. m. o. r. t. e. s. e. d. h. o. d. i. e. e. s. t. e. q. l. i. t. a. s. a. n. e. t. p. i. n. o. s. t. i. t. u. e. n. d. o. e. t. i. n. p. a. c. t. i. s. l. u. c. r. o. z. u. t. q. u. a. n. t. u. d. a. e. v. p. o. t. i. d. o. t. e. m. t. i. m. d. e. t. i. n. d. o. n. a. c. o. p. p. e. n. u. p. m. a. r. i. t. u. e. t. s. i. c. h. i. s. i. t. d. n. s. d. o. t. i. s. s. i. c. i. l. l. a. d. o. n. a. c. o. i. s. p. p. e. n. u. p. c. i. a. s. v. s. u. f. r. u. c. t. u. t. u. h. z. a. t. m. a. r. i. t. u. e. a. c. c. a. d. a. t. m. e. i. o. n. i. j. o. n. e. r. i. b. u. s. d. o. t. e. s. i. f. u. i. r. e. n. a. e. q. r. a. l. s. u. g. g. e. r. i. t. q. d. o. s. d. e. b. e. a. t. e. e. i. b. i. v. b. i. s. u. t. o. n. e. a. m. e. i. o. n. i. j. u. t. f. f. s. u. t. d. o. l. d. o. t. i. s. f. r. u. c. t. u. a. l. p. l. e. z. q. s. s. u. i. c. u. t. a. n. t. u. d. e. z. r. e. d. d. a. t. u. r. v. p. o. i. t.

*[Marginal notes on the right side of the page, partially cut off and difficult to read.]*

**II**

er qua donacione ofulitur mulieri so. ma. si res totales n̄ existant. et qz nō potuit alienare maritus. etiā ea ofenciēt e ut. j. ti. p̄ in p̄. licet al. iure p̄potēce possit renūciare. ut. C. advell. l. eciam et. l. i. u. l. x. m. s. et in aut. siue a me. si. cut dosyroti sic et talis donacio iure reddiē viro. so. ma. cū sit equalitas ut in aut. de equali. do. g. i. col. vij. est a spon

salicia largitas. qñ sponsus sponse p̄verba de futuro vel econtra donat pure. nō in respectu totis. q̄ s̄ sit cond. m̄ionij habet. ut. C. de donac. ante nup. l. cum veterum. et. l. si a sponso.

**S**ed etiam contracto. hodie hoc corrigitur in aut. de q̄. si. do. col. vij.

**E**xemplo. sic. C. de p̄ba. l. exemplo.

**Q**uam ostōne. C. de suo dnu. ma. l. i. g. ne aut. q̄. si. in autem locus. c. **C**ōmunes. s. ut libertates. p. l. fal. non minuantur. Item ubi nō valet testamentum. libtates non reuocant. ut. ff. s. inoffi. testa. pap. g. sed an. et libtates ed. g. fi. Item a ff. s. h̄deicon. l. i. ḡna liter. g. si quis seruo.

**C**um fauore. s. libertatis. e. **D**iffiniūm. C. s. omu. v. ma. l. i. g. ne autem. et. g. si in autem locus. **A**ccipere. vel eo deposito. ut. C. de omu. v. ma. l. i. g. ne autem. et. g. si in autem locus. **E**t nō. q̄. opelitur vendere. qd̄ est speciale ostra regulā ut. C. de ostra. emp. ei. m̄itum. et. C. s. iure deli. l. nec emere. qd̄ plene nō in aut. de h̄de iul. g. penl.

**I**n quibus alienare licet vel nō licet. subaudi. licet non sint domini ut in lra declaratur.

**A**cidit aliqui. sic continua. supra dictum est quō q̄s efficitur dñs iurēncum vel ciuili. hic tractate in e dit de quadam specialitate que contingit contra eos qui domina rerum acquirunt ḡnale em̄ est ut qui dñs est potest alienare. et qui dñs non est alienare non possit. h̄et in specialibus casibus contingit contrariū. a. **C**ontra totale. s. m̄ertimatum. ut. C. de re iur. acti. l. i. g. cum lex alias si extimatus esset possit alienari. nisi extimacō fiet ut sciatur quantum valet ut. C. de iur. do. quociens. et. l. si m̄tervirum. et de fundo do. l. i. b. **P**redium. dic totale. vel

quasi ut. ff. de fundo do. l. iij. et. iij. quid si res mobilis est. R. potest alienari si maritus est solueno ut. C. de ser. pi. da. ma. l. i. c. **P**rohibetur. nisi puocetur ad diuisionem fundi totalis ut. C. de fun. do. l. fi. **I**tem nisi ex necessitate ut. C. de li. cau. l. i. **I**tem nisi cum vniuersitate ut. ff. de fū do. l. i. **I**tem nisi vertatur ad vtilitatem m̄ieris ut. ff. de iur. do. l. fi. **A**ccur.

**I**nuita. ergo ea nolente poterat. ut inuit. qd̄ corrigiē statim. e. **A**lienare. hoc large accipias. siue dominiū mustetur siue ius alij osti tuatur ut. C. de rebus ali. vel non alie. l. fi. et in aut. de non ali. g. alienacōnis. et. ff. de fundo do. l. iul. **A**ccur. **I**phus. s. de iur. gen. ut p̄ tra dicionem et ciuili. s. approbacione fm̄ jo. **A**li dicunt s̄ iure ci. s. fictione nō iurē gē. ut. C. de iure do. i. rebus sed qd̄ ibi dicit iure naturalivroz em dñam esse. verum est p̄meuo iure. quo dicitur quicquid calcauerit pestuus rē. n̄ naturali. i. iurē gen. s̄ rerum dñā dicitur q̄ ad spem. et quantum ex eis sustentetur sic filij dicuntur domini rerum paternarum. ut. j. de here. quali. et diff. g. sui. a. C. s. fur. l. quamuis. et. C. res rum amo. l. i. vel dñā est inspecto exitu sic filius dicitur dñs ut ff. de li. et post. l. in suis. **C**orris gentes. in duobz cas pitulis et in alijs nō h̄. **D**eduximus. ut. C. de re iur. acti. g. et cum lex. i. **L**ex. scz ulia. k. **I**talice. i. in ytalice. phibeat alienacionem. et hoc erat primum eius vis

**A**cidit aliquādo ut qui dñs rei sit alienare non possit et contra qui dñs rei n̄ sit alienande rei potestatem habeat. **N**am dotale predium maritus inuita muliere p̄ legem iuliaz phibetur alienare quāuis iphus sit dotis cā ei datus

cum. **I**nuita. sed ea nolente ocedebat. a hoc erat fm̄ vicium. m̄. **V**olente. similiter phibeat. accur. n̄. **V**eris q̄. s. vicio. o. **I**nterdicta. quid si fiat. R. vendicat maritus constante matrimonio contra factum suūueniens cum fuerit contra legem ut. C. de ag. et cen. quemadmod. et s̄ re iur. l. dote. sed dissoluto eo. mulier repetit. ut. C. de iur. do. l. i. rebz. id in plato ecclie alienate rē. qz p̄t eaz repetere platura durante. ut eē de rebus ec. non alie. g. si quis pbrozum. p̄. **N**eqz speciale. ut suo fauori nō possit renūciare qz etiam rei pu. mit. er. est. ut. ff. so. ma. l. i. sic. ff. de pact. do. l. de die. q. **I**n p̄miciem. id est destruccione

**C**onvertatur similia sunt ubi etiam dñs non alienat ut ff. ad. l. iul. ma. l. manicheos. s. pe. et. C. de predi. curialiū l. fi. l. p. et. j. e. s. nunc admonendi. **C**ontra. i. e. contra. rior. **A**lienare idem in iudice ut ff. si ex noj. ca. aga. l. ij. et. j. de offi. uidi. in fi. idem in flumine ut ff. de acqui. re. do. g. s. alluvio. **I**n impatore a augusto ut s. devsiue. s. pe. **I**dem in prelatis ecclesiaruz ut in aut. hoc eius pot. red. id in tutoribus qui do. minorum locum obtinent ut ff. s. fut. in. terdum. s. qui tutela. **I**dem in pcuratore q. habet liberam admis. nistracionem ut s. s. re. di. s. nihil autem. **I**dem in seruis habentibus literam peculij administracionez ut ff. de pig. acti. si con. uenerit. s. fi. et. l. se. **N**on soluat. scz. tempore constituto. **I**mpedirentur. n. esset pactio de pig. noze vendendo. **T**emere. i. minus cito ut s. devsiue. in. prim. **C**onstitu. cione. C. s. uir. do. im. pe. l. fi. s. i. a. ij. **C**ertus. ut si actū sit de vendendo iusta comenicio ne vendere possit. sed si nihil fu. it dictum de hoc. nunciabit semel. et tunc elapso biennio ven. det ut. C. de iur. do. impe. l. fi. s. i. et. ij. si autem dictuz fuit ut non vendat. ter nunciabit et tunc vendet ut ff. de pig. acti. si o. uenit. **T**enore. s. constituciois. **V**llam. neq. racō ne pprietatis neq. ra. cione possessionis q. animo retinetur. licz. corporalem sine tuto. re p. dere possit ut ff. de acqui. re. do. l. pu. pillus. et de acqui. re. do. l. possessionem. **Q**uid in adulto. R. si non habet curas. torem. potest alienare q. seruando seruari n. possunt. si ha. bet curatorem similis est p. digo ut. C. de in. me. restr. mi. l. si curatorem. **P**osse. sic. s. de auct. tu. in. prim. et de. sol. l. q. si forte in fi. et. l. pupillo. et ff. si cer. pe. l. si om. nis. s. fi. **D**ederunt. i. tradiderunt. cum dare sit accipi. entis facere ut. j. de acti. s. sic itaq. si poneres pprie nō ha. berz locū qd sequitur ideoq. vendicare. **O**bligacionē scilicet psonalem ex mutuo. **P**ecuniam. bona est ratio ut. j. quibus re. contra. ob. in. prim. et ff. si cer. pe. l. appel. lata. **F**acit. qd est necesse quia dicitur mutuū. quia de

**N**os legem iuliam cor. rigentes in meliorem sta. tum deduximus **C**um em. lex iulia in solis tantum. modo rebus locum habe. at que ptalice fuerant et. alicaciones imhibebat que. inuita muliere fiebat p. po. tecas autem earum eciaz. volentevtriq. earum re. medium posuimus ut eciz. am in eas res que in puin. ciali solo posite sunt inter. dicta fiat alienacō vel ob. ligacio. **E**t neutrum eorū. neq. consencientibus mu. lieribus pcedat ne sexus. muliebris fragilitas in p. niciem substancie earum. conuertatur. **C**ontra. autez creditor pignus ex. pacione q. quis eius ea res. nō sit alienare potest sed. hoc forsitan ideo videtur. fieri q. voluntate debito. ris intelligitur pignus a. lienari quia ab inicio con. tractus pactus est ut lice. ret creditori pignus ven. dere si pecunia non soluat. sed ne creditores ius su. um prosequi impedirent. neq. debitores temere su.

meo fit tuum. ut ff. si cer. pe. l. ij. **B**ona fide credens. eum maiorem ut ff. p. emp. l. ij. s. si a pupillo. vel eciam er. rans in iure. licet sit ar. s. ut. ff. p. emp. l. ij. s. si a pupil. lo. **C**onsumpti qd sit expendendo vel cum aliis mimi. scendo. ut s. de usufruct. s. constituitur et ff. de sol. si aliam. **C**ondici. scilicet condicione certi ex mutuo reconcilia. to p. consumpcionez. ut ff. si cer. pe. si a. furioso. et. l. se. **I**tez. stipulacione reconci. lia. ut. C. si cer. pe. l. quis. **I**tem vsuca. ut ff. de iur. do. pec. lus. et nō. j. quibus. mo. restrabi. ob. in. prim. **A**ccur. floren. **A**d exhibendum. quia tenetur qui do. lo fecit quo min. 9. pos. sit exhibere ut. C. ad. exhibi. l. ad exhibi. et sic. iurāt in litem. ex. eo. q. interest pupilli ei. cuius pecuniam reddi. tam esse ut ff. de mi. lit. i. iurā. l. m. acti. et. l. minimis. **A**ccur. k. **R**es. ut res fiat. accipientis. nō ut de. bitor liberetur. et B. sequitur. **D**ari. ex quacumq. causa. **L**iberabitur. scz. debitor pupilli. s. contra. ff. de sol. si. stipulatus fuero. s. i. bi pupillus erat ad. iectus nec quicquam. sibi debebatur. cū ad. solucionem tantū po. natur ut. j. e. t. de sol. l. q. si stipulatus. et. l. quomam res. s. ac. tibi. n. **C**onstitu. one. ut. C. de admi. tu. l. sanctim. ac. o. **D**ebitorē. ex mu. tuo vel simili causa. n. expensione vel reddi. tu ut. C. de admi. tu. sanctimus. et. l. cum. constitucione. **S**entencia. scilicet. me locutoia quā. preceptum vulgatis. appellamus. ut si dicat de ceno vel p. cipio tibi solvere vel de. ponere ut ff. de min. l. ait pretor. s. quid tamen. q. **S**is. ne omni. vel sportularum vel preciorum tabell. sed nunq. debitor p. sua parte soluet. R. non ut. C. de fruc. et li. er. l. fi. et fa. sic. C. de epi. au. l. tam dementis. s. fi. **P**er. mittat. nō q. tutor et iudex necessarij sunt s. in pe. **S**ed s. in. nos solum iudex sufficit ut ff. de min. ait pretor. s. quid ta. men. et. l. q. si minor. in fi. **S**ecuritas. ut nec restitue. cio detur secus in predio alienato cum decreto. qz emp. co. ex voluntate. solucio de necessitate fit ut ff. de min. ait pe. tor. s. quid tam. et. l. q. si minor. in fi. et. C. de predi. min.

*[Marginal notes in a smaller, cursive hand, partially obscured and difficult to read.]*

II

si quidem  
Si autē solutio ut soli pupillo & adulto curatorē h ti  
fine eo vñ ipō iure n̄ liberat. ut. j. ibi n̄ pderit rē. s. Loz  
cuplecior. qd est et si non est factus pauperior ut. ff. de sol  
in pupillo. t. Petat. et sic est s̄ preda sollicitus. vnde n̄  
auditur ut. C. p emp. l. eum qui. u. Nihil. apparet ergo

ḡ ipso iure non est li  
beratus. si autem euz  
auctoritate tutoris.  
ipso iure liberaretur  
sed tunc restitueret  
minor p̄dita pecūia.  
ut. C. si aduersus. sol  
l. i. y. **Damnabiē.**  
scilicet ipso minore  
petente. vel alio suo  
nomine. non ex̄neo.  
ut. ff. de sol. l. filius.  
y. **Soluerit.** contra  
hanc diffusam mate  
riam distinguet euz  
debitor pupillo sol  
uit. aut consequitur  
plenam. aut pleniō  
rem. aut plenissimam  
securitatez. si soluat  
pupillo sine tutoris  
auctoritate et pupil  
lus habeat saluaz pe  
cumam. vel ex ea locu  
pleior est. liberaē n̄  
ipō iure sed p̄ excep  
tionem nisi esset ad  
ultus sine curatore.  
ut hic et. ff. de sol. l. i.  
m pupillo. si autem  
soluat tutore aucto  
re. ipso iure liberaē  
pot est tamen in inte  
grum restitui si non  
habeat rem saluam.  
ut. ff. si aduersus sol  
l. i. nisi in. iij. casibz  
ut. C. de adm. tu. san  
ctimus. et. l. consti  
tucionem. qd em̄ le  
gitime factuz est ex  
euentu retractari nō  
debet ut. C. ad se. o.  
trebel. sanctimz. ple  
nissima est si iudex in  
terueniat cum tu. vñ  
sine eo ut hic. et. ff.  
de min. ait pretor. q.  
quid tamen. de hac  
materia ibi plene nō.

**Ex diuerso.** non possunt. distm  
gue aut id qd erat soluendum nō poterat alienari sine de  
creto. quo casu de cretum interponendum est in soluendo.  
ut. ff. de rebus e. q. si pupillus alias non tenet. et potest vē  
dicari qd solutum est. nisi consumpserit creditor. ut hic. et  
ff. si cer. pe. non omnes. q. si. aut poterat. quo casu solus suf  
ficiat tu. vel tu. vel adultus non habens euz. nec restituunt  
tur cum non sint decepti. si sine tu. soluerit non liberaē. nec  
dominiū transt̄ nisi p̄ consump̄. ut hic. et. ff. si cer. pe. nō  
omnis. q. si. et hoc quando debitum erat ciuile et naturale  
**Si naturale tantum p̄ restitutionem poterit repetere. si**

si non soluitur cum aucto  
ritate tutoris non libera  
bitur **Sed** hoc eciaz e  
uidentissima racione sta  
tutum est in constitucio  
ne quaz ad cesarienses ad  
uocatos ex suggestione  
viri tribuniani eminentissi  
mi questoris sacri palacij  
nostri promulgauimus q̄  
dispositum est ita licere  
tutori vel curatori debi  
torem pupillarem soluere  
ut prius iudicialis senten  
cia sine omni damno cele  
brata hic p̄mittat q̄ subse  
cuto et si iudex pronūcia  
uerit et debitor soluerit.  
sequatur huiusmodi solus  
cionem plenissima securi  
tas **Sim** autem aliter q̄  
disposuimus solucō facta  
fuerit pecuniam autēz sal  
uam habeat pupillus ut  
ex ea locuplecior sit et ad  
huc eandem pecunie sum  
mam petat p̄ excepcone  
doli mali poterit submo  
ueri **Quod** si male con  
sumpserit aut furto amise  
rit nihil proderit debito  
ri doli mali exceptio sed  
nihilominus condemnabi

legitime soluit. al suo iur̄ condiez. ut. ff. de condi. inde. in  
**A**cquiritur. Est modus in rebus sine **terdum.**  
certi demqz fines. Quos ultra citroqz nequit confis  
tere rectum. Nam licet multis modis res nobis ac  
quirantur. ut a. q. illo singulorum. de re. di. vsqz nunc tras  
ditum est. tamen certi sunt homines. p̄ quos acquiritur et

tur quia temere sine tuto  
ris auctoritate et non se  
cundum nostram consti  
tucionem soluerit **Sed**  
ex diuerso pupillivel pu  
pille sine auctoritate tu  
toris non possunt soluere  
quia id quod solunt ali  
cui non fit accipientis cū  
f. nullius rei alienacio eis  
sine tutoris auctoritate o  
cessa est. **Per quas pso  
nas nobis ius acquiritur**

**A**cquiritur vobis  
non solum p̄ vos  
metipfos sed ecia  
p̄ eos quos in potestate  
habetis. **Item** p̄ seruos in  
quibus vsu fructum ha  
betis. **Item** p̄ homines li  
beros et p̄ seruos alienos  
quos bona fide possidetis  
de quibus singulis diligē  
cius dispiciemus **U**git  
liberivestrivtriusqz sexus  
quos in potestate habetis  
olim quid quicquid ad es  
os puenerat exceptis vicz  
castrensibus peculijs hoc  
parentibus suis acquire  
bant sine vlla distinctione  
et hoc ita parentū fiebat  
ut eciam eis licencia esset

uo suffiat. et quo ad vsuē. et quo ad fructus in inicio bonam  
fidem habere. ut. ff. de vsuē. qui scit. q. vi. et. C. de vsuē. tñl  
for. l. vna. q. hoc tantummodo. **U**gitur. quia de singulis  
lis dicitur vult de filijs ut de digmōribus p̄mo dicit. fac eē  
glo. ff. de edendo. m. l. argentat. m. q. edi. **e** **O**lim. anti  
quitatē primo recitat. et hoc ideo ut nichil antiquitatis pe  
nitus ignoretur. ut. j. ti. p̄. m. p̄. nam id qd tollitur vel  
reformatur non debet esse incognitum. ut. C. de cas. tole  
l. i. in fi. **f** **C**astrensibus. idem in quasi castrenē. eē nūve  
teri. ut. ff. de coll. bo. l. i. q. nec castrense. non solum nouo  
iur̄. ut. C. de bo. que li. cum oportet. q. exceptis et. q. eodez

sunt. vi. f. p̄ nos. p̄ fi  
lios p̄ seruos nostros  
p̄ alienos in quibus  
vsu. habemus p̄ a  
lios quos bona fide  
possidemus. p̄ liberū  
hominem quem bona  
fide possidemus. sep  
timz. f. ille in quo nu  
dum vsu habemus.  
est octauus quando  
qz ut liber homo. i.  
p̄ curator de quibus  
hic ti. dicit. differt  
autem a quodaz alio  
i. j. p̄ qual p̄. no. acq.  
quia ibi s̄ ob. acquir  
h̄ de rebus tractatur  
a **N**on solum habe  
tis. ut. j. e. q. i. et. q. jē  
nobis. **b** **U**gitur  
fruct. ut. j. e. q. de his  
quid si nudum vsu.  
Re. ex re n̄a acquir.  
n̄ autēz ex opa. ut. ff.  
de vsu. et ha. p̄ seruū  
q. j. p̄ qual p̄. no. ob.  
ac. q. p̄ eum quoqz.  
**c** **B**ona fide. ut. j. e.  
q. idem placet. que  
bona fides in posside  
te non possessō requi  
ritur. ut. ff. de acqui  
ren. pos. cum heredes  
q. si. et. ff. de sti. ser.  
l. si seruus ex testō. q.  
de acqui. re. do. hō li  
ber. in prim. erigitur  
et bona fides in prim  
cipio possessōis et  
continua in libero ho  
mine quo ad aliquid  
acquirendum p̄ eum  
non in vsuē. quia non  
vsucapitur. ut. ff. de  
acqui. re. do. l. q. bo  
na fide. q. i. et. C. de  
p̄ scrip. lon. tem. quo  
p̄ li. i. sola. sed in ser

obseruando est autem castrense qd filius a quolibet in  
 castrens acquirat non acquiratur al. ut ff. de cas. pec. l. si  
 forte. et. l. castrense. quasi castrense est. q magistri libera  
 lium arcum clerici et aduocati de publico acquirunt. ut. C.  
 de inoffi. tes. l. si. et. C. de epi. et cle. sacrosancte. et. l. cuz  
 lege. **S** Distinctione aduenticij vel pfecticij proprietatis  
 vel usufru. **U** Alij  
 s. fratri qd grauius  
 esse videtur. ut. C. de  
 bo. que li. cum opoz  
 tet. s. i. **C** Consti  
 tucione. ut. C. de bo.  
 que li. cum opoztet  
 Accur. **K** Ex re  
 large pone. i. ppter  
 rem ut fructus ex re  
 bus patris el occasi  
 one patris quocumq  
 qz modo quesita. ut  
 ff. de incen. rui. nau.  
 l. i. s. ij. et. ff. de vsu  
 l. fidei con. s. cum pol  
 liduis. et de vul. sub.  
 sed et si plures. s. m  
 arrogato. et de cas  
 tren. pec. si forte. et  
 l. si castrense. n. et ali  
 unde filius sit habi  
 turus p se. ut. ff. de  
 iur. to. l. v. s. si pater  
 a sic ponitur ex re. ff.  
 de acqui. here. adico  
 m. si. ar. s. ff. de pe  
 cu. eo tempore. m. si.  
 ar. similiter. s. ff. de  
 acti. emp. iur. s. si qd  
 seruo. **I** Inuidia  
 est. scilicet filio qui  
 acquirunt. m. Res  
 uerti. q. d. nulla.  
 m. Usufruct. quez  
 habet m aduenticijs  
 nisi remiserit. ut. C.  
 de bo. que li. cum op  
 tet. s. fin autem res. p  
 nisi ab aliquo sibi de  
 tur aliquid vel relin  
 quatur hoc pacto ut  
 ad patrem non ptine  
 at usufruct. ut m aut  
 ut. lice. ma. et a. m  
 p. m. col. viij. vel m  
 si succedat filius vna  
 eum patre m heredi  
 tate fratris vel sozo  
 ris. ut m aut. de here. qui ab inte. de. s. si vero. col. ix. vel n  
 seruul donetur fili ofa. eo pacto ut manumietatur statim ut  
 C. de bonis que li. l. vi. ad fi. vel nisi quando pater no hnt  
 consentire filio aduenti hereditatem aliquam. ut. C. de bo.  
 que li. l. si. m. si. et. s. i. et. ij. vel nisi pente minus legitime  
 diuertente bona filijs applicentur. ut i aut. ut nulli. i. s.  
 quia vero quedam col. ix. Item quanto pater contraxit ma  
 cestat nupcias. ut i aut. de meel. nup. s. i. col. iij. **O** Pro  
 spera. quid dicemus in dubio. vnde puenerit. Respondent  
 quidam ex bonis patris psumitur habuisse. sicut si vroz ha  
 bet psumitur ex bonis mariti. ut. C. de donac. int. vi. et vx.

*[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]*

quod p vnum vel vnam ac  
 quisituz est alij filio vel ex  
 traneo donare vel vende  
 re vel quocumqz modo vo  
 luerant applicare. Quod  
 nobis in humanum visum  
 est et generali constitui  
 one emissa et liberis pep  
 cimus et patribus hono  
 rem debitum reseruau  
 mus. **S** Sanctum etem  
 a nobis est ut si quid ex re  
 patris ei filio obuenerit h  
 scundum antiquam obs  
 uacionem totum parenti  
 acquiratur que enim inui  
 dia est ut qd ex patris oc  
 casione pfectum est hoc  
 ad eum reuertit. **A** Ad autez  
 ex alia causa sibi filius fa  
 milias acqsiuit huius vsum  
 fructum patri quidem ac  
 quirit dominium autem  
 apud eum remaneat ne qd  
 ei suis laboribus vel pspe  
 ra fortuna accesserit hoc  
 in alium pueniens luctuo  
 sum ei procedat. **H** Hoc  
 quoqz a nobis disposituz  
 est et in ea specie vbi pa  
 tens emancipando liberz  
 ex rebus que acquisitione  
 effugiunt sibi terciam p

et. ff. de bona. inter vi. et vx. l. quirtus. nos contra. et dis  
 stingue. an filius sit diligens vel diues et pater inops. vel  
 contra. ut ex bonis diligentis alias diuitis quesitum finz  
 gamus. ut. C. ar. tu. si defunctus. et. ff. de her. ven. vendi  
 to: et hereditate. ibi. p. tecum em hominis rē. et. ff. ad l.  
 fal. si heres institutus in prin. **P** Procedat collige pe  
 culum. aliud castren  
 se. aliud quasi castre  
 se. aliud rusticatum  
 siue paganum. qd di  
 uiditur in pfecticij  
 et aduenticij. ut. C.  
 de inoffi. tes. l. si. m.  
 prim. m. quibus om  
 nibus dicitur hac les  
 ge quid iur. sit. et. C.  
 de bo. que li. l. cu op  
 tet. **Q** Uoc quoqz  
 ut parentibus bono  
 rem seruenus. et fi  
 lijs pcamus. **R** Di  
 spositum est. C. de bo  
 nis que li. cum opoz  
 tet. s. cum autem.  
**S** Specie. i. casu.  
**U** Vbi. i. m. quo.  
**P** Per adquisicio  
 nem. i. patri non acq  
 ratur quantum ad p  
 etatem. Sed secund  
 que tempora locum  
 habeat. qd hic dicit  
 secundum antiqua no  
 quia sola castrensa  
 et quasi non acquir  
 bantur de quibus ni  
 hil detinebat pater  
 ut. C. de bo. que li.  
 cum oportet. s. i. s.  
 moderna vero no. qz  
 non erat adhuc sta  
 tutum in aduenticijs  
 ut non acquirant pa  
 tri. tempore huius  
 legis antique que rec  
 itatur hic. s. iij. ius  
 ra hic successiue con  
 siderari. antiquissi  
 mum quo sola castre  
 si vel quasi non acq  
 runtur ut s. i. ante  
 quum vel tempore co  
 stantini. quo res ma  
 terne et materna li  
 nea delate ut non ac  
 quirantur patri statutum est. ut. C. de bo. ma. l. i. n. et. in  
 tercium qd hic recitatur ut pater emancipando filiu de his  
 maternis terciam teneat p premio. quartum quo cauetur  
 ut omnia aduenticia acquirantur filijs quantum ad ppetua  
 tem patri quantum ad vsufruct. ex quo corrigitur illud  
 qd iur. antiquo cautum erat. ut hic. et. s. s. i. et. C. de bo. q  
 li. cum oportet. **T** Constitucio nibus. scilicet constanti  
 ni ante iustinianum ut recitatur. C. de bo. que li. cum op  
 tet. s. penul. **U** Decreseat. ar. qd. s. de p. pa. su. p totis  
 et. C. de cas. tol. s. p secundo. **V** Dimidiam. quam scilicet  
 per retinet nisi expresse remittat. ut. C. de bo. que li. cum

*[Marginal notes on the right edge, partially illegible]*



neq. rti. sibi em non ut. ff. de acqui. hère. qui putat. s. qui bona fide. et. l. vi. s. i. et quia se obl. gare non voluit. Item possessori non. si non interuenit iustus. ut. ff. de acqui. hère. si quis mihi to. s. nullum. Item et si interuenit. ut. ff. de acqui. hère. l. vi. s. cellus. et. s. i. nam et seruii necessitate cre. ditur hoc fecisse. ut. ff. de neg. g. l. at qui. s. si libero. quare n̄ potest acquirere ut. ff. de hère. msti. ho. mo liber in prim. Si sciens conditione sus. am volens querere mihi. querit sibi. sed restituit mihi posses. sori p. conditione si. ne caia cuius intuitu fuit institutus. aut n̄ volens querere pos. sessor. cuius intuitu fuit institutus iustus eius aduendo querit sed sine eius otempta. cione nihil. ut. ff. de acqui. re. do. l. liber to. no. in prim. Item potest dici. q. igna. rus querit sibi. ut. ff. de acqui. hère. l. qui in aliena m. fi. a. s. cū autem. s. dñs fit sic. C. de pactis. tras. ditionis t. u. s. o. pos. sedit. s. ciuilit. sed naturaliter. ut. ff. de acqui. pos. l. i. natura. liter. vnde vtile mē. dictuz vnde vi sibi. da. tur ut. ff. de vi. et vi. ar. l. iij. s. vnde vi. u. **H**aberis. sic. ff. de acqui. pos. l. i. s. p. eū. sic. ff. qui s. i. s. da. co. l. sciendum. s. ij. v. **Q**uia scit. vnde n̄ vsucapit cum malam fidem habeat ut. s. d. vsuc. in prim. accur. p. **A**ntiusq. nō de tribus vtriusq. dici. vel melius dicvtrus. q. fructuarj. et to. pos. ac. p. **P**rox. me ut. s. e. s. de hōi. a. s. idem placet. **E**x his apparet. s. argumento a stras. rio sensu sumpto. naz. si tantum p. dictos ho. mnes acquiritur et. go non p. alios ut. ff. de offi. eius cui man. l. i. in prim. et. s. de tutel. in prim. **A**quiri. fallit in tutore et cur. et sibi p. somis ut dice. mus. j. de muti. s. si quis alij. ac. **P**ossessionem. C. de acqui. pos. l. i. et. ff. de acqui. pos. possessio. q. s. et si pos. sessor. **C**onstitutionem. que est. C. p. qnas p. so. no. ac. qui. l. i. **D**er hanc. ita q. et p. pcuratorem. namq. sola possessio cum res manimata sit mihi non querit. nam et p.

habetis neq. bona fid. pos. seditis. Item p. alienos s. uos in quibus neq. vsu. fructum habetis neq. ius. stam possessione. nulla ex. causavobis acquiri posse. Et hoc est qd dicitur p. ex. traneam psonam nihil ac. quiri posse excepto eo qd p. liberam psonam acqui. ritur veluti p. pcuratorem. Et placet non solum sci. tibus sed et ignorantib. vobis acquiri possessione. secundum diu. seueri ostō. nem et p. hanc possessione. eciam dominiū si dñs fue. rit qui tradidit vel vsu. cationem aut longi tps. p. scriptionem si dñs non. sit. **H**actenus tantisper. admonuisse sufficit quem. admodum singule res vo. bis acquirantur. Nam et. legatorum ius et quo ip. so iure singule res vobis. acquirantur. Item fidei. omissoz vbi singule res. vobis relinquant oportu. nus inferiori loco refere. mus. **V**ideamus itaq. nunc quibus modis p. vni. uersitatem res vobis acq. runtur. Si cui ergo here. des facti fitis siue cuius bo. norum possessionem pecie

tradicionem res mihi querit et possessio. sed illa ead. et p. me acquiratur. ut. s. de re. di. p. tradicionē et. s. e. m. prim. **A**li dicunt ut azo. p. solaz possessione queri dominiū ut h. et. C. e. l. i. sed ibi non dicitur simp. excepta possessione. sed dixit excepta causa p. sessoris. i. dominiū qd est cā. posses. sionis. secūda post vsuc. ut. ff. de vsuc. l. iij. e. **P**refere. onem. nobis sciētib. ut. C. de acqui. pos. si. i. f. **H**actenus. admonuisse. s. de re. di. s. singulorū. ac. **A**quirantur. p. nos et alios. ut in. t. isto. **L**egatorū. re. tacite obiecti. que fieri posse. s. sin. gularibus acquiri. coi. bus legatorum. **R**efere. mus. ut. j. de. tel. p. totum. et. j. de. singulis re. p. fidei. re. p. totum. **S**i. cui heredes. s. de iure. ciuili ut. j. de here. msti. vsq. ad ti. s. to. pos. accur. **H**er. nozum. s. de iure. pre. to. et. j. de to. pos. p. totum. **A**cto. gauerit is. j. de acqui. p. ar. p. totum. **F**uerit. j. de eo. cui li. cā. adi. p. totū. **E**x testō. de qui. bus vsq. ad ter. cum. lib. dicitur.

**De testame. tis ordinad.**

**T**estamentū ex eo appellatur q. tes. tatio mentis sit sed ut ni. hil antiquitatis penitus. ignoretur sciēduz ē olim. quidem duo testamento. rum genera in vsu fuisse. quoz altero in pace et. ocio vtebantur q. cala. this comicijs appellabāt. altero cum in prelium exi. turi essent qd p. cinctuz di. cebatur accessit demum. terciū genus testamen. torum qd dicebatur p. es. et liberam scilicet quia p. emancipationem id est p. dicionem agebat quinq.

stitutione nullum dicitur testamentū ut. ff. de iur. omni. fi. et. j. de fidei. s. heredi. m. prim. **S**ed ut. C. de cadu. tol. s. et cum triplic. ar. contra. j. e. ti. s. in. p. non scriptis. **Q**uod calatis. id est bonis micijs vel bonis ouentibus. calos em bonum interpretatur. comicie sūt querit us vel a. cal. lon qd est voco. quia vocacō psonaz. fiebat. vnde kalena. de dicte sunt. **P**roximuz. eo forte q. succincte fiebat.

et in his hōi. aduendo querit ut. ff. de acqui. hère. l. vi. s. cellus. et. s. i. nam et seruii necessitate cre. ditur hoc fecisse. ut. ff. de neg. g. l. at qui. s. si libero. quare n̄ potest acquirere ut. ff. de hère. msti. ho. mo liber in prim. Si sciens conditione sus. am volens querere mihi. querit sibi. sed restituit mihi posses. sori p. conditione si. ne caia cuius intuitu fuit institutus. aut n̄ volens querere pos. sessor. cuius intuitu fuit institutus iustus eius aduendo querit sed sine eius otempta. cione nihil. ut. ff. de acqui. re. do. l. liber to. no. in prim. Item potest dici. q. igna. rus querit sibi. ut. ff. de acqui. hère. l. qui in aliena m. fi. a. s. cū autem. s. dñs fit sic. C. de pactis. tras. ditionis t. u. s. o. pos. sedit. s. ciuilit. sed naturaliter. ut. ff. de acqui. pos. l. i. natura. liter. vnde vtile mē. dictuz vnde vi sibi. da. tur ut. ff. de vi. et vi. ar. l. iij. s. vnde vi. u. **H**aberis. sic. ff. de acqui. pos. l. i. s. p. eū. sic. ff. qui s. i. s. da. co. l. sciendum. s. ij. v. **Q**uia scit. vnde n̄ vsucapit cum malam fidem habeat ut. s. d. vsuc. in prim. accur. p. **A**ntiusq. nō de tribus vtriusq. dici. vel melius dicvtrus. q. fructuarj. et to. pos. ac. p. **P**rox. me ut. s. e. s. de hōi. a. s. idem placet. **E**x his apparet. s. argumento a stras. rio sensu sumpto. naz. si tantum p. dictos ho. mnes acquiritur et. go non p. alios ut. ff. de offi. eius cui man. l. i. in prim. et. s. de tutel. in prim. **A**quiri. fallit in tutore et cur. et sibi p. somis ut dice. mus. j. de muti. s. si quis alij. ac. **P**ossessionem. C. de acqui. pos. l. i. et. ff. de acqui. pos. possessio. q. s. et si pos. sessor. **C**onstitutionem. que est. C. p. qnas p. so. no. ac. qui. l. i. **D**er hanc. ita q. et p. pcuratorem. namq. sola possessio cum res manimata sit mihi non querit. nam et p.

*De significatione sigilli*

et in his duobus testamentis heres erat ut. j. e. s. sed neqz  
**E**rituri. de domibus. e. **A**ccessit. similiter de iure ciuili. ac. f. **P**er es. proprium nomen testamenti. accursius  
**V**enditionem sic. s. quibus mo. uspa. po. sol. s. p. terea  
**E**t libripende. i. estimatoze. qui libripendebat vel estimabat familiam vno numero. deinde emptor manumittebat totam familiam cum omnibus bonis.  
**R**omans. i. libripens hominibus ut. s. de lib. s. fi. k. **P**u-  
 teribus. s. quibus mo. tu. fi. m. prim.  
**F**amilie. id est hereditatis ut. ff. s. s. sig. p. nunciatio. s. familie. ac. m. **E**mp-  
 tor. qui erat loco heredis ut. j. e. s. sed neqz. n. **L**ibram. i. adequatam. i. estimatam rem et dicitur libra hereditas. quia si cut libra diuidit in p. vncias. ita et hereditas. ut. j. de hereditas. vn. de dicitur adequata libra. i. hereditas estimata. o. **P**arti. quia numerus testium remansit. p. **U**ad ius. scilicet q. ius ciuile inuenit q. **P**ostea. scilicet s. media iuris prudentia.  
**H**onorario. scilicet pretorio ut. s. de iure naturali. s. pretorum. 2. **Q**uodam modo. quia computato libripende et emptore. vii. erant.  
**E**t subscriptione. ut subscribant se testamento affuisse. et cuius sit ut. ff. e. l. p. s. **C**onstitutio. n. bul. ut. C. de testa. hac o. s. i. l. i. s. t. **C**on-  
 textu. i. nullo actu in terposito nisi necessa-  
 rio nature ut. ff. e. l. he-  
 retes in fi. a. C. e. cu-  
 antiquitas. u. **T**e-  
 statoris. si potest ut  
 C. i. u. l. e. v. **T**e-  
 stum. si non potest  
 testator scribere. sed  
 hodie indistincte p. alium scribere potest nomen heredis ut  
 in aut. ut spon. lat. s. quia vero. col. vii. **T**enorem. e.  
 autem tenor si potest scribere faciat. alias dicitur coram tes-  
 tibus. et scribetur p. alium vel p. aliquos de eis. alias non  
 valeat. p. mmo falsi pena tabellio tenetur ut. C. e. u. l. e. u. s.  
**A**nnulo. scilicet habente characteres. qui signatorius di-  
 citur. et sic est in eo sigillum. non autem alio signo ut. ff. e.

testibus et libripende ci-  
 uibus romans puberibus  
 presentibus et eo qui fami-  
 lie emptor dicebatur. **S**z  
 illa quidem priora duo ge-  
 nera testamentorum exve-  
 teribus temporibus in di-  
 scretudine abierunt. **N**o-  
 vero pes et libram fiebat  
 licet diuicius pmanit at-  
 tamen partim et hic inusu  
 esse desijt. **S**ed predi-  
 cta quidem nomina testa-  
 mentorum ad ius ciuile re-  
 ferebantur. **P**ostea uero  
 ex edicto pretoris forma  
 alia faciendorum testame-  
 torum introducta est iure  
 enim honoario nulla em-  
 cipacio desiderabatur s. z  
 septem testium signa suffi-  
 ciebant cum iure ciuili si-  
 gna testium non erant ne-  
 cessaria. **S**ed cum pau-  
 latim tam exusu hominum  
 q. ex constitutionum eme-  
 dacionibus cepit in vnam  
 consonanciam ius ciuile et  
 pretorium iungi constitu-  
 tum est ut vno eodemqz  
 tempe qd ius ciuile quo-  
 dammodo exigebat sep-  
 tem testibus adhibitis et  
 subscriptione testium qd  
 ex constitutionibus inuen-  
 tum est et ex edicto preto-

ad testium. s. signum. et de. s. sig. l. signatorius. s. signare  
**A**ccur. 3. **T**estamentum. vel etiam limbeum scilicet q  
 inuolutum est testamentum ut. ff. e. ad testium. s. fi.  
**V**isum. hac ratione et cum tribus vel paucioribus vel plu-  
 ribus potest signari testamentum. ar. j. man. s. is qui ereq  
 tur. alij dicunt tantum cum. vij. vel vno debere signari.  
**T**estes. factio. **P**assive hic accipe. ut  
 bona fit exceptio ac-  
 sed neqz et al. etiam  
 accipitur active ut. j.  
 de here. quali. a. dif-  
 s. testamenti.  
**M**ulier. i. alijs au-  
 tem casibus omnibus  
 recipit preterq. in  
 testis. ut. ff. e. qui te-  
 stan. s. mulier ratio e  
 ut. C. de fideis. l. fi.  
 ut est timor falsitas  
 tis. **Q**uid de hermo-  
 fraudito. **R**. si pualz  
 in masculino sexu tes-  
 capitur ut. ff. de sta-  
 ho. querit. et de tes-  
 l. repetundaruz. s. i.  
**I**mpubes. quid  
 de eo quidit in pu-  
 pillari etate. **R**. aliz  
 as. i. preterq. in tes-  
 tamento posset tes-  
 tificari. sicut et ser-  
 uus ut. ff. de. s. sig.  
 l. nocionem. s. instru-  
 mentorum. a. C. s. he-  
 re. et manich. qm m  
 fi. sed hic non quia  
 faciunt ad substanci-  
 am testamenti ut hic  
 dz. e. **M**ut q. n. l.  
 loq. v. l. audire potest  
 ut. j. qui. test. fa. licz  
 s. item furdus.  
**F**uriosus. nisi ha-  
 beat dilucida inter-  
 ualla ut. ff. e. qui tes-  
 tamento. s. nec furio-  
 sus. **A**ccur. s.  
**I**nterdictum vel  
 a lege ut quia commi-  
 sit m. l. iul. ma. ut. ff.  
 ad. l. iul. ma. l. fi. vel  
 a iudice ut. ff. e. is q  
 m fi. i. **R**. l. **I**n-  
 testabilem. ut de car-  
 mine famoso damna-  
 tus v. muliebria pas-  
 sus ut. ff. e. is cui. s.  
 fi. et. l. cu. lege. de te-  
 st.

si. ob carm. in prim. i. **S**ed cum liberalitate scilicet pu-  
 tatur. et sic valet plus qd est in opinione q. qd est in ve-  
 ritate. sic. ff. de l. i. l. in. s. s. et si qua. et. ff. de offi. p. l. bars-  
 barnus. ar. s. j. del. s. si quis rem suam. **S**ignaretur.  
 quidam hoc intelligunt generaliter verum. ut siue ostens-  
 datur testamentum in scriptis conditum. siue nuncupatum  
 debeat ei credi. siue d. fieri. ut test. s. esse siue no. a. sic se hz  
 j. p. i. m. p. s. q. n. p. o. b. a. n. u. s. a. n. d. e. r. o. n. o. q. u. o. p. o. s. s. e. t.

consuetudo ut ar. C. de edic. di. adri. fol. nuncupatio. et l. si. et. C. de dona. in dona. et ar. tu. l. si. Nos contra. scilicet in nuncupatio de iur. et qd hic dicitur in testamento condito in scripse loquitur. in nuncupatio enim si proferatur non debet credi sine testibus. cum in eis consistat tantum substantia testamenti ipsum tamen valet. licet probatio deficiat ut. ff. de test. tu. l. duo. Quid si se ruius factus est. l. infamis vel it recog. noscere sigillum suuz. Re. n. non admittitur ut. ff. de car. e. carbo nianum. s. cause.

**Consensu.** nota errorem prodesse ut ff. de supel. le. l. iij. in si. et. C. de lat. si. tol. s. sed quia. et. ff. de offi. p. barbarius m. Alieno aliud si suo ut. j. p. s. et. ff. de testi. n. **Sed** filius. missionem. i. remissionem. aliud si ante ut. ff. e. qui te. stamenti. s. p. contra rum. Accursius flo. rentinus. o. **In** ea re. Item et m. alijs ut C. de testi. l. i. s. qd est domesticus. Re. n. colonus. et ascripti eius vel similes. ut. C. de his qui ad ec. con. fu. l. si. s. sane si ser. uis et. C. de questi. l. pridem. Item p. marito. et ec. ut. s. s. v. si. et. ha. s. Item is Item seruientes siue dapiferi. ut. ff. de pen. l. respiciendu. s. fur. ta p. **Sed** neq. pa. ter. no. q. his tribus modis dicitur quis o. tingere me per pote. statem. q. **Adhibe** ri. quia eorum nego. cium est cum eciaz lu. crum et damnum ad eos p. timeat ut. ff. qn. ap. sit. l. i. s. in p. ria. et vere eorum qui re. r. **Agri** caute ponit agi. et non dicit geri cum sit generalissi. mum ut. ff. de. s. sig. l. labro. in prim. et. l.

verborum. habet enim se ad ius testandi et contra. **Familie** emptor. dicitur ille qui constituebat heredes per es et libram. **Conturbatum.** nam olim heres duo bus primis generibus testamentorum poterat esse testis. **Intercio** vero. ille qui erat loco heredis non poterat esse testis. et sic erat turbatio iurum. et ad eius similitudinem verus heres hodie testis non erit ut sequitur. **Heredi**

neq. mutus neq. surdus. neq. is cui bonis interdicitum est neq. is quem leges iubent improbum in. testabilem esse possunt in numero testium adhiberi

**Sed** cum aliquis ex testibus testamenti quid faciendi tempore liber es. timabatur postea autem seruus apparuit taz diuus adrianus cathoni q. po. stea diuus seuerus et an. thomius rescripserunt sub. uenire se ex sua liberalita. te testamento ut sic habe. atur firmum ac si ut opor. tebat factum esset cum eo tempore quo testamtu. signaretur omnium con. sensu s. testis liberoru. lo. co fuerat nec quisquam ef. set qui ei questionem sta. tus mouisset. **Pater** necnon is qui in potesta. te eius est. Item duo fra. tres qui in eiusdem patris potestate sunt vtriq. te. stes in vnum testamentuz fieri possunt quia nihil no. cet ex vna domo plures testes alieno negotio ad. hiberi **In** testibus au. tem non debet esse is qui in potestate testatoris est sed si filiussa. de castrensi

qui erat ex primis duobus generibus testamentorum. **Abuti.** sic. C. de cas. tol. s. i. et. ff. si fa. fur. fe. di. l. si. q. s. qui ma. non pos. s. i. u. **Legataris.** discrepant hij iur. veteria fideicommissarijs ut. j. de fidei. o. cum her. s. p. te. rez. sed hodie non. ut. j. de. f. s. sed non vsq. quidam. s. hunc intelligunt quando legatum fuit repetitum a succedenti. bus ab intestato. ut tunc no. videatur fer. re testimonium in te. stamento iur. q. iur. successor. est qui in q. ta parte heres insti. tutus est. v. **Non** iuris. s. rei et sine one. ut. ff. man. si heredi. tatem. p. **Consti** tutione. greca. vel dic. de illa que est. ff. e. q. testamento. in p. m. que est iustis. am p. approbatione. ut. C. de veteri. iur. es. nu. l. i. s. merito. pri. maverio. p. **Do** testate. Item tabelli. oni ut. ff. e. domicus. 3. **Damus.** C. de tes. ti. omnibus contra. so. hic agitur de vi. ribus testamenti. in. heredem et aliam a. gentem contra testa. mentum. alias comu. ctus coniuncto no. fer. ret et minus legata. rius alij. et secunduz. hoc falso hic sumit. ar. q. socius in causa. for. admittitur in te. stamomiu. vel dic. s. speciale ut coniun. ctus pro coniuncto admittatur. quali in re sua fauore testam. ti et vltime volunta. tis que debet domina. ri si legitima est ut. C. de l. euz. questor. in si. et erit boni ar. s. dictum. s. con. ar. est. C. de testi. qm. in si. s. Re. n. fims. ill. ius. l. no. refertur ad totum. qd erat dictu. distingue tamen an. lucrum redeat ad eu. focum ut tunc no. ad. mit tatur. alias sic. ut. ff. quando ap. sit. l. i.

peculio post missionem fa. ciat testamentum nec pa. ter eius recte adhibetur testis nec is qui in pote. state eiusdem patris est. reprobatus enim est in ea re domesticum testimoni. um **Sed** neq. heres scri. ptus neq. is qui in pote. state eius est neq. pater eius qui in potestate ha. bet eum neq. fratres qui in eius potestate sunt te. stes adhiberi possunt qz. h. totum negotium qd a. gitur testamenti ordina. di gracia creditur hodie inter testatorem et here. dem agi licet enim totum ius tale conturbatum fue. rat et veteres quid fami. lie emptorem et eos qui p. potestatem ei adunati fue. rat a testamentarijs te. stimonijs repellabant he. redi et his qui coniuncti per potestatem ei fuerat concedebant testimonia in testamentis prestare li. cet hij qui id p. mittebant hoc iure minime abuti de. bere eos suadebant tamē nos eandem obseruacio. nem corrigentes et qd ab illis suatum est in legis ne. cessitatem transferentes

s. imppria. a. **Nihil** in cartis. sic assignantur. contra. ar. s. de re. di. s. littere. b. **Et vnum.** sic. ff. e. l. vni. ac. c. **Interdum.** scilicet ut pluribus fiat codicibus. d. **Im** miment. sic in aue. de consang. et vte. fra. s. sic igitur. coll. vi. **Sed** nunquid ex his exemplis probatur. Re. n. non sine autentico ut in aue. ut spon. lar. s. et hoc in super. col. fr. et. C. de fid. instru. quicq. et. ff. de bo. pos. secundum ta. l. ij. s.

Fragmentary text from the right-hand page, partially cut off. Visible words include: "ad imitatio", "wille", "hered", "tutim", "tis", "soms", "com", "con", "mo", "no", "vires", "vol", "fimo", "ar", "his", "re", "dama", "bis", "tatis", "momo", "con", "dum", "ob", "tatis", "mest", "uatur".

si tamdiu secundum hanc ambiguntur principalia. e. Si qd septem testibus qnq nullus vocat. ut si miles moriatur in bello. ut no. C. de mi. be. l. milites qnq vnus ut impator. ut. C. e. omnium. quandoq duo inter filios. ut. C. e. hac co. sultissima. q. ex imperfecto. vel si in tentorio faciat testam. tum miles. ut. ff. de mili. tes. lucius. quandoq tres vel qua. tuor vel pauciores.

ut. C. e. si non specia. li. quandoq quinq. ut in testamento ruz. stici ut. C. e. l. si. q. fin. autem. quandoq sep. tem. ut generaliter. ut hic. et. C. e. hac o. sultissima. quandoq viij. ut. C. qui testa. fa. pos. hac consule. tissima. f. Adhibi. tis. id est rogatis ut. inter sint. et sint attē. ti. ut. ff. e. heredes. q. penul. a in aut. de te. stibus. q. et licet. m. fi. q. col. viij. g. Co. ram. scilicet palā no. mimando heredes. ut. ff. e. l. heredes.

h. nuncupata. alis. as notificata. in d. Sz. nuncupatiū testam.

De militari testa. mento. Est autem mi. les qui iuravit a sig. ms non recedere. ut. ff. ex quibus cau. ma. l. penul. et scriptus est in matriculavbi. et alij milites scripti sunt. ut. ff. e. l. penl. per totum. t. Sunt et. alia. v. necessaria ut. quis sit miles. ut diri. mus. ff. qd. ex cau. ma. l. fi. et in aut. de. man. prim. q. fi. Item miles dicitur a malo qd sustinet pro alijs vel a mille quia ex nu. mero mille hominum. eligi. ut. ff. e. l. i. q. miles.

Pradicta q. consistit in q. tuor vbi est in scrip. tis testamentum con. ditum. vel in sola nū. cupacione heredis co. ram septem testibus. ut. s. tr. i. q. sed cum a. q. fi. et. ff. de here. in sti. l. i. q. qui neq. Et dic q. sex sūt ne. cessaria in milite. q. sit de genere militari. C. de neg. g. l. ne. mim. et. l. i. Item q. exanmetur. C. qui mili. non pos. l. i. Item q. prestet sacramentum q. mortem non euitabit pro. re publica. ff. de min. l. penul. et de his qui no. mfa. l. n. q. miles. Item q. ense signatur. ff. de testa. mi. l. penul. Item q. stigma. i. nota publica bzacl. n. inscribatur. C. de fab.

ad imitationem pristini fa. milie emptoris merito nec. heredi qui ymaginem ve. tustissimi familie empto. ris obtinet neq. alijs per. sonis que ei ut dictum est. coniuncte sunt licenciam. concedimus sibi quodam. modo testimonia presta. re. Ideoq. nec huiusmo. di veteres constitutiones. nostro codici inseri permi. simus. Legataris autē. et fideicommissariis qui n. iurē successores sunt et a. lijs personis eis coniunctis. testimonium non denega. mus ymmo in quadam no. stra constitutione et hie. specialiter eis concessim. et multo magis his qui in. eorum potestate sunt vel. qui eos habent in potesta. te huiusmodi licenciam. damus. Nihil autem in. terest testamentum in ta. bulis aut in cartis mem. branisue vel in alia mate. ria fiat sed et vnum testa. mentum plurib. codicib. conficere quis potest secu. dum obtinentem tamen. obseruacionem omnibus. factis qd interdum etiam. necessarium est veluti si qs. nauigaturus et secum fer.

l. iij. Item in numero aliorum poni dicitur et inscribi. ff. de. min. l. ex eo tempore. et talis habet priuilegia militibus o. cessari. a. Impericia. C. de iur. a. fac. ig. l. i. b. So. lemmitate. s. eta. sigilla et subsepciones. b. Introduxit. sed. tuc demū cū i. milicia sūt hnt. puil. m. ut. C. e. l. pe. a. h. sibi. cit. ac. flo. c. Illis aut. p. sed. d. Admittantur et ita.

re et domi relinquare iu. diciozum suorum conte. stacionem velit vel ppter. alias innumerabiles cau. sas que humanis necessi. tatibus imminet. Sed. hec quid q. de testamen. tis que in scriptis confici. untur sufficiunt. Si qs. autem sine scriptis volue. rit ordinare testamentum. iure civili septem testibus. adhibitis et sua volunta. te coram eis notificata sci. at h. perfectissimum testa. mentum iurē civili firmum. q. constitutum.

De militari testamto

Pradicta dila. gens obseruacio. in ordinandis testamen. tis militibus propter ni. miam impiciam constitu. cionibus principalibus re. missa est. Nam quamuis. neq. hij legitimum nume. rum testium adhibuerint. neq. a iam testamentorū. solēmitatē obseruauerint. recte nihilominus testantē. vicz cū in expedicoib. oc. cupatisunt qd merito nra. ostō introduxit. Quodq. em mō voluntas eius sup. ma siue in scriptura inue. maē siue sine scriptura valz.

nota q. cessante cau. sa cessat effectus. et. potest hic sumi ar. tic. C. de epis. et cle. l. generaliter. q. cess. sante clerico ab eccle. sia cessat p. etēda na. turaliter. sed ar. con. tra. ff. de spoli. l. i. q. serum. quia calphur. ma dedit causam edi. cto. Vnd. cessante cā. cessare debet edictuz. qd est verum. sed hoc. vltimum generale ē. d. causa impulsua di. ctum. primum de fi. nali sine qua res esse. non potest. e. Et. si filij. licet hij alias n. prohibeantur ut. j. t. i. in prim. et. ff. de to. na. cau. mor. l. tā. his. f. Communi. scilicet. quo ad solēmitatem. non quo ad hoc ut de. tur querela. tra. eius. testamentuz. sicut in. alio veterano est. ut. C. de moffi. tes. l. fi. q. in his. et. ff. de m. offi. tes. l. pap. q. si qd. in malicia. Item hoc. est verum quando est. domi reuerfus. sic. q. p. diximus. alias si. cut miles alius vntē. speciali ut. sic et iste. ar. ff. e. ex militai. q. i. et. l. testamenta. co. rum. q. i. g. Paga. norum. a. pagos qd. est villa dicitur. qua. si diceret non militū. h. Plane. rescriptit. ut. ff. e. dau. i. Is. ergo. hominibus. sal. tem duobus. ut. ff. e. lucius. et. ff. de testi. bus. l. vb. et hoc qui. est intentorio. si aut. in conflictu belli. nu. lo. etiam teste voca.

to. ut. C. e. milites. si autem est domi iure omni. ut. s. e. q. illis. k. Ceterum sermonibus. forte causa demonstrans. di. ut magister discipulo. vel iudi causa. ut. ff. de acti. et ob. l. obligacionum substantia. q. si. vel affectionis. ut. ff. de co. dicillis. littere. l. Recvllorum. sic. j. ad. l. fa. circa prim. fic. C. de rescm. ven. l. ratas. m. Numymno. habet pri. uilegium ora solēmitatem. quymymo et circa substantiaz.

testamenti ut quia alias testari non posset hic tamen posset  
fit. ut. ff. e. l. iij. n. **Et mutus**. siue natura siue casu. ut fit  
p. uilegium aliqd. ut. C. qui tes. fa. pos. l. discretis. et B  
iur. militari. ut. ff. e. iur. militari. dum est in militia.

**Sed** hactenus quidam dicunt hic non esse. s. et asserunt  
qd. omne p. uilegium qd. habet miles perdit cum redit s. mi  
licia. sed nos dicimus  
s. hic esse. et distms  
guimus inter p. uile  
gium qd. habet ut  
testetur qui alias te  
stari nō potest. ut si  
luisa. et mutus ut il  
lud daret post reue  
sionem ut. s. p. s. et  
s. sed testari. et. ff. e.  
ticius. in p. n. aliave  
ro p. uilegia que ha  
bet in testando firmā  
tur. ut. hic. et. s. e. s. il  
lis autem. p. **Uoc**  
illis. scilicet militi  
bus. ut reliqua p. uile  
gia scilicet de nu  
mero testium habeāt  
in testando. et sic nō  
refertur ad p. s. **Ac**  
curius.

testamentum ex uolunta  
te eius. **Illis** autem tē  
poribus per que citra ex  
pedicionum necessitatem  
in alijs locis uel suis edi  
bus degunt nime aduen  
dicandum tale p. uilegi  
um adiuantur. **Sed** te  
stari quidem et si filius  
fint ppter miliciam conce  
duntur iure tamen omni  
eadē obfuatione et in eo  
rum testamētis adhibēda  
quam in testamētis paga  
noz p. xime exposuim.

**Plane** de testamētis mi  
litū diuus traianus stati  
lio se uero ita rescripsit id  
p. uilegiū qd. militantibus  
datum ē ut quoq. mō fa  
cta ab his testamēta rata  
fint sic intelligi debet ut  
utiq. p. us constare debe  
at testm factū esse qd. et si  
ne scriptura a non militā  
tib. quoq. fieri p. t. **U**s  
ergo miles de cuius bois  
apud te q. ritur si ouocatis  
ad h. homibus ut uolunta  
tē suā testaret ita locut.  
est ut declaraz quē uellz  
sibi heredē esse et cui liber  
tatē tribueret p. t. uideri si  
ne scripto h. mō esse testa  
tus et uolūtas eius rata  
habenda ē. **Ceterum** si  
ut plerūq. s. in omibus fie  
ri solet dixit alicui ego te  
heredē facio l. bona mea  
tibi relinq. non optet h. p.  
testō suari nec uilloz ma  
gis m. test. q. ipoz quib.  
id p. uilegiū datū est eius  
modi exemplū nō admitti

**Post** missionem. honestam. scilicet finito tempore mili  
cie. uel causariam si ante tempus ex necessitate recessit. si  
autem ignominiosa est missio desinit statim ualere. ut. ff. e.  
testator. eorum. et. C. e. l. ex test. sed si miles s. capitali cri  
mine damnatus fuerit. si quidem de omni ut homicidio q.  
simili non poterit ammodo testari. ff. de uete. sic. l. i. in fi.

**Alioquin** non difficulter  
post mortē alicuius mili  
tis testes existerēt qui af  
firmarēt se audisse dicen  
tē aliquē se relinq. bona  
cui uisum fit et p. h. iudicia  
vera subuerterent. **U**n  
p. mmo et mutus et surdus  
miles testm potest facere.

**Sed** hactenus h. illis  
a p. n. cipalib. s. t. t. u. c. o. n. i.  
bus cōceditur q. t. m. m. i. l. i.  
tat et in castris degunt.

**Post** missionē uero ue  
tem. uel ext. castra si faciāt  
adhuc militātes testm cō  
muni omniū ciuū roma  
noz iure id facere dnt et  
qd. in castris fecerint te  
stamētum n. omni iure sed  
quō uoluerint post missio  
nē intra annū tantū uale  
bit. **Quid** ergo si int. an  
num q. s. decesserit s. dicio  
autē heredi ascripta p. 9  
annū extiterit an q. si mili  
tis testm ualeat et placet  
uolare q. si militis. **Sed**  
et si quis an. miliciā non iu  
re fecit testm et miles fa  
ctus et in expeditione  
degens resignauit illud et  
qd. am adiecit siue detray  
it uel alias manifesta ē mi  
litis uolūtas h. ualere uolē  
tis dicendū est ualere te  
stamētum q. si ex uoluntate  
militis noua. **Deniq.** et  
si in arrogacōnem datus  
fuerit miles uel filius fa. e.  
mancipatus ē testm eius  
quasi ex uolūtas noua mi  
litis uel nec uideet capitis  
diminucōne irritum fieri.

si autem militari ut q.  
alienauit arma uel si  
milia. que numerantē  
ut. ff. de re mili. l. ij.  
et. iij. et idem et. az. s.  
fi. s. rup. non potest  
testari. ut. ff. e. l. ex  
militari. at. poterit i  
castris tantum  
si ei hoc in sententia  
p. m. s. s. u. e. r. t. ali  
as non. ut. ff. de m. u. s.  
sto. res. p. tes. si quis  
exheredato. et. s. sed  
et si quis capite. et  
del. iij. l. si quis miles  
in principio.

**Valere**. quia con  
dicio retrahitur  
ut. ff. de periculo et  
omo. re. uen. l. neces  
sario. s. i. et qui po.  
in pig. ha. l. vlt. et  
facit. ff. e. q. s. dicitur  
et. l. q. s. constitutum  
Accurhus.

**Resignauit**. id ē  
singula aperuit et s.  
mouit. ut. ff. e. cū su  
mus. s. cum quis.

**Adiecit**. ut. ff. de  
iure con. l. conficiunt  
tur. s. si similes.

**Er noua**. nota q.  
ab initio non ualeat et  
post facto tamen cō  
ualefcit. **Deniq.**  
his de causis manent  
tibus ualeat. resigna  
uit postea. uel die. si  
cut nunc de nouo fac  
ere potest si uetus  
non resconditur. et se  
cundum hoc dic noua  
citra. aliud i pagano  
ut. j. quib. mo. tes. in  
fir. s. alios.

Quod non est p[ro]p[ri]um s[er]v[us]

Leges. s. digestoꝝ. ut. ff. d. colla. bonoꝝ. l. i. §. nec cas  
strense. v. Constitucōnes. ut. C. de assesso. l. velut. et  
C. de aduo. diuer. iudi. l. fori. et alie plures. p. Quibus  
dam. ut consilibus et p[re]fectis legionū. et p[re]sidiis p[ro]uinciarū.  
qui sunt filij. ut. C. de moffi. tes. l. fi. v. Constitu  
cio. sic. C. de moffi. tes. l. fi. 3. Tantummodo. scilicet ca

castrensi et q[ui] nam in  
aduēticō non p[er]t[inet].  
et habeat p[ro]p[ri]etatem  
ut. C. de bo. q[ui] li. l. fi.  
§. filij. a. Con  
muni. n[on] sit miles i ca  
strensi ut. s. e. in prin.  
Ite tale testm[entum] nō ex  
pugnet p[er] q[ui]relam in  
offi. ut. C. de moffi.  
tes. l. fi. b. Quib[us]  
non est p[er]missu[m] face  
testamentum.

**N**on t[ame]n. vide  
bae quēlibet  
suantē sup[er] di  
ca posse testai s[ed] o[mn]i  
tū est m. xij. casibus.  
q[ui] in. t. isto. p[er] pte di  
cunt. et h[ec] est q[uod] dic  
nō t[ame]n. et nō. j. e. §.  
fi. a. Statim. i. m  
p[er]mis. vel statim. i.  
e. o. r. p. b. Permi  
serūt. h[ec] ca. mortis h[er]e  
dus tonare p[er] p[re] o  
lenciēte. ut. ff. d. do  
cau. mor. l. t[ame]n. his in  
fi. et racō. d[omi]n[us] t[ame]n  
q[ui] testm[entum] ex libero n[on]  
alieno arbitrio d[omi]n[us] p  
cedē. ut. ff. d. h[er]e. m[er]i  
tu. illa instigō.

**N**ihilomagis. i.  
nō iō magis i se h[er]e  
gatiuā sicut in l[ib]eris  
affirmatiuam.  
d. His. s. castrē. v[el]  
q[ui] castrē. pec. h[er]e. t[ame]n  
bus ut. s. t. p[er] §. i.  
e. Constitomb[us]. ex  
uagantibus. f. Ad  
u[er]s[us]. possit testari in  
castrē. §. Au  
gust[us]. quoz[um] dicta n[on]  
habem[us]. h. Sub  
sc[ri]ptione. cuius v[er]ba  
n[on] habem[us]. i. Vete  
ranis. s. filij. §. qui  
b[us] loq[ui]tur. k. Ad  
p[ro]ntes. nā liberi s[un]t  
militis q[ui] f[ra]t[er]es p[er]  
t[er]e excludē b[er]at ut. C.  
omn[is]ia. de suc. l. fi.  
hodie soli liberi milis  
tis ut in aut. de h[er]e.  
que ab intest. de. §. si  
igitur de functus col  
lacione. ij.

**N**on tam omnibus  
licet face[re] testam[entum]  
tū statim em[en]d[um] h[ic] q[ui]  
alieno iuri subiecti sunt te  
stamentū ius faciēdi nō ha  
bēt adeo quid ut q[ui] p[ro]p[ri]e  
tes eis p[er]miserūt nihiloma  
gis iure testari p[oss]unt excep  
tis his q[ui] ante enuāim[us]  
et militib[us] p[ro]cipue q[ui] in po  
testate p[ro]ntum sunt q[ui] b[us] de  
eo q[uod] in castris acq[ui]sierūt  
p[er]missum ē ex ost[en]sionib[us] p[ro]  
cipū testm[entum] face[re] q[uod] quid  
ius ab inicio t[ame]n militanti  
bus datū ē taz ex auctori  
tate diui augusti q[ui] nerue  
nec non optimi impatoris  
traiani postea vero sub  
sc[ri]ptione diui adriani ecia  
dimissis a milicia id ē vete  
ranis ocessu[us] ē. Itaq[ue] si  
quid fecerint d[omi]n[us] castrē si pe  
culio testm[entum] p[ro]m[itt]ebit h[ic] ad  
euz que heredē reliq[ui]runt

**Q**uibus non est p[er]missum  
facere testamentum.  
**N**on tam omnibus  
licet face[re] testam[entum]  
tū statim em[en]d[um] h[ic] q[ui]  
alieno iuri subiecti sunt te  
stamentū ius faciēdi nō ha  
bēt adeo quid ut q[ui] p[ro]p[ri]e  
tes eis p[er]miserūt nihiloma  
gis iure testari p[oss]unt excep  
tis his q[ui] ante enuāim[us]  
et militib[us] p[ro]cipue q[ui] in po  
testate p[ro]ntum sunt q[ui] b[us] de  
eo q[uod] in castris acq[ui]sierūt  
p[er]missum ē ex ost[en]sionib[us] p[ro]  
cipū testm[entum] face[re] q[uod] quid  
ius ab inicio t[ame]n militanti  
bus datū ē taz ex auctori  
tate diui augusti q[ui] nerue  
nec non optimi impatoris  
traiani postea vero sub  
sc[ri]ptione diui adriani ecia  
dimissis a milicia id ē vete  
ranis ocessu[us] ē. Itaq[ue] si  
quid fecerint d[omi]n[us] castrē si pe  
culio testm[entum] p[ro]m[itt]ebit h[ic] ad  
euz que heredē reliq[ui]runt

**S**i vero intestati dece[re]  
serint nullis liberis l[ib]erat[is]  
bus supstitib[us] ad p[ro]ntes e  
oz[um] iure omni p[ro]m[itt]ebit.  
Ex h[oc] intelligē possum[us]  
q[uod] in castris acq[ui]sierit mi  
les q[ui] in p[ro]p[ri]e p[ro]ntis ē neq[ue]  
ipm p[ro]ntem adimere posse  
neq[ue] p[ro]ntis creditores id v[er]  
dere l[ib]erit inq[ui]retare neq[ue]  
p[ro]ntem mortuo euz f[ra]t[er]ib[us] omni  
ne eē s[ed] s[ed] p[ro]p[ri]e ei[us] esse id  
q[uod] in castris acq[ui]sierit quā  
q[ui] iure ciuili oim q[ui] in p[ro]p[ri]e  
te p[ro]ntuz sunt peculia p[ro]  
de in bonis p[ro]ntuz op[er]at[ur].  
ac si fuoz[um] peculia in bo  
nis d[omi]n[us] n[on] n[on]t[ur] exceptis  
videlicet his q[ui] ex sac[er]d[otali] ost[en]  
sionib[us] p[ro]cipue n[on] p[ro]ntis diu  
sas cas nob[is] s[ed] p[ro]ntis acq[ui]  
runt. P[ro]ntes hos q[ui] ca  
strense peculiu[m] vel q[ui] ca  
strense h[er]e si q[ui]s ali[us] filius  
fa. testm[entum] fecerit inutile ē li  
cet sue p[ro]ntis fact[us] dece[re]  
serit. P[ro]ntes t[ame]n testm[entum] fa  
cē nō p[oss]unt impubēs q[ui] nul  
luz eoz[um] animi iudiciuz est  
Ite[rum] furiosi nō possunt  
quia mente carent nec ad  
rem p[ro]ntem si impubes po  
stea pubes fact[us] aut furi  
osus postea op[er]e mentis  
fact[us] fuerit et dece[re]  
serit. Furiosi autem si p[ro]ntem  
pus fecerint testam[entum] q[ui]  
furoz[um] eoz[um] intermissus est  
iure testati esse vidēt cer  
te eo q[uod] ante furorem fe  
cerint testō valēte naz ne  
q[ue] testam[entum] recte factuz  
neq[ue] vlluz aliud negociuz  
recte gestuz postea furoz[um]  
intueniens p[ro]m[itt]ebit. Ite[rum]

**S**ciendum tamē est q[uod]  
ad exemplum castrensi pe  
culij tam anteriores leges  
q[ui] p[ro]ntes ost[en]siones q[ui]  
busdaz quasi castrensi de  
derūt peculia et quoz[um] q[ui]  
busdam p[ro]m[itt]issum erat ecia  
am in potestate degēt[is]  
bus testari q[uod] n[on] n[on]t[ur] ost[en]  
sio lacius extendēs p[ro]m[itt]  
fit omnibus in his t[ame]n mo  
do testati peculij quide[us]  
sed iure omni cuius ost[en]  
sionis tenore p[ro]specto licēcia  
est nihil eoz[um] q[ui] ad p[ro]ntem  
tū ius p[ro]m[itt]et ignorare.

**Quibus non est p[er]missum  
facere testamentum.**

**N**on tam omnibus  
licet face[re] testam[entum]  
tū statim em[en]d[um] h[ic] q[ui]  
alieno iuri subiecti sunt te  
stamentū ius faciēdi nō ha  
bēt adeo quid ut q[ui] p[ro]p[ri]e  
tes eis p[er]miserūt nihiloma  
gis iure testari p[oss]unt excep  
tis his q[ui] ante enuāim[us]  
et militib[us] p[ro]cipue q[ui] in po  
testate p[ro]ntum sunt q[ui] b[us] de  
eo q[uod] in castris acq[ui]sierūt  
p[er]missum ē ex ost[en]sionib[us] p[ro]  
cipū testm[entum] face[re] q[uod] quid  
ius ab inicio t[ame]n militanti  
bus datū ē taz ex auctori  
tate diui augusti q[ui] nerue  
nec non optimi impatoris  
traiani postea vero sub  
sc[ri]ptione diui adriani ecia  
dimissis a milicia id ē vete  
ranis ocessu[us] ē. Itaq[ue] si  
quid fecerint d[omi]n[us] castrē si pe  
culio testm[entum] p[ro]m[itt]ebit h[ic] ad  
euz que heredē reliq[ui]runt

Iure omni non hereditario ut ff. de castren. pe. l. ij.  
hodie videtur etiam iure hereditario ut in aut. de hered. q.  
ab intest. §. si igitur defunctus. col. ix. m. Commune. sic  
s. p. quas. p[ro]p[ri]o. no. ac. §. i. n. Iure. scilicet antiquo. sic. s.  
p. quas. p[ro]p[ri]o. no. ac. qui. §. i. o. Peculia. scilicet aduēticia  
et p[ro]fecticia. nam castrensiavel quasi. etiam iure veteri non  
acq[ui]rebant patri ut  
ff. de col. bo. l. i. §. ne  
castrē. p. p[ro]ntis.  
et aliene et n[on]e sunt  
ut. C. de bo. ma. a. C.  
de bo. q[ui] li. p. totum.  
q. Inutile. q[ui] q[uod]  
ab inicio n[on] valz ex cō  
tractu t[ame]n p[ro]ntis n[on] ouales  
scit ar. j. t. i. circa p[ro]ntem.  
ar. o[mn]e. C. de nup. et  
fi. o[mn]e. So. ibi non va  
luit m[em]oriū ex pri  
mo sed ex nouo post  
matrimonium.  
r. Dece[re]serit. idem  
de seruo testate si fis  
deio. sit relictu[us]. valz  
si durat voluntas. ut  
ff. de l. iij. l. i. §. i.  
z. Impuberes. sed  
ex quo tetigerunt de  
ultimo die. x. iij. vel  
x. ann[os]. satis est fa  
uore testamenti ut. s.  
e. l. qua etate. idem  
m[em]oriū. ut. ff. de v[er]b[is].  
l. in v[er]b[is]. capionibus.  
secus in p[re]scripcio  
nibus odiosis. ut. ff.  
de act[io]nib[us]. et ob. l. m. om  
nibus. Ite[rum] secus vbi  
est fauor eius q[ui] vult  
p[ro]gare ut in con  
dubul a minore fact[us]  
ut. ff. de min. l. iij. §.  
minorem.  
f. Iudiciuz. id est di  
sc[re]tio. ut. ff. de iud.  
cum p[ro]ntor. §. nō au  
tem. quando q[ui] p[ro]ntis  
tur p[ro] sentēcia vbi  
rei iudicate standum  
est. ut. C. de re iudi.  
l. i. quando q[ui] p[ro]ntis  
stancia cause triennij  
ut. C. de iudi. p[ro] ope  
randum. per totum.  
quando q[ui] p[ro]ntis  
ut iud. fam. h[er]e. vel  
omni di. ut. j. de of.  
iudi. §. si fam. h[er]e. a.  
§. fi.  
s. Furiosi. hac racō  
ne id in mente capto  
dicam ut ar. ff. d. v.  
ob. a t[ame]n in fi.  
t. Testati. C. e. fu  
rosu[m]. in p[ro]ntem.  
u. Regociū. ut v[er]b[is].



II

filii vult. h non vel h iur. stricto. ibi equo. h non cō-  
 stiterit. aliud si ostendit licet postea rumpatur. et iterum mo-  
 ri ut in posthumo ut ff. de iusto re. tel. posthumo pū. et  
 j. e. s. posthumo. ibi qd rē. nec ē mi. qz si ab inico rūpī-  
 agnacōe posthumo eo mortuo oualefcit. ar. ff. de reg. iur. l.  
 qd ab inico i. s. n. ita. nō ex vna pte ponit filios tm. ex  
 alia filias et omnes ex  
 masculis et femis de-  
 scendentes. k. In-  
 firmabatur. de. j. e. s.  
 femi. s. o. ut ibi.  
 i. Porcōnes. s. dimi-  
 diā eius qd ab intes-  
 tato habituri essent  
 ut. C. de li. p. maxum  
 circa medium ibi euz  
 eius rē. m. s. nec  
 h est secunda diffe-  
 renca int. predictas  
 psonas. n. Cetero-  
 ros. scilicet h modo.  
 vni de filijs meis ex-  
 heredo vel vnum insti-  
 tuto. post sic dico re-  
 liquos exheredo. naz  
 nisi dicat ceteros ex-  
 heredo. licet dicat fi-  
 lium meum exheredo  
 cum plures habeat.  
 nemo exheredatus vi-  
 detur ut ff. de li. et  
 posthu. l. ij. o. Ex-  
 ter. Item alijs modis  
 ut omnes liberi sint  
 exheredati a sic vn-  
 tantum instituat ut  
 ff. de li. et postu-  
 tius in prim. Item  
 si dixerit alia verba  
 quecumqz diuimodo  
 certa. ut ff. si cer. pe-  
 ta. l. certū. et ff. de  
 iusto rup. tel. post-  
 humo. s. nominatim.  
 et ff. de li. a. pos. l. i.  
 et ij. Sed secus si di-  
 cat filium meum insti-  
 tuto ceteros liberos  
 exheredo. vel seipsum  
 extraneum instituo.  
 liberos autem exhe-  
 redo et h nō dicit om-  
 nes ut non dicitur  
 pū. glo. nā dico: ex-  
 heredare filium me ce-  
 teros q: mixtio fit cū ceteris in remocōribz qdibus ostis  
 tutis vnde nō valet cū dicitur exheredari noiatim ut h d-  
 p. Institui. ista institucōe ex pnti mōio nascitur. et ex  
 futuro instituti vident ut ff. de li. et post. l. placet. et l. id  
 qd. Quid si exheredacōe postumoz ecia omnes siue hij qui  
 sūt in vtero tm. an alij qui sūt nascituri. ex pnti mōio vel  
 futuro intelligūt exheredati. R. n. non cū masculi debeāt no-  
 miatim exheredari ut j. e. s. masculos. q. In eo. l. qd se qē  
 qd a filio rē. r. Om. s. postumoz ex se nascituroz. et  
 ex filijs suis lz in iam natis nō sit par odicō ut s. s. sed n ita  
 i. Agnacōe. i. natuitatis sic. j. quibus no. tel. m. fir. s. i.

meus exheres esto non ad-  
 iecto proprio nomine scilicet  
 si alius filius non extet  
 Postumi quoqz liberi  
 vel heredes institui debent  
 vel exheredari et in eo par  
 omnium odicio est qd et in fi-  
 lio postumo et in quolibet  
 ex ceteris liberis siue femi-  
 sexus siue masculini in pre-  
 terito valet quidem testam-  
 sed postea agnacōe po-  
 stumi siue postume rumpi-  
 tur et ea racōne totum in-  
 firmat. Ideoqz si mulier  
 ex q postuma postuma  
 speraba abortum fecerit  
 nil impedimento ē scriptis he-  
 redibus ad hereditatē ade-  
 undā s. femim quidē  
 sex psona noiatim vel int.  
 cetos exheredari solebāt  
 dū tm si int. cetos exhereda-  
 rent aliqd eis legeēt ne vi-  
 deāt p obliuionē pterite  
 esse Masculos vero p-  
 humos. i. filios et demceps  
 placauit nō alit recte exhe-  
 redari nō nominatim exhe-  
 redēt h autē mō quicūqz  
 mihi genit filij fuerit ex-  
 heres esto Postumoz  
 autē loco sunt hij q in sui

f. Masculini. i. siue ex masculo siue ex femina. s. Rumpi-  
 tur. si vero exheredatur de officioso ageē ut j. de offi-  
 tel. s. postumi. hodie vero exheredari non possunt ut. C. de  
 offi. tel. l. si quis. s. legis. t. Infirmat. h adde qd ē. ff.  
 de test. mili. l. si filius. u. Abortu. qd est p non nato ut  
 ff. de. r. sig. l. qui mortui. et. C. de postu. l. i. v. Perso-  
 ne. s. postume. nam  
 iam natis femis non  
 erat necesse legari ut  
 C. de li. p. l. maxum  
 in fi. et. s. e. si nō fue-  
 rant. p. Inter cete-  
 ros. hodie p institucō-  
 nem omnes noiatim  
 ut j. s. nra h nouiss-  
 mo iur. non. cum non  
 sint ingrati ut i aut.  
 cum s ap. co. s. aliud  
 col. viij. y. Postu-  
 moz. sic. ff. de iust.  
 sto rup. test. postu-  
 moz. 3. Loco. nō  
 tamen veri posthumi  
 sūt ut j. e. s. hoc in fi-  
 a. Heredis. j. de her-  
 re. qua. et dif. s. sui.  
 b. Agnascendo. id ē  
 subitus vel postea na-  
 scendo. sicut posthu-  
 mus verus. non enim  
 nascitur cū natus sit  
 ut. s. de adop. s. i. vel  
 dic agnascendo. i. ma-  
 cipiendo esse agnati  
 q ad effectum succe-  
 dendi. c. Paren-  
 tibus. s. masculis. nam  
 testam. femie non rum-  
 pitur p. l. vell. ut. ff.  
 de li. et postu. gall. 9.  
 s. nunc. et de l. i. naz  
 et si ita hba sūt. h p  
 querelā irritat ut. C.  
 de offi. tel. l. in. et  
 j. e. s. mar. d. Res-  
 cesse. catur. s. ne ru-  
 patur testam. ut seqē  
 n paise ut. C. de adop-  
 ci. l. pe. s. q in filio  
 e. Vno. sec. si post-  
 ut. ff. de iust. rup.  
 tel. si quis filio. et in  
 h differt a vero pos-  
 tumo. j. e. differt ab  
 ascendētibz ut. ff. de  
 inoff. pater filium. f. Ubi velleya. nomen est cuiusda  
 noue. l. sed ius galli acquili antiquius est. et loqē in vero  
 postumo ut statim dicam ut. ff. de li. et postu. l. gallus. s.  
 si quis filium. s. Similis. in veris postumis talis erat  
 mod. si me mortuo nascetur mihi filius infra. p. mensis ut  
 ut. ff. de li. et postu. gall. 9. i. R. et. s. i. ij. in. a. iij. sic ergo  
 et h p. l. vell. si sius heres desierit sius eē se viuo ut. ff. de  
 li. et postu. gall. 9. s. vidend ecia in h habet locū. l. vell. sic  
 ecia est paritas ab intestato ut. j. de her. q ab intest. s. cum  
 autem. h. Iure. sic. j. de her. que ab intest. s. emancipati  
 i. Necesse est. nā nihilominus tenet testam. aliud. in eo q est

inoff. pater filium. f. Ubi velleya. nomen est cuiusda  
 noue. l. sed ius galli acquili antiquius est. et loqē in vero  
 postumo ut statim dicam ut. ff. de li. et postu. l. gallus. s.  
 si quis filium. s. Similis. in veris postumis talis erat  
 mod. si me mortuo nascetur mihi filius infra. p. mensis ut  
 ut. ff. de li. et postu. gall. 9. i. R. et. s. i. ij. in. a. iij. sic ergo  
 et h p. l. vell. si sius heres desierit sius eē se viuo ut. ff. de  
 li. et postu. gall. 9. s. vidend ecia in h habet locū. l. vell. sic  
 ecia est paritas ab intestato ut. j. de her. q ab intest. s. cum  
 autem. h. Iure. sic. j. de her. que ab intest. s. emancipati  
 i. Necesse est. nā nihilominus tenet testam. aliud. in eo q est

in potestate ut. s. e. in prin. **H**eredes. fupple et qz  
 defierit esse heredes sui alias non esset bona raco cum filij  
 necesse hnt patres instituere licet n sint patres sui heres  
 des ad filios. filius autem emancipatus p ca. di. definit ags  
 natus esse et remanet cognatus qui non cognoscitur a iure  
 civili ut. j. de here. que ab intest. de. s. emancipati et. s. de  
 le. ag. tu. s. fi. et. ff.  
 de bo. pos. sed cu pa  
 tronus. s. i. **F**e  
 nim. licet in suis el  
 set differencia inter  
 masculos et feminas  
 ut. ci. ut. s. e. s. i.  
**E**xheredari. scilicet  
 licet rite al' autem ex  
 heredato datur cons  
 tra tab. ut. ff. de bo.  
 pos. contra ta. l. non  
 putavit in. s. non qz  
 uis. item etiam insti  
 tutis datur conē ta.  
 si alius omittat eis es  
 dictum ut. ff. s. ostra  
 ta. l. ij. s. plane et. ff.  
 de leg. pl. petita bo  
 norum pos. oē tab.  
 si duo. **H**abent  
 quo adoptiuu patre  
 o **I**nstituendi. ab  
 adoptiuo patre.  
 p **C**ivili qz alio iurē  
 civili sublatū eē pot  
 ut. s. de le. ag. tu. s.  
 fi. q **A**ttmz q vo  
 cat emancipato s. ut. s.  
 p. s. et e raco qz de  
 finit esse filij s. natu  
 rales n pnt definē eē  
 filij p emancipacōnez  
 ut. j. s. here. q ab ins  
 test. s. minus aut. m.  
 r **E**xneoz. ff. s. cō  
 tra. ta. l. i. s. q sui iurē  
 z **P**atre. ff. de ostra  
 ta. emancipatus. s. pe.  
 in fi. s **S**z hec. s.  
 supōca a pncipio ti.  
 vsqz ad. s. emancipas  
 tos. s **V**etustas. i  
 media iurē prudēcia.  
 ut. statim sequitur.  
 t **I**ntroducebat. s.  
 dēam sexus et gra  
 dus et modi exheres  
 dacōis ut. s. e. s. i. et  
 s. postumi et. s. s. fe  
 mim. n autē dicit de  
 his q postea vsqz mō  
 dicta sūt a. s. illo es  
 mācipatos t **C**ō  
 stitucio. C. de li. p. i.  
 exhere. l. maximum.  
 u **I**n s. alias enim  
 multe dēe sūt ut. ff. s.  
 sta. bo. in multis.  
 v **I**nteressē. in aut

stituere neqz exheredare  
 necesse est qui a n sunt sui  
 heredes **S**ed p̄tor om  
 nes tā feminī sexus q̄ ma  
 sculini si heredes non insti  
 tuant exheredari iubet vi  
 rilis sexus nominatim fe  
 minivero int̄ ceteros qd si  
 neqz heredes instituant  
 neqz ita ut diximus exhe  
 redari pmittit eis p̄tor oē  
 tabulas testamēti bono  
 possessionē **A**doptiuu li  
 beri q̄diu sunt in potesta  
 te p̄ris adoptiuu eiusdem  
 iuris habent cuius sunt iu  
 stis nupcijs acq̄siti **T**a  
 qz heredes instituēdi vel  
 exheredādi sunt fm ea q̄  
 de naturalibz exposuimz  
**E**mancipati vero a p̄re  
 adoptiuo neqz iurē civili  
 neqz qd ad edictū preto  
 ris attinet inter liberos o  
 numerant **Q**uia racio  
 ne accidit ut ex diuiso qd  
 ad naturalē parētem atti  
 net q̄diu quidē sint in ad  
 optiua familia exneozuz  
 nūo habeant ut eos neqz  
 heredes instituere neqz ex  
 heredare necesse sit **C**um  
 vero emancipati fuerint  
 ab adoptiuo patre tūc in  
 cipiunt in ea cā esse in qua  
 futuri essent si ab natura  
 li patre emancipati fuiss  
 sent sed hoc quidem vetu  
 stas introducebat **N**o  
 straverō constitucō inter  
 masculos et feminas in s  
 iure nihil interesse existi  
 mans qui avtraqz p̄sona  
 in hominum peracōne

quibzmo. na. effi. sui. s. non autem. **Q**uia p̄ma raco.  
 p **O**fficio. i. simili officio. vna em indigz altera ad pere  
 acionem sobolis et hec est raco legis l. xij. ta. a **A**ntiqua  
 argumētatur ex iurē antiquo sic. s. qui ma. pos. s. pe. et hec  
 est secunda racio. b **V**identur. scz dando filie bo. pos.  
 contra ta. in totum. licet non possit dicere nullum ut a filis  
 us ut. C. s. li. p. i. ma  
 ximū i bi et si p̄fectus  
 z et e s̄ tertia racio  
 c **S**implex. ad dēas  
 antique constitucōis  
 ut. s. e. s. i. d **P**er  
 virilem. quid de des  
 scendentibus p femi  
 num serum. s. n. ad  
 mittuntur cum dimis  
 nutione tertiae p̄ris.  
 ut. j. de here. q ab ins  
 test. ta. s. diui. et. C. de  
 col. bo. l. illam.  
 e **H**abeant. quo ab  
 comodum diuerso tū  
 iurē nam siuis p̄rens  
 et s̄ nullū et contra  
 ta. habet. s. i. non  
 vult dicere nullum  
 qn p̄teritus e. s. emā  
 cipatus tm hz oē ta  
 ut. C. de li. p. maxim  
 s. sanctim. itaqz. z.  
 ff. s. li. p. s. q. Si  
 aut exheredatur hnt  
 querelā oīs ut. ff. s.  
 ostra. ta. l. n. putavit  
 s. non queuis. et de  
 inoffi. tes. l. pap.  
 f **P**ostea qui exher  
 edari nō pnt. ut dixi  
 mus. s. e. s. postumi  
 g **C**onstitō. C. de  
 adop. l. cu. inadopti  
 uis et recitatur. s. s.  
 adopē. s. sed hodie  
 h **O**ccupatus. quid  
 si non est in expedici  
 one. s. n. iurē omnium  
 obtinet ut. s. de tes  
 ta. mili. s. illis.  
 i **I**gnorans. si enim  
 ignorat non valet te  
 stā ut. C. de tes. mi  
 l. sic certi iurē n fues  
 rit eius ai ut si filium  
 haberz essz exheres.  
 ut. ff. s. testō mili. l.  
 qui iure militario.  
 k **F**acta. ideoqz q̄  
 rela moffi. tes. agē  
 s̄ s̄ cū miles e p̄ras  
 milias. nā tūc non p̄t  
 habere locū castre  
 pec. si ei essz filius.  
 nō haberet locū q̄re  
 la ut. C. s. moff. te. l.  
 fi. l. **M**af. idem m  
 telligo in silencio s̄

Antiqua p̄ma raco. p̄ officio. i. simili officio. vna em indigz altera ad peracōnem sobolis et hec est raco legis l. xij. ta. a Antiqua argumētatur ex iurē antiquo sic. s. qui ma. pos. s. pe. et hec est secunda racio. b Videntur. scz dando filie bo. pos. contra ta. in totum. licet non possit dicere nullum ut a filis us ut. C. s. li. p. i. maximū i bi et si p̄fectus z et e s̄ tertia racio c Simplex. ad dēas antique constitucōis ut. s. e. s. i. d Per virilem. quid de descendentibus p feminum serum. s. n. admittuntur cum diminutione tertiae p̄ris. ut. j. de here. q ab intest. ta. s. diui. et. C. de col. bo. l. illam. e Habeant. quo ab comodum diuerso tū iurē nam siuis p̄rens et s̄ nullū et contra ta. habet. s. i. non vult dicere nullum qn p̄teritus e. s. emā cipatus tm hz oē ta ut. C. de li. p. maxims. s. sanctim. itaqz. z. ff. s. li. p. s. q. Si aut exheredatur hnt querelā oīs ut. ff. s. ostra. ta. l. n. putavit s. non queuis. et de inoffi. tes. l. pap. f Postea qui exheredari nō pnt. ut diximus. s. e. s. postumi g Constitō. C. de adop. l. cu. inadoptiuis et recitatur. s. s. adopē. s. sed hodie h Occupatus. quid si non est in expedicione. s. n. iurē omnium obtinet ut. s. de testa. mili. s. illis. i Ignorans. si enim ignorat non valet testā ut. C. de tes. mil. sic certi iurē n fues rit eius ai ut si filium haberz essz exheres. ut. ff. s. testō mili. l. qui iure militario. k Facta. ideoqz q̄ rela moffi. tes. agē s̄ s̄ cū miles e p̄ras milias. nā tūc non p̄t habere locū castre pec. si ei essz filius. nō haberet locū q̄rela ut. C. s. moff. te. l. fi. l. Mas. idem m telligo in silencio s̄

Handwritten marginal notes in the left margin, including phrases like "p̄ris adoptiuu" and "iuris habent".

Handwritten marginal notes in the right margin, including phrases like "quibzmo. na. effi. sui. s. non autem." and "quia p̄ma raco."

teroz ad maternam lineam ut ff. de moffi. tel. l. cum filium  
De iure qz non hz eos in pos. ut. j. S her. qua. et dif. g.  
ceteri. n. Edicto. q. emācipati vocant ut. s. e. g. emācipa  
tos qz eos n pōt emācipare. vñ extra ta. locū n hz ut h et  
ff. de extra. ta. illud. g. ad testamta. o. Cis. l. descendens  
tibus p lineā feminā. datur tñ et alijs et his maxime ut  
C. de moffi. tel. l. fi.

p. Paulo. ut. j. S m  
offi. tel. p totū. ac.

De heredi b. im  
statuēdis. i. q. pñt in  
statu ut. j. e. v. l. ad  
g. si plures et. g. fi. jē  
et q. l. iter. tolēat. insti  
tu ut. j. e. g. si plures

Heredes insti  
tuere. q. d. dñs in  
tus in bonis suis fa  
cere. nā heres. i. dñs  
ut. j. S. h. d. q. a. dif. g. i  
re. iteo dixi int. qz  
ita subintrat heres i  
dñm in rez. defuncti.  
ac si eadē est psona.  
ut in aut. de iur. iur.  
mo. g. i. col. viij. et. ff.  
quib. d. ca. ma. l. euz  
miles. a. Permiss  
fuz. i. a. iur. b. Pro  
prios. l. seruos.

Alienos. sic. ff. e.  
n. m. i. d. Consti  
tucōe. ut. C. S. neces.  
f. her. insti. l. euz. qz  
dā. e. Cos. l. p.  
os suos. f. Per in  
nouacōne. q. d. nō in  
induxim. qz d. nouo. h  
apud antiq. s. b. item  
dixerat attilicimus  
ut subicit. S. qz. s.  
et. q. b. cau. ma. pos.  
g. item ut. ibi noua  
hūmilitatis. zē. So.  
iste iustian. q. n. iue  
nit h. rōne. reddit. cū  
non est verisile. zē. ut  
ibi vel aliē attilicimo  
placuit et paulo. sed  
m. legis. nccitatē non  
deduxit sic et. s. de

testis. g. h. n. heres. Justinian. q. vero in legis nccitatē indue  
it ut qz ipa ostōne lib. eē videat. Jē nūquid corrigiē qd al  
d. l. g. pure institut. et sub. odicōne lib. qz expectat. odi  
cōm. s. euetus ut. ff. e. l. suus. g. i. et. l. q. ciēs. g. fi. et. l. q. fis  
ho. i. Rē. n. qz istud locū hz qd h. d. qñ libtas nec data ex  
p. nec fuit retardata at ibi fuit exp. p. retardata.

Proprietate. ut iste lib. et hōf. nccer. i. sit. ut. s. e. i. Rē. h.  
in usufructuari. p. m. d. v. t. e. ac si est. h. v. d. adhuc ut. C. omu.  
de ma. l. i. g. finat. p. petarius. h. Cōstitucōne. l. greca  
quā non habem. i. Cuius. f. ostōnis. l. s. h. v. b. a. q. secun  
t. u. h. Maculatū. i. accusatū. nā al. est m. l. ea. accusatum  
vbi de. v. b. ad. v. b. h. i. sta. q. h. d. i. c. u. e. ut. ff. e. h. i. s. v. b. i. s. g. m  
ter. d. u. s. i. s. exp. h. i. c. o. d. i. m. lib. r. o. sapie. de. i. o. s. e. p. h. maculae  
tū. me. imp. et. alibi. in. diuina. scriptura. mēdaces. oñdit. q.

auī materni et ceteroz p  
mēz ascēdenciū tm facit  
quantū exheredacō pñs  
neqz em mēi filiū filiamue  
neqz auo mēno nepotē ne  
ptēue ex filia si eaz eumue  
heredē non instituat exhē  
dare nccē est siue de iure  
ciuili queramus siue ex e  
dicto ptoris quo ptor p  
teritis liberis extra tabu  
las bonoz possessionē p  
mittit s; aliud eis admini  
culum huaē qd paulopost  
vobis manifestum fiet. De

heredi b. institucōis

Heredes instituē p  
missuz est tā libe  
ros homines qz h  
uos et tā p. rios qz alienos  
p. rios autē olim fm plu  
riū s. m. as non aliē qz cū lib  
tate recte instituere lice  
bat hodie vero eciā sine li  
bertate ex nā a ostōne he  
redes eos instituere pmis  
sum ē qd n p inuouacōne  
induxim. qz qm equus erat  
et atilicino placuisse pau  
lus suis libris quos tā ad  
massurium sabinum qz ad

maculauerit eū. i. accusauerit eū. I Maūmissuz. s. videri  
ut postea subicit. et dic maūmissuz simpli n instituti. ex h  
infert qd seqt. qz nec cū instōne fieri solz lib ut subicit. qz  
re seqt. zē. m. Postulata. i. accusata ex eod adulterio cū  
huo. p. o. omisso p q. g. u. i. e. p. u. i. e. v. t. qz ut. C. de mulie. q. h.  
ap. r. i. s. se. i. m. i. l. i. m. p. n. Quid si cū ex neo omisit adulterium

Re. nec tūc maūmit  
tit vsqz ad. l. x. dies ut  
C. S. adul. l. iij. et. ff.  
S. adul. si postulaue  
rit. g. i. u. b. e. t. Jē qd si  
adulterius tle omisit  
n tñ accusat adhuc.  
Rē. bñ p. t. maūmittē.  
h. m. erie lese maiesta  
tis ē speciale ut post  
omissuz tle crimē nō  
possit maūmittē vel  
testari ut. C. ad. l. i. u.  
li. l. fi. et. ff. S. dona. l.  
post. d. e. t. i. et. l. do.  
nacōnes. g. fi.

plauciū scripsit refert.  
Propus aut suus is in  
telligit in quo nudā ppe  
tatē testator hz alio v. s.  
fructū habēte. Est autē  
casus in q nec cū liberta  
te vtilit suus a dño heres  
instituitur ut ostitucione  
diuoz seueri et anthoni  
m cauet cuius verba sunt  
h. h. u. i. adulterio macula  
tū n iure testō maūmissuz  
an s. m. am ab ea muliere vi  
deri que rea fuerit eiusdē  
crimins postulata rōnis  
est qre sequit ut in eundē.  
a dña collata heredis in  
stitucō nulli. q. mōnti habe  
atur. Alien. suus eciāz  
is intelligit in quovsum  
fructū testator hz. Ser  
uus a dommo suo heres m  
stitutus si qdēz in eadē cā  
māserit fit ex testō lib. he  
res qz necessarius. Si vero  
a viuo testatore manumif  
sus fuit suo arbitrio adi  
re hereditatē p. t. qz nō fit  
heres necessarius. cū vtrum  
qz ex domini testamēto n  
conseqt. Ad si alienat.

Maūmissuz. s. videri  
ut postea subicit. et dic maūmissuz simpli n instituti. ex h  
infert qd seqt. qz nec cū instōne fieri solz lib ut subicit. qz  
re seqt. zē. m. Postulata. i. accusata ex eod adulterio cū  
huo. p. o. omisso p q. g. u. i. e. p. u. i. e. v. t. qz ut. C. de mulie. q. h.  
ap. r. i. s. se. i. m. i. l. i. m. p. n. Quid si cū ex neo omisit adulterium  
Re. nec tūc maūmit  
tit vsqz ad. l. x. dies ut  
C. S. adul. l. iij. et. ff.  
S. adul. si postulaue  
rit. g. i. u. b. e. t. Jē qd si  
adulterius tle omisit  
n tñ accusat adhuc.  
Rē. bñ p. t. maūmittē.  
h. m. erie lese maiesta  
tis ē speciale ut post  
omissuz tle crimē nō  
possit maūmittē vel  
testari ut. C. ad. l. i. u.  
li. l. fi. et. ff. S. dona. l.  
post. d. e. t. i. et. l. do.  
nacōnes. g. fi.

Ubi dicitur qz si uas  
let i testō valet lib  
tas ut. s. e. i. Rē. et  
s. q. ma. n. pos. g. i. et  
ita nō. at. qz ubi ali  
quid phibeē fieri dis  
tōo h. i. et p. obliquuz  
phibeē sic. ff. S. d. d.  
insti. q. sub. odicōe. g.  
fi. q. s. Jē ar. qz casta  
to pncipali castatur  
quicqd seqt ex eo vel  
ab his ut. C. S. legi.  
b. et. d. l. n. dubium.  
o. Testator. et iō n  
p. t. eu. cū libtate insti  
tue ut. ff. e. si. alienuz  
i. p. n. h. q. d. i. c. adhuc  
g. ff. S. h. o. au. i. pos. l.  
i. vendicōne. S. z. cer.  
te. q. ad. alia. ē. loco. to  
m. i. n. q. ad. h. ut. possit  
fieri lib. h. cū alijs ma  
numissis a fructuario  
simpli sine istōe erit  
tanqz lib. q. d. i. u. dura  
tur. q. erat. v. s. i. fruct. ut  
C. omu. de ma. l. i. g.  
finat. fructuari. q. nū  
quid. a. h. erit. tanqz. li

ter hz vere lib n fit. Re. n. qz ex more testatoris. p. t. m. erat  
futura. qz lib. si valet qd agē ut. j. S. her. q. et. dif. i. p. n. Jē a  
tūc. er. at. v. s. i. fruct. q. p. d. e. n. d. ut. s. v. s. i. fruct. g. finit. vñ sic. est. z.  
qz lib. donec. durat. v. s. i. fruct. qz. n. l. duraret. p. m. o. r. t. e. testātis  
n. l. v. z. t. h. i. s. m. i. t. o. ut. fit. lib. h. suo. d. n. o. h. e. d. i. t. a. t. e. q. r. i. t. ut. j. e. g. a. z.  
lien. S. qz. si. erat. v. s. i. fruct. q. r. e. p. e. t. i. t. i. p. s. o. n. a. p. m. i. h. e. d. i. s. l.  
eciāz. v. l. t. u. s. q. d. p. t. ut. ff. q. u. e. a. d. m. o. d. s. u. i. t. a. m. i. t. l. r. e. p. e. t. i. m.  
p. n. Rē. tūc. erit. qz. lib. toto. illo. t. p. e. ut. in. d. e. a. l. C. omu. de  
ma. l. i. g. finat. fructuari. p. Causa. i. suus. eius. d. n. i.  
jo. ut. ff. si. ex. n. o. e. cau. aga. l. i. q. Lib. n. aliq. lex. ipedi  
at. libtate. ut. ff. e. l. si. n. lex. vel. odicio. ut. ff. e. l. q. ciēs. g. fi.  
vel. ex. l. p. u. e. i. t. ad. libtate. ut. ff. e. l. testō. fm. jo. Jē. fit. lib. a  
semetipō. n. institut. q. fuerit. ita. cū. q. s. n. h. e. l. erit. s. i. c. h. o. libe  
et. h. e. s. est. o. n. a. t. e. a. c. o. h. e. d. e. accepit. totā. libtate. ff. S. acq.

here. l. ex pte. **I**t et i g r a s fit h e l a lib ut. ff. si cer. pe. l. e i t  
 qui. r. **V**er q. i. hereditate et libertate. na lib fit et heres  
 necius. h duo oseq d3 ex testō dñi ut. j. s. h e t. q. et dif. s. i.  
 z. **S**i alienatus. lib directa em libtas in suo alieno nō  
 p t habere locū. sed instō potest habere effectū ut h sed as  
 iud in legatis q ad  
 mittunt h ipō q ali  
 enant ut. ff. s. adim.  
 le. l. suo cū libtate.  
 et est ratio qz in le  
 gato spectat dies q  
 cedit n aut an sit ma  
 numissus ut. ff. qñ di  
 le. ce. si post. s. si cum  
 ac. f. **A**lienauerit  
 f. alicui hñti factio  
 nē testamti ut. ff. e. l.  
 viii meū in fi. i. s. r. a  
 h n redimat ab eodē  
 testatore q eū insti  
 tuit et postea cū alie  
 nauit tūc em reuui  
 seit libtas ut. ff. de  
 ma. tes. l. v e z z. et. ff.  
 e. qñs. s. fi. et. l. si n  
 lex et. l. an penul.  
 s. **A**lien. qui sic in  
 stitui p t cū lib fit pri  
 us n ut. ff. s. o s. insti  
 tuē. suus alien. et. l.  
 quia. t. **I**lli. p.  
 cedēte adicōne ut. ff.  
 s. acq. here. l. si q s bo  
 na. s. iustuz et ita dño  
 qritur. alias si suus  
 nolit adire qd p t es  
 se eciā dño iudēte nō  
 querit ut. C. e. l. euz  
 pponat. u. **T**esta  
 tore. eciā post iustuz  
 eius ante q tñ adiret  
 ut. ff. s. acq. here. an  
 tistis. s. i. v. **D**ñi.  
 h m hereditate ut il  
 li acqraē qui tpe ad  
 cionis ē dñs vel sibi  
 si lib est tunc h m legato spectatur dies cessionis. ut si tpe  
 mortis legantis sit meus licet alienē. tamē mihi debet lega  
 tum ut. ff. qñ dies le. ce. l. si post. s. ij. y. **A**rbitrio. sic ē  
 e. s. si vero. y. **S**eruus mortem. h ba legis sunt omia. et  
 h m hoc planū est. vel testatoris. qz si dicat instituo suum  
 heredē post mortē dñi. et pbaē hec lectio secūda. ff. e. qui  
 filio. l. s. nec obstat q videat in diem h instō ut. j. e. s. h e  
 rel. qz incertus est dies mortis ut. ff. s. odi. et s. l. vñ valz  
 et. ff. e. l. in tpus. in pñ. z. **F**actio. s. passue. n actue ut  
 j. s. here. q. et dif. s. testamti. et iustio herediū spectat si mo  
 do cuz defūdo fuit. h cū herede n sit testi factō ut. s. e. h s  
 uus hereditariū a. **R**ondū. bñ dico suū hereditariū pos  
 se qz n est nulli h alicuius. s. hereditatis. q vicē defūdi ob  
 timet. b. **D**efuncti. et ē forte rō. qz defūctus ē cert⁹ qui  
 fuerit h n sic h herede qz et si certus sit institut⁹ poterit es  
 se q n adeat hereditatē. qz p t delistē multis s causis ut. j.  
 qui. mo. tes. infir. s. posteriori. et fac adhuc. s. j. s. stip. s.  
 m pñ. et. ff. s. acq. re. do. l. m eo. in fi. et. l. se. c. **R**ecte.  
 cū p nato sit hñdus. q ad omod ut. ff. s. sta. ho. l. q m vte  
 ro. et. ff. e. l. eius. s. i. d. **Q**uibus. s. dominis. s. Ab eē

fuerit iussu noui dñi ad  
 re hereditatē d3 et ea ra  
 cione p eum dñs sit heres  
 nam ipe alienatus neq3 li  
 ber neq3 heres esse p t eci  
 am si cū libtate heres in  
 stitutus fuerit destitisse e  
 tenim a libtatis dacione  
 videt dñs qui eum aliena  
 uerit **A**lien⁹ quoq3 ser  
 uus heres institut⁹ h m ea  
 dē cā durauit iussu dñi  
 eius adire hereditatē de  
 bet. **S**i vero alienat⁹ fue  
 rit ab eo a viuo testatore  
 a post mortē eius ante q  
 adeat debet iussu noui do  
 mini adire. **A**t si manumif  
 sus est viuo testatore vel  
 mortuo ante q adeat suo  
 arbitrio adire p t hēdita  
 tē **S**eru⁹ aut alien⁹ p  
 dñi mortē recte heres in  
 stituit qz et cū heredita  
 rijs suis ē testamēti factō  
**R**ondum em adita here  
 ditas p sonevicē sustinet

neo. si vero ab altero ex dñis sit institut⁹. acqritur ceteris  
 socijs hereditas. qd die ut. ff. p so. l. v e z z. s. si seruo omū.  
 f. **I**llu. et die q sufficit vna adicio et vna iustio licet sint  
 plures dñi ut. ff. de acqui. here. l. suus duoz. et. l. in acq.  
 vendis. **S**i infanti. quid ergo si institua omnes ho

non heredis futuri s3 de  
 functi cū eciā eius q m vte  
 ro ē h u recte heres insti  
 tuit **S**eru⁹ autē pluriū  
 cū quib⁹ testamēti factio  
 est ab extneo institut⁹ he  
 res vnicuiq3 dñoz cuius  
 iussu adierit pporcione do  
 minij acquirat hereditatē  
**E**t vñū hominē et plu  
 rel vsq3 in infinitū quot qf  
 heredes velit facē licet.  
**H**ereditas plerumq3  
 diuidit m. xij. vncias q as  
 sis appellacōne otimēt ha  
 bent ei t h e ptes p a noia  
 ab vnciavsq3 ad assem ut  
 puta h sexcuns sextās q.  
 drās triēs quincūs semis  
 septuns bes dodrās dex  
 tās deuns as **N**ō autē  
 vtiq3. xij. vncias esse optz  
 nam tot vncie assem effici  
 ent quot testator voluēt.  
 et si vnum tantum quis ex  
 semisseverbi g t a heredes  
 scpserit tot⁹ as in semisse

mines quicūq3 sit in  
 mūdo. videtur nullū  
 eē. cū effectū hēe non  
 possit. puto tñ vale  
 re ut h. h tñ n poterit  
 ofirmari adicōe p pē  
 vniā difficultatē vñ  
 impossibilitatē.  
 h. **V**elit. cū sua vol  
 untas sit lex. ut in autē  
 de nup. s. disponat.  
 col. iij. i. **H**eredita  
 tas plerūq3. ideo die  
 plerūq3 qz qñq3 m  
 plures ut. j. e. s. si plu  
 res qñq3 in paucos  
 res diuidit ut. j. e. s. n  
 autē. k. **Q**ue. s. z  
 vncie simul collecte.  
 l. **P**artes. infra po  
 site in qñtitate diffe  
 ret et vel die h e ptes  
 s. vncie. xij. vel ad p  
 tes redactē. est emm  
 ad supiora faciēda  
 relacio. m. **S**er  
 tās. alias sexuns. i.  
 vncia et dimidia ut.  
 ff. s. mo fti. tel. p. p.  
 s. qñ quarta. s. qz  
 re n possit nomē qd  
 vnciā hēz. s. qz  
 plura sūt negocia q  
 vocablā ut. ff. de p.  
 h. l. nā natura.  
 n. **T**riēs. nō q p  
 mū et h m terciū a q  
 tū nomē mē p t a c i o s  
 nem sumit ex eo q se  
 cū d q t a hēz heredita  
 tatis p o r c o n e m. s e l s

cūs em d3 q i semivnciā et vnciā est terciā tra eius s non p  
 sextās qz sextā p tē hēz. i. duas vncias. s. qdrās qz qrtam et  
 ita tres vncias hēz. triens qz terciā p tē. et ita qtuor vncias  
 as hēz. sequenciā vero nomia ethimologia hñt ex eo q cer  
 tū numer⁹ vnciaz signat. s. em quincūs nō qz qñtam p tē  
 h3. s. qz qñq3 denotat vncias. semis. qz sex et sic s singlis p  
 ordmē. itē nō q n omnes vncie q signant p ista noia otimē  
 tur i asse. licet h m vñ videat. sic em otinz as. lxxvij. vnci  
 as et dimidia. p deo aut as poit has ptes. qz qñq3 p t m al  
 se otimēti hac racōne et hō d3. nisi blis. a actō. l. acqñ. pe  
 nal. s. ut. j. ad. l. acqñ. s. his. h. bis. **I**tē nō ista tria nomia  
 as pond⁹ s i b r a id hēz. **I**tē qñq3 as ponit p obulo. **V**ñ il  
 lud. p dōne duo passerēs asse uenēt. vñ hñs. **A**s obul⁹ pō  
 dus as est possessio tota. i. hereditas ut h. s. et pōdus lae  
 se d3. omē qd est in stat. va positū. h h stricte accipit p o r  
 ponder e. xij. vnciaz. vñ dipōdiaz. q i duplex pōdiaz. s. xij.  
 iij. vnciaz ut. j. e. s. si plures. et facit ad hñc. s. ff. e. l. ser  
 uū meum. s. fi. ac. o. **S**extans. i. due vncie. p. **Q**uā  
 drās. i. quatuor vncie. q. **Q**uincūs. i. qñq3. r. **S**emis  
 id est sex vncie. z. **S**eptus. i. septē. s. **D**es. i. octo.

*[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]*

II

**H**ereditas noue. **H**ereditas. i. dec. u. **H**ereditas. id est. r. **A**s. i. duodecim. **T**otus. na in totu p. resu m. iur. instituisse de fundus cu alium non instituit ut l. a. ff. e. l. m. d. i. s. i. id q. p. sumi. e. in milite ut. C. de testa. mili. l. i. m. b. s. n. q. s. b. sequi. e. n. ad b. sup. ius. p. r. m. R. s. h. ad id q. d. se quit. e. f. e. r. s. neq. em. r. e. h. si fecit miles testm. in castr. e. b. p. t. deced. e. in testatu. in paganicul. ut. C. S. testa. mili. l. i. i. accur. **D**ecedere. ymmo. v. d. q. sic. ut. ff. s. m. offi. tel. l. na. et si p. n. i. b. s. p. e. q. e. o. e. h. s. e. v. e. z. ab. micio. h. ex. post. facto. p. t. ut. C. S. m. offi. te. l. i. cu. duob. s. Et. n. h. id. i. u. e. n. o. e. e. in. p. te. quo. ad. p. tem. q. d. e. in. toto. q. ad. to. tu. ff. fam. h. l. i. in. b. iudicio. ar. o. e. ff. de. pact. l. i. u. i. g. e. s. ad. v. o. et. s. e. et. fac. ad. h. u. e. s. ff. s. reg. iur. l. i. i. re. stantis. **M**iles. n. a. miles. b. n. p. t. p. p. te. testatus. de. ced. e. p. te. in. testat. ut. C. S. testa. mili. l. i. j. **C**u. t. a. l. e. u. g. s. id. e. qu. o. t. a. u. g. s. et. fac. ff. e. l. i. m. t. e. d. s. p. a. t. e. r. f. a. et. l. s. e. v. s. q. ad. l. i. e. x. f. e. o. **D**istribuz. co. i. assignac. o. p. c. i. u. qu. a. p. t. e. v. e. l. i. t. e. s. t. a. t. o. r. qu. e. m. i. l. i. t. e. r. h. a. b. e. e. **E**x. equis. p. t. i. b. u. s. fa. ff. e. l. i. qu. o. c. i. e. n. s. s. **H**er. e. d. e. s. **H**er. e. s. s. i. t. e. a. d. e. m. e. s. t. r. a. z. i. o. in. d. i. p. o. n. d. i. o. ut. ff. e. s. a. b. i. m. u. s. et. j. e. s. h. p. l. u. r. e. s. **I**te. e. b. v. e. z. si. testator. n. i. g. n. o. r. a. t. ut. ff. e. q. u. o. l. o. c. o. s. i. que. e. c. o. n. t. r. a. e. **D**imidi. a. a. l. i. t. e. r. e. i. si. e. x. a. l. l. e. e. x. p. l. e. t. o. s. e. p. t. i. t. e. x. r. e. l. i. q. u. a. p. t. e. h. e. r. e. s. e. s. t. o. t. u. c. e. m. c. u. m. n. i. l. r. e. l. i. q. u. i. s. i. t. e. x. n. u. l. l. a. p. t. e. h. e. s. i. n. s. t. i. t. u. t. u. s. e. s. t. ut. ff. e. l. i. **I**te. q. s. a. b. i. m. u. s. s. s. e. d. h. a. l. l. e. **V**ocant. e. s. e. z. i. l. l. i. q. e. r. a. t. i. n. s. t. i. t. u. t. i. i. n. t. o. t. a. h. e. r. e. d. i. t. a. t. e. p. t. i. b. s. e. x. p. l. i. s. **O**m. e. s. q. u. i. e. r. a. t. v. e. l. e. r. a. t. i. n. s. t. i. t. u. t. i. s. i. n. e. p. t. i. b. s. **R**ec. i. n. t. e. r. e. s. t. b. r. e. f. e. r. t. u. r. n. o. a. d. p. r. i. m. c. a. s. u. s. h. a. d. s. u. p. i. o. r. e. l. q. u. i. p. s. v. a. c. a. t. i. s. t. u. i. m. s. o. h. n. o. n. h. e. t. l. o. c. u. r. o. q. r. e. d. d. i. t. u. r. e. a. e. m. r. e. v. e. l. d. i. c. q. a. d. p. r. i. m. e. t. s. t. a. t. i. m. c. u. s. i. c. s. i. t. i. n. s. t. i. t. u. c. o. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. p. s. v. a. c. a. r. e. e. t. f. a. c. a. d. b. ff. e. l. i. q. u. o. l. o. c. o. i. R. e. **V**id. e. a. m. u. s. ff. e. l. i. i. n. t. e. r. d. u. m. s. p. a. t. e. r. f. a. m. i. l. i. s. v. s. q. m. f. i. l. i. **D**ipondio. s. z. a. u. t. d. i. p. o. n. d. i. u. p. o. n. d. i. s. i. u. e. h. e. r. e. d. i. t. a. l. i. x. x. i. i. j. v. n. c. i. a. s. d. u. i. s. a. s. i. c. e. m. p. o. n. d. i. s. z. e. a. q. m. x. i. j. d. i. u. i. d. i. t. a. t. r. i. p. o. d. a. m. q. m. x. x. v. i. e. t. q. d. i. p. o. n. d. i. u. q. d. m. x. l. v. i. i. j. a. s. i. c. s. i. n. g. l. i. s. **D**em. q. s. e. r. i. t. i. q. d. d. i. x. i. m. u. s. s. i. q. s. e. x. p. l. e. t. o. a. l. l. e. f. u. i. t. i. n. s. t. i. t. u. t. u. s.

erit. Neq. enim idem in pte testatus et in parte in testatus decedere potest nisi fit miles cuius solavolutas in testado expectatur. Et ecotrario pt qs in quata scuz voluerit ptes plurimas vncias suam hereditate diuide. Si plures instituant heredes ita demum in hoc casu pcius distribucio necessaria est si nolit testator eos ex equis ptes heredes esse satis ei ostat nullis ptes noiatas ex eqs ptes eos heredes esse. Patib. aut in qru. dam psonis expsis si quis alius sine pte noiatu erit siquid aliq. ps affis de erit ex ea pte heres fit et si plures sine pte scpti sut omes in eand. pte scur. Si vero totus as completus fit in dimidiam parte vocantur et ille vel illi omnes in altera pte dimidia nec interest pm. an medius an nouissim. sine pte heres scptus fit ea enim ps data intelligit que vacat. Videamus si pars aliq. vacet nec tñ quis q. sine p.

tus heres in dimidia vocatur vel non expleto alle in vacante pte vocatur. ut. s. e. p. t. b. s. aut. vel transcendente in vacante vsq. ad dipondiu. ite. z. e. e. c. i. a. s. i. d. i. p. o. n. d. i. u. s. i. t. e. x. p. l. e. t. u. s. s. e. d. o. e. ff. e. **I**te. s. a. b. i. m. f. i. l. i. v. b. i. d. i. c. e. x. p. l. e. t. o. d. i. p. o. n. d. i. o. n. h. e. r. e. p. t. e. v. a. c. a. t. e. v. s. q. a. d. t. r. i. p. o. d. i. u. s. h. e. t. e. y. m. m. o. d. i. c. q. s. i. c. s. i. r. e. c. t. e. i. l. l. a. s. t. a. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. e. t. i. t. a. c. o. r. d. a. t. **I**te. v. i. d. i. t. o. e. ff. e. l. e. x. v. n. c. i. s. v. i. s. h. e. t. e. i. l. l. a. e. s. e. c. r. d. a. c. i. a. s. i. r. e. c. t. e. i. b. i. f. i. a. t. c. o. p. u. t. a. c. o. v. n. c. i. a. z. s. i. m. a. g. i. s. v. i. d. i. t. o. e. ff. e. l. i. c. u. q. o. v. b. i. d. i. c. i. n. f. i. e. r. i. t. i. n. s. t. i. t. u. t. u. s. a. d. d. i. p. o. n. d. i. u. m. v. e. l. t. r. i. p. o. d. i. u. s. h. t. i. n. v. i. d. e. r. i. a. d. i. m. i. p. m. o. q. u. a. n. t. u. s. o. f. e. r. e. s. o. s. e. d. d. i. s. t. i. n. g. u. e. a. u. t. v. o. l. u. i. t. t. e. s. t. a. t. o. r. e. x. c. e. d. e. a. s. s. e. z. v. e. l. d. i. p. o. n. d. i. u. q. d. p. t. u. t. s. e. s. n. o. n. a. u. t. e. t. i. t. a. l. i. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. a. u. t. n. o. l. u. i. t. e. t. t. u. c. h. e. a. t. l. o. c. u. z. l. e. y. o. t. r. a. r. i. a. **I**te. a. t. e. q. u. i. d. u. b. i. u. e. s. i. t. l. o. c. u. h. e. z. a. t. l. i. c. u. q. o. q. e. s. t. o. e. **A**h. d. i. c. i. t. h. a. c. c. o. r. r. i. g. i. p. i. l. l. a. m. a. c. c. u. r. m. **R**euocant. e. h. e. r. e. s. d. i. t. a. s. e. m. n. o. i. d. e. o. a. u. s. g. e. e. q. i. n. p. l. u. r. e. s. d. i. u. i. d. a. t. v. n. c. i. a. s. s. i. c. u. t. a. l. i. z. b. r. a. l. i. e. z. p. s. o. l. i. d. u. v. e. l. a. l. i. u. m. n. u. m. d. i. u. i. d. a. t. u. r. e. t. i. d. e. o. q. u. o. r. a. p. t. e. q. s. d. z. h. a. b. e. m. d. i. p. o. n. d. i. o. t. o. t. a. p. t. e. h. a. b. e. d. e. a. l. l. e. u. t. h. i. c. e. t. ff. e. l. e. x. v. n. c. i. s. n. **E**x. c. e. r. t. o. s. i. m. d. i. e. m. e. t. u. z. q. s. p. t. i. n. s. t. i. t. u. i. h. e. s. p. u. t. a. c. u. i. p. e. p. o. t. u. e. i. t. c. a. p. e. e. x. t. e. s. t. a. m. e. t. o. v. e. l. c. u. z. i. p. e. m. o. z. i. e. t. v. e. l. t. i. c. i. u. s. m. o. z. i. e. t. ut. ff. e. l. i. n. t. e. m. p. o. e. t. l. j. f. i. l. i. o. i. R. e. a. ff. s. l. i. e. t. p. o. s. t. f. i. l. i. o. a. p. t. e. i. R. e. a. C. e. l. e. x. n. e. u. m. i. l. e. s. a. u. t. t. e. p. t. e. c. i. a. e. x. n. e. u. m. e. x. c. e. r. t. o. t. p. e. v. e. l. i. n. c. e. r. t. u. t. i. p. s. i. n. s. t. i. t. u. e. u. t. ff. s. m. i. t. e. l. i. m. i. l. e. s. a. f. a. c. i. t. a. d. h. u. e. s. ff. e. l. i. h. e. r. e. d. i. t. a. s. a. r. t. u. e. s. e. r. i. u. m. ff. s. r. e. g. i. u. r. l. i. a. c. t. u. s. h. i. b. i. n. o. e. d. e. b. a. c. t. u.

te fit heres institutus qd iur fit veluti si tres ex quartis ptes heredes scripti sunt et ostat vacante ptem singulis tacite p hereditaria pte accedent p inde haberi ac si ex tercjs ptes scripti eent et ex diuiso si plures in porc. onibus sint tacite singulis decrescend. ubi gra ut si qtuor ex tercjs ptes heredes scripti sunt p inde habeant ac si vnus quisq. ex quarta pte scriptus heres fuisset. Et si plures vncie q. xij. distribute sunt is q. sine pte institutus est qd dipondio deest habebit. Idemq. erit si dipondio expletus sit q. omes ptes ad allez. postea reuocant. quis sine pluriu vnciaruz. **H**eres et pure et sub adicione institui pot. ex certo tpe a ad certu tps n. p. t. v. l. u. t. i. p. o. s. t. q. n. q. u. e. n. n. i. u. m. q. m. o. r. i. a. r. v. e. l. e. x. l. a. l. e. n. d. i. s. i. l. l. i. s. l. v. s. q. a. d. l. a. l. e. n. d. a. s. i. l. l. a. s. h. e. r. e. s. e. s. t. o. d. i. e. m. q. z. a. d. i. e. c. t. u. z. h. e. r. i. p. s. u. p. u. a. c. i. o. p. l. a. c. e. t. e. t. p. i. n. d. e. e. s. s. e. d. e. b. z. a. c. s. i. p. u. r. e. h. e. r. e. s. i. n. s. t. i. t. u. t. u. s. e. s. s. **I** m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. a. d. i. c. o. i. n. i. s. t. o. i. b. s.

scz factoms testanti. vñ mterptandum e ut magis valeat q. p. e. a. t. ut. ff. de. r. e. b. u. s. d. u. l. i. q. u. o. c. i. e. n. s. a. c. **I** m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. t. r. i. b. u. s. m. o. d. i. s. p. t. d. i. c. i. a. d. i. c. o. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. v. e. l. d. e. n. a. t. u. r. a. u. t. s. i. c. e. l. u. d. i. g. i. t. o. t. e. t. i. g. e. r. i. s. h. e. r. e. s. e. s. t. o. u. t. j. d. e. m. u. t. i. l. s. t. i. s. s. i. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. **I** t. e. m. d. e. i. u. r. e. u. t. s. i. p. a. t. r. e. m. a. b. h. o. s. t. i. b. n. r. e. d. i. m. e. r. i. s. v. e. l. l. i. s. n. a. m. i. s. f. a. c. e. n. o. s. n. p. o. s. s. e. p. s. u. m. i. t. u. s. u. t. ff. s. o. d. i. n. s. t. i. l. a. d. i. c. o. n. e. s. a. l. f. i. l. i. u. s. e. t. i. n. h. i. s. d. u. a. b. s. h. z. l. o. c. u. z. i. s. t. e. s. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. s. **I** t. e. s. f. e. o. u. t. s. i. m. o. t. e. z. a. u. r. e. u. d. e. d. e. r. i. s. h. e. r. e. s. e. s. t. o. a. s. c. a. u. n. v. z. i. n. s. t. i. t. u. t. u. s. v. e. l. l. i. b. t. a. s. c. u. n. e. c. a. i. m. i. d. a. d. i. f. u. e. r. i. t. u. e. s. u. p. p. e. o. e. u. t. ff. s. s. t. a. t. u. l. i. l. i. c. u. h. e. r. e. d. e. s. s. i. **I** t. e. q. d. a. z. q. r. t. a. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. i. p. p. e. p. l. e. r. i. t. a. t. e. q. v. i. c. i. a. t. u. t. ff. s. o. d. i. n. s. t. i. t. u. t. u. s.

tricus q lex e huic or. h e te h d impossibilitate nature dic. ut. j. d. inutil. st. g. h impossibilis. h e te id e vidz. et in pms duab9 qvicies insto. ut. j. del. g. fi. q e or. h solueut ibi. ze fac. ff. del. i. h m. g. i. et. ff. d. odi. insti. l. i. p. Scripta. h cur se e9m or. ab9 vbi viciat or. ctu impossibilitat. ut. j. d. m. util. st. g. h imposs. a ff. d. act. a ob. l. n. so lu. h. s. solu e fauoe vlti volutatis.

q. Par. h. si sit pta. tua ut h. si. p. dederis vel mixta et si pueris roma ut. ff. e. l. suus. g. puta gnali. h. aut casual. a te suffic p. ma existit ut. ff. d. od. isti. l. si ples istones. r. Sepati. i. s. b. dis iucta od. id. a i lega to suat qd h i insto ne. h. h. i. d. i. s. p. t. b. 9 testi i seraf rouissime dz obtpari h i s. b. tra te dirca cuilibz obtz perai suffic ut. ff. d. o di. a. s. b. di. u. s. i. f. i. d. e. i. omissaia nouissime ut ff. de odi. et demon. p. fideicomis. et. l. q. traditum. secundum jo. et facit ad huc. g. ff. de. h. ob. si ita qd stipuletur. r. Fili os. vel eam suos see uosvel quecumqz a. lium ut. C. e. l. e. p. neu f. Peregnatof. puz ta qz visitauit i mima sandi iacobi. vel san di. p. e. aliud h. est. p. egn. i. d. p. t. a. t. 9. t. i. e. m. i. n. s. t. i. t. u. i. n. o. n. p. t. u. t. C. e. l. i. que est huic or. ff. e. l. h. h. m. odi. coe. g. solenus. Item hie et alij q. n. pnt m. s. t. u. i. h. e. d. e. s. v. e. l. h. e. o. m. o. d. u. e. x. t. e. s. t. o. q. s. n. o. u. i. j. d. e. l. g. i. n. e. z. t. i. s.

De vul. gari subltu. De test aut quis in testamto suo plu res g d fac h edum utpu ta si ille heres n erit ille he res esto r demceps in qua tum velit testator substi tuere pt a nouissimo loco in sub. dium vel suu neces

De vul. gari subltu. De test aut quis in testamto suo plu res g d fac h edum utpu ta si ille heres n erit ille he res esto r demceps in qua tum velit testator substi tuere pt a nouissimo loco in sub. dium vel suu neces

et legatis vel fideicomis. sis et libertatibus p n scp ta habetur. Si plures condiciones in institutio nibus ascripte sunt siqui dem oiuu d m utputa si il lud et illud factum fuerit omnibus parendum e. Si sepatim veluti si illud aut illud factum erit cuilibet condiciem obtempare sa tis est. Non quos nunq testator vidit hedes insti tui pnt veluti si frs filios pegrinatos ignoras q ef sent hedes instituerit ig noracia ei testatis inutile instonez n fac

De vul. gari subltu. De test aut quis in testamto suo plu res g d fac h edum utpu ta si ille heres n erit ille he res esto r demceps in qua tum velit testator substi tuere pt a nouissimo loco in sub. dium vel suu neces

adita e. Vel. p salt e f. Substitui. s. pnt g. Phru. s. z. substitui pt. h. Inuic. sic. j. t. i. g. substitui i. Sub. pnt substitui. k. Dispi. putavnu in. vi. vncias. aluz in. iij. aliu in duas institutu ponas. na si n adcat institutu in. vi. vncias. iij. accrescut hnti. iij. a due hnti duas ut h

sariu heredē institue pōt Et plures in vni9 locū pnt s. substitui vel vni9m pluriū l. singuli in singulis vel inui cem iph q hēdes instituti sunt. Et si ex dispibus p tibus heredes scriptos in uicē substituerit r nullā mē cionē habuerit p cium eaf videē in substitucōne ptes dedisse quas in institucō ne expōsit r ita diuus pius rescōpōit. Si si instituto heredi et coheredi suo s. b. stituto dato alius s. b. stitu tus fuerit diuus Teuer9 et anthomin9 sine distinctōe rescōpōerūt advtrāqz pte s. b. stitutū admitti. Si s. uū alienū quis patrē am. arbitratu heredē scōpōe rit r hēs non estz meuiū ei substituerit isqz su9 ius su dñi adierit hereditatē meuius substitutus in pte admittit. Illa em verba si beres non erit in eo quidē

a. ff. e. l. si ex testō a l. si ples. et. C. e. l. i. i. Expōsit. or. ff. ad tre. quoc. i. nūq. h. b. cū nō expōsit ppa no mina ex eqs pibus substitutos dare ius sit. m. Instituto. casus e. rici9 a sep9m stituti sūt hēdes et tū cio sep9 substitutus et seyo fuit substitus tus meuius. pmo rici us vo seyo9 repudia uit. admittit aut me uius m pte vltiqz he redis. ut h. et. ff. v. l. h. ricius. et. l. coheres di m pñ. n. Here di. s. seyo. o. Suo. f. riciō. p. Ali9. f. meuius. q. Distin ctione. s. ordi9 pupil laris vel vulgaris sub stōis. q. d. n. disting tur si fuerit pu. l. vul. substō. a. q. fuit pmo scāvel instōvel sub stō. a. id. i. vul. h. h. a. e. p. b. a. t. q. d. a. m. q. d. z. ibi eē ordo ut primo pi cipal et postea sub stō fiat ut. ff. de vul. a. pu. sub. l. j. g. pus h ēte ille. g. pul. coru9 tur p seantes. g. vltiqz in fi. l. d. e. h. ego h. e. p. roko q. n. e. h. h. u. i. l. h. e. i. n. t. e. r. e. d. o. h. h. e. q. z. sic fuit defacto q nō distmperūt cū abes

q. r. e. e. e. t. n. d. i. s. t. i. n. g. u. e. d. a. n. o. b. s. i. c. e. t. a. l. i. a. s. f. f. d. u. s. n. p. t. m. fi. l. e. t. ff. d. postu. l. impator. i. fi. j. e. n. d. r. h. d. pupillari. h. d. vulgari tñ utz ex serie. ti. p. qd ecia reprobaf supior. sma. l. q. i. pñ. glo. fuit dēm h. q. s. b. a. n. d. i. s. t. i. n. g. e. f. u. e. i. t. p. u. p. i. l. l. a. r. i. s. a. n. v. u. l. s. u. b. s. t. o. d. i. s. t. i. n. g. u. e. g. v. t. z. i. n. s. t. i. t. u. t. a. d. i. e. r. i. t. v. e. l. c. o. h. e. r. e. s. v. e. l. a. m. b. o. v. e. l. n. u. l. l. 9. h. e. m. v. t. e. r. e. q. z. a. d. i. u. i. t. s. u. b. s. t. i. t. u. t. p. r. e. s. p. e. l. l. i. e. s. i. c. o. h. e. r. e. s. t. m. s. s. e. y. u. s. i. s. q. z. m. e. i. u. s. r. e. p. e. l. l. i. e. t. s. i. n. e. u. e. h. z. l. o. c. u. q. d. h. d. r. s. q. z. m. e. i. u. s. h. a. b. e. a. t. t. o. t. u. s. h. i. a. u. t. t. i. c. i. u. s. t. m. s. p. m. h. e. s. a. d. e. a. t. i. n. p. t. e. r. e. p. e. l. l. i. e. u. t. C. e. l. i. p. o. s. t. a. d. i. t. a. a. ff. d. v. u. l. s. u. b. q. h. a. b. e. b. a. t. f. i. l. i. u. i. s. r. e. r. e. f. a. m. i. l. i. a. s. i. l. i. b. e. r. u. h. o. i. e. z. z. q. u. i. s. q. u. e. i. u. s. t. i. z. n. e. c. e. r. i. o. o. p. t. z. p. e. e. d. e. u. t. ff. d. e. a. c. q. h. z. l. h. q. s. m. g. u. s. t. i. z. i. n. p. r. e. h. i. q. u. a. r. e. h. e. d. i. t. a. l. i. d. u. a. s. p. t. e. s. d. i. u. i. d. i. e. a. i. t. e. z. v. n. s. e. m. i. s. d. i. u. i. d. i. e. i. n. d. u. a. s. p. t. e. l. q. h. i. t. d. u. e. q. r. t. e. t. o. c. i. u. s. a. v. n. a. h. a. z. p. t. i. c. l. a. z. h. z. d. n. s. i. n. s. t. i. t. u. t. i. a. l. i. a. s. u. b. s. t. i. t. u. t. u. t. ff. d. h. z. i. n. s. t. i. l. h. p. r. e. f. a. i. p. n. s. h. d. a. l. i. o. s. e. m. i. s. s. e. q. d. e. r. i. t. h. e. q. d. a. q. z. s. u. b. s. t. i. t. u. t. 9. h. z. i. n. s. p. e. c. t. a. o. p. i. o. n. e. t. e. s. t. a. t. i. s. i. q. z. c. r. e. d. i. d. i. t. i. n. s. t. i. t. u. t. u. l. i. b. e. r. z. f. u. i. s. s. e. a. i. t. a. p. o. s. i. s. c. r. e. d. i. d. i. t. s. u. b. s. t. i. t. u. t. u. a. d. m. i. t. t. i. s. i. h. z. d. i. t. a. t. e. h. i. b. i. i. n. s. t. i. t. u. t. 9. a. c. q. s. i. e. v. e. l. a. l. i. j. c. u. i. 9. u. r. i. p. o. s. t. e. a. s. u. b. i. e. c. t. 9. f. o. r. z. u. t. i. h. i. h. 9. g. g. f. i. a. l. i. q. d. i. s. t. o. r. u. d. u. o. z. n. o. r. i. g. i. t. d. z. h. e. e. s. u. b. s. t. i. t. u. t. 9. o. p. i. o. n. e. t. e. s. t. a. t. i. s. t. o. r. a. z.

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including fragments of text from the adjacent page and other commentary.

De vulga subpna  
De pupilla subpna

hereditate. qz n̄ erat lib̄ ut testator credidit & eq̄tate da-  
tur dño ip̄ius quarta hereditatis et fac̄ p̄ illis gñale opi-  
nionem considerandā et. ff. p̄ emp̄. l. ij. si q̄s a pupillo et. ff.  
de acq̄. herē. l. is q̄ putat. alij dicūt q̄ dño dat̄ considerat̄  
taveritate magis q̄ opimone. qz vere suus eius tñi factus  
erat ille q̄ institutus  
fuit qd̄ verius esse vi-  
det̄ veritate magis  
attenta. unde fac̄ et  
illud gñale veritatez  
spectandū ut. j. de p̄. si  
quis rem. s. Ver-  
ba nūc mutat casum  
nam sup̄dixit. qñ ali-  
ud arbitrat̄ testator  
et aliud erat. i. his au-  
tem duobus. Re n̄ is q̄  
sequunt̄ id est qd̄ ar-  
bitrat̄. t. Heres.  
s. dño q̄ apponunt̄ in  
substitutōibz vul-  
garibus. u. Scit.  
et verū scit al̄ em no-  
dicetur scire n̄ sic esse  
set ut. ff. de acq̄. plu-  
ar. l. ij. s. Item labo-  
ar. v. Er̄. s. lib̄  
factus. y. Aliū. i.  
finēq̄ sibi si lib̄ fieret  
vel dño suo vel p̄nti  
vel ead̄ futuro q̄rat  
y. Effecerit. nā tūc  
qñ no e aliqd̄ istozū  
duoz admittit̄ sub-  
stitutus. z. Arbi-  
tra. s. testator. sub-  
audi et ver̄ arbitra-  
tur. a. Subiectus  
puta qz vendidit se  
ad precū p̄cipand̄  
vel qz dedit se in ars  
rogacōne qd̄ p̄r.  
b. Acquisierit. sup-  
ple i. tra. at in n̄o ca-  
su p̄mo. s. huius. s. as-  
sūd ē. et aliud arbit̄  
tur. unde ibi in p̄tem admittit̄ ut ibi diximus. et h̄ omnia  
sic distmguēdo suavit p̄nceps qñ suus fuit institutus  
et alius substituit̄. ut h̄ dic̄. et. ff. de herē. m̄str. l. et ita co. l. z  
s. ḡ tale distmctōne. qz cū heredez aliquid instituo. q̄ si he-  
res n̄ erit substituo. aut scio lib̄. aut scio suū et tē suat̄  
qd̄ m. ij. et. ij. Re. h̄. s. s. aut puto lib̄. falso cū sit suus  
et tē subdistmguo. aut p̄ eū volui aut nolui aliū fieri here-  
dem. qz h̄ exp̄ssi. et tē suat̄ mea voluntas. ut. C. e. l. cū p̄po-  
nas q̄ e h̄ue q̄ria. aut ē dubiū. nolui vel n̄ aliū fieri here-  
dem p̄ eū et tē suat̄ qd̄ in p̄n. Re. huius. s. s. si aut puto  
viam cū sit lib̄. h̄ casus indubitabil̄ ē. s. q̄ erit lib̄ h̄es.

quē alieno iuri subiectū es  
se testator scit sic accipiū-  
tur si neqz ip̄e heres erit  
neqz aliū heredē effecerit  
In eovero quē patrefa-  
esse arbitrat̄ illud signifi-  
cāt si hereditatē vel eivel  
cuius iuri postea subiectū  
esse cepit n̄ acq̄sierit. Id-  
qz tiberius cesar in p̄sona  
p̄themij sui sui constituit.

**De pupillari substitui**

**L**iberis suis impu-  
beribz quos in po-  
testate quis ha-  
bet non solū ita ut supra-  
diximus substitue potest  
id est ut si heredes ei n̄ ex-  
titerint alius sit ei heres.  
sed eo ampli⁹ ut si heredes  
ei extiterint et adhuc im-  
puberes mortui fuerint sit  
ei aliq̄s heres veluti si q̄s  
dicat hoc modo ticius si-  
lius heres mibi esto et si si-  
lius meus mibi heres non  
erit siue heres erit et p̄us

**L**iberis nō ex hac l̄ra tria  
esse necēria. ut pupillaris substitucō teneat. Pr̄mū  
ut sit d̄ liberis q̄ substituit̄. nā ex̄neo substitui n̄ p̄t  
ut. j. e. s. ex̄neo. s. s. qz sint impub̄es. nā pub̄eribz n̄ p̄t sub-  
stitui ut. j. e. s. male l̄o. s. tercō qz habet in p̄tare ut in hac  
l̄ra p̄bat̄ p̄ ordinē. Em̄cipatis aut̄ n̄ p̄t substitui ut. ff. e. l.  
ij. s. i. s. It̄ est necērius q̄rtū. qz filij sint institutivi vel ex̄hereditati  
alias nullū est p̄cipale tēim. ut. s. s. ex̄her̄. l. in p̄n. et. ff.  
e. l. i. in fi. vñ nec pupillare valēt ut. j. e. s. liberis. et h̄ oia

sit in nepotibz omibz suanē. si n̄ sint recasuri in sui p̄ris po-  
testatē ut. ff. e. l. ij. s. postum⁹. alias cū sint recasuri n̄ valz  
testm̄ cū in eo casu sint ut eozz testam̄ta n̄ valeāt si ip̄i es-  
sent maiores. a. Sup̄dixim⁹. s. vulgarit̄. s. t. i. et h̄ is  
h̄ subicit. b. Mōdo. h̄ caute nō qz p̄mo ponit̄ vba insti-  
tucōnis. s. o substituo  
cōmsvulgaris. ter-  
cio substitucōis. puz  
pillaris. c. Esto. h̄  
institucō tantum.  
d. Filius ecce vulga-  
ris. e. Heres. ecce  
pupillaris. f. Pu-  
ber. bene facit qz ex-  
ponit. al̄ interdū p̄  
iij. annis interdū p̄  
xv. annis. ponit̄ hec  
oracio. cū in suā tute-  
lā venit. ff. de l. iij. l.  
cū filio. g. Quo ca-  
su sup̄dico. h. De  
res. et solius patris  
habet bona s̄maz.  
i. Filio. et nihilomi-  
n⁹ patri ut. ff. e. pat̄.  
fa. a bona pupillivn  
decūqz que sita sunt  
ut. ff. e. si plūes. s. ad  
substitutos. n̄ in duo-  
bus casibz ut in testō  
militis et arrogato-  
ris ut. ff. e. l. si plūes.  
s. si arrogato. a. s.  
ad substitutos in fi.  
k. Moribus. al̄ mag-  
ioribus ut. C. de im-  
pub̄. et ali. sub. l. hu-  
manitatis. l. eta-  
tis. ut masculi aū. xij.  
annū femie aū. ante  
xij. annū. ut. ff. de tes-  
t. l. qua etate et. s. qui  
ma. non pos. s. cum ḡ  
m. Constōnem. C.  
de impu. et ali. sub-  
tu. l. humanitatis.

moriat̄ur q̄ in suā tutelaz  
venerit id est anteq̄ pu-  
ber fact⁹ sit tūc sepius h̄es  
esto quo casu siquid non  
extiterit h̄es filius tūc sub-  
stitutus heres sit patri he-  
res si vero extiterit heres  
filius et aū pub̄tatē dece-  
serit ip̄i filio sit heres sub-  
stitut⁹. Nā moribz institu-  
tū est ut cū eius filij etatis  
sint in q̄ ip̄i sibi testamen-  
tū facere n̄ p̄nt p̄ntes fa-  
ciant eis. Quia rōne ex-  
citati etiā d̄. d̄. n̄. posui-  
mus in nostro codice qua-  
pspectū est ut si qui mēte  
captos habeant filios vel  
nepotes vel p̄nepotes cu-  
iuscūqz sexus vel gradus  
liceat eis et si sint puberes  
ad exemplū pupillaris s̄-  
stitutōnis certas p̄sonas  
substitue. Similit̄ resp̄ue-  
rint eandē substitucōnem  
infirmari et hoc ad exem-  
plū pupillaris s̄stitutōis

**n** Excitati. s. nos. o. Personas. s. filios mente captos  
si habeat alias tē fr̄es mēte capti. al̄ q̄scūqz vellet ut d̄ca. l.  
h̄umanitatis. otine. p. Respuerit. s. cū opotes mētis vel  
sam facti fuerint. q. Ad exemplū. ita h̄ nō ē ex̄plaris  
substitutio vñ ut plene d̄ h̄is habeas noticiā distmguē qñ-  
qz ḡna substitōnū. qz alia ē vulgaris. alia pupillaris. alia ex-  
emplaris. alia breui loq̄. alia op̄ediola. Prima. s. vulgaris  
subdiuidit̄. qz alia exp̄ssa. ut q̄ fit v̄bis negatis. ut si h̄ s̄ n̄  
eris ticius erit h̄es ut. s. p̄. Alia tacita que fit v̄bis affir-  
mativis ut h̄. vos muicē substituo ut. ff. de h̄. in sti. cum in  
testō. s. i. s. h̄. quisqz erit in h̄es sit filio meo impuberi h̄es  
ut. ff. e. l. qui lib̄ is. s. h̄. ba. s. vulgaris adita h̄editate ex-  
pirat ut. C. e. l. p̄ aditā. S̄cda aut̄ pupillaris s̄stitutio  
dit̄. qz alia exp̄ssa. q̄ fit v̄bis affirmatis ut h̄. si h̄es eris et  
mōrieris in pupillari etate. ticius sit h̄es ut. s. p̄. Alia ta-  
cita. s. ut si pupillaris tñi pupillo substituat̄. q̄ cāu tacita  
subintelligit̄ pupillaris s̄stitutio et sub pupillari tacitavulgaris  
intelligit̄ ut. ff. e. l. nā h̄ iure in p̄n. nā h̄ aduēmetē pub̄ta-  
te exp̄rat ut in fi. huius. s. Tercia. s. ex̄plaris s̄stitutio d̄. qz  
ad ex̄plū pupillaris ē inducta. ut h̄ s̄. in multis tñ d̄nt.

qz h ecia in maiorib9 fit hilla tm in puberib9. Te vsqz ad certā etatē fit pupillaris. s. xiiij. an. i masculo vel. xij. an. m femia ut. j. e. g. masculo vel ecia min9 epus n̄ maius ut. ff. e. l. si ita q̄s substituerit. et. l. in pupillari. at h̄ exēplaris in incertū. **I**n hac. s. pupillari. certe p̄sone substituit ut. C. e. l. humanitat. in pupillari aut civilibus p̄t substitui. **Q**uarta aut. i. breuiloqua fit ita duob9 hēdi b9 m̄stitutis vos inuicem substituo. et si ambo pupilli sūt. nā quat9 or substitucōnes his 9 bis breuib9 p̄ hē dunt et appellat lex hāc reciproca substitucōnez ut. ff. e. l. nā h̄ iure. g. i. **C**ūta. s. o pēdiōsa. fit h̄ is 9 bis aliq̄ m̄stituto q̄ncū qz decesserit ticiū substituo. et si q̄dē h̄ fiat a milite et a pupillo vel n̄ pupillo v3 ut directo si moriē m̄stitutus ut. ff. de test. mili. milites. **I**ta h̄ es. g. i. n̄ mē fit in medio q̄ casu iure fiduciōm̄ sivalet si pubes iā factus deccdat m̄stitutus. ut. C. e. p̄cibus. si vero pagan9 siue n̄ miles faciat eā. v3 ut re directo si moriē m̄stitutus in ea etate pupillai. si vero postea tē aut p̄ h̄ sit verba substituo illū. et tūc trahit ad fiduciōm̄ saria ut. ff. ad tr. b. sceuola. aut p̄ h̄ te m̄stituo et si decesseris q̄ncūqz tibi illū facō herede et h̄ nō v3 ut ff. e. l. h̄ is 9 bis.

**R**ue. s. pupillaris  
**A**doleuerit. **I**f si mē alias m̄firmat ar rogacione imputeris ut. ff. S ad op. nec ei. **I**f si p̄s n̄ fuit hereditas adita ut. ff. e. l. si pupillares. g. h̄ si ex asse. **I**f si nasciē postum9 testatoris ut. ff. e. l. p̄ filium. **I**f p̄ m̄ testm̄ qd̄ tñ valeat ut. ff. e. l. si q̄s eū. g. h̄. **I**f si testm̄ p̄nū rūpāe p̄ q̄relā in totū. aliud si p̄ pte ut. ff. e. l. m̄stitucōne. et d̄ m̄ offi. tes. l. pap. g. h̄ n̄ imputeris. h̄ oē ta. lo. pos. mora n̄ fa cit pupillari substitucōne cessare. qz ibi n̄ loq̄t̄ d̄ virib9 testam̄ti ut. ff. e. l. ex duob9. g. h̄. et. ff. d̄ m̄ offi. tes. fili9. g. i. **I**giē p̄ fatū ut. s. e. m. p̄n. **D**uo. nō qz duo d̄nt quo ad qd̄ qz duob9 fit. nā m̄stituit heres duob9 p̄i. s. et filio. **I**f duaz hereditatū. vñi vero d̄ qz ab vno factū. et facit ad h̄. ff. e. l. p̄s et filij. et. ff. d̄ o s. et d̄ m̄ o. l. h̄ scriptura. et ff. d̄ lo. pos. oē ta. al. fm̄ ta. l. h̄ ita scriptū. g. h̄. et. l. ut lo noz. **S**i formidolosus. i. doctus multiformis vel t̄is m̄id9. **S**ubieēt. quib9 m̄fidis eū subieēt substitutus ut h̄ et eius h̄ditatē ut fecit catavell9. **S**ubstitucō

que postq̄ pupillus ado-  
**S**leuerit m̄firmatur **I**gi-  
 tur et in pupillari s̄stitu-  
 cione fm̄ p̄ fatū mod ordi-  
 nata duo q̄ d̄ amō sunt te-  
 stam̄ta altez patris alte-  
 rum filij tanq̄ si ipse filius  
 sibi heredem m̄stituisset a  
 certevnū testamētuz ē du-  
 arū causaz id ē duaz he-  
**S**reditatū **S**imaut quis  
 ita formidolosus fit ut ti-  
 meret ne filius eius pupil-  
 l9 adhuc ex eo q̄ palā s̄-  
 stitutū accepit po9 obitū  
 eius piculo m̄fidiaz s̄bice-  
 retur vulgarem quidē s̄-  
 stitucōnem palam facere  
 et in p̄m̄ testamēti p̄tib9  
 debet ordinare. **I**llā aut  
 substitucōnem p̄ quā et si  
 heres ei extiterit pupill9  
 et mē pubtatē decesserit  
 s̄stitutus vocat. **S**epa-  
 tim in inferiorib9 p̄tib9  
 scribere d̄z eāqz p̄tē p̄o li  
 no p̄riaqz cera s̄gnare  
 et in p̄ore pte testam̄ti ca-  
 uere ne inferiores tabule  
 viuo filio et adhuc impu-

ne. s. cū ipa m̄stōne. nā h̄ ē ordo ut p̄mo m̄stō. s. vulgaris  
 substō. tercō pupillaris fiat ut. s. e. t. m. p̄n. **V**ocat  
 q̄ ē pupillaris. **S**cribē. vel ecia alia carta. qz et si fi-  
 eri p̄t ut. ff. e. l. p̄s et filij. **L**imo. limū appellat ipam  
 cordulā q̄ fit d̄ limo. ut vidim9 fieri in l̄as d̄ni pape. i. q̄b9

cordul' testi appone-  
 bāt. vij. sigilla d̄ ce-  
 ra iō d̄ic. p̄o limo. qz  
 si alieno v̄dicat d̄nt  
 et ita apiret et offi-  
 um legis nullū esset  
 dic. p̄o. i. sepato ab  
 alijs p̄tib9 testi. h̄ nō  
 ne magis m̄fidiaz  
 substitut9 eū tātā o-  
 structōne. i. m̄stia  
 cionē videat et p̄t se  
 Re. s. h̄ grabat an ap-  
 ter se an p̄t alij sca-  
 fuerat illa ordiatio.  
**C**auē. id ē et si h̄  
 n̄ caueat d̄m̄ sepati  
 signet. **M**inus  
 q. d. diximus. qz sic  
 caute fieri p̄t. h̄ nō  
 ita fecerit nūq̄d valz  
 iō m̄m9 Re. n. iō m̄-  
 n9. ut h̄ dicit.  
**N**ō solū exhereda-  
 tis. s. substitucōne p̄-  
 d̄ **T**abul. s. ap̄is.  
**I**taqz eo cau. q̄  
 exheredato substitui-  
 tur. **F**uerit. ut  
 qz ḡofus erat h̄ pu-  
 pillus sic ut ei donas-  
 ret. vel legaretur.  
**N**ō omne. p̄mo  
 vidz qz tñ in eis lo-  
 nis valeat substitucō  
 q̄ a p̄e puenerit ad fi-  
 liū exheredatū ut. ff. d̄  
 mi. re. l. miles. g. ex h̄-  
 dato. q̄ h̄ h̄c oēra.  
**S**o. ibi miles emāc-  
 pato substituebat qz  
 in alio. s. pagano nō  
 tolerat ut. j. e. g. q̄  
 neo. a iō c̄vnu. p̄ eo  
 inducet. s. qz p̄t sub-

stituere emāc pato et aliud oē eū inducat. s. qz n̄ p̄t substi-  
 tuere emāc pato n̄ in his tomis q̄ sibi dedit ut ar. ff. de iur  
 nū. eū qui in p̄n. **S**ubstitutū. qui substitutus nullo  
 p̄t grauari legato. ecia in eam rē que pupillo fuit relicta  
 ut. C. de l. eū quidā. h̄ ip̄e exheredatus sic in re sibi relicta  
 ut. ff. e. l. coheredi. g. cū filio in fi. g. Et nō h̄c. g. nō posse  
 hodie habere locū m̄si talis sit imputes. q̄ possit eē ingras-  
 tus ut p̄m9 pubtati. ut nō. s. quib9 mo. te. m̄fir. g. **T**ez si  
 in s̄uitutē al' non p̄t exheredari ut. C. de m̄ offi. tes. si q̄s m̄  
 suo. g. legis. **I**nstitutoz. ut. s. e. m. p̄n. vsqz ad p̄s  
**E**xheredatoz. ut. s. p̄s. **L**iberis. et sibi. h̄ nos  
 ta qz et si filij exheredat cui substituit pus sibi deinde tes-  
 bet facere filio testm̄. si aut eum m̄stituat. tūc vel an vel p9  
 v3 m̄stō vel substō ut. ff. e. l. ij. g. pus et. g. h̄ et si quis et. g.  
 fi. m̄ **F**aciat. h̄ fallit in milite q̄ p̄t substituere pupillo  
 nō m̄stituat sibi aliq̄ h̄ d̄ ut. ff. d̄ vul. sub. l. ij. g. quis q̄

*[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]*





erat min⁹ solene iure omni inspecto. vñ facile potuit rumpi  
Te of. ff. de iust. r. tel. l. ij. Sed ibi licet n̄ sit pfectū iu  
re omni. ē tam pfectū iurē militari. vñ rumpit p̄mū. Itē dē  
ff. de testa. hac o. sul. §. si quis aut. §. ibi in fo fuerit mstiz  
tut qui et alias ab intestato succelluri erāt. vñd facile rū  
pitur p̄mū testm̄ in  
q̄ eñei sūt instituti.  
et facilius admittū  
veneres ab mtes. ut  
ar. ff. de vul. et pu.  
lib. l. si filius. Itē dē  
C. de testam̄. l. n̄ rāz  
et ad idē dē. ff. si ta.  
tel. nulle. ex. l. i. §. si  
heres. §. istis legibus  
plus fecerat testator  
ut ruper p̄mū. qz m̄  
adit qz magis est qz si  
aliud testm̄ face vos  
luz. ut ar. ff. de his q̄  
in testa. del. l. ij. Itē  
conē. ff. de acqui. her.  
l. claudij. §. ibi n̄ va  
let p̄mū. non qz rup  
tū sit a fo. §. qz heres  
instituit p̄mō non  
adit ex eo heredita  
tē. vñ n̄ valet testm̄.  
qz herede non hz ut  
ff. de his q̄ mtes. del.  
l. p̄mō. nec potues  
tū eaz transmittere  
suo heredi adeundaz  
ut. C. de ad. tol. §. in  
nouissimo. Itē contra  
C. de his q̄ b̄ ut idig  
i. hereditas. §. ibi dī  
it talia vba qz heres  
erat indign⁹ vel filia  
q̄ plus facit qz si  
simplex dicit nolle p̄  
vale. vel qz si fm̄ ce  
pisset face et ideo ibi recedie a p̄mō. vel dic illud qd h̄ dē  
cevez. de iure directo. ut n̄ rumpat p̄mū. §. tam auferē  
n̄ hereditas ut ibi. cū h̄ cogitauerit testator. ut ar. ff. de o  
di. msta. l. quidam in fi. m̄. Nullum est. nō nihil esse qd  
pfectū non sit. C. ad sil. l. cū fil. m̄. si. sed contra. ff. que ad  
mod. tel. ap. l. ij. §. testō. sed ibi abusuē dē aliqd qd n̄ erat  
pfectum. Item contra. C. de testis. l. hac o. sul. §. ex impe  
do. sed illud speciale est fauore libero: um ut ibi dicitur h̄  
cut et aliud est speciale in illis ut difficilius rumpat testa  
tor illud in quo ip̄i instituti sūt ut in aut. de tel. imp. §. pe  
nul. n̄. Reliquerit. s. m̄ solēni testō qd facit ut duriorē  
faciat aduersariū suis aduersarijs que instō est odiosa n̄ in  
uidiosa ut. ff. de h̄z msta. l. pe. o. Causam. scz litis. nam  
si legitimas non pbat scilicet p̄mō p̄mō multominus pba  
bit non legitimas. p̄. Probaturum. i. omendaturum.  
q. Admissuz. i. msi solēnter sit institutus nollet eciā no  
mē heredis habere. r. Auctoritas. ut qz aliquid desit ap  
ter qd testm̄ non valet cū multa sint in eius factōne neces  
saria ut. §. de testa. §. i. et. ij. 2. Respserūt. ut. C. de tes  
ta. l. ex impfecto. s. Inqunt. impatores. s. Soluz  
ti. ut. ff. de le. et se. con. l. p̄mō et fac. C. de iure filii. l. fi  
scus. §. si. t. Vnum. i. viuē volum⁹ ut h̄ et. ff. de se. et se.  
o. sul. l. digna. et fac. ff. del. ij. qz p̄m. et. l. se. et. ff. del. ij. l.  
impfecto et. ff. de moffi. tel. l. pap. §. si impator. u. De m

tabule p̄ores iurē fce irrite  
fiāt n̄ seqntes iure ordia  
te et pfecte fuerint. Nam  
impfem testm̄ sine dubio  
nulluz ē. Ead oracōe ex  
p̄sit n̄ admissuz se h̄dita  
tē ei⁹ q̄ litis cā p̄ncipē reli  
q̄rit herede neqz tabulas  
n̄ legitie factas m̄ q̄b̄ ip̄  
se ob eā cāz h̄es institutus  
eāt pbatuz neqz ei ex nu  
davoce h̄edis nom̄ admif  
suz neqz ex ulla septura  
cui iuris auctoritas desit  
aliqd adeptuz. §. h̄ dī  
ui seuer⁹. athonin⁹ sepis  
sime respserūt h̄ em̄ inqunt  
legib⁹ soluti sim⁹ attū le  
gib⁹ vium⁹

**De officioso testam̄**  
Via plerūqz pa  
rētes sine cā libe  
ros suos exhēdāt vel omit  
tūt inductuz ē ut d̄ moffi

officioso. testō. quare ipso iure testamēta infirmā. s. t. i.  
dictum ē. nunc autē quale officio iudicis. i. p̄ s̄mā iudicis

**Q**uia exheredat. h̄ refertur ad intentata querela  
eos qui ascēdunt p̄ lineā masculinā et feinaz. §. se  
quēs clausula respicit tm̄ feinaz. a. Vel omittūt  
h̄ tm̄ ad feinaz lineā  
am referē. nā illaruz  
p̄teritō p̄ exhēdaco  
ne h̄ ē. ut. §. d̄ exhē  
li. §. mē. si autē aliqz d̄  
linea masculina omit  
terz filii i p̄tate nul  
lū ip̄o iurē essz testm̄.  
si emācipatū filium o  
mittēt valēt. §. p̄ cōz  
tra. ta. rūpit ut. §. d̄  
exhē. li. in p̄n. et. §. e  
mācipatō. hodie eciā  
emācipat⁹ p̄teritus  
p̄t dicē nullū ip̄o iurē  
ut. §. d̄ exhē. li. §. noz  
miatim et. C. de li. p̄s.  
marim. b. P̄nt. s.  
ab adita h̄ditate in  
fra q̄nquēmiū ut. C.  
e. sanctim⁹. §. fi. et. l.  
si qz filii. in fi. et. ff.  
e. pap. i. fi. et. C. i. qz  
bus. c. in mē. re. nō ē  
ne. l. ij. p̄posita q̄daz  
peticōne ad h̄ ut tes  
tm̄ rescindaē q̄ n̄ ē a  
ctio p̄sus nec accus  
facō h̄ mediū t3 q̄  
qz actō et q̄nqz accu  
facō d̄ h̄ p̄p̄e d̄ q̄re  
la ut no. ff. e. postuz  
m⁹. §. si qz c. Qui  
f. libi. d. Quertū  
i. oqrunt e. Exhē  
datos a q̄libz lineā  
f. P̄teritos. ab az

aliqz d̄ linea feina. §. Testm̄. ut. §. q̄b̄ n̄ est. p. fa. te. §.  
Itē furiosi. h̄. Liboz. s. e. p̄missuz accusacō filij. t. q̄n̄ sūt  
ab eis exhēdāt. et h̄ accipe i filio pagano emācipato. ali  
as si est miles. n̄ subicēē q̄rele. ut. C. e. l. pe. in fi. Itē si esset  
in p̄tate testm̄ ip̄o iure n̄ valet. ut. §. q̄b̄ n̄ ē p̄mis. fa. tel.  
in p̄n. et fac. ff. e. l. nā et si p̄ntib⁹. i. Soroz. h̄ accipe m  
osanguis et vterinis. vel osanguis tm̄. n̄ vterini n̄ p̄nt.  
ut. C. e. l. fr̄es. k. Autē. duo diē i ste. §. p̄mūz qz fr̄ et sor  
roz p̄nt agē q̄rela. fm̄ q̄vez ē q̄n̄ turpes plone instituit  
h̄des. l. Turpib⁹. s. infamib⁹ ip̄o iurē. vel p̄ s̄māz. vel  
eē d̄fco. m. Prelati sūt. i. admissi sūt. n. Nō ē h̄ refer  
tur ad p̄mū r̄sū. o. P̄nt. s. d̄ iure. p. Vñ h̄ ad fm̄.  
q. Agētes. vincē. s. q̄ d̄fco agētes n̄ vincēt. meli⁹ §. facez  
rēt si se h̄p̄tib⁹ manib⁹ n̄ verarēt. ut. ff. e. l. i. §. d̄. ff. e.  
postuz. §. h̄qz ex his. §. ibi nō ēpellit agētē repelli tm̄  
potuit ut h̄. §. an filij fratuz agāt. vidē. ex hac l̄ra eos exclu  
di. h̄ cū hodie vocēt ab intestato et fr̄ib⁹ eq̄panē forte et  
ip̄is q̄rela dāt. ut in aut. d̄ h̄z. q̄ ab mtes. de. et in aut. ut  
fratuz filij. §. relicū. col. ij. q̄ ē m. C. de legit. h̄z. autē.  
cellante. et ar. ff. de moffi. t. l. postuz. m̄ p̄n. h̄ r̄ndēt q̄daz  
qz n̄ admittūt ad q̄relā. et tm̄ vna cū eo q̄ p̄t agē admittit  
ab intestato. ut. C. de moffi. tel. fr̄es. et. C. omni. §. sic. aut.  
itaqz. Vel possz r̄nderi qz admittit iurē diuēso. nā fr̄ agit q̄  
tela et rūpit. Et filij alteri⁹ fr̄is cū sit ruptū te tm̄ admittit

Partial text from the left page, including fragments of legal commentary and references to various laws and cases.

titue ab intestato. **N**aturales. s. et legitimi nam naturales  
 tm non agunt in bonis p[er]is s[ed] matris. ut. ff. e. si suspecta. g. i.  
**D**ivisione. ut ab auctore p[er]one vel m[er]ito. **A**doptati. i.  
 arrogati. q[ui] h[ab]ent quartam ex ost[en]sione diuini p[ro]p[ri]etatis. ff. e. pap. g.  
 si q[ui]s impubes. **A**doptati si auctore p[er]no dati sunt. ut. C. de  
 adop. ci. in adoptiuis  
 s. d. adop. g. h[odie].  
**V**enit. i. venire  
 p[ro]nt. ut in iure legati  
 vel donacois ut. j. e.  
 .g. pe. vel q[ui] eoz. f. i.  
 h[ab]et vel sui fut. institus  
 ti. ut. ff. e. l. in bil  
**P**arte. s. q[ui]tam si  
 aut n[on] t[em]p[or]e ad sup[er]  
 p[ro]sentuz agit. ut. j. p.  
 xi. g. u. **P**ostumi. i.  
 exheredati n[on] si p[ro]teris  
 ti ipso n[on] r[ati]o[n]e testa  
 metuz ut. s. de exher.  
 li. g. postu. h[odie] n[on]  
 p[ro]t exheredari ut. C. e.  
 si q[ui]s in suo. g. legis.  
**T**est[is]. s. ut in ius  
 tucois cu[m] testam[en]t[um] fac  
 cit ut in aut. cum de  
 ap. cog. g. alud. h[odie] si  
 aliavoluntate fac. h[ab]et  
 ficat quoq[ue] relinq[ui]tur  
 ti. ut in aut. de t[er]ren.  
 et se. g. i. **C**ost[is].  
 ut. C. e. omimodo.  
**E**is. s. exhereditat  
 vel p[ro]teritis **S**i  
 vero adiectu[m] ut. C. e.  
 sanctum. m. p[ro]p[ri]a.  
**S**i tutor. testas  
 tor ex n[on] instituit. a  
 filiu[m] exheredavit a cui  
 daz pupillo ex n[on] in  
 tutela filij sui legatu[m]  
 reliq[ui]t. q[ui]d pecijt filij  
 noie pupilli sui n[on] t[em]  
 io repellitur a q[ui]rela  
 suo noie. s. g. ff. e.  
 l. si. i. s. h[odie] i[tem] ete ad  
 uocat[ur] vel p[ro]p[ri]a sp[eci]e  
 te faciebat. cu[m] illa of  
 ficia sint sp[eci]anea ut  
 j. ma. g. madatu[m] at. s.  
 eciam ex necessitate q[ui] tutela ex necessitate suscipit. ut. ff.  
 d. tu. a. cu. da. ab his. l. necnon. et necessario gerit. ut. ff. de  
 admi. tu. l. i. in p[ro]p[ri]a. **N**ihilomin[us] n[on] videtur p[ro]p[ri]a ius  
 dicum approbasse et sic n[on] posse postea q[ui]rela agere. h[odie] t[em]p[or]e  
 nihilomin[us] p[ro]t ut h[odie] dicit. **P**atris. i. ipius tutoris. ym[en]  
 mo erat exheredatus. **S**i si exheredator filiu[m] suuz  
 pupillu[m] exheredavit et tutori que[m] ipemet p[ro] filio dabat leg  
 gat[us] dimisit. licet g[er]at agat s[ed] inoffi. noie pupilli et succum  
 b[er]t. t[em]p[or]e ad legatu[m] admittit et ita n[on] ar. ex. s[ed] et sup[er]iori r[ati]o[n]e  
 so. q[ui] q[ui]s agit aliqd interdum non ut ipse h[ab]et ut aliq[ui]d. h[odie] ff. de  
 adop. si p[ro]p[ri]a. g. duos. et. ff. e. si heres. g. fi. et. l. adu[er]sus. g. i.  
 et. C. de admi. tu. cu[m] quedam. et. ff. d. op[er]e. l. pe. C. d. do. l. i.  
 i. **I**git[ur] formatur ex eo q[ui] h[ab]et. s. e. g. h[odie] ita. vbi dicit.  
 eciam si n[on] q[ui]ta h[ab]et non agit q[ui]rela. h[odie] ad op[er]e lemituz. So.  
 h[odie] loquit[ur] an iustitiam ut. C. e. cu[m] querit. et. ff. e. pap. g. q[ui]  
 aut quartam al. s. h[odie] iustitiam. pa. p. l. C. e. omimodo et ilz

agere p[ro]nt si nullo alio iure  
 re ad defuncti bonavenie  
 p[ro]nt. **N**am qui ad heredita  
 tem totavel p[ro]p[ri]e eius her  
 ditatis alio iureveniut de  
 inoffenso agere non p[ro]nt.  
**P**ostumi quoq[ue] q[ui] nul  
 lo alio iurevenire p[ro]nt de  
 inoffenso agere possunt  
**S**ed hec ita accipien  
 da sunt si nihil eis penitus  
 a testatoribus test[is]o reli  
 ctu[m] est q[ui]d nostra ost[en]sio ad  
 verecundiam nature in  
 troduxit fivero q[ui]ntacum  
 q[ui] ps hereditatisvel res  
 eis fuerat relicta de inof  
 fensio querela quiescen  
 te id q[ui]d eis deest vsq[ue] ad  
 q[ui]nta legitime p[ro]p[ri]a implea  
 tur h[odie] non fuerit adiectuz  
 boniviri arbitru[m] debere  
 ea impleri **S**i tutor noie  
 pupilli cuius tutela gere  
 bat ex test[is]o p[ro]p[ri]a sui lega  
 tu[m] accepit cu[m] nihil erat e  
 lictu[m] ipsi tutori a p[ro]p[ri]e suo  
 nihilomin[us] possit noie suo  
 de inoffenso p[ro]p[ri]a test[is]o agere  
**S**i si econtrario pupilli

lud igit[ur] q[ui]d s[ed] h[odie] ponit m[er]ito sic. ff. d. iust. et iu  
 re. ius civile. g. h[odie] vel lege illatue ex eo q[ui] h[ab]et. s. e. g. tam  
 in fi. **L**egati. h[odie] iure m[er]ito si facit testam[en]t[um] in  
 aut. cu[m] d. ap. co. g. alud. fivero alia sit volut[us] sufficit quo  
 q[ui] relinq[ui]t titulo ut in aut. d. t[er]ren. et se. g. i. **S**i  
 noie cui n[on] t[em]p[or]e fuerit de  
 inoffenso egerit et supatus  
 est ipse tutor q[ui]d s[ed] in te  
 stam[en]to eod legatu[m] t[em]p[or]e  
 est n[on] admittit **I**git[ur] q[ui]  
 tam q[ui]s d[icit] h[odie] ut de inoffi  
 cioso agere n[on] possit su[m] iure  
 hereditario siue iure lega  
 tivel fideicommissivel si mor  
 tis causa ei q[ui]nta donata  
 fuerit vel in vivo ut his  
 t[em]p[or]e modo casib[us] quoq[ue] me  
 cionem facit n[on] a ost[en]sio vel  
 alijs mo[di]s qui in n[on]is con  
 stitucioib[us] p[ro]tinent. **N**am  
 aut am de quarta dixim[us]  
 ita intelligenduz est ut si  
 uevnu[m] fuerit siue plures  
 quib[us] agere de inoffenso  
 test[is]o p[ro]mittit vna quarta  
 eis dari possit ut p[ro] rata di  
 stribuatur eis id est p[ro] viri  
 li p[ro]p[ri]e quarta.

**De heredu q[ui] et d[icitur]**

**H**eredes aut[em] aut  
 nec[ess]arij d[icitur] a sui et  
 nec[ess]arij aut ext[er]nei.  
 Nec[ess]arius heres e[st] suus  
 heres institutus. **I**deoq[ue]  
 sic appellat[ur] q[ui] si velit su

dem ut. C. e. sanctimus in fi. **I**tem olim q[ui]nta dabat[ur] h[odie]  
 triens vel semis ut dictum est. **I**tem olim filij se gratos esse  
 p[ro]babat h[odie] heredes p[ro]bant ingratos ut. C. e. omimodo.  
**I**tem nota hunc. t. loqui de gratis filijs si em essent in  
 grati nihil tene[re] pater eis dimittere ut in aut. de here. et  
 fal. g. exheredatos. et in aut. de imm[en]s. do. m. fi. g. fi. et sunt  
 cause ingratitudinis. xiiij. quibus filij exheredantur et vij.  
 quibus pater a filijs ut in aut. ut cu[m] de ap. cog. g. causa.  
 et. g. h[odie] diximus. **E**t tres quibus frater a fratre ut in aut. d.  
 nup. g. ingratitudinem. **D**e heredum qualitate et diffe  
 rencia q[ui] heredes de quibus. s. dictum est d[icitur] h[odie] it[em] ideo  
 de eoz[um] differencia et qualitate. i. d[icitur] q[ui]litate videamus

**H**eredes aut[em] necessarij. scz tantum a **E**xtraneis  
 de his aut[em] omnibus h[odie] dicit[ur] p[ro] ordinem ut. j.  
 p[ro]p[ri]a. g. et eodem. g. sui. et. g. ceteri.  
**N**ecessarius. ad hoc ut sit nec[ess]arij est nec[ess]ario ut sit servus

data ea odicoe ut h[odie]  
 donaco in vivo in  
 q[ui]nta op[er]e ut. C. e.  
 l. si q[ui]nta. g. g[ra]t[is] et h[odie]  
 subicit. **C**ost[is]  
 bus. ut totis ca[us]a n[on]  
 raco[m]is p[ro]p[ri]e nupcias  
 ut. C. d. inoff[en]sio. i. q[ui]  
 nouella. i. **C**ost[is] at  
 dixim[us] ut. s. p[ro]p[ri]a. g.  
 h[odie] **P**o[rt]ione. ut. s. q[ui]  
 lib[er] h[ab]et q[ui]nta h[odie] p[ro]  
 tis quam h[ab]et ut. C. e.  
 ab intestato ut. C. e.  
 l. p[ro]ntib[us] p[ro]p[ri]a. l. cu[m] q[ui]  
 tur. s. t[em]p[or]e h[odie] ut  
 aut[em] t[em]p[or]e mutatum  
 ad t[em]p[or]e ut de t[er]ren.  
 cia si h[ab]et q[ui]nta p[ro]  
 co[er]es. fivero p[ro]p[ri]a  
 filij exheredati h[ab]et di  
 midia ut in aut. d. t[em]  
 en. et se. g. i. q[ui]nta. C. e.  
 aut. nouissima. Et n[on]  
 in fi. h[odie] q[ui]nta d[icitur]  
 cu[m] h[odie] t[em]p[or]e h[odie] non  
 h[ab]et locu[m] n[on] inter h[odie]  
 turpib[us] p[ro]p[ri]a h[odie]  
 dib[us] institutis a h[odie] fu  
 it s[ed] i[tem] a. p[ro]p[ri]a. q[ui]nta  
 C. d. li. p[ro]teritis vel ex  
 hereditatis aut. n[on] h[odie]  
 aut. ex ca[us]a. s. nos di  
 cam[us] q[ui] h[odie] locu[m] ut oli  
 q[ui]d plene diximus in  
 aut. ut cu[m] d. ap. o. g. a  
 lud in fi. et dea aut[em]  
 ex ca[us]a n[on] q[ui]nta capitu  
 la in dea aut[em] dea q[ui]  
 la fut immo[rt]ata ut q[ui]  
 oli n[on] t[em]p[or]e mittebat ad  
 h[odie] dem eccl[esi]a suu[m] n[on] e[st]  
 set p[ro]parata ut. ff. e.  
 postum[us]. g. fi. et. l. se  
 hodie sic ad suu[m] heres  
 dem ut. C. e. sanctimus in fi. **I**tem olim q[ui]nta dabat[ur] h[odie]  
 triens vel semis ut dictum est. **I**tem olim filij se gratos esse  
 p[ro]babat h[odie] heredes p[ro]bant ingratos ut. C. e. omimodo.  
**I**tem nota hunc. t. loqui de gratis filijs si em essent in  
 grati nihil tene[re] pater eis dimittere ut in aut. de here. et  
 fal. g. exheredatos. et in aut. de imm[en]s. do. m. fi. g. fi. et sunt  
 cause ingratitudinis. xiiij. quibus filij exheredantur et vij.  
 quibus pater a filijs ut in aut. ut cu[m] de ap. cog. g. causa.  
 et. g. h[odie] diximus. **E**t tres quibus frater a fratre ut in aut. d.  
 nup. g. ingratitudinem. **D**e heredum qualitate et diffe  
 rencia q[ui] heredes de quibus. s. dictum est d[icitur] h[odie] it[em] ideo  
 de eoz[um] differencia et qualitate. i. d[icitur] q[ui]litate videamus

L

testatoris tempore testamenti. vt hic. q. ff. e. si alienū. in p̄n  
 epio. Item et tempore mortis. vt. s. de here. insti. §. seru9  
 Item q non sit alteri legatus tunc enim legatario quere  
 ret hereditatem et ipse eius esset nisi idem fuisset sibi substi  
 tutus esset heres et liber. vt. ff. de pu. sub. l. ei. §. i.  
**A**d notandum. i. statum. et si quidem pure institutus est. a se  
 ipso libertatem conse  
 cutus videtur. vt ff  
 de acqui. here. ex p̄  
 te. et. ff. de hē. insti.  
 si sub odicione. §. fi.  
 et etiā ignozans. vt  
 ff. si cer. pe. eius qui  
 et. ff. de testamētis.  
 qui iudicium.  
**E**t necessarius mi  
 si sit institutus sub hac  
 condicione si vellet  
 que vba faciūt eum  
 volūtariū. sed in eī /  
 neo nil operat. vt. ff.  
 de o. s. insti. verba.  
 et. ff. de here. insti.  
 cornelius.  
**Q**uod si cū necērijs  
 d. **S**uspectas. vt  
 qui scit se non esse  
 solvendo. et facit s.  
 quibus ex ca. ma. nō  
 poss. in prin. et. s. de  
 vul. sub. in prin.  
**F**iat. scz ab hoc se  
 cundo herede et libe  
 ro instituto.  
**H**eredis. i. scz  
 instituti. et hoc ne  
 defunctus iniuria af  
 ficiat. vt. s. e. quib9  
 ex ca. ma. non poss. §.  
 in fi.  
**I**ncomodo. qz i  
 uis hereditati astri  
 gi. **P**restat. §. i.  
 sic et al. inuenit i mul  
 tis locis. vt q in vno  
 casu grauat in alio  
 debet relinqui. vt. ff.  
 de iuriu. l. eum qui  
 in prin. |  
**P**ost mortem. scz  
 ante aditam heredi  
 tatem. vt. C. ad fil. l.  
 l. cū fil. vel certe h  
 ptimus videtur adi  
 ta hereditas et dca  
 l. cum filiam. alio  
 casu loquitur.  
**P**atrom. i. qui es  
 set patronus. si esset liber in vita illius. **R**eseruenē.  
 separacione impetrata. si bona patrom nō attingat. i. non  
 incepit administrare. vt. ff. de sepa. l. i. §. fi. al. s. si incepit  
 administrare nō poterit postea impetrare sepaconem nisi  
 sit minor. vt. ff. de min. ait p̄tor. §. nō solum. q casu tm. scz  
 cū est minor sepaconē impetrabit etiā suā attingit heredi  
 tatem. nō aut vt ab hereditate se abstineat. vt. ff. de acqui.  
 m. nō veniūt. i. n. vendūt. **H**ere. necessarijs. §. fi.

nolit omnino post mortem  
 testatoris ptinus liber et  
 necessari9 heres fit. vnd q  
 facultates suas suspectas  
 hnt. solēt seruū suum p̄mo  
 aut secundo aut vltiori  
 gdu heredē instituire. vt  
 si creditorib9 satis nō fiat  
 potius eius heredis bona  
 q̄ ipius testatoris a credi  
 toribus possideant vel di  
 strahāt. vel int eos diuidā  
 tur. Pro hoc tm incomo  
 do illud ei comodū p̄stat  
 aut ea q̄ post mortem pa  
 troni sui acq̄ferit iphi res  
 uantur. Et q̄muis bona de  
 functi non sufficiant credi  
 toribus itez tm ex ea cau  
 sa res eius q̄s sibi acq̄ferit  
 non veniūt. **S**ui aut  
 et necessarij heredes sunt  
 veluti filij. filia. nepos. nep  
 tisq̄ ex filio. et deinceps ce  
 teri liberi qui in ptate mo  
 rientis modo fuerint. **S**ed  
 vt nepos neptisue sui here  
 des sint. nō sufficit eam eū  
 ue in potestate aui mortis  
 tempore fuisse. sed opus ē  
 vt pater eius viuo p̄e suo  
 defierit su9 esse heres. aut  
 morte interceptus aut q̄li  
 bet alia racione liberatus  
 a potestate patris. tūc. n.

**S**ui aut in ptate. alias si sunt emancipati exnei sunt. vt  
 b. **D**efierit. im p̄e ponitur. qz viuo patre. i. e. §. ceteri.  
 nō fuit heres. §. dicit. definē q̄ntum ad id qd futurum erat.  
 sic et alias. vt. ff. de v. s. q̄ admod. ca. l. in. §. definere.  
**R**acione. veluti emancipacione vel deportacione. vt. s.  
 q̄bus modis ius pa. po. sol. §. p̄terea. et. §. cū autem.

nepos neptisue in locuz pa  
 tris sui succedit. **S**ui  
 quidem heredes ideo ap  
 pellantur. quia domestici  
 heredes sunt. et viuo qz  
 pater quodāmodo domini  
 existimantur. **V**nde etiam  
 si quis intestat9 moriatur  
 prima causa est in successi  
 one liberorum. **N**ecessa  
 rij vero ideo dicuntur quia  
 omnino siue velint siue no  
 lint tam ab in testato qm  
 ex testamento. ex lege. xij.  
 ta. heredes fiunt. **S**ed hys  
 pretor permittit volenti  
 bus se abstinere ab heredi  
 tate. vt iocūs parentis  
 q̄ ipsorum bona similiter  
 a creditoribus possideant  
**C**eteri qui testatoris iu  
 ri subiecti non sunt. exnei  
 heredes appellantur. Ita  
 qz liberi qz nostri qui in po  
 testate nostra non sunt he  
 redes a nob̄ instituti exnei  
 hēdes nob̄ vidētur. **Q**uia d  
 causa et qui heredes a ma  
 tre instituntur eodem nu  
 mero sunt. quia femine in  
 potestate liberos non ha  
 bent. **S**eruus quoqz he  
 res a domino institut9. p9  
 testamentum factus ab eo  
 manumissus eodez numero

**I**nterceptus. s.  
 filij. **L**iberat9  
 emancipacione.  
**S**uccedit. ita vt  
 etiā filius emancipa  
 t9 repellat et nepos  
 qui remansit in pote  
 state ex eo vel alio fi  
 lio natus admittatur  
 et hoc iure ciuili. q  
 nō agnouit emanci  
 patos. qz erant capi  
 te minuti. vt. j. de he  
 re. q̄ ab intel. de. §.  
 emancipati. de iure af  
 p̄torio soli filij eman  
 cipati admittūt. non  
 nepotes. vt dicto. §.  
 emancipati. h̄ p̄ edi  
 ctū de iugendis cū  
 emancipatis liberis ei9  
 admittit simul filius  
 et nepos. vt. ff. de o  
 iugend. cū eman. l. i.  
 .ij. **R**en. qd. i. q̄ simul  
 nepos cū p̄e vel fra  
 tre patris admittat.  
 locū hodie nō habēt  
 cū sit sublata ois dif  
 ferēcia q̄ fiebat occa  
 sione emancipacionis  
 vt in aut. d. hē. q̄ ab  
 intel. de. §. i. coll. i.  
**S**ed sui appellā  
 tur. scz sup̄dicti filij  
 et nepotes.  
**Q**uia domesti ci.  
 nota filij domest cū  
 patri. sūt et alij mul  
 ti domestici. vt. C. de  
 hys q̄ ad ec. ofu. p̄  
 senti. §. sane.  
**E**xmā. s. ex arti  
 ficio iur̄ ciuili. qd̄ fin  
 git eandē psonā pa  
 trem et filij. vt. C.  
 ad ipub. n. al. sub. l.  
 fi. **T**e eandē v̄cem  
 vtriusqz. j. de inutil.  
 stipul. §. ei qui. **T**ez  
 et ido videt dūs. qz  
 in illis bonis patris  
 aliē sic ip̄e p̄. et sic v̄z dña totis. scz dē et hēe pos. vt. C.  
 de iur. do. in reb9. et. C. q̄ po. i. pig. l. fi. **T**ra et possessionez  
 viuo p̄e hēe videt filij. vt. ff. p̄ here. l. ij. in fi. **V**inc ē q̄  
 sola admistracio dē f̄nise ad filij cū p̄e morit̄ vt. ff. de li.  
 et postu. l. in suis. **L**iberor. vt. j. de here. q̄ ab mte.  
 l. **D**icuntur scilicet dicti filij.  
 m̄ **F**uit. s. iur̄ ciuili isped. ali8 d̄ p̄torio. ut subic qd̄ p̄ ual3.  
 n̄ **P**ermittit. s. liberis in ptate positis. nō ut habeāt neces

statē adire p̄toem. h̄ sufficit si se nō immisceant. vt. ff. de  
 acquit. here. ei q̄ se. et. C. si vt se ab here. ab. l. i.  
 a **Appellā. sic. C. de rei. v. ac. s. p̄nei** b **Non habēt**  
 vt. s. de adop. s. fe.  
 mte.  
 b **Valē. s. ut sit he**  
 res c̄neus. nā nō se.  
 quē. iste vtrūq̄. s. s.  
 libertatē et h̄dit atē  
 ex dñi testō. qd̄ ē ne.  
 cesse ut sit necessari9  
 vt. s. de h̄. insti. s. si  
 vero a viuo. Accur.  
 c **Factio. passue ac**  
 cipe. i. ut possit cape  
 ex testō. qd̄ p̄t q̄libz  
 exceptis q̄busq̄. q̄  
 no. j. t. i. s. legari.  
 d **Coz. nā seruo in**  
 stituto dñi p̄sona m̄  
 spiciē. ut. s. de here.  
 insti. s. seruus.  
 e **Ad. s. q̄ sit capax**  
 f **Duobz tēporibz**  
 al. tribz. h̄ t̄m tria sub  
 iaciē t̄pa. ut subicit.  
 g **Mutacō. vt quia**  
 medio tempore effi.  
 cia. nō capax. t̄m h̄  
 tribz t̄pibz. b̄n̄ m̄  
 mē capax. vt. ff. de  
 here. insti. s. si in  
 odicōne. s. solenus.  
 et. l. si alienū. s. in eē/  
 nis. **Sed. ff. de**  
 acquit. h̄. si s. u. d. ei9  
 qui. s. s. ēte q̄ seruo9  
 in seruitutē nō dices  
 bā capax. vt. ibi ex  
 p̄sona dñi p̄ncipaliē  
 erat. nā dñs erat nō  
 capax. vñ eo manu s.  
 missō nō nocet ei ma.  
 numissio. cū p̄sumat  
 nūc q̄ et tunc fuerat  
 capax. **Tē. s. ar. qd̄**  
 ff. p̄ emp. l. ij. in p̄n.  
 et in aut. vt. cū d. ap.  
 cog. s. generaliter.  
 h **Tpa. s. in c̄neo**  
 herede. h̄ in suo a ne  
 cessario exigē vnum  
 fm. jo. s. s. t̄pus mor.  
 tis. ut. s. e. sui. vñ fm  
 azo. etiā t̄ps testī in  
 spiciē. t̄ps aut adire  
 h̄ditatis nō inspici  
 tur. q̄. stati sūt here  
 des p̄e mortuo. s. de  
 iur. c̄nali. ut. ff. s. si.  
 a. le. in suis. In necel  
 sarijs aut t̄m duo tē  
 pora inspiciē s. s. te  
 stamenti. et t̄ps mortis. vt. ff. de here. insti. si alienā. i. s. s.  
 et. l. serui. i. **Testamēti. videē. s. in actiua significacione**  
 k **Acquirē. s. p̄t. i. s. factiōne in passiuā significacione.**

habetur. **In heredibus**  
 autem extraneis illud ob  
 seruatur vt sit cum eis te  
 stamenti factio. siue here  
 des ipsi instituantur siue  
 hij qui in potestate eorum  
 sunt. et id tribus tem  
 poribus inspiciuntur. testa  
 menti quidem facti tem  
 pus vt constiterit insti  
 tucio. Mortis vero tem  
 pore testatoris vt effectū  
 habeat. hoc amplius et cū  
 adierit hereditatē esse de  
 bet cum eo testamenti fa  
 ctio siue pure siue sub con  
 ditione heres institut9 sit  
 nam ius heredis eo maxi  
 me tempore inspiciendus  
 est quo acquirit heredita  
 tem. **Medio autem tem**  
 pore inter factum testamē  
 tum et mortem testatoris  
 vel condicionem institucio  
 nis existentem mutacio iu  
 ris non nocet heredi. quia  
 vt diximus tria tempora i  
 spici debent. **Testamen**  
 ti autem factiōnem nō solū  
 is habere videtur qui testa  
 mentum facere potest. sed  
 etiam qui ex alieno testa  
 mento. vel ipse capere po  
 test vel alij acquirere licet  
 non potest facere testamē  
 tum et ideo furiosus et mu  
 tus et postumus et infans  
 et filiusfa. et seruus alien9  
 testamenti factiōnem ha  
 bere dicuntur licet enim te  
 stamentum facere non pos

m **Sibi. si sūt sui iuris. n. Alij. si sūt in aliena potestate**  
 te. vt. ff. de testamētis filiusfa. et fac. ff. de flu. l. i. s. si.  
 o **C̄neis. abstinenti. ut ē su9 heres cui dat abstinenti fa**  
 cultas p̄ p̄toem. ut  
 s. e. s. necessari9  
 p **Adeūda. nota h̄**  
 q̄tuor p̄toez nalia.  
 scz immiscē et absti  
 nere. q̄ duo p̄tinent  
 ad suos heredes. **Tē**  
 adire et repudiare q̄  
 duo p̄tinent ad c̄ne  
 os ut h̄ dē. s. q̄nq̄. si  
 us dē adire et repu  
 diare. ut. C. de leg.  
 here. defunctus.  
 q **Deliberare. j. an**  
 nū deliberacōnis pe  
 titio t̄pe et indulto  
 ab impiali culmine.  
 a nūc aut iudicibz in  
 fra nouem menses et  
 n̄ n̄ semel per p̄. vt  
 C. de iur. deli. s. acci9  
 s. et. l. qd̄em.  
 r **Omnibz. nisi sint**  
 vñ iur. oñi. vt. ff. de  
 min. l. i. s. m. s. Item n̄  
 restituti. **Tē** nisi ius  
 rauerit adultus sup  
 oē dē. vt. in. l. fede  
 ric. hac edē. et in  
 aut. de pace tenēda  
 s. sacra m̄ta.  
 s **Sucurrit. vt. ff.**  
 de min. ait p̄to. s. si  
 hereditatem  
 s **Sciendū. maiori**  
 s. cuidā p̄ p̄uilegio  
 veniā obtinenti.  
 t **Grande. sic. ff. de**  
 ad. m. s. l. ij. s. si quid  
 et. l. in.  
 u **Gordianus. sed**  
 vbi sūt leges istoz  
 impator. h̄ n̄ n̄ ha  
 bemus. h̄ habēt men  
 cio eaz. C. de iur. de  
 li. s. accm9 i p̄n.  
 v **Prestitit. al. s. p̄**  
 stant. s. vt aliq̄s nō  
 graueē p̄t i p̄uili  
 bitū vel etiā p̄uili  
 h̄ si ē nō sufficiens he  
 reditas. vt. C. de iur  
 deli. s. accm9. s. et  
 omnibz. et. l. factio i/  
 uentario si res p̄sen  
 tes sūt infra tres mē  
 ses. si abfuerunt mē  
 annale spaciū. vt. C.  
 de iur. deli. s. accm9  
 m9. s. si autē dubi9

et finautē in locis. **Constitutionem. vt. C. de iur. del.**  
 s. accm9. **Equissimā. quantum ad tractatum.**  
 s **Mobilem q̄tum ad scienciam.**

*[Marginal notes on the right side of the page, partially obscured and difficult to read.]*



phos. luna dē habē radios lugubres. sed sol claros. sic in  
 aut. vt iudi. sine q̄ quo sus. in pn. d. **Validiores.** mēduz  
 nō ē volūtas validior sc̄ptura. ut. ff. de vsufruc. le. si alij. et  
 sup̄. le. labo. et fac ad b̄ qd̄ in textu dē. s. q̄ volūtas sit  
 validior sc̄ptura. qd̄ est h̄m. vt. ff. e. l. ij. cum p̄. s. cū imp  
 fecta. et dele. ij. l. ij. h̄m jo. et b̄ nisi sit impossibilis vel pro  
 biosa. vt. j. e. s. fi. vel  
 inepta. vt. ff. e. l. ser.  
 uo alieno. s. fi.  
**Cupietes.** quam  
 vba solennia.  
**Legatis.** i. omni  
 generi legatoz.  
**Natura.** q̄tuz ad  
 hoc vt debeā. s. sunt  
 tū qdam fauorabilio  
 ra alijs. vt. j. de ob. q̄  
 ex quasi otractu. s. fi  
**Verbis.** aptis tū  
 ad b̄. sic. ff. de cōsti.  
 pec. qui autē in fi. et  
 l. sequenti.  
**Personales.** s. ex te  
 stamento. **Acurfus.**  
**Per rem.** i. p̄ rei  
 v̄di. nā recta via ē n̄  
 sit dominiū m̄ lega  
 riarum rei legate. vt.  
 ff. de fure. l. a. ticio.  
**Potecaria.** sc̄z in  
 rebus alijs q̄ fuerūt  
 defuncti. et nō q̄ si le  
 gatū sit in sp̄e et sit  
 res testatoris. ope  
 tunt ille tres actōes  
 si in ḡne ut vuum. cō  
 petūt due sc̄z testam̄  
 ti et p̄p̄th. s̄j in casu  
 tū vna actio. s. ex te  
 stamento. et vna ex  
 ceptō op̄etit. vt si le  
 go debitori liberaci  
 onē. vt. ff. de libac.  
 le. l. q̄ michi. et. ff.  
 vt in poss. le. l. i. s. fi.  
 debitori. si autem sit  
 res aliena. due tantū  
 op̄tant. sc̄z p̄sonal̄  
 et p̄p̄th. vt. C. de le.  
 l. i. nō tū omnibz a  
 git. i. acf. in rez. et ex  
 test. s̄j vna quā elez  
 gerit. vt. ff. del. ij. c̄  
 filius. s. varijs. s̄j si le  
 gatari⁹ sit dñs q̄liē  
 p̄sonali aget. vt. j. s̄  
 acf. s. sic itaq. Re. rōne possessionis. vt. ff. de os. tri. l. ij.  
**Ad eam.** i. nō fuimus oteni. sc̄z dcā ostōne. p̄mmo et a  
 liam fecimus oē istā. et eandem materiā. vt. C. oñia dele.  
 l. ij. p̄ma tū remouet dñaz q̄tuor ḡm legatoz. s. in quo  
 erat dñia inter se. sc̄z cūda h̄o remouet dñam inter legata et  
 fideicō. n̄ **Perpensū.** i. deliberatū. **Stricte.** i. stricte  
 iure. sic vt ex testamento tū debeā. vt. j. de fideicon. h̄e.  
 o **Magis.** s̄j legata. vt ab itestato eē debā. s. p̄tea  
 vt. j. s̄ fideicō. h̄e. s. p̄tea. vel dic ex volūate magis q̄ ex  
 sollemnitate testamenti **Exequari.** q̄tum ad simam et

penit⁹ sublata est. **Nra**  
 autem constitucio quaz cū  
 magna fecimus lugubra  
 cione defunctorum volunta  
 tes validiores esse cupi  
 entes. et non verbis sed vo  
 luntatibus eorū fauentes  
 disposuit. vt omnibz lega  
 tis vna sit natura. et quibz  
 cumqz verbis aliquid de  
 relictum sit. liceat legata  
 rijs id p̄sequi. non solum p̄  
 actiones personales. sed  
 etiam per in rem. et per  
 p̄p̄thecariam cuius con  
 stitucionis p̄pensuz modū  
 ex ipsius tenore p̄fectissime  
 accipe possibile est. **Sz**  
 non vsqz ad eam constitu  
 tionem standum esse existi  
 mauimus. **Cum enim anti**  
 quitatem inuenimus. lega  
 ta quidem stricte conclu  
 dentem. fideicōmissis autē  
 que ex voluntate magis d̄  
 scendebāt defunctoruz pi  
 guiozem naturā indulgē  
 tem necessariū esse duxim⁹  
 omnia legata fideicōmiss  
 is exequari vt nulla sit in  
 ter ea differentia. sed qd̄  
 deest legatis hoc repleat̄  
 ex natura fideicōmissoruz  
 et si quid amplius est in le

tractatū. nō q̄tū ad h̄bū nā nō dē hodie legataria libertas  
 licet fideicon. appelle. **Item** p̄pter legatū non cogit̄ qd̄  
 adire. sed p̄ fideicō. vniūsale. sic ut. j. ad. l. fal. s. ex diuerso.  
 et. ff. ad tre. qz poterat. et. j. de fideicon. h̄e. s. sed si recuset  
 q̄ **Deest.** in tribus em̄ deest. vt. j. e. s. post mortem. et. j. s̄  
 fideicon. h̄e. s. p̄te rea. et. j. s̄ singul̄ re. p̄ fideicon. re. i. p̄n.  
**Amplius.** s. vt re  
 cessitate deē. qd̄ non  
 erat in fideicō. vt. j. s̄  
 fideicon. h̄e. in pn.  
**Sz** negcu nabit  
 id est hoc volumine  
 vt. s. e. in p̄hemio.  
 circa medium.  
**Op̄e p̄ciuz.** id est  
 pulchriū videtur. vt  
 dicit̄ in salustio.  
**Interim.** i. anteq̄  
 veniam. s. ad illā cō  
 stitucionem vbi tra  
 ctant̄ cōmunia eorū  
**De legatis.** ut b̄  
 et. et duobus sequen  
 tibus. vt in fideicon.  
 here. et alio ibi pro  
 ximo titulo.  
**Cognita.** sc̄z se  
 paratim.  
**Eruditi.** sic. s. de  
 iusti. et iur. s. h̄ys ge  
 neraliter.  
**Nō solū** res. et m̄  
 h̄ys m̄l referet si scie  
 rit vel ignorauerit.  
 s̄ defunctus. vt. j. e.  
 s. fi. qd̄ rem suam. et  
 ff. del. ij. l. vñ. et fa  
 milia. s. si quis rē suā  
 item de re oñi lega  
 ta h̄m jo. ut. ff. e. l. v.  
 s. j. et. ij. sed ēre ibi  
 n̄ v̄z legatū n̄ p̄capē  
 p̄ qua nō ē eror.  
**Potest.** sicut. s.  
 de iusti. et iur. s. h̄ys  
**Aliena.** sicut  
 ecia hostiū. vt. ff. e.  
 ecia ab omnibz. s. eē  
 h̄m jo. it̄ ab hostibz  
 capta. vt. ff. e. seru⁹  
 ab host. et. l. ad qd̄  
**Redimē.** spēale  
 p̄pter p̄cep̄. testa  
 toris. sic. ff. oñi. di. l.  
 oñi. diuidūdo. s. fi.  
 t̄glariē. vt. C. s̄ o

**Redimere.** illo modo qz nō vult v̄dē  
 vel si p̄t̄ tū nimium petit p̄ p̄cio. vt. ff. e. nō dubiū. s. fi. et  
 dele. j. ap. iul. s. constat. **Comercii.** i. nō p̄t̄ sup̄ ea re  
 otractus haberi **Adipisci.** passue accipe extimacio. si  
 apud eos nullū ē comercii. vel ecia ē. sed cū grandi diffi  
 cultate non v̄z legatū. vt h̄ et. ff. e. l. ap. iul. s. fi. n̄ restator  
 voluerit oē riu manifeste. vt. ff. e. si quis inquilinos. et m̄si  
 in alio casu vt si lib̄ homo. sibi legetur. q̄ fuerat redempt⁹  
 ab hostibus quo casu a pignore eximie. vt. ff. e. senatus. s.  
 fi. si at̄ omerciū ē i oñi h̄ nō ē ei sc̄z a q̄ relinquit̄. v̄z ut ip̄m

Fragmentary text from the adjacent page, including phrases like "et aliam re", "Sufficit", "Solutio", "legatarij", "p̄p̄th", "de iusti", "et iur", "s. h̄ys", "generaliter", "nō solū", "res", "et m̄", "h̄ys", "m̄l", "referet", "si", "scie", "rit", "vel", "ignorauerit", "s̄", "defunctus", "vt", "j", "e", "s", "fi", "qd̄", "rem", "suam", "et", "ff", "del", "ij", "l", "vñ", "et", "fa", "milia", "s", "si", "quis", "rē", "suā", "item", "de", "re", "oñi", "lega", "ta", "h̄m", "jo", "ut", "ff", "e", "l", "v", "s", "j", "et", "ij", "sed", "ēre", "ibi", "n̄", "v̄z", "legatū", "n̄", "p̄capē", "p̄", "qua", "nō", "ē", "eror", "Potest", "sicut", "s", "de", "iusti", "et", "iur", "s", "h̄ys", "Aliena", "sicut", "ecia", "hostiū", "vt", "ff", "e", "ecia", "ab", "omnibz", "s", "eē", "h̄m", "jo", "it̄", "ab", "hostibz", "capta", "vt", "ff", "e", "seru⁹", "ab", "host", "et", "l", "ad", "qd̄", "Redimē", "spēale", "p̄pter", "p̄cep̄", "testa", "toris", "sic", "ff", "oñi", "di", "l", "oñi", "diuidūdo", "s", "fi", "t̄glariē", "vt", "C", "s̄", "o", "Redimere", "illo", "modo", "qz", "nō", "vult", "v̄dē", "vel", "si", "p̄t̄", "tū", "nimium", "petit", "p̄", "p̄cio", "vt", "ff", "e", "nō", "dubiū", "s", "fi", "et", "dele", "j", "ap", "iul", "s", "constat", "Comercii", "i", "nō", "p̄t̄", "sup̄", "ea", "re", "otractus", "haberi", "Adipisci", "passue", "accipe", "extimacio", "si", "apud", "eos", "nullū", "ē", "comercii", "vel", "ecia", "ē", "sed", "cū", "grandi", "diffi", "cultate", "non", "v̄z", "legatū", "vt", "h̄", "et", "ff", "e", "l", "ap", "iul", "s", "fi", "n̄", "restator", "voluerit", "oē", "riu", "manifeste", "vt", "ff", "e", "si", "quis", "inquilinos", "et", "m̄si", "in", "alio", "casu", "vt", "si", "lib̄", "homo", "sibi", "legetur", "q̄", "fuerat", "redempt⁹", "ab", "hostibus", "quo", "casu", "a", "pignore", "eximie", "vt", "ff", "e", "senatus", "s", "fi", "si", "at̄", "omerciū", "ē", "i", "oñi", "h̄", "nō", "ē", "ei", "sc̄z", "a", "q̄", "relinquit̄", "v̄z", "ut", "ip̄m

te. vel estimacio. vt. ff. e. l. mortuo bone. g. labeo. ij. ff. n. a sic intelligit. ff. e. l. si res. si autem tm ei no e cui p sta re debet. si ppter suu dicitu vel secte diuilitate. vt in iudeo et macipio xpiano. vt. C. ne iudeus xpi. ma. l. i. no v3. nec estimacio datur. vt. ff. de l. n. mortuo bone. g. labeo. i. ff. de x. ob. multum iter est. h. pte stat9 odicione vel corpis vicu. vt qz seruo ma licia. al. o fado lege stipendiu cursoris si testator scit vicu esse dat estimacio. al no. vt. ff. de l. in. h. deico. g. si suo alio et. ff. e. l. si filius. g. si qd alicui.

**S** Basilicas. basilicas grece latie dom9 regis dr.

**h** Destinata. via publica. Acursius.

**i** Ignorabat. q ig rancia nocz n diuete plone sit relictuz. vt C. e. cuz aliena. et n cuz reliquit libtas s uo alieno. vt. ff. de fi deico. l. paulus. ff. n qd si res legata fue rit euicta. ff. si in spe n teneb hēs d euict. vt. ff. de euict. l. hēf et. ff. de l. i. l. si a sub stitu. g. hēs. sed si in genē siue ex iudicium siue in iudicio edita fuerit legatario nō stipulati de euictō ne agit. ac si nichil sibi datum esset. si e cūne scz iste lega tari9. vt. ff. e. l. i. si dom9. g. i. et. l. n. qcumq. et de l. in. qui eō cubinā. g. si heres. et. ff. de euic. heres. si de diuictis e le gatar9. ut si vni de fratrib9 e plegatū nō agit ne crescat inuidia iter cos. vt. C. de lo. q. li. cu optz. et. ff. de l. n. cuz pē. g. nūc. sed si oibus e plegatum. oīs agunt siue distribu ctore expiēdo seruāt nō agēdo. vt. C. oīa vtriusqz us di. l. si fratres. et. ff. de l. n. cu n pē. g. euic. k Si scisset in eo casu g. i. g. i. aut. l. Ver9 e. vt. ff. de pbae. verus. C. de rei ven. res. et. C. de edē. q. accusare volunt. C. de ex cep. si quis. de iterdic. g. omod. C. de ac. et. ob. l. negates et. C. de pbae. actor. m Qui agit n q negat negat ius et n psumet ius p actore. tuc pbat re9 negas. vt. ff. de pbae. ex ea pte. et. ff. de do. iter vix. et. vt. quitus. n Sz si lus. tribus casibus luit heres. si sciebat testator rem esse obligata. vt hic. i. rē si ignorabat. h. reliquit oīde plone vt. C. de fideico. l. obligata. alias e. l. p dia. vel si p tan / to erat res obligata qrtum v3. vel p maiorī sūma. vt. ff. e. l. ires obligata. n Cuis scz res. l. o Viuo. idem e. et si post mortē. vt ar. j. e. g. si cu. p Consequi. nō caute po nit consequi. nā pēu petē nō pē sed rē. q. tm e in obligacio ne. fm nos estimacō en dat ppter defectum rer. vt. ff. de x. ob. l. siuum. g. effectus. h. oīa nos e. ff. de l. in. si res m. ff. l. i. ppter defectum iure petendi et psumpta volūate de fundi rem legatā legatarius amisit. sed hic non ex volun tate defuncti amisit emendo. qdam tū dicunt estimacionem esse in obligacione. vt. ff. de condi. furti. i. re furtua. g. sed vteū in fi. Et nō qtuor casus quib9 peto qd habeo. **Prim9** est vbi res michi data potest auferri. vt. ff. de solu. si rem. et. l. qui res. i. ff. l. **Item** si habeo ex alia causa q. deteaz ha

set aliam rem esse non le gasset et ita diuus pius re scripsit et verius e ipm q a git. id est legatariū pbare oportere sciuisse alienā rē legasse defunctū. n hēdem pbare oportere igno: asse alienā. q. sp necessitas pro bādī incūbit illi q agit. **Sed** et si rē suā obligatā creditori aliqz legauerit. necesse hz heres luere. et i h qz casu idē placz qd i re aliena vt ita demū luere ne cesse habeat heres se scie bat defunct9 rē obligataz eē. et ita diui seuer9 et an

tere. vt qz non videar habere euz pēu ablit vt hic. Item si aliquid iuris rei deest. adhuc est tradendum. vt. ff. de sol. etiam et de x. ob. iul. g. fi. Item si res deterior est dolo dan tis. ex causa stricti iuris dat de dolo. licet habeat rem. vt ff. de dolo. et eleganter. g. non soluz. sed in lo. si. agitur ex pmo contractu. vt. ff. omo. l. iij. al. iij. g. si res.

tomī9 rescripserūt. Si tū defunct9 voluerit legatari um luere. 7 hic expserit. n debet eā luere. **Si** res alie na legata fuerit et eius rei viuo testatore legatarius dñs fact9 fuerit. si quidē ex causa epciōis ex testō adi one pēu oseq pē. Si vero ex cā lucratiua veluti ex do natione. vel ex alia lucrati ua simili cā agē n pē. **Nā** ē dicit9 e duas luctiuas cās i eundez hoiez. et eandem rē occurrere non posse. **Hac** ratione si ex duobus testamentis. eadē res eidē

**q** Ex alia. vt legas ti. vt. ff. man. si here ditatem. nō totis p missione. vt. ff. de ac. et. cb. l. ex pmissione **r** Non pot. dotis. test. etiam si sua po stea esse delimit. vt. ff. de l. n. l. meui9. g. du s **T** Tras obus. tū a iur. vt. ff. de ac. et. ob. oīs. et. ff. e. j. l. si seruus legat9. g. stichum. **t** Hominem. ff. e. i. l. si seruus. g. i. contra so. ibi p obliqū con curunt hic non di s recto. vt hic ar. ff. 8 vul. sub. que liberis. g. finali. Acursius **u** Rem. id est speciz em. aliud si qritatem vt. ff. e. ij. ricio scio. i principio. **r** Testamentis. scz duorum hominum. si em vni9 esset. pnum

p scdm corrigē. vt. s. qb9 mo. te. ifir. g. posteriore. **Quid** si in eodem bis legauit. ff. distingue speciem a quantitate vt. ff. de l. i. plane. g. si eadem. v3. ad illū. g. si conuictim. **p** Non posse. sed cur secus qn emit. ff. qmā nec rem vide tur habere cum pēum ei ablit. et loco rei successerit. vt. ff. de pet. here. si et rem. et q me. cā. videam9. et. l. si ipsa. **z** Racione. scz supdicte regule. **a** Non potest. vt. ff. de l. i. plane. g. sed si duoz. conē. vt sequit ex eodem testa mento. **So**. illa intelligit fm hui9. g. distinctionem. **a** Agere. ff. de l. i. hui9. g. cōtra. **So** ibi testatoris a he redis testantis est eadem plona. vt in aut. d. iur. iur. ammō in pn. colla. v. vel ibi in. ij. legato. cōmo8 representacionis pmi legatū relictum videt. vt. j. e. g. ex contratio. qz nō vide tur legari bis in duobus testamentis. et ideo non habem9 nisi semel. **b** Ea sic. ff. de l. i. q. in rem. in pncipio **b** Modo. si autē nec fuit res. nec est in rez. natura. nec eit vt chimera vel fuit sed nō est. vt homo mortuus nō pē legari. vt. j. de mut. sti. in pn. Si autem est dubiū an sit vel n sit in rez. natura. cauet heres de psequendo et restituer. do vt. ff. de l. i. seruo legato. g. fi. **Item** in seruo legato qui fugerat ante testamentum aliud in eo qui fugerat p9. s. te stamentū. q. scz e periculo legatarij. vt. ff. e. t. l. tam seruus et. l. si seruus legatus. i. ff. e. **Statum** et tūc competu si bi ex actio. vt. ff. de x. ob. mter. d. i. ff. **d** Si ead duob9. quid si dicat illi. aut illi lego. ff. n. duo rei stipuladi esse vi dent. vt. ff. e. t. si ticio aut scio. **e** Conuictim. s. p copu latuam cōuictionē. vt. ff. de here. msti. si ita qz. **f** Diuictim. i. sepatim. vt. j. p. g. **g** Scindit. virilit er nisi simul duo cōuicti essent q locū vni9 obtinēt. ut. ff. de here. msti. tici9. et. l. interdū. **h** Viuo. nam si testatore mortuo legatari9 decedat ad heredē suū legatū ensmittit vt. C. de cad. tol. g. cum igit. **i** Testatore. p9 testm. tū

vt differat a sequenti  
 a **Defecerit** .f. legatarij vt p morte ciuile. vel die le  
 gatarij qd tribus casibus deficit. et ac  
 crescit legatario. pter duos q ponit h. Primus si nō ē col  
 legatarius in rerum natura. tpe testamēti. ut. C. de cad.  
 toll. §. m pmo. Secundus. Si in et postumo q abortietur  
 postea. vt. ff. e. si duob. §. fi. Tercius si in et heredi suo le  
 gat. vt. ff. e. l. plane  
 §. si duob. et sic sūt  
 v. casus. ecōtra sunt  
 tres casus quib. de  
 ficat legatū. h. colle  
 gatario nō accrescit  
 Primus. si in et suo  
 suo legat. vt. ff. e. l. i  
 plane. §. si iūctim.  
 Secundus. si in et ti  
 bi res tua legatur. vt  
 ff. e. j. hui. §. si ticio.  
 Tercius si michi et n  
 capaci legat. vt. ff.  
 ij. l. si ticio.  
 b **Comūctim** .f. re  
 et h. bis. vt. ff. dele.  
 ij. l. reconūcti  
 c **Disiunctim** .f. h. b  
 tm. nā re sūt iūcti  
 d **Legato** . sed non  
 ne dando seio adimit  
 ticio. vt. ff. d. pupil.  
 sub. si qd eum. et de  
 adim. le. l. sicut. h. si  
 sic. si pbat testatorē  
 h. si adimere ticio et  
 dare seio voluisse nō  
 alias. vt. ff. e. i. si plu  
 ribus. §. i.  
 e **Disiunctim** .f. h. b  
 tm. re tm iūcti sūt.  
 vt. ff. dele. ij. recon  
 iūcti. sūt et alij re et h  
 bis disiuncti. vt si dis  
 cā. lego ticio dimidi  
 am seruū sem pmo le  
 go dimidiā eiusdē s/  
 uū. vt. ff. e. ij. l. pecu  
 lo. nec obstat in eod  
 titulo. l. meuiō. in p. qz illa itelligit qn vna dimidiāz vtr  
 qz legauit. et in istis nō hz locū accessio. i. ius accrescendi.  
 vt dicta. l. peculo. sūt et re disiuncti. sed h. b. cōiuncti. vt si  
 dico. lego tibi et sem pmo p equis porcōmb. Sunt et  
 alie re et h. bis cōiuncti. vt s. pr. et conūcti vtroqz modo  
 pferuntur disiunctis vtroqz vel altero tmō iūctis. con  
 iuncti vero vno tmō tm. simul admittuntur. et disiunctis re  
 et h. bis pferuntur. vt. ff. de her. insti. si ita qd heredes.  
 et. ff. dele. ij. l. re cōiūcti. §. pe. et. §. fi. f. Emerit. scz leg  
 gatarij. h. Peruenerit. l. morte vsuarij. vel ca. di. Vel  
 simili causa lucratiua tm. vt. s. de vsufu. §. finitur et sic fa  
 ctus est causalis. h. Fundum. i. ppetatē plenam. de iudi  
 cis tm officio aliter fit. vt. j. sequit. i. Petere. h. repete  
 qd diximus. s. e. §. si res. qz dixit fundū peti et in plena ppe  
 tate. Sed oppomtur. plena ppetas constat ex duobus. scz  
 nuda ppetate et vsufu. et iā hz ptem. i. vsufu. ex cau  
 sa lucratiua. quō §. petiē fundus in plena ppetate. h. vsu  
 fru. h. casu cum fundus petiē in plena ppetate non obtinet  
 ptem dñij. h. vicē seruitutis pdialis. q nō est ps rei. cum n  
 possit esse sine re. et ideo nō videt peti ea ps rei q obuenit

debeat interē vtrū rez an  
 estimacionē ex testō osecu  
 tus est. nā si rez habet age  
 re nō pē qz hz eaz ex causa  
 lucratiua. si estimacionem  
 agere pē. **Ea qz res q in**  
**rez natura nō ē. si mō fu**  
**tura est recte legat. velu**  
**ti fructus qui in illo fundo**  
**nati erūt. aut qd ex illa an**  
**cilla natū erit. Si eadē**  
**res duobus legata sit siue**  
**oūctim siue disiunctis si ā**  
**bo pueniāt ad legatū. scin**  
**dit inter eos legatū. Si al**  
**ter deficiat. quia aut spre**  
**uerit legatū. aut viuo te**  
**statore decesserit vel alio**  
**qz mō defecerit totuz ad**  
**collegatariū pting. Cōiū**  
**ctim aut legat. veluti si qd**  
**dicat ticio et seio hominez**  
**stichū do lego. Disiuncti**  
**ita si qd dicat ticio stichū**  
**homi. do le. seio sti. do lego**  
**h. si expssit eund hōiez**

ex causa lucri. f. vsufu. et h. de rigore. h. of de equitate. v  
 subicit. scz tm. i. pdca. fudi p actionē ex testō. al i  
 k **Petitione** multis locum dominij hz. vt. ff. de dāp.  
 mfec. q bona. et. §. supficiariuz. et. ff. de bo. auc. in. poss. in  
 vendicōne. et. ff. fam. h. l. et putō. §. ij. et. ff. d. vsufu. l. iij.  
 l **Seruitutis** .f. realis m **Deducto** .i. estimacōe vsufu.  
 que. f. vsufu. ex cau  
 sa luētua hz. nō nō  
 debet pl9 habere. ut  
 .s. e. §. si res.  
 n **Estimacionē** .f. p  
 o **Pre** . petatis.  
 stari. l. ab hēde suo.  
 p **Legatū** . vt. ff. de  
 liberac. legata. l. i.  
 of. So. ibi liberacio  
 relinquit q non erat  
 debitoris.  
 q **Potest** . sic. j. de  
 act. §. sic itaqz. ff. e.  
 ij. l. cum qd. i. h. et  
 ff. de excep. rei iudi.  
 l. et an eadē. §. actio  
 nes. et. ff. de acqui.  
 pos. l. ij. §. ex pibus.  
 r **Alienauerit** . ff. de  
 re. ca. l. i. in fi. contra  
 fo. v. m. b. ibi. viuo tes  
 tatore alienauit. hic  
 postea. vt h. puz. fu  
 it. ibi. odicio ale scz  
 Jo. ar. ff. e. ceta. §. ij.  
 s **Quasi** .i. credens  
 t **Opinione** alienā  
 nō. sic. ff. d. manu. vi.  
 si. pē. §. qdēs. et. ff. d.  
 iu. n. fa. i. g. l. regula.  
 §. q ignozauit. ar. o.  
 ff. de acquit. hē. is  
 qui putat. so. ibi de  
 re q ofistit in animo.  
 u **Exitum** .i. effectū  
 vt. ff. quēadmodum  
 te. ap. l. negare. ibi  
 publice enim expe  
 sup. hōim iudicia ex  
 tum habere. i. res talis legatario acquiri pē. r **Si rem**  
 alienauerit vendendo si donando indistincte videt adimē.  
 nec distinguit an valeat donacō vel nō. ecia si tuocer. vt. ff.  
 de adim. le. l. eū seruo. et. l. rem legatā. et. l. legatū. sub cō  
 dicione. §. i. si ex alia cā. a donacōne distingue aim. vt h. et  
 in dubio pbat heres mutatā volūtatē. vt. ff. dele. ij. fidei  
 con. §. si rem. et. ff. e. l. lucius. §. pe. n. ff. d. pbat. eum qui  
 y **Adimendi** . qz anim9 ex h. pbat. qz si necessitate ra  
 familiaris nō videt reuocasse. al sic. q distinctio in donacō  
 ne nō cadit. vt. ff. d. adim. le. l. rem legatā. et nō. C. e. qui  
 post. 3 **Deberi** scz rem legatario. ar. sup. e. §. non solum  
 vbi ab initio fuit alienata. a **Adqz** .f. iuris esse. vel idē  
 .f. impatores. Pignori dedit. quid si rem obligatā credi  
 tori debito. legauerit nūquid v3 legatū. h. sic. et nōm9  
 poterit petē debitu nō volūtas testatoris oñdaē. of volen  
 tem opensare. vt. ff. dele. ij. l. creditorem. b **Videri** mfi  
 sub dicta distinctōne. i. an habuit aim adimendi vel nō. vt  
 dic nullo mō. vt h. et. C. e. qui post. et h. qz pmo valuit re  
 lictū. al of. vt. C. de donac. inter viz et vx. si maritus. et  
 ff. de donac. inter vi. et vx. cum hic status. §. nullo

vt differat a sequenti  
 a **Defecerit** .f. legatarij vt p morte ciuile. vel die le  
 gatarij qd tribus casibus deficit. et ac  
 crescit legatario. pter duos q ponit h. Primus si nō ē col  
 legatarius in rerum natura. tpe testamēti. ut. C. de cad.  
 toll. §. m pmo. Secundus. Si in et postumo q abortietur  
 postea. vt. ff. e. si duob. §. fi. Tercius si in et heredi suo le  
 gat. vt. ff. e. l. plane  
 §. si duob. et sic sūt  
 v. casus. ecōtra sunt  
 tres casus quib. de  
 ficat legatū. h. colle  
 gatario nō accrescit  
 Primus. si in et suo  
 suo legat. vt. ff. e. l. i  
 plane. §. si iūctim.  
 Secundus. si in et ti  
 bi res tua legatur. vt  
 ff. e. j. hui. §. si ticio.  
 Tercius si michi et n  
 capaci legat. vt. ff.  
 ij. l. si ticio.  
 b **Comūctim** .f. re  
 et h. bis. vt. ff. dele.  
 ij. l. reconūcti  
 c **Disiunctim** .f. h. b  
 tm. nā re sūt iūcti  
 d **Legato** . sed non  
 ne dando seio adimit  
 ticio. vt. ff. d. pupil.  
 sub. si qd eum. et de  
 adim. le. l. sicut. h. si  
 sic. si pbat testatorē  
 h. si adimere ticio et  
 dare seio voluisse nō  
 alias. vt. ff. e. i. si plu  
 ribus. §. i.  
 e **Disiunctim** .f. h. b  
 tm. re tm iūcti sūt.  
 vt. ff. dele. ij. recon  
 iūcti. sūt et alij re et h  
 bis disiuncti. vt si dis  
 cā. lego ticio dimidi  
 am seruū sem pmo le  
 go dimidiā eiusdē s/  
 uū. vt. ff. e. ij. l. pecu  
 lo. nec obstat in eod  
 titulo. l. meuiō. in p. qz illa itelligit qn vna dimidiāz vtr  
 qz legauit. et in istis nō hz locū accessio. i. ius accrescendi.  
 vt dicta. l. peculo. sūt et re disiuncti. sed h. b. cōiuncti. vt si  
 dico. lego tibi et sem pmo p equis porcōmb. Sunt et  
 alie re et h. bis cōiuncti. vt s. pr. et conūcti vtroqz modo  
 pferuntur disiunctis vtroqz vel altero tmō iūctis. con  
 iuncti vero vno tmō tm. simul admittuntur. et disiunctis re  
 et h. bis pferuntur. vt. ff. de her. insti. si ita qd heredes.  
 et. ff. dele. ij. l. re cōiūcti. §. pe. et. §. fi. f. Emerit. scz leg  
 gatarij. h. Peruenerit. l. morte vsuarij. vel ca. di. Vel  
 simili causa lucratiua tm. vt. s. de vsufu. §. finitur et sic fa  
 ctus est causalis. h. Fundum. i. ppetatē plenam. de iudi  
 cis tm officio aliter fit. vt. j. sequit. i. Petere. h. repete  
 qd diximus. s. e. §. si res. qz dixit fundū peti et in plena ppe  
 tate. Sed oppomtur. plena ppetas constat ex duobus. scz  
 nuda ppetate et vsufu. et iā hz ptem. i. vsufu. ex cau  
 sa lucratiua. quō §. petiē fundus in plena ppetate. h. vsu  
 fru. h. casu cum fundus petiē in plena ppetate non obtinet  
 ptem dñij. h. vicē seruitutis pdialis. q nō est ps rei. cum n  
 possit esse sine re. et ideo nō videt peti ea ps rei q obuenit

De legat

**S**i vero nota de toto ad ptem **b** **Quis**. s. testator **c** **Legauerit**. qd tr. bus modis fit. pms peti nolo. vel qd debet relinquo. vel act. remitto. n. hic literad est legata rius ab oi debito. vt ff. de li. le. l. si que rationes. n. i. aurelio. i. ff. Secundus est. rationes reddere nolo. n. hic ab omni litera. nisi ab eo qd penes eum sit. et ab eo qd dolo fe

**c** **ut**. ff. de li. le. au rel o. ff. si. Tercius si dampnauit heredes ne ex. recat. actiones qd i. si bona. causas lz. testator litis euen ti s. et sup. ab adu. serio facti legati vi dentur. ut. ff. de lib. le. petito. si malam causam. nihil videt legare. vt in eadem lege. **A**cursius.

**d** **Utile**. lic. res sua sibi legari videatur. vt. ff. de li. le. l. i. i. ff. et e. hoc. n. missi te statore viuo. ex actio fiat. vt. j. e. ti. ff. tam autez. et. ff. e. l. fidei comissa. ff. si rem.

**e** **Heres**. vel heres heredis. vt. ff. de li. le. l. i. in fi.

**f** **Petere**. cu effectu ppter excep. vt. ff. de lib. le. l. i. in. ff. nunc d effectu. **A**cursius.

**g** **Heredis**. sic e. to noz. poss. effio et fides con. vniuersale. j. d. to. poss. ff. quos autem et de fideic. here. ff. restituta. **A**cursius.

**h** **Libere**. s. p. ac cepti. lac onem. si sol9 est deb. ior. si habet conreū. locum idem alias conreus. siue so cus pacto est libera tus. vt. C. de lib. le. l. i. in. ff. nunc de eff. u. in fine. **A**cursius.

**k** **Tempus**. vt. ff. de lib. le. no. solu. no/ stru. ff. j. **A**cursius.

**l** **Ecce**. no. debitor. secus si ali9. qz inter est creditoris. plures reos. hie. vt. ff. de li. le. l. si quis decez dems. ff. si. m.

**m** **Suo**. s. cuius et naturaliter. et cu effectu. n. pure alias. vt. ff. e. l. si credito. et p. tota legem. et. l. in autom. **n** **Amplius**. s. nuquid. hodie sp. est plus. cum habeat statum rei legat. e. cominiū. et p. potecaria. aliaz. rez. defuncti. ff. si. ut. ff. del. in. l. i. in. ff. si rem. qz plus tm. qtuoz modis de. vt. j. de act. ff. plus aut. n. iste modus non est aliqf de ius. o. **e** i. s. credito. p. **Legauerit**. s. debitor. q. **Nihilomin9**. ff. e. n. l. s. bitoz. in pn. otta. vbi e. inutile q. **o**. b. corrigi. vel ibi dicit inutile est. cuz et aliam habeat

**S**i res sua legauerit testa tor posteaqz ea alienaue rit celsus putat. si non adimendi aio vendidit nichilomin9 deberi id qz diuus se uerus et antonin9 rescipse rit. **U**de rescripserunt eum qui post testamntum scm p dia que legata erant pig nozi dedit adimisse legatu non videri et ideo legata rium cum herede eius age posse ut pdia a creditore luantur **S**i vero qs p tem rei legat. alienauerit ps q n e alienata oim9 debet ps at alienata ita debet si no adimedi aio alienata sit.

**S**i quis debitori suo libe racoz legauerit leg at uti le e. et neqz ab ipo debito re. neqz ab herede eius pt heres petere neqz ab alio q heredis loco est. sed r po test a debitore conueniri ut liberet eu. **P**otest aut qz. vel ad tps iubere ne he res petat **C**ontrario si de bitoz. creditori suo qd de bet legauerit. inutile e. le gatū. si nichil plus e in le gato q in debito. qz nich il amplius p legatū habet **U**d si in die vel sb condico ne debitum ei pure legau

actione. pt tm et ista agi vt hic. **C**onstitut. i. valute. **Q**uia rō. illi9 false opinionis t non pt. nō ar. p vt qz parte ad hanc regulā. vt. ff. de r. ob. estimo. et. l. pluri bus. ff. sed et si placeat. et de hys q p nō scp. ha. l. si metal lum. ff. Item si seruo. et de seruis. l. p pte. u. **S**ed si vx ori. pleni9. s. in comodo representacionis. cu legatuz statim

rit utile est legatum ppter representacionez. **U**d si vi uo testatore dies venerit vel condicio extitit. pap scripsit utile esse nichilomi nus legatū. qz semel con stitit qd et verū e. non em placuit sententia existimā cium extinctū esse legatuz qz in ea causaz puenit a q incipe non pt **S**i si vx ori marit9. dotez legauerit valeat legatū qz pleni9 est legatū. quā de dote actio. **S**i si q n accepit dotez legauerit. diui seuer9. r an tonin9 rescripserunt si qui de simplici legauerit iuti le e. legatū. **S**i vero cta pecuniavel ctum corpus a instrā dotis in plegando de mra. ta sunt valere lagatū **S**i res legata sine fcto heredis perierit legata r rio decedit. **E**t si seru9 alie nus legat9 n fcto heredis manumissus fuerit. non te net heres. **S**i vero he redis suus legatus sit. et ipse eum manumisit teneri eum iulianus scripsit nec in terest si scierit an ignora uerit a se esse legatum. **S**i r si alij donauerit seruuz r is cui donatus est eum ma

to si ad euz redierit et suis sup. tibus recuperat qn post mo tez fugit alias. i. si in vita sup. tibus legatarij. ut. ff. del. i. cu res. ff. Item si res. del. ij. si qz suū. **D**ecedit. qz q i specie tenet. eius intentu libera. vt ff. et. ff. de r. ob. si ex legati. **S**ine factō. in b. qz. s. suo aliēo pt admitti culpa. puta nō cificauit heres dnm. q si scisset se posse vendē nō manumisset. s. forte. vt. ff. e. l. cu res. ff. si alienus. et. ff. penl. et. ff. si. **T**e si fuit in mora emedi. vt. ff. de r. ob. si s uum. ff. si autē alienus. et dic factō. i. culpa vel mora.

**C**onstitut. i. valute. **N**on pt. nō ar. p vt qz parte ad hanc regulā. vt. ff. de r. ob. estimo. et. l. pluri bus. ff. sed et si placeat. et de hys q p nō scp. ha. l. si metal lum. ff. Item si seruo. et de seruis. l. p pte. u. **S**ed si vx ori. pleni9. s. in comodo representacionis. cu legatuz statim tot9. o. anua bina tri na die. olim post an num mobilia. s. immo bilia statim. C. de rei vx. act. l. i. ff. Cum af et. ff. de dote p. l. i. ff. rō. m. **T**e de dote dae actio in q. tum mari tus facere pt vel ei9 heres. vt. ff. so. ma. ecia. i. ff. **A**t legatū in solidū. n. in falci dia p bñficiū muenz tarij. vt in aut. de he re. et fal. ff. si vero nō fecerit. col. i. **T**e si qua pacta in puidici uz mulieris facta sūt beneficio legati tol luntur. vt. ff. de dote p. i. ff. **A**cursius. **I**nstrumēto dotis scz in quo confessus fuit se recepisse dotē quā nō recepit. vt. ff. de dote p. l. fi. et. l. c. scptū. ff. **T**e qui p dotem. i. dotem illā quā non recepit legatarius. **A**cursius. **I**n plegado. i. les gando. habundat. n. p. vt. ff. de dote p. l. i. i. ff. **A**cursius. **S**i res. puta ser uus si chus. **A**cursi9 **F**acto. i. mora. q casu de meritu tenet vt. ff. de r. ob. si ser uum. i. ff. et del. i. c. res. ff. si. vel qz fin cā occidit. vt dicta. l. si suum. aliud si cū cau sa. vt. ff. del. i. qd g. ff. si heres. tenet em d dolo et lata culpa. et leui. vt. ff. e. i. cum res. ff. si culpa. **P**etierit. vel non compareat. quo casu cauet heres de dan s

**a** **Heredis.** qd del. p. l. namqz. similis e mortuo. vt. ff. **b** **Manumissus.** na manumissus si de sol. si michi alienu **c** **Tene.** s. ad estimacione. vt. ff. e. l. si qd in quilimo. s. i. et. ff. qui et a quibus heres. s. h. no dic teneri. manumissioz nem. s. h. die q min9 valeat legatu scz q ad estimacionem. **d** **Nec interest.** cur secus vbi seruu mdebitu sibi solutu qd manumiserit. vt. ff. s. cond. ind. in suma. s. si huu. jo. of. s. q. s. b. uat scire. cu factum suu censeat. vt i aut. de iuriut. amo. i. s. **e** **Donauit.** scz hof **f** **Seruu.** a testato re legatu. q erat her **g** **Tene.** redis. ad estimacionem. vt. s. pr. dixi. **h** **Ignorant.** s. hof **i** **Suis natis.** alias suo nato. Acurfius. **k** **Si quis.** cedut. qz duo legata sut se parata. vt. ff. s. pec. le. l. in. et. l. si ancilla s. of. ff. de ventre in spi. l. i. s. ex hoc. vbi de q ptus est porco vilcez mis. s. ibi loquitur donec in vtre est. Acurfius. **l** **Idem.** sic est. ff. s. de pec. le. l. in. **m** **Ordinarij.** q sut hij dic ut. j. q cum eo. s. cum aut em. Acurfius. **n** **Mortuo.** scz viuo testatore. no si post. ut. ff. de pec. le. tunc **o** **Extin.** mutile. gnt. qz accessio est. vt ff. s. pec. le. l. i. q n. sed qre no ita in superioru casu. s. p. hofis dignitate. qz n ita accedit. vt. ff. de edif. edi. iustissime in pn. item qd si vicarij erant tm i peculio q legatus e cu peculio s. idem vt expmre peculiu noceat. ut. ff. de ob. et de. si in die m fi. **p** **Idem e instrua.** huic pmo articulo co tradicit. ff. de fun. m strue. si cui. i. fi. **So.** sm azo. hic simpliciter ppe rudes sic loz quie. vel die q sit idem q m ptu. et vicarij. et qd se quie cuz instrumentu referat ad pr. de peculio. vel subtilius. refert inter instrumentu fundi qd perit semp pempto legato fundi. q instrumentu pissa. qd no perit. scz legatum fundi pereat. et s. casu loquit lex otria i. e. t. l. i. ar. of. ff. de fun. instr. l. qstiu. s. sed si fundus. et. s. si instructo. ut dic illa pauli esse smaz. istam late omis a iustimano pbat az et sic corrigi illa. **q** **Instrumento.** est aut instrumentu ap

numisit teneri eum iulian9 scripsit. nec interest si scie rit an ignorauerit a se legatu esse. **S** et si alij donauerit seruu. et is cui donat9 e eu manumiserit tene heres quis ignorauerit a se legatu esse. **S**ed si quis ancillas cuz suis natis legauerit. ecia si ancille mortue fuerint ptus legato cedut. **I**dem est et si ordinarij serui cum vicarij legati fuerint. licet mortui sint ordinarij tñ vicarij legato cedunt. **S** si huus fuerit cum peculio legatus mortuo seruo vel manumisso vel alienato et peculij legatu extinguit. **I**dem est si fundus instru ctus. vel cum instrumento legatus fuerit. Nam fudo alienato instrumenti legatum extinguitur. **S** i grex legatus fuerit et postea ad vnam ouem p uenerit qd supfluit vdi cari pt. **O**rege autez legato ecia oues eas q post testamentum factu gregi acquirunt legato cedere iulianus ait. **E**st autez gregif vnu corpus ex distantibus capitibus sicut ediu vnuz

paratus rez diucius mensuraz sine qb9 no possit eret ce ti possessio. vt. ff. de fun. instr. qstiu. i. s. et sit instrum ta fudi colendi suandi gra opata. vt. ff. de fun. instr. l. instra. q sut illa ibi habes. **r** **Alienato.** a testatore. **s** **Si grex.** qui ex r. ouib9 constz. vel sex vel quatuor por cis. vt. ff. de abegeis oues. **t** **Ad vnam.** sic ff. qcuusqz vnu. l. sicut. s. finali. **u** **Legato.** sic ff. e grege. sic. j. pr. s. **r** **Pot.** ff. qb9 mo dis usufruc. anni. l. h of. **S**o. facilius pdi tur legatu usufr. q appetatis. vt ar. ff. e t. repeti. s. rei mu. et ff. e. l. sed in grege. in fine. **y** **Corp.** tria. n. fut corpa rez. **V**nu qñ vno spu. i. el medaco ne continetur. vt ho lapis. secus q ex co herentibus constar. vt domus et armaru **T**erciu qd ex distan bus corporib9. vt grex et populus. vt h. et. ff. s. vlica rez mixtura. s. i. et. ff. de rei ven. m ren. s. at i hns. Acurfius. **z** **Cedere.** sed co lumpna. vel tignum domus legari pure n potest. vt. ff. e. l. ce te a ne vrbz s. forme a **F**uerit. seruo vel eñeo. **c** **Peculio.** naz q futuru peculij legari pt. vt. ff. de pecul. le. l. ei. q. et fac. s. ad h. pr. s. acurfius. **d** **Legatario.** eidez manumisso. **e** **Cede.** no tria tes pora. an morte testa toris et p9 an tñ adi ta heditate. s. et p9 ipmo tempore scz q inueme cessisse dies legati omis sut lega tarij pares. na qd eo tempore acquirt seruus talis. et cui peculiu e legatu ac quirat. siue ipi seruo

corpus est ex coherentib9 lapidibus. **E**dibus deni qz egatis colunas et mar mora que post testametu factu adiecta sunt legato dicimus cedere. **S**i peculium legatu fuerit sine du bio quicqd peculio accidit vel discedit viuo testato re legatarij lucro vel dam no est. **Q**uod si p9 mortez testatoris ante adita here ditatez seruus acquirat iulianus ait siquidem ipso manumisso peculiu legatu fuerit omne qd ante adita hereditatem acqstiu est. le gatario cedere deberi. qz huiusmodi legati dies ab adita hereditate cedit. **S** et si extraneo peculij legatu fuerit non cedere ea legato nisi ex rebus pe culiaribus auctu fuerit pe culium. **P**eculiu autem nisi legatum fuerit manu misso no debet quis si vi uis manumiserit sufficit si non adimat et ita diu se uerus et antonin9 rescrip serunt. **I**dem rescripserunt peculio legato no vi deri id relictum vt peticio nem habeat pecunie quam in rationes dominicas im

siue alij eñeo sit relictu. qz non cedut legata. similie in ter cio scz sut pares. in secudo distingui eñeus a seruo. ut hic. na qd legatu cedit eñeo a morte h seruo ab adita hereditate. qz nec libtas sibi pus debet. vt. C. de cadu. toll. cum igit. et. s. in nouissimo. et. ff. qñ di. le. ce. l. n. inter qz legatu seruo manumisso relictum est vnu ut hic condico nalia. vel in diem incertum relicta ex die vel condicione ex istente cedut. i. Ensmittunt ad heredes. na an odicione vel diem vement. si decedit legatari9 no Ensmittit. vt. C. de

Marginal notes on the right side of the page, including fragments of text from the adjacent page and some illegible scribbles.

deca. toll. g. fm aut. nisi in tribus casibus. Primus. vt. ff. de ad. et de. adicōnes. Secundus. ff. e. l. iij. Tercius. ff. qñ di. le. ce. si cū p̄fimo. Tre. & buz cedē duas hz significatio nes. i. mape deberi. vt. ff. de x. sig. l. cedē. Item cedē q̄ tum ad em̄missionē. ut accipiē. C. de cad. toll. p. totū. et in vtraz p̄t hic accipiē. **¶** Quia bona ē rō. si. n. pus cederz

idē esset q̄ in p̄neo. est et alia rō. ut. ff. g. pecul. l. demqz. g. fi. ubi dē q̄ verisimile ē cū a legat q̄h p̄mo mū suū legat.

**¶** Peculū. sic. C. g. pec. e. l. q̄. si. me. l. i. c. Quāuis. cur tam rariē. ff. qz secundo casu sez qñ mē viuof opas ei⁹ maūmissor erat hitur⁹. vñ oū sa donacō p̄sumit. ff. 70. vt. ff. man. si. x. o. nō. g. pap. vel. fm. p. p̄t. p̄ocupacionem mortis qz p̄sumit auf fere si potuisset. vt i aut. Stric. et. se. g. ill. 8. q̄. ubi. p. tum. i. tu. mō tis angustat. 9. rē. et C. q̄. test. fa. pos. hac consulti. ff. i. g. i.

**¶** Legato. si. suo et ēē libtas fuit legata al iud si extraneo. vt ff. de pecu. le. l. vi. g. si. et. l. si. sticho. **¶** Pericōz n̄ testatō fuerit hui⁹ osuetudi nis ut redderz seruo q̄ sibi debebat ut. ff. 8. pec. le. dō. 9. sticho. g. i. m. fi. **¶** Dez rescripserūt cū rōibz q. d. si suo relinq̄ lib tarē rōibz ab eo redz ditis. eo. i. p̄o et pecu lū legare sibi videoz aliud ecōtra si libtas tē relinq̄. et rōes tō dere veto. qz nō vidz legatū peculū ut. ff. dele. i. si. hui⁹ vetit⁹ rōnes aut reddere di cē qñ amoto dolo et fraude reddit. vt. ff. de fidei. con. li. l. thaj. g. stich⁹.

**¶** Reliqua. ali z as reliquis. i. aliqua que erant reddenda reddere cum iam qd reddiderat. vel etiā si nichil. vt. ff. de x. fi. l. cete roz. m. **¶** Inferre. repetere iustus est. n. **¶** Incorpora z les. i. actiones et seruitutes. vt. s. de rebus cor. et incorz. et. ff. e. l. i. et. l. cetera. m. p̄n. o. **¶** Prestet. sine cessione tñ viles habet legatarios. vt. C. e. l. ex legato

**¶** Egerit. nā si egerit sp̄ in dubio p̄sumo voluisse les garū extingui. ut. ff. de adim. le. l. pe. g. fi. et de li. le. non

pendent. idem rescripserūt peculium videri legatum cū rōibz redditus liber esse iustus est et ex eo reliquas inferre. **¶** Tam at corpa les res legari p̄nt q̄ incor porales. et ideo q̄ defūcto dēt p̄t aliē legari vt actōs suas heres legatario p̄stz. n̄ exegit viuus testator pe cuniam. nā h̄ casu legatuz extinguit. **¶** S. tale lega tū valet dānas heres me⁹ esto domū illi⁹ reficere vel illū ere alieno liberare. **¶** Si gnalit hui⁹ vel res a lia legat electō legatarij ē nisi aliud testator dixerit. **¶** Op̄cionis legatū id est h̄ testator ex seruis suis l alijs rebz optare legata riū iusserat hēbat in se odi cōnē. et ideo nisi ip̄e lega tarius viuus optauerit ad heredē legatū nō trāsmīt tebat sed ex ostōe n̄ra r̄ h̄ i meliorē statū reformāt est et data est licencia r̄ here di legatarij optare seruiuz licet viu⁹ legatari⁹ h̄ non fecit r̄ diligenciore t̄ctatu habito. et h̄ in n̄ra ostōne aditū est. vt siue plures le gatarij extiterint q̄bz op̄ cio relicta ē. et diffenciant

solū. g. liberacio. nisi p̄bet cōfrū. vel qz debitor vltro ob tulit eo nō petente. vel qz exactā p̄ legatario deposuit. vt ff. e. l. i. fidei. com. g. si rem. **¶** S. tale. alieno liberare. nam vtilitatē habet. **¶** Si gnaliter res. vt equus. **¶** Legatarij. a p̄ncipio. et ex post facto fm. b. vt h̄. et. ff. e. l. i. si seru⁹ legatus. g. cū homo. h̄. Rē a p̄ncipio dabat ele ctionem heredi si ex otumacia f̄nffereba tur in legatariū. a. ff. de futut. si cui. et C. de sol. l. i. jo. disti guit. aut in gñe gñā lissimo vel subalter no. ut suba vel cor z pus. vel animal. q̄ ca su nō v̄z. cū festucam vel muscam dando li bereē. vel eo gñe q̄ dyaletici sp̄em appel lant. ut homo et simi lia. et tunc subdistm gue. aut habeat i be reditatē suos. et tē legatarius eligit di modo nō meliorem. vt hic et. ff. e. l. i. le. gate. i. Rē. et. l. qu. duos. r̄ de lib. le. l. ij. aut nō habeat. et tūc heres eligit. vt. ff. 8. triti. vi. et oleo. le. l. iij. i. Rē. et. l. iij. si aē testator ex certis re linq̄uit incertuz. aut ipse sensit de certo. qd patz exp̄sso nomi ne eius. et tūc eligit heres. et ei⁹ vilitatē rem inter p̄tat. aut si sensit. et tūc legata ri⁹ eligit. ut. ff. e. l. i. si quis a filio. g. si plu res. et. l. q̄ duos. i. do mo aut in gñe lega ta si h̄z testator do z mos. vñ ex h̄is eli git heres. si nō h̄z et reliquit. derisorii ē legatū. vt. ff. e. si do mus. in fido in gene re legato die non va lere legatum. cū vni us digiti possit fieri fundus. vt. ff. de iut do. cum post. g. gen. et. ff. e. l. i. q̄ m rez. g. q̄ si quis.

i corpe eligēdo. siue vni⁹ le gatarij. plures heredes sint. et mē se cē optand diffenci ant alio aliud corp⁹ elige re cupiēte. **¶** Ne pereat le gatū qd pleriqz prudēciū otra beniuolenciā introdu cebāt. fortunaz esse huius op̄cionis iudicē. et sorte eē dirimē. vt ad qz fors deue niat. illi⁹ sentenciā i op̄cio ne p̄cellat. Legari aut ill solū p̄t. cū q̄bz testamti fa ctio ē. **¶** Si n̄ctis h̄o p̄sōis neqz legata neqz fidei. omis sa olim relinq̄ ocessuz erat Nam nec miles qdē icerte p̄sone poterat t̄liquere ut diuus adriā⁹ rescrip̄it.

**¶** Incer ta vero p̄sone vi debāt. q̄ in cta opinione te stator aīo suo subiciebat ve luti si q̄s ita dicat q̄cūqz fi lio meo filiā suā i matricni o dederit id ē collocauerit ei heres meus illū fundum dato. **¶** Illud qz qd h̄is reli qui. bat q̄ p̄ testm̄ scriptū p̄mi osules d̄signati erant e q̄ in cte p̄sone legari vide bāt r̄ demqz multe alie hu iusmōi sp̄es sunt. **¶** Liber tas qz incerte p̄sone nō vi debāt posse dari. qz place bat noiatim suos liberari.

**¶** Condicionē. si. si eligeret **¶** Et ideo bona ratio. vt. C. de cad. tol. g. fm aut aliquid **¶** Et constōne q̄ ē. C. oñia del. si. m. p̄n. **¶** In n̄stra ostōne. si. p̄dicta. **¶** Cupiēte. eē alio. aliud subaudi nā vtilitatē h̄z. ut C. e. l. constōne. g. qu. ff. del. i. l. fi. m. p̄n. **¶** Beniuolenciā. i. oē eq̄tatē. si. qd peruz. nā de iure stricto perire deberēt vt ff. e. l. i. hui⁹. g. fi. **¶** Et sorte vel cum talis vel alio mō sic. ff. de iud. in tribus. h̄. quare iudex nō opellit eos ad con

Fragmentary text from the left margin, including various legal notes and references.



sub condi. modus p ut. ut. C. de his q sub mo. l. ij. causa p qz. ut h dem. acio fit ostentando aliquid qd non e. ut. s. p. ff. et. ff. e. si sit. s. i. circa hoc quatuor. si dicas. et pmo falsa causa non nocet ut h. condicio nocet si s. fiat. ut hic et. ff. h. er. pe. cum ad certum a. l. itaqz. modus idem qz condico opat. excepto qz id qd dat sub modo eci am ante qz modus impleatur potitur cau sione tam interposi ta de modo implens to. qd non est in con ditione. ut. ff. de ad. n. de. qui heredi. s. fi. et de adm. le. libto. s. lucius et. ff. e. l. si cui. In demonstra co ne distingue ut. ff. e. si sit. s. i. et. l. non qz cumqz. Accursius flo rentinus. q. Unu tiliter. sic. C. de ne cessarijs seruis h. m. si. quidam s. illo. s. tra. sed ibi non impo nitur necessitas dan di. vel in nimis loqz tur ut. ff. de ali. et ci. le. seruos. nam cu sit purum a morte testa toris cedit. ut. C. de cadu. tol. s. cum igie r. Legari. ppter co fusione hereditatis. et legatarij. qz eade psona sibi iph debe re non potest.

Valere. exceptis quibusdam casibz. ut cum res tua sit tibi le gata. et ante morte z testatoris alienata. Instituto suo. i. dno ex psona sui ut s. p. quas p. no. acq. s. Te sui. s. i. de dno erit heres. s. si valet legat. qz id non pt esse heres et legatar ius ut. ff. de l. i. lega tu est. s. i. s. Pro ficere. qz actus mori encum no pnt ee in suspenso ut. C. omnia p. l. si. m. fi. et ppe re glam cathomis q se z quie. t. Exierit. s. ius legatarius. qz is est regula cathoma na. u. Heredis no fit. nam si est adhuc suus. non valet lega tum. alias valz. sic. ff. ad. l. fal. l. si. a suo. accursi. florenti nus. v. intelligitur. nam nemo est heres adhuc cum et domini iussu et serui debeat sequi voluntas. ut. C. de here. insti. cum proponas. et licet hereditatis dies cedat. ea a

ius est veluti hoc modo ti cio si negocia mea curaue rit fundum do lego. An suo heredis recte legam queritur et stat pure m utiliter legari nec quicqz pficere si uiuo testatore de pte eius heredis exi erit qz qd inutile foret le gatū si statim post scm te stamēuz decessisset testa tor n d3 s iō valē quia di uicius testator vixerit.

Ab odico vero rē le gaū ut reqram an q tpe dies legati cedit in pte heredis nō fit. Ex diūso herede instituto suo qn dno recte ecia sine odicoe legetur nō dubitat. Naz et si statim post scm testm decesserit testator n tñ apud eū qui hēs fit dies le gati cedē intelligit cū hē ditas a legato sepata sit et possit p eū suū alius hē res effici si pū s qz iussu dñi adeat in alterius pte trāstus sit vel manumif sus ipe heres efficiēt qbus casibz vtile ē legatū. Ad si in ead cā pmāserit r ius su dñi scz legatarij ad i erit euanesceit legatū.

An hēdis instōnez le gabaū inutilitē scz qz testā vim ex instōne heredū ac cipiūt et ob id veluti cas put atqz fūdamentū intel

ligitur tocus testi hēduz institutio. Pari rōne nec libtas ante heredis instō nem dari poterat s3 qz in ciuile esse putauimus scp ture ordinē quid sequi qd et ipi antiqtati vitupand fuzrat visum sperni autez testatoris voluntatē p no strā ostōnez h viciū emen dauimus ut liceat ante heredis instōnez et inter medias heredum institu ciones legatū relinqre et multo magis libtatē cui9 vsus fauorabilior est.

Post mortē quoqz herē dis a legatarij simili mo do inutiliter legabatur. veluti si quis ita dicat cū heres meus mortuus fue rit do lego. Item p die qz heres a legatarius mo rietur sed simili modo et hic correximus firmitatē hmoi legatis ad fideicon missorum similitudinē pre stantes ne in hoc casu de terior causa legatoruz qz fideicomissoz inueniatur.

Pene quoqz nomine i utiliter legabatur et ad i mebatur vel transfereba tur. Pene autem nomine legari videtur qd coher cendi heredis causa relin quitur quo magis aliqd faciat aut non faciat velu ti si quis ita scpserit heres

ditā tamen legatum a mōte testatoris cedet. ut. C. de cad. tol. s. in nouissimo. vnde apud dominum erit legatum. sed hereditas apud nullum que poterit esse vel apud hunc vel apud illum. si alienabitur scilicet seruus prius ut sequitur.

Ante legabatur aliud in tutore etiam olim ut. s. q. da. tu. pos. s. ad certum.

Fundamentum. cum sine illo nullum dicatur. ut. ff. de iur. codi. l. si. et. i. ti. iij. s. in primis. et de his qz inter. delē. l. pe. ibi calphurnius.

Eundem. scilicet dominum qui fit heres p seruum. quia adhuc non est.

Heres sit. i. dicez remortuo testatore statim post testamē tum non ideo statim dominus serui erit heres p seruum et lega tarius p se. et ita nō erit apud eum. i. eum dem heredem heredi tas et legatum qd es rat supiori. s. ymmo ad hoc ut sit heres p seruum duo precede re oportet. iussus do mini et obediencia serui. et interim serui condicio poterit vari ari. sed legatum tan tum interim habebit dominus. sunt ergo sepata. hereditas et legatum interim cuz legatum apud domi num. hereditas apud nullum donec seruus vel manumissus sibi vel iussu alicuius do mini eam adeat.

Ordinem. nota ordinem scripture n seruandum. sic. ff. de sol. non enim contra ff. de fideio. l. i. gna liter. s. quid ergo et in aut. s. here. et fal. s. ino. dimatum.

Voluntatem. res pete vitupandz erat d. Constitutionem quam non habemus secundum quosdā vel dic verius qz loq tur de ea que est in C. de testamentis. l. ambiguitates. et qd

ibi dicit non ex mente referas ad alia. non ad hunc ordinē. e. Fauorabilior. nisi in duobus casibus ut. ff. de ma. t. cuz ex pluribus. et. del. i. si quis a fi. s. pe. et. l. ferre. et. ad tre bel. si patrom. s. sed si non fructibus. Accursius. florentin9

ibi dicit non ex mente referas ad alia. non ad hunc ordinē. e. Fauorabilior. nisi in duobus casibus ut. ff. de ma. t. cuz ex pluribus. et. del. i. si quis a fi. s. pe. et. l. ferre. et. ad tre bel. si patrom. s. sed si non fructibus. Accursius. florentin9

**C**onvenimus. ut. C. ut ad. ab here. et otra here. l. i. ac.  
**L**egatus. in stipulacombus idē ut dicta. l. C. ut acti.  
ab here. et otra here. l. i. caue tñ qz legatū incipit ab here.  
de. vel heredi dari. qd primo nullo modo fuit. sed stipulas  
cio fuit. licet inefficax. ut. ff. de euidi. qui a pupillo. et. l. fi.  
p impudenciam. q. n.  
mirum. **h** **Q**uies  
matur. ut. ff. e. i. l. i.  
et. s. e. ti. q. sed non  
vsqz. **i** **A**dimeba  
tur. s. verba expone  
ut. j. ti. i. **k** **A**liqd  
qd fieri vult. fm jo  
hoc adiecto. scilicet i  
penam heredis se cō  
mittere. alias est adi  
cio et valet. ut. ff. de  
his qui pe. nomine. l.  
i. et institucione qz  
primo potest legare  
rem et postea here  
des instituire. accu  
sus florentinus.  
**l** **N**on faciat. qd fie  
ri nō vult. **m** **C**ol  
locauerit. s. qd fieri  
volo scilicet eam col  
locari. **n** **N**on col  
locauerit. scilicet qd  
fieri nolo. **o** **A**lie  
nauerit. qd volo alie  
nauerit. nam ut alie  
nat volo. **p** **P**er  
id est valde. **q** **A**g  
noscere. s. posse ut. s.  
qui. mo. tes. infir. q.  
fi. **r** **O**bservanē.  
ut. C. de tes. mili. l. i.  
ac. **z** **C**ollocauerit  
s. qd fieri intererat.  
accu. **s** **C**onstit  
tuimus. ut. C. de his  
que pe. no. l. i. acur.  
**s** **I**mpossibilia. ff.  
e. l. si mibi. q. i. qd. so  
lu. ibi nō erat impos  
sibilis poterat enim  
esse qd diuivneret a  
j. triduum post id fi  
eret qd volebat. vel  
dic qd ibi voluit tes  
tator heredem cons  
tituere se soluturus  
si decederet. s. testat  
or infra triduum. q.  
potuit non autem sol  
uere. Item contra. s.  
s. here. insti. q. impos  
sibilis. So. quidam  
dicunt non valere sic  
cut testator voluit ut  
hic. valet tamen pu  
re ut ibi. vel distin  
gue. secundum job.  
aut apponitur condic

meus si filiam suam in ma  
monio cum ticio colloca  
uerit vel ex diuerso si non  
collocauerit dato. x. aure  
os seyo aut si ita sc̄pserit  
heres meus si seruum sti  
chum alienauerit vel ex  
diuerso si non alienauerit  
ticio. x. aureos dato et in  
tantum hec regula obser  
uabatur ut p quam pluri  
bus principalibus ostitu  
cionibus significetur nec  
principem quidem agno  
scere posse qd ei pene no  
mine legatus sit nec ex mi  
litis quidem testamento  
taliam legatavalebant q̄  
uis alie militum volunta  
tes in ordinandis testam̄  
tis valde obseruabantur  
quinciam nec libertates  
pene nomie dari posse pia  
cebat eo amplius nec he  
redem pene adici posse sa  
binus estimabat veluti si  
quis ita dicat ticius hēs  
esto si ticius filiam suam in  
matrimonio seyo colloca  
uerit sepus quoqz heres  
esto nihil em̄ intererat q̄  
ratione ticius coherceat  
vtrum legati dacione an  
coheredis adiectione.  
**S**ed huiusmodi scrup  
ulositas nobis non pla  
cuit et generaliter ea que  
relinquuntur licz pene no  
mine fuerint relicta vel ad  
empta vel in alium trans  
lata nihil distare eiam a  
ceteris legatis constituis  
mus vel in dando vel in ad  
dimendo vel in transferē

**L**  
cio impossibilis heredi aut legataio si heredi non valet le  
gatum ut hic. si legatario valet ut ibi. et qre ex. C. de his  
que pe. no. l. i. **t** **I**nterdicta. ut inquilmos sine p̄dij ut  
ff. e. si quis inquilmos. **u** **P**robrosa. ut vestimenta in fu  
nus. ut. ff. e. i. l. suo alieno. q. si. v. reliquias in mari. ut. ff.

do exceptis his videlicet  
que impossibilia sunt vel  
legibus interdicta aut a  
lias pbrosia h̄mōi em̄ testa  
mentorū disposicionem  
valere secta meorum tem  
porum non patit̄.

**De adempcioe legatorū**

**A**dempcio legato  
rum siue ex eodez  
testamento adim  
mantur legata siue codi  
cilli firma est siue contra  
rijs verbis fiat adempcio  
veluti si quis ita legau  
erit do lego ita adimat̄ nō  
do si lego si nō contrarijs s̄  
alijs quibuscumqz v̄bis.

**T**rāfferri quoqz lega  
tū ab alio ad aliū p̄t velu  
ti si q̄s ita dixerit hominē  
stichū quem ticio legau  
seyo do lego si nō eodē te  
stamento si nō codicillis s̄ se  
cerit q̄ cāu si et ticio s̄ a  
dimididetur et seyo dari

**De lege falcidia**

**Q**uest ut de lege  
falcidia dispicia  
mus qua modus  
nouissime legatis imposi  
tus est. Cū em̄. xij. tab. le  
ge libera erat legadi po  
testas vt licet l. totū p̄i  
moniu legatis erogae q̄p  
pe cū in ea lege cautū ess̄z  
vti legat̄z sue rei q̄sqz ita  
ius est visus ē h̄ac legan  
di licēcia coartae idqz ip  
soz testatorz gr̄ apuisus  
ē obid q̄ plerūqz itestati  
moriebant̄ recusantibus  
sep̄tis heredibz p̄ nullo a  
mimo iure hēditate ad

de qd. in si. l. pe. in  
prim. v. **S**ecta. i.  
ego qui sequor iustit  
ciam hoc tempore nō  
pacioz. sic. ff. de pac  
i. si. m. fi. **De ad  
ēpcione legatorū**  
qz ambulatoria ē de  
fundū voluntas vsqz  
ad sup̄mū vite exitus  
ut. ff. de ademp. l. iij.  
q. si. et. i. se. iō post  
data legata eiam de  
eis adimendis videā  
mus ac.  
**A**dempcio. adi  
mantur. s. le  
gata. ac. **a** **C**odi  
cillis. s. testō confir  
matis fm quosbā nō  
aliter. sed nos strā  
ut in aut. de resti. fe  
deis. q. manifestum.  
col. x. **b** **F**irma  
ut si eodem testō fiat  
videtur nec datus. si  
aliavoluntate videt̄  
datus. sed postea ad  
emptum. ut. ff. d. his  
q̄ inte. de. l. i. et. ff.  
del. i. si ita scriptum  
sed vidz q̄ nulla talis  
voluntas valeat cu  
videatur sibi repug  
nare. ut. ff. d. reg. ut  
l. ut repugnancia. q̄  
est huic strāria sed  
dic q̄ ibi dicit repug  
nancia q̄ sit p̄ter im  
plicat̄ ē v̄b̄oz ut  
ff. d. qd. insti. si ticius  
et habet locū p̄dis  
cta reglā qm̄ non ap  
paret que sit vltimu  
quo casu neutravalz  
si autem apparevlti  
ma valet. ut. ff. e. l. m  
hil. phibet. **c** **A**lij  
scilicet ut adimo. vel  
penit eo eius qd debi  
vel s̄lla ymmo eiam  
nū avolūtate p̄lūp  
ta. ut si iunctus pos  
tea sit factus lega  
tarij. ut. ff. de adim  
le. l. iij. m. fi. et. l. iij.  
**d** **T**ransferri. fac  
ff. e. translatio.

**Et scio.** sed si secus est non capax. nuquid ademptio a primo facta valet. sic. ut. ff. de l. i. plane in prim. De lege falsis. qualiter minuatur legata ademptione vel translatione dictum est. nunc qualiter. l. fal. minuatur. et ideo dicitur super est. etc.

**Sp est.** falsis dia ideo sic dicta. qz ut falsi femi. sic hoc lex legata rescat. vel die a falsidio auctore dicta ut a publiciana a publico dicta ut. j. s. ad. s. alie. a. **Qua** scilicet falsis. **b.** Vel. p. eciam. **c.** **U.** hoc sunt verba. m. ta. **d.** **Sue** rei. id est in re sua tota quam ipse legavit vel eciam alienavit. nam et aliena res legari potest ut l. b. et. ff. ad. l. fal. l. i. in p. et. s. del. s. non solum. **e.** **Ipsorum** testatorum. non tamen licet testatoribus ea repudiare nisi in casu ut. ff. e. q. de bonis. s. fi. et. l. si debitor. ar. s. c. de pact. l. pe. ibi cum et alia regula sit. etc. hodie p. aut. h. cu. testator. q. est. C. ad. l. fal. s. f. **Adire.** facit. j. ti. i. s. sed quia heres. **s.** **Sup.** s. i. sup. coartanda legandi lina. **b.** **Ro** uissime. i. ultimo. **i.** **Legare.** vel eciaz causa mortis donare nam et ibi locum habet falsis. Item et in mortis causa capio. ne licet de hac quida contradicant. et est p. eis. ar. ff. e. l. a. ceptus. item in fidei ut. C. e. l. i. j. Item in donacione inter vivos que morte confirmatur. non alias. ut. C. e. m. donac. et in his habet locum qz h. delegatis dicitur **k.** **Dodrantem.** i. novem uncias totius hereditatis. sic enim dodrans dicitur. ut. s. de her. m. sti. s. hereditas. si ergo fiat in contrarium. de singulis potest fieri. sectio. i. quartae partis retractatio. et ipso iure proposita eciam reiven. ut. ff. e. l. i. nea. m. si. et. l. plaucius. et. C. e. l. i. j. iam ergo non est qz sio an heres possit retinere falsidiam in vna re. nam no. pt. ne. m. dicta. l. plaucius. sed aliud qn quis legat partem bonorum. tunc ei succurritur heredi sui rerum partes sue estimationem dare maluerit. ut. ff. de l. i. non amplius. s. i. **Et cum** questum. facit. ff. e. l. i. m. singulis. **m.** **Supra** modum. i. sup. quartam. **n.** **Minuit.** alias minuat et sic

ire. **Et** sup hoc tam lex furia qz lex aconia late sunt quarum neutra sufficiens ad rei osumacionem videbat. nouissime lata e lex falsidia qz cauetur ne plus legare liceat qz dodrantem totorum bonorum id e ut si unus heres institutus sit. siue plures apud eum eo sue ps quarta remaneat. **Et** cu questum est duobus heredibus institutis vel ut ticio et sepo si ticius ps a tota ex hausta sit legatis qz noia. tim ab eo data sunt a sup. mod. onerata a sepo vero aut nulla relicta sint legata aut qz parte eius duntaxat in parte dimidia minuunt a qz is quartam parte totius hereditatis hz aut amplius hz ticio nihil ex legatis que ab eo relicta sunt retinere liceret placuit ut quartam partem sue partis salua habeat et placuit posse quartam retinere. **Et** enim in singulis heredibus ratio legis falsidie ponenda est. **Quantitas** aut primonij ad quam ratio legis falsidie redigitur mortis tpe spectat. Itaqz

remanent ei tres uncie. que sunt quarta totius. **o.** **Quarta** tam partem. i. tres uncias. **p.** **Quia** is. l. sepus. **q.** **Hab**et. hoc interrogatiue lege. et postea. **r.** **et** placuit etc. **r.** **Retinere.** s. quartam partem sue partis quam iure hereditatio habet non autem datum causa adimplende condicione si

ibi gra. si is qui centum aureorum primonij in bonis habeat centum aureos legauerat nihil legatariis p. desse si an aditam hereditatem p. suos hereditarios a ex parte acillaz hereditariarum aut ex fetu pecorum tunc accesserit hereditati ut centum aureis legatorum nomine erogatis heres quartam partem hereditatis habiturus sit s. necesse e ut in l. omni. qz quarta ps legatis detraha. **Ex** diuiso si. lxxv. legauerat et ante aditam hereditatem in tunc creuerint bona incens dijs forte a naufragijs a morte suorum ut non amplius qz. lxxv. aureorum habet eciam minus relinquitur solida legata dentur. **Nec** ea res danosa e heredi cum liberz e no adire hereditatem qz res efficit ut sit necesse legatariis ne destituito testator nil osequantur cum herede in portione pacisci. **Cu** autem ratio falsidie legis ponitur ante deducitur es alienum. **Item** funeris impensa et precia suorum manumissorum tunc demum in

bi ab aliquo imputabit sibi in quartam. nisi in statu libero esset datum. et de pecunia hereditaria de qua ei dare pmittitur. ut. ff. e. id autem. et s. dona. cau. mor. qz statuliber. Item nec legatum a colere re reliatum sibi imputet ut ff. e. in quartam nisi testator hoc cauerit. ut. ff. e. l. qz autem. i. R. et. s. marcellus. ac. **Quantitas** mortis. s. dele. s. si peculium. s. s. **So** ibi remanet seruus. quasi peculij dñs. **Legauerat.** s. tres partes hereditatis. et quarta remanet. ita qz non habet locum fal. qz centum habebat in bonis ut. s. dictum est. **s.** **Ex** diuiso legata. dicuntur alias dentur. hoc locum habet qn res hereditarie legate percipiunt. si autem legate pereant distinguitur aut erant pondere numero vel mensura et tunc idem idem est qz dicitur. aut non. et tunc aut incertum ex certis ut vni de seruis suis. et tunc si omnes peant. legatarij damnati est. ut. ff. e. m. ratione. s. diligenter et. s. incerte. aut pernitul certa. ut s. h. et tunc perit legatario. ut. s. dele. s. si res legata. **t.** **Ca** res respondet tacite ob

lecti. q. d. none erit iniquum appellari adire et non lucrari. et ita damnari sentire. **u.** **Pacisci.** i. aliqd optet eos dare heredi ut adeat. et ita no qz non p omnia etia hodie sunt heredes quata fidei omnia legatis. na fidei omnia appellat heredes dem septem adire. et nil ei dat ut. j. ti. i. s. sed si recuset. s. h. l. lud est in gñalibus fidei omnia s. in specialibus. **v.** **Cu** alienum. etia cum ipsi heredi debebat tpe mortis. licet ofusione sit factum in debitu. ut. ff. e. q. fundus. et. C. e. i. titu. ni si ex p. s. phibeat ut. ff. e. l. i. s. fi. **y.** **Seruo.** mos erat antistus. ut qz suos non habebat. vni vel plures emet. qz honoris causa funt testatoris pileati antecederet. quo facto stati

intelligunt maumissi. et sic illoz maumissoz de hie pre  
 cui. et fac ad hac poficione. C. de lati. li. tol. §. h. a q. d. n. vel  
 die q. testator alicui. r. legavit ut alienū suū redimēt les  
 gatarus et maumittēt. S. B. ei legato n. de hie falcidia m.  
 si de eo q. sup. ellz forte fca empcone ut. ff. §. fideio. li. l. de  
 cem. et. ff. e. §. si nō  
 suus. si aut ut sum  
 pum legatarus ma  
 numittēt. et tūc nuls  
 iā patiē falcidiam les  
 gatarus. et ita h. p.  
 cia deducit ut falcis  
 diā nō paciant. ut. ff.  
 e. si fu. et. l. iul. ac.  
 a **R**acio habita. s.  
 estimacione rez. non  
 ex affectione s. omni  
 estimacione. ut. ff. e. l.  
 p. cia. b. **P**ro rata  
 ut ita qrtam de hie  
 heres si n. l. i. dimise  
 rat testator. vel si ali  
 qd erat residuum pe  
 nes eū adhuc de hie  
 ad supplecōnem. vel  
 qntāvel ecia millefis  
 mā ut. ff. e. m. qntita  
 te. §. fi. et fac ad B. C.  
 e. l. ij. et. ff. e. l. plau  
 cius c. **I**taq. si fin  
 gam. retento cau q.  
 hēbat in hois qd im  
 gēta. d. **O**ctava. s.  
 qd im gētoz. q. e. qn  
 qginta. et ita hēbat  
 hēs pma qn qginta.  
 a h. alia qn qginta s.  
 tracta et sic cētuz. et  
 sic qrtā. e. **Q**ngē  
 tos. t. eto cau qd hē  
 bat in hois qd im gē  
 ta. et sic legavit vlt  
 quā hēt cētum  
 f. **D**e hie. im ppe po  
 mē de hie q. ad id qd  
 excedit. et ppe q. ad  
 qrtā q. e. m. hois. et sic  
 seml. positū. h. b. ppe  
 et im ppe pomē ut. ff.  
 s. offi. p. o. l. ij. §. nō  
 q. l. fal. cessat i. muls  
 tis calib. q. l. dicas ut  
 dixim. in aut. de hie.  
 et fal. §. h. me nob.

**D**e fideio. h. dicitur. Justinian. post tractatū legatoz  
 s. lege fal. pus q. s. fideio. tractavit. qz lex falcidia i. lega  
 tis pus fuit mueta. q. m. fideio. s. m. p. vel sic. dēm ē. def. §. h.  
 qz de fideio. sum. polliciti di. cē. ut. s. del. §. h. ne in p. mis.  
 et iō s. fideio. tractem. et qz s. fideio. aliud gñale. aliud  
 spēale. gñale vero digm. s. gñali p. movideam. ut. §. e. in  
 p. n. et. §. t. i. i. m. p. n.  
 taturis nob. s. fideio. qz eoz. apd. atiq. alie se hē  
 bat tractat. ne qd. atiq. tatis penit. igret. qre dica  
 m. s. fideio. gñali b. et spēalib. ut. ar. s. testa. in p. n.  
 a **Q**uib. ut spuris. et i. his mil. innouat. nā. nec. hodie va  
 let fideio. missuz. ut. ff. §. ut. fil. n. intelligit. §. i. ij. et. ij. et

reliq. ita rō habeat ut ex  
 eo quartaps apud here  
 dez maneat tres vero ptes  
 inter legatarios distribu  
 antur p rata scilicet porcō  
 ne eius qd cuiusq. eoz. le  
 gatū fuerit. Itaq. si fin  
 gam. qd im gētos aure  
 os legatos eē. et p. monij  
 qntitatē ex q. legata ero  
 gari optz. qd im gētoz. eē  
 qrtaps singulis legata  
 rijs d. de hie. q. si trecetof  
 qn quaginta legatos fin  
 gam. octava d. de hie. q.  
 si qngētos legaverit im  
 cio qnta demde qrtā de hie  
 hie d. An em de hie dū est  
 qd ex bonoz. quātitatez  
 ē demde qd ex bonis apd  
 hēde remanē optz. **D**e h.  
**D**e q. s. h. dicitur

**Q**unc transeamus  
 ad fideio. missa sed  
 pus ē ut de here  
 ditatib. fideio. missarijs  
 videamus. **S**ciendum  
 itaq. ē omnia fideio. missa  
 primis t. p. b. infirma esse  
 qz nemo inuitus cogebat  
 p. staē id de q. rogat. erat  
 Quib. qm. n. poterat here  
 ditatē vel legata r. im. qre

C. s. naturali. li. l. i. et. ij. et. C. ad. l. fal. l. ecia. si. az. sūt et a  
 liq. q. cap. e. n. poterat nec pnt. ut. s. del. §. legat. dixim. et  
 m. his oib. mil. innouat. ut m. muliere q. trāsit ad favota in  
 fra t. pus luctus cui ab ex. neo relinqui non pnt. ut. C. de se  
 nup. l. i. et. s. in cel. nup. l. i. si quis in cel. t. i. b. **N**ulla. i. mul

la occasione. c. **V**i  
 culo. i. actōne. s. per  
 offm. iudicis. ut. ff. §.  
 h. sig. pecūie. h. bum  
 §. actōes. d. **P**er  
 sonaz. capaciū. d. s.  
 tarat. n. eaz. q. sūt nō  
 capaces. s. q. b. §. lo  
 cut. q. e. et die. p. sona  
 rū. q. r. dā. e. **Q**ue  
 ponē. s. ut fideio. mis  
 p. tē. gñali. i. omibus  
 f. **E**t. p. lare. i. p. s.  
 expedico. s. **Q**uis  
 dicitōne. s. ut cotidie  
 ius. s. B. id dē.  
 b. **I**n assiduaz. i. ut  
 assidue. s. B. us. id dā.  
 i. **E**oz. fideio. missio  
 rū. k. **C**reare. ut  
 ff. de orig. ut. l. ij. §.  
 post. demde. diuis. ac.  
 l. **I**n p. mis. s. qz. us  
 fideio. missioz. ex p. o.  
 tū. sum. qm. aut. fi  
 deio. vniū. s. alia. i. sine  
 glā. r. a. sūt. natu  
 rā. omniū. §. a. deo. in  
 p. mis. nō. nō. ē. sic. a. oē  
 s. i. a. o. t. m. uat. s. del.  
 §. h. ne. i. p. mis. m. i. n.  
 s. t. uat. p. t. e. ab. ite.  
 s. t. a. ut. §. e. l. §. p. q.  
 ē. oē. n. **I**nutile  
 nō. s. valē. testm. sine  
 h. i. de. sic. ff. §. h. i. q. m.  
 t. e. s. l. p. r. i. e. a. ff. §.  
 eod. i. c. l. i. f. i. o. **C**ō  
 dicio. q. a. a. q. sūt. in  
 p. lē. de. die. ut. ff. e. fca.  
 §. h. s. b. o. dicio. ne  
 p. **P**ermanz. nō. qd  
 s. e. l. p. erit. sic. ff. de  
 m. i. l. e. h. h. i. §. h. q.  
 p. a. p. et. ff. §. h. i. s. t. r.  
 l. e. q. s. o. l. u. e. d. o. in. f. i.  
 q. **A**liq. i. s. m. v. n. i.  
 us. ut. p. t. r. e. b. ut. s. t. a. t. i.  
 d. i. c. e. s. nā. o. i. a. t. i. s. h. e. b. a. t.

**A**liq. i. s. f. aliud ius n. eit loco h. d. i. s. h. legatarij ut p. pe  
 gahanū. §. qd. itim. i. s. t. i. t. u. t. q. r. t. a. ut. §. e. §. h. qz. et. §. post. q.  
 2. **T**rebellio. a. hie. dēm. fuit. trebel. se. ut. maced. a. macedo  
 ne. ut. ff. ad. maced. l. i. ac. f. **C**ōsulib. s. ex. t. i. b. s. **O**m  
 nes. p. m. m. n. o. e. s. e. e. p. t. r. e. b. ut. §. e. §. §. oē. s. o. l. §. h. d. i. c. a. t. o. e. s.  
 nō. tū. d. i. c. t. o. t. e. l. i. t. o. t. u. §. j. o. l. d. i. c. q. n. s. r. o. t. a. e. a. t. r. o. g. a. t. h. e.  
 bat. locū. qd. h. s. h. i. a. t. ē. t. r. e. t. a. q. r. t. a. ē. r. o. g. a. t. h. z. l. o. c. u. q. d. s. i.  
 t. **C**uili. vel. eē. p. t. o. r. i. o. d. i. m. o. t. a. l. e. s. s. i. n. t. p. t. o. r. i. e. q. s. i. n. t. t. i. s. s.  
 t. o. r. i. e. ut. sūt. p. s. u. c. t. o. r. i. e. ut. ff. §. a. c. t. et. o. b. i. h. o. n. e. r. a. r. i. s. a. ff.  
 e. l. i. §. q. u. i. s. e. c. §. i. m. p. e. n. a. l. i. b. ut. §. s. a. c. t. §. p. e. n. a. l. e. s. u. **U**o  
 d. i. t. a. t. ē. n. f. c. a. c. e. s. s. i. o. n. e. a. c. t. o. n. u. a. l. i. a. s. e. i. e. d. i. r. e. a. s. h. z. e. x. n. o. i. e. e.  
 d. e. t. i. s. **R**ecusabāt. sic. §. e. i. i. p. t. **C**ōsulib. s. ex. t. i. b. s.

la occasione. c. **V**i  
 culo. i. actōne. s. per  
 offm. iudicis. ut. ff. §.  
 h. sig. pecūie. h. bum  
 §. actōes. d. **P**er  
 sonaz. capaciū. d. s.  
 tarat. n. eaz. q. sūt nō  
 capaces. s. q. b. §. lo  
 cut. q. e. et die. p. sona  
 rū. q. r. dā. e. **Q**ue  
 ponē. s. ut fideio. mis  
 p. tē. gñali. i. omibus  
 f. **E**t. p. lare. i. p. s.  
 expedico. s. **Q**uis  
 dicitōne. s. ut cotidie  
 ius. s. B. id dē.  
 b. **I**n assiduaz. i. ut  
 assidue. s. B. us. id dā.  
 i. **E**oz. fideio. missio  
 rū. k. **C**reare. ut  
 ff. de orig. ut. l. ij. §.  
 post. demde. diuis. ac.  
 l. **I**n p. mis. s. qz. us  
 fideio. missioz. ex p. o.  
 tū. sum. qm. aut. fi  
 deio. vniū. s. alia. i. sine  
 glā. r. a. sūt. natu  
 rā. omniū. §. a. deo. in  
 p. mis. nō. nō. ē. sic. a. oē  
 s. i. a. o. t. m. uat. s. del.  
 §. h. ne. i. p. mis. m. i. n.  
 s. t. uat. p. t. e. ab. ite.  
 s. t. a. ut. §. e. l. §. p. q.  
 ē. oē. n. **I**nutile  
 nō. s. valē. testm. sine  
 h. i. de. sic. ff. §. h. i. q. m.  
 t. e. s. l. p. r. i. e. a. ff. §.  
 eod. i. c. l. i. f. i. o. **C**ō  
 dicio. q. a. a. q. sūt. in  
 p. lē. de. die. ut. ff. e. fca.  
 §. h. s. b. o. dicio. ne  
 p. **P**ermanz. nō. qd  
 s. e. l. p. erit. sic. ff. de  
 m. i. l. e. h. h. i. §. h. q.  
 p. a. p. et. ff. §. h. i. s. t. r.  
 l. e. q. s. o. l. u. e. d. o. in. f. i.  
 q. **A**liq. i. s. m. v. n. i.  
 us. ut. p. t. r. e. b. ut. s. t. a. t. i.  
 d. i. c. e. s. nā. o. i. a. t. i. s. h. e. b. a. t.

Parti...  
 p...  
 q...  
 r...  
 s...  
 t...  
 u...  
 v...  
 w...  
 x...  
 y...  
 z...

II

**A** Ex lege .i. differē  
 cio. sicut p legē fal.  
 defalcatur specialia  
 legata. vt. s. ti. i. g.  
 cū. et. s. i. ita gene  
 rale fideicom. defal  
 cat p pegasianū se.  
 con. ut hic. et nō tri  
 plicem esse quartam.  
 vna dicitur iure natu  
 re debita. vt que de  
 bet filiis et filiabus.  
 et inferioribus et su  
 perioribus. et quib9  
 dam insueralibus.  
 vt. C. s. mos. re. cū q  
 rē. et. i. penit9. q. ē  
 aucta i aut. s. triē. et  
 se. s. i. et s. dē s. bitū  
 bōoz. subsidū ut. C.  
 de. mos. te. si totas. a  
 lia q. debetur iure in  
 stitucionis. vt ex sin  
 gularibus legatis.  
 et fideicom. ut. s. t. i.  
 alia q. dicit trebellia  
 mica. vt. s. e. s. sed qz  
 h. fuerit p pegasia  
 nam inducta. vt hic.  
 Itē est q. rta quedā  
 vt que debetur ex cō  
 stitucione diui pij fi  
 lio ar. rogato. ut. s. s.  
 adop. s. cum autem.  
 Item est et alia. vt i  
 aut. q. bus mo. na. effi  
 le. s. si quis igitur.  
 coll. vi. Acursius.

Potest autem quisq; et d  
 parte restituenda heredē  
 rogare. et libere ē. vel pu  
 re vel sō condicione relin  
 quere fideicommissuz. vel ex  
 certo die. **R**estituta atē  
 hereditatis quidem qui  
 restituit nichilominus he  
 res pmanet. Is vero qui t  
 cipit hereditatē. aliqñ he  
 redis aliqñ legatarij loco  
 habebatur. et in neronis q  
 dem temporibus trebellio  
 maximo. et anneo seneca o  
 sulibus senatus consultuz  
 factū est. Duo cautum est  
 vt si hereditas ex fideicō  
 missi causa rstituta sit. om  
 nes actiones que iure ciui  
 li heredi et in heredem cō  
 peterent. ei et in eum darē  
 tur. cui ex fideicommissio  
 restituta est hereditas.  
**P**ostquā senatus consul  
 tum ptoz vtilis actiones  
 ei et in eum qui recipit he  
 reditatem qñ heredi et in  
 heredem dare cepit. **S**z  
 quia heredes scripti. cum  
 aut totam hereditatē aut  
 pene totam plerumq; re  
 stituere rogabantur adie  
 re hereditatē ob nulluz ul  
 minimum lucrū recusabāt  
 atque ob id exstinguebantur  
 fideicommissa. postea  
 vero respasiani augusti tē  
 pibus pegaso et pufione o  
 sulibz senat9 censuit. vt ei  
 qui rogatus essz heredita  
 tem restituere p inde lice  
 ret quartā ptē retinere. sic  
 et ex lege falcidia et ex le  
 gatis retinere ocedit.  
**E**x singulis qz rebz que  
 p fideicommissum relinquūt  
 eadem pmissa retencio est  
 p qd sena. osul. ipse heres  
 onera hereditaria sustine  
 bat Ille autē qui ex fideicō

missio recipiebat ptem hē  
 ditatis legatarij pciarj lo  
 co erat id ē eius legatarij  
 cui ps bonoz legabaē. que  
 spēs legati pticio vocaba  
 tur qz cum herede legata  
 rius pcebaē hereditatem  
**V**ñ que solebāt stiploēs in  
 ter heredē et pciarū lega  
 tariū interponi eedem inē  
 ponebant inter euz qui ex  
 fideicōmissio recipit here  
 ditatē. et heredē. i. vt lucz  
 et dānū hereditariū p ra  
 ta parte inter eos dñe sit  
**E**rgo siquidez non pl9  
 qd dodrantem hereditatis  
 scriptus heres rogat9 sit  
 restituere. tunc ex trebelli  
 ano senatus consulto resti  
 tuebatur hereditas et in  
 vtrūq; actiones heredita  
 rie p rata pte dabant. In  
 heredez quidē iurē ciuili m  
 eū vero qui recipiebat he  
 reditatem ex senatus osulto  
 trebelliano tanq; in hered  
**A**t si plus qd dodrantes ul  
 etiā totā hereditatem re  
 stituere rogatus sit. locus  
 erat pegasiano senatus o  
 sulto vt et heres qui semel  
 adierit hereditatem si mō  
 sua voluntate adierit siue ē  
 tinuerit qrtaz ptem siue re  
 tinere noluerit ipse vniuer  
 sa onēa hēditaria sustiebat  
**S**ed qrtā quidem reten  
 ta qñ ptis et p pte stipula  
 ciones interponebātur tā  
 q inter pciarum legatari  
 um et heredez. **S**i vero  
 totā hereditatem restitu  
 eret empte et vendite he  
 reditatis stipulaciones in  
 terponebant. **S**ed si re  
 cuset scriptus heres adire  
 hēditatē ob id qd dicat eā  
 suspectā esse qñ damnosaz  
 cauetur pegasiano senat9

**b** Permissa ē. i. per  
 se. co. trebell. s. vt ab  
 herede non a legata  
 rio grauato alij dare  
 vel restituere ut dice  
 mus. s. t. i. s. i. accur.  
**c** Post consultum. s.  
 pegasianum  
**d** Sustinebat. s. oia  
**e** Partem. s. dodrā  
 tem. Acursius.  
**f** Solebant. s. iure  
 vetustissimo. s. m pla  
 nam legatarius non  
 sustinebat onera. et  
 ideo hec stipulacio i  
 terponebatur. s. ci 3  
 ho. legata fideicomif  
 sis sint adequata. vt  
 s. def. s. i. m fideicō  
 missio. diuidāē onera  
 inter heredē et fidei  
 commissarium. vt. s.  
 pr. s. s. a. s. s. qz sti  
 pulaciones. patet q  
 hec legata vniuer  
 salia seu particlaria  
 sine stipulacione de  
 bent transire euz one  
 re. et fa. ad hunc. s. ff  
 def. ij. si quis. seruum  
 s. fi. et. i. se.

a **Interponi** puta qñ legebatur dodrans. Acursius  
b **Comune sit.** h̄ hac stipulacione non inēposita. oia onera  
erāt heredis rogati occasione q̄rte quā retinebat. vt. j. e. g.  
at si plus. c. **Ergo.** qz tūc demū locū habet. se. cō. pe.  
gafianū. qñ vel totū vel vltra dodrantez heres rogatus ē  
restituē. g. zē. d. **Parte.** s. e. g. restituta. oē so. vt ibi

e **Vniuersa onera**  
nisi stipulacionē sup̄  
dictam interposuissz  
vt. s. e. g. postq̄. a. h̄  
subicit. Acursius

f **Si vero restituere**  
ret. i. spōte. nā pote  
rat quartaz retinē p  
pegafianū. ut. s. e. g.  
post. Acursius.

g **Interponebantē**  
fac. ff. de pecul. si cre  
ditor. et. ff. man. he  
redem. g. fi.

h **Sz dānosā.** licet  
causam non assignet  
quia varie sunt hoim  
volūtates. vt. ff. ad  
trebell. qz poterat.

i **Quo casu.** id ē cū  
p trebell. restituaē  
tota. vel die p pēga  
fianū. scz in casu ppo  
sito. vbi coact⁹ adijt  
si vero nō coactus h̄  
sponte secus. vt. s. e.  
g. si vero totam.

vtrog. s. trebelliano  
quia ml retinebat et  
pegafiano. quia co  
gebatur. et ita q̄ ad  
sūnaz concurrūt. q̄ ad  
vba em̄ non concu  
runt cum alio casu v  
num et alio aliud loq̄  
batur. Acursius.

l **Sed qz dixi** inter  
poni stipulaciones.  
ex se. con. pegaf. zē.  
m **Casibus.** scz p̄p̄  
solēnitatem v̄boruz  
vt dicunt. vel tūc qñ  
is cui restituta erat  
non erat soluendo.  
vnde inutilis erat sti  
pulacio. vel verus  
hos capciosos modos  
nescimus qui sunt.

n **Simplicitas.** nō  
simplicitatem amicā  
legis. et fa. j. de legit  
ti. ag. suc. g. nos vero  
et. ff. de dolo. l. i. in  
principio.

o **Suggestis.** hic  
nota q̄ in sententia  
sunt allegaciones re  
petende

p **qz postea.** qz p̄p̄  
fuit trebellianus. Ac

consulto vt desideranti eo  
cui restituere rogatus est  
iussu p̄toris adeat et resti  
tuat hereditatem p̄indeqz  
ei et in eum qui recipit he  
reditatem actiones dantē  
ac sui iuris est ex trebellia  
no senatus consulto q̄ cāu  
nullis stipulacionibus est  
op⁹ qz firmit et huic qui re  
stituit securitas dat⁹ r̄ acti  
ones hereditarie ei r̄ in eū  
transferunt qui recipit he  
reditatem vtrogz senatus  
consulto in hac ocurrente  
specie **Sed** quia stipula  
ciones ex senat⁹ consulto pe  
gafiano descendētes et ip  
si antiquitati displicuerūt  
et quibusdā casibus cap  
ciosas eas homo excelis in  
genij papinian⁹ appellat  
et nobis in legibus magis  
simplicitas q̄ difficultas  
placet. ideo omnibus no  
bis suggestis tam similitu  
dinibus q̄ differentijs vt  
usqz senatusconsulti placuit  
exploso senatus consulto  
pegafiano qd̄ postea sup  
uenit omnem auctoritatē  
trebellianō. senat⁹ consulto pre  
stare vt ex eo fideicommissa  
rie hereditates restituantē  
siue habeat heres ex volū  
tate testatoris q̄rtam siue  
plus siue min⁹. sine n̄l peni  
tus vt tūc qñ vel nichil vel  
min⁹ q̄rtā apud eū remanz  
liceat ei vel q̄rtā vel qd̄ deē  
ex nostra auctoritate. reti  
nere. vel repetere solutum.  
qñ ex trebelliano senat⁹ o

q **Quarta.** s. de bonis hereditatis. detracto tñ alieno ere  
vt. C. e. h̄ sine scriptura. r̄ **Licet.** ecclā oē volūtatez de  
functi iūt isto. scz institucioni. vt. C. ad. l. fal. si vt allega  
tis. hodie forte contra. fm̄ q̄sdam. vt ip̄i auct. de here. et fal  
g. si vero exp̄sse. s. **Solutū.** p̄pter facti non iūt ignozā  
ciam. vt. C. ad. l. fal. error. **Actiombus.** s. creditoruz  
non legator. fm̄. b  
vt. ff. e. l. i. in fi. et. l.  
apud. i. Rē. Sed a le  
gatus respondet  
cum eis fideicommissa  
ria porcio non suffi  
ciat. sic tñ ut totus  
hereditatis q̄rta si  
bi reseruetur. vt. ff.  
ad tre. l. i. g. si qui.  
fm̄ jo. h̄ azo oē. C. ad  
tre. l. ij. si illa fm̄ sup̄  
dictam t̄ distinctionez  
intelligitur

sultop rata porcione actō  
nibus tam in heredē q̄ in fi  
deicommissarium optētibz  
si h̄o totam hereditatē re  
stituerit spōte oīs heredi  
tarie actōnes fideicommissa  
rio et aduersus eū optunt  
**Sed** eciam id quod p̄cipu  
um pegafiani senatuscon  
sulti fuerat vt qñ recusa  
bat heres scriptus sibi da  
tam hereditatez adire ne  
cessitas ei imponeretur to  
tam hereditatē volenti fi  
deicommissario restituere  
et omnes ad eum et oē euz  
transire actiōes. et h̄bc̄ enī  
ponimus ad se. cō. trebelli  
anum. vt ex hoc solo neces  
sitas heredi imponatur si  
ipso nolente adire fideicō  
missarius desiderat resti  
tui sibi hereditatem nullo  
nec dampno nec omodo  
apud heredem remanente

**Nichil** autem interest.  
vtruz aliquis ex asse heres  
institutus aut totam here  
ditatem aut p parte resti  
tuere rogatur an ex parte  
heres institutus. aut totā  
eam ptem. aut ptem ptis  
restituere rogatur. Naz r̄  
hoc casu eadem obseruari  
p̄cipimus q̄ in totius here  
ditatis restitucioē dixim⁹

**Si** q̄s vna aliqua re de  
ducta siue pcepta q̄ quar  
tam continet. veluti fundo  
vel alia re rogat⁹ sit here  
ditatē restituere. simili mō  
ex trebelliano senatus con  
sulto restitucio fiat. p̄inde

non legator. fm̄. b  
vt. ff. e. l. i. in fi. et. l.  
apud. i. Rē. Sed a le  
gatus respondet  
cum eis fideicommissa  
ria porcio non suffi  
ciat. sic tñ ut totus  
hereditatis q̄rta si  
bi reseruetur. vt. ff.  
ad tre. l. i. g. si qui.  
fm̄ jo. h̄ azo oē. C. ad  
tre. l. ij. si illa fm̄ sup̄  
dictam t̄ distinctionez  
intelligitur  
**Si** vero restituere  
ret q̄ restitucio fit re  
et h̄bo. re vt si pacia  
tur res hereditarias  
a fideicommissario pos  
sideri. vel total vel a  
liquas eaz. hac men  
te. ut restituaē here  
ditas. h̄bo autē sic.  
restituere hereditatem  
tibi licet corpaliter  
reuz possessio nē non  
ēdā et ex tūc res h̄nt  
fideicommissarij in v  
troqz casu. vt. ff. ad  
tre. facta. Sed num  
quid ecclā an factam  
restitutionem est si  
deicommissarius dñs  
vt. C. oīa del. l. i.  
g. sed quia. Rē non  
qz ante restitutionē  
omnia facit heres. et  
eciam manumittit see  
uum hereditariū. q̄  
nō facit si alius esset  
dominus. vt. ff. ad  
trebell. marcellus.  
g. re s. et. l. si heres  
institutus. g. si heres  
nec obstat dicta lex.  
oīa. del. q̄ dicit da  
ri rei vē. fideicō. ge  
nerali. nam est intels  
ligendū ex q̄ h̄ditat  
est instituta. vel spe  
ciale in rebus aliena  
tis vt ante restituta  
hereditatem deē si  
deicommissario utilis  
rei vens.

**Competit.** qz p  
omnia est ut heres.  
vt. ff. q̄ cum eo. l. si  
filius. g. finali.

II

**F**uerat. ut. s. e. f. sed si recuset. **A**pu**d** heredem. cui  
 etiam cauebit fideicom. de p. stando eu indenem futuz. occa  
 sione hereditatis. ut. ff. ad tre. cum hereditas. et etiam p.  
 futuz. h3 exceptione. ut. ff. ad tre. l. i. i. f. quaq. h3 cau  
 cio. de qua h3 de qliter fit. h3. p. officiu iud. postulate eo cui  
 est restituenda hereditas. vel quotta p s no autem sic si sin  
 gulare fideicom. sit e  
 licum. ut. ff. ad tre.  
 l. nam quod. f. no om  
 nes. vel etiaz postu  
 lante. procurator: e  
 nus cui sit mandatu  
 nec sufficit cauere de  
 eao. ut. ff. ad tre. q. 2.  
 dam. f. i. Accursus.

ac si quarta parte retenta  
 rogatus esset reliqua3 he  
 reditate restituere. **S**3  
 illud interest quod altero  
 casu. id est cum deducta si  
 ue percepta aliqua re siue  
 pecunia restituitur here  
 ditas in solidum ex eo se  
 natu scōsulto actiones tñf  
 feruntur et res que rema  
 net apud heredem sine vl  
 lo onere hereditario apd  
 euz manet quasi ex legato  
 ei acquisita. altero vero ca  
 su. id est cu3 quarta parte  
 retenta rogatur heres re  
 stituere hereditatem et re  
 stituit scinduntur actiones  
 et pro dodrante quidem  
 traſferuntur ad fideicom  
 missarium pro quadrante  
 remanent apud heredem.  
 quineciam licet vna re ali  
 qua deducta aut percep  
 te restituere aliquis here  
 ditatem rogatus est. in q  
 maxima pars hereditatis  
 contineatur eque in solid  
 transferuntur actiones et  
 secū deliberare debet is cui  
 restituitur hereditas an  
 expediat sibi restitui. **E**  
 eadem scilicet inueniunt  
 et si duabus pluribusue de  
 ductis perceptisue rebus  
 instituere hereditatem ro

**N**ihil diximus.  
 ut. s. e. f. h3 quia sti  
 pulaciones et pr. f.  
 Et nota qd iuris est i  
 toto qd ad totum. idē  
 est in parte qd ad ptē  
 ut. ff. de acquit. her.  
 si seu. et. ff. de vsu  
 qui ſet in pn. ar. o.  
 ff. de euic. ex nulle  
 b. **S**i q3 quartam  
 vel etiam minus q3 ta  
 h3 tñ agit ad suple  
 mentum. vel retine  
 bit. ut. ff. e. l. i. f. si  
 heres. excepto in f.  
**R**emanet. fact. C.  
 de here. insti. quoc.

**A**ctiones. f. creditorum. quod dic vt. s. e. f. q3 in fi  
 e. **P**reterea. licet. i. quis f. **A**gate in codicillis. Ac  
 g. **R**estituat. ideo potest ab h3s fideicom. relinquere. qm  
 sua sponte relinquere legitimam hereditate3 videtur nō  
 instituendo aliū. ut. C. de iure co. l. conficiuntur. f. i.  
 b. **V**aleant. Sed q iure h3 est verum. antiquo non. ut. ff.  
 del. i. l. i. itē nouo nō  
 ut. C. omia. sp. l. ij.  
 dic f. atiq3 i iure lo  
 cum h3 e q h3 de vel  
 dic q dicta. l. del.  
 i. fm noua iura loqui  
 tur. fm que equipa  
 rata sūt legata fidei  
 comissis. ut. s. del. f.  
 non vsq3. Accursus.

gat3 sit. **S**ed si certa sum  
 ma deducta perceptaue q  
 quartam vel maximam p  
 tem etiaz hereditatis cō  
 tinet rogatus sit aliquis  
 hereditate restituere. idē  
 iuris est. **Q**ue autem di  
 xim3 de eo qui ex asse insti  
 tutus est eadem tranſferi  
 mus et ad eum qui ex par  
 te heres script3 ē. **P**re  
 terea intestat3 q3 moritu  
 rus potest rogare eum ad  
 quem bona sua vel legitti  
 mo iure vel honeratio pti  
 nere itelligit vt heredita  
 tem suam totam partem  
 ve eius. aut rem aliqua3 ve  
 luti fundum pecunia alicui  
 restituat cum alioquin le  
 gata. nisi ex testamento nō  
 valeant. **C**um q3 cui ali  
 quid restituitur. potest ro  
 gare vt rursus a h3 totum  
 aut partem. vel etiam ali  
 quid aliud restituat. **E**t  
 quia prima fideicommissio  
 rum cunabula a fide here  
 dum pendent et tamnoñ  
 q3 substantiam acceperūt  
**I**deo diu3 august3 ad ne  
 cessitatem iuris eade3 tra  
 xit nuper. et nos eundem  
 principem superare contē  
 dētes ex facto quod tribu  
 nianus vir excelsus et que

del. i. l. i. itē nouo nō  
 ut. C. omia. sp. l. ij.  
 dic f. atiq3 i iure lo  
 cum h3 e q h3 de vel  
 dic q dicta. l. del.  
 i. fm noua iura loqui  
 tur. fm que equipa  
 rata sūt legata fidei  
 comissis. ut. s. del. f.  
 non vsq3. Accursus.



II

**o** **Recepit** scz dominus istus .  
**p** **Differitur** quod differitur non aufertur . sic . ff . de iud .  
 cum furiosus . Ar . otra . C . de inoff . test . sanctimus . § . fi . et  
 ff . de usufru . si usu  
 fruc . Item nota q in  
 spicitur quod eueire  
 potest . sic ff . de iuris  
 dict . om . iudi . si idem  
 § . fi . et ff . de adim .  
 le . l . seruo .  
**q** **Manumittit** . id e  
 heredis vel legatarij  
 vel fideicom .  
**r** **Et** orimus sic di  
 ctus ab orco . i . manu  
 missus ab eo q tendit  
 ad orcum . i . infernu  
 vel ab orco quod est  
 rectum . unde ortiuus  
 id est directe manumi  
 ssus vel ab orco quod  
 est capio . nam et mte  
 archioztus . qz multa  
 capiunt in testamen  
 to . in quo multa sunt  
**s** **Ex** suo . non expec  
 tata manumissioe ab  
 alio facienda  
**t** **Testamento** . vel  
 eciam codicillis testa  
 mento confirmatis . vt  
 ff . de ma test . liber  
 tas . acc .  
**u** **Competere** . que  
 competit hereditate  
 adita . eciam ab vno  
 ex pluribus heredibz  
 vt ff . de ma test . l . te  
 stamentum . § . testa  
 mentum . ac .  
**v** **Verba** . marie iso  
 hoc dicit . quia quibz  
 cunqz verbis relinq  
 possunt . vt s del . in  
 pn . siue directis siue  
 precarijs . vt C . onia  
 dele . omne verbum .  
 et facit ff . ad trebel .  
 l . sceuola .  
**p** **De** codicillis . qz  
 testamenta et eorum  
 accidentia dicta sunt .  
 nuc de codicillis . i .  
 de paruula vel de mi  
 nima scripta volun  
 tate . naz ideo codicil  
 li dicuntur . quia in  
 breuiori cartula vel  
 codice q testamentu  
 fiebant et solum in eis fideicommissa relinquebantur et ta  
 les sunt ad testamentum qualis est scapha ad nauem . s  
 nunquid sm hoc possunt fieri sine scriptura . quidaz dicunt  
 q non sed tamen dico eciam sine scriptura hodie fieri . licet  
 forte olim in scriptis tm fierent . vt C . de bonis li . l . fi . in  
 principio . Acc .  
**o** **Recepit** scz dominus istus .  
**p** **Differitur** quod differitur non aufertur . sic . ff . de iud .  
 cum furiosus . Ar . otra . C . de inoff . test . sanctimus . § . fi . et  
 ff . de usufru . si usu  
 fruc . Item nota q in  
 spicitur quod eueire  
 potest . sic ff . de iuris  
 dict . om . iudi . si idem  
 § . fi . et ff . de adim .  
 le . l . seruo .  
**q** **Manumittit** . id e  
 heredis vel legatarij  
 vel fideicom .  
**r** **Et** orimus sic di  
 ctus ab orco . i . manu  
 missus ab eo q tendit  
 ad orcum . i . infernu  
 vel ab orco quod est  
 rectum . unde ortiuus  
 id est directe manumi  
 ssus vel ab orco quod  
 est capio . nam et mte  
 archioztus . qz multa  
 capiunt in testamen  
 to . in quo multa sunt  
**s** **Ex** suo . non expec  
 tata manumissioe ab  
 alio facienda  
**t** **Testamento** . vel  
 eciam codicillis testa  
 mento confirmatis . vt  
 ff . de ma test . liber  
 tas . acc .  
**u** **Competere** . que  
 competit hereditate  
 adita . eciam ab vno  
 ex pluribus heredibz  
 vt ff . de ma test . l . te  
 stamentum . § . testa  
 mentum . ac .  
**v** **Verba** . marie iso  
 hoc dicit . quia quibz  
 cunqz verbis relinq  
 possunt . vt s del . in  
 pn . siue directis siue  
 precarijs . vt C . onia  
 dele . omne verbum .  
 et facit ff . ad trebel .  
 l . sceuola .  
**p** **De** codicillis . qz  
 testamenta et eorum  
 accidentia dicta sunt .  
 nuc de codicillis . i .  
 de paruula vel de mi  
 nima scripta volun  
 tate . naz ideo codicil  
 li dicuntur . quia in  
 breuiori cartula vel  
 codice q testamentu  
 fiebant et solum in eis fideicommissa relinquebantur et ta  
 les sunt ad testamentum qualis est scapha ad nauem . s  
 nunquid sm hoc possunt fieri sine scriptura . quidaz dicunt  
 q non sed tamen dico eciam sine scriptura hodie fieri . licet  
 forte olim in scriptis tm fierent . vt C . de bonis li . l . fi . in  
 principio . Acc .  
**o** **Recepit** scz dominus istus .  
**p** **Differitur** quod differitur non aufertur . sic . ff . de iud .  
 cum furiosus . Ar . otra . C . de inoff . test . sanctimus . § . fi . et  
 ff . de usufru . si usu  
 fruc . Item nota q in  
 spicitur quod eueire  
 potest . sic ff . de iuris  
 dict . om . iudi . si idem  
 § . fi . et ff . de adim .  
 le . l . seruo .  
**q** **Manumittit** . id e  
 heredis vel legatarij  
 vel fideicom .  
**r** **Et** orimus sic di  
 ctus ab orco . i . manu  
 missus ab eo q tendit  
 ad orcum . i . infernu  
 vel ab orco quod est  
 rectum . unde ortiuus  
 id est directe manumi  
 ssus vel ab orco quod  
 est capio . nam et mte  
 archioztus . qz multa  
 capiunt in testamen  
 to . in quo multa sunt  
**s** **Ex** suo . non expec  
 tata manumissioe ab  
 alio facienda  
**t** **Testamento** . vel  
 eciam codicillis testa  
 mento confirmatis . vt  
 ff . de ma test . liber  
 tas . acc .  
**u** **Competere** . que  
 competit hereditate  
 adita . eciam ab vno  
 ex pluribus heredibz  
 vt ff . de ma test . l . te  
 stamentum . § . testa  
 mentum . ac .  
**v** **Verba** . marie iso  
 hoc dicit . quia quibz  
 cunqz verbis relinq  
 possunt . vt s del . in  
 pn . siue directis siue  
 precarijs . vt C . onia  
 dele . omne verbum .  
 et facit ff . ad trebel .  
 l . sceuola .  
**p** **De** codicillis . qz  
 testamenta et eorum  
 accidentia dicta sunt .  
 nuc de codicillis . i .  
 de paruula vel de mi  
 nima scripta volun  
 tate . naz ideo codicil  
 li dicuntur . quia in  
 breuiori cartula vel  
 codice q testamentu

**o** **Recepit** scz dominus istus .  
**p** **Differitur** quod differitur non aufertur . sic . ff . de iud .  
 cum furiosus . Ar . otra . C . de inoff . test . sanctimus . § . fi . et  
 ff . de usufru . si usu  
 fruc . Item nota q in  
 spicitur quod eueire  
 potest . sic ff . de iuris  
 dict . om . iudi . si idem  
 § . fi . et ff . de adim .  
 le . l . seruo .  
**q** **Manumittit** . id e  
 heredis vel legatarij  
 vel fideicom .  
**r** **Et** orimus sic di  
 ctus ab orco . i . manu  
 missus ab eo q tendit  
 ad orcum . i . infernu  
 vel ab orco quod est  
 rectum . unde ortiuus  
 id est directe manumi  
 ssus vel ab orco quod  
 est capio . nam et mte  
 archioztus . qz multa  
 capiunt in testamen  
 to . in quo multa sunt  
**s** **Ex** suo . non expec  
 tata manumissioe ab  
 alio facienda  
**t** **Testamento** . vel  
 eciam codicillis testa  
 mento confirmatis . vt  
 ff . de ma test . liber  
 tas . acc .  
**u** **Competere** . que  
 competit hereditate  
 adita . eciam ab vno  
 ex pluribus heredibz  
 vt ff . de ma test . l . te  
 stamentum . § . testa  
 mentum . ac .  
**v** **Verba** . marie iso  
 hoc dicit . quia quibz  
 cunqz verbis relinq  
 possunt . vt s del . in  
 pn . siue directis siue  
 precarijs . vt C . onia  
 dele . omne verbum .  
 et facit ff . ad trebel .  
 l . sceuola .  
**p** **De** codicillis . qz  
 testamenta et eorum  
 accidentia dicta sunt .  
 nuc de codicillis . i .  
 de paruula vel de mi  
 nima scripta volun  
 tate . naz ideo codicil  
 li dicuntur . quia in  
 breuiori cartula vel  
 codice q testamentu

**De codicillis**

**A**nte Augusti  
 tempora con  
 stat codicillo  
 rum ius in usu non fuis  
 se . sed primus lucius  
 lentulus . ex cuius per  
 sona eciam fidei com  
 missa ceperunt codicil  
 los introduxit . Nam  
 cum decederet in affri  
 ca . scripsit codicillos  
 testamento confirma  
 tos . quibus ab augus  
 to peijt per fideicom

**A**nte Augusti  
 tempora con  
 stat codicillo  
 rum ius in usu non fuis  
 se . sed primus lucius  
 lentulus . ex cuius per  
 sona eciam fidei com  
 missa ceperunt codicil  
 los introduxit . Nam  
 cum decederet in affri  
 ca . scripsit codicillos  
 testamento confirma  
 tos . quibus ab augus  
 to peijt per fideicom

**o** **Recepit** scz dominus istus .  
**p** **Differitur** quod differitur non aufertur . sic . ff . de iud .  
 cum furiosus . Ar . otra . C . de inoff . test . sanctimus . § . fi . et  
 ff . de usufru . si usu  
 fruc . Item nota q in  
 spicitur quod eueire  
 potest . sic ff . de iuris  
 dict . om . iudi . si idem  
 § . fi . et ff . de adim .  
 le . l . seruo .  
**q** **Manumittit** . id e  
 heredis vel legatarij  
 vel fideicom .  
**r** **Et** orimus sic di  
 ctus ab orco . i . manu  
 missus ab eo q tendit  
 ad orcum . i . infernu  
 vel ab orco quod est  
 rectum . unde ortiuus  
 id est directe manumi  
 ssus vel ab orco quod  
 est capio . nam et mte  
 archioztus . qz multa  
 capiunt in testamen  
 to . in quo multa sunt  
**s** **Ex** suo . non expec  
 tata manumissioe ab  
 alio facienda  
**t** **Testamento** . vel  
 eciam codicillis testa  
 mento confirmatis . vt  
 ff . de ma test . liber  
 tas . acc .  
**u** **Competere** . que  
 competit hereditate  
 adita . eciam ab vno  
 ex pluribus heredibz  
 vt ff . de ma test . l . te  
 stamentum . § . testa  
 mentum . ac .  
**v** **Verba** . marie iso  
 hoc dicit . quia quibz  
 cunqz verbis relinq  
 possunt . vt s del . in  
 pn . siue directis siue  
 precarijs . vt C . onia  
 dele . omne verbum .  
 et facit ff . ad trebel .  
 l . sceuola .  
**p** **De** codicillis . qz  
 testamenta et eorum  
 accidentia dicta sunt .  
 nuc de codicillis . i .  
 de paruula vel de mi  
 nima scripta volun  
 tate . naz ideo codicil  
 li dicuntur . quia in  
 breuiori cartula vel  
 codice q testamentu

**o** **Recepit** scz dominus istus .  
**p** **Differitur** quod differitur non aufertur . sic . ff . de iud .  
 cum furiosus . Ar . otra . C . de inoff . test . sanctimus . § . fi . et  
 ff . de usufru . si usu  
 fruc . Item nota q in  
 spicitur quod eueire  
 potest . sic ff . de iuris  
 dict . om . iudi . si idem  
 § . fi . et ff . de adim .  
 le . l . seruo .  
**q** **Manumittit** . id e  
 heredis vel legatarij  
 vel fideicom .  
**r** **Et** orimus sic di  
 ctus ab orco . i . manu  
 missus ab eo q tendit  
 ad orcum . i . infernu  
 vel ab orco quod est  
 rectum . unde ortiuus  
 id est directe manumi  
 ssus vel ab orco quod  
 est capio . nam et mte  
 archioztus . qz multa  
 capiunt in testamen  
 to . in quo multa sunt  
**s** **Ex** suo . non expec  
 tata manumissioe ab  
 alio facienda  
**t** **Testamento** . vel  
 eciam codicillis testa  
 mento confirmatis . vt  
 ff . de ma test . liber  
 tas . acc .  
**u** **Competere** . que  
 competit hereditate  
 adita . eciam ab vno  
 ex pluribus heredibz  
 vt ff . de ma test . l . te  
 stamentum . § . testa  
 mentum . ac .  
**v** **Verba** . marie iso  
 hoc dicit . quia quibz  
 cunqz verbis relinq  
 possunt . vt s del . in  
 pn . siue directis siue  
 precarijs . vt C . onia  
 dele . omne verbum .  
 et facit ff . ad trebel .  
 l . sceuola .  
**p** **De** codicillis . qz  
 testamenta et eorum  
 accidentia dicta sunt .  
 nuc de codicillis . i .  
 de paruula vel de mi  
 nima scripta volun  
 tate . naz ideo codicil  
 li dicuntur . quia in  
 breuiori cartula vel  
 codice q testamentu

oficiuntur. aut em in futurum ofirmantur. veluti testamēto prius facto. in quo dictum est. ac quid dixerō in codicillis valere volo. et postea codicilli facti sunt aut in preterituz veluti codicilli prius facti testamento fco. postea ofirmati sunt. Et hij duo casus sunt C. e. sine inico. Tercō fiunt cum testamēto. veluti cum testator q̄ testamentum implere nequiverit addidit ut vim codicillorum haberet. vt C. e. l. fi. §. illud plane. ibi vt ille q̄. Quarto sine testamento. scz ab intestato. vt ff. e. oficiuntur. et. j. e. §. non tm̄. et C. e. non idarco. h̄ autem fuerunt ofirmati vel ante vel p̄. a. Augusto. cui aliquid relinquebatur. b. Si. scz augusti. c. Non debebat. quia legata n̄ debebantur n̄ ex testamento iure antiquo vt diximus s̄ t. ij. §. preterea. d. Non possit ppter impotenciam facti. vt qz non h̄z tot testes. qui testamto oficiendo sufficiebant. secus si ppter impotenciam iuris. vt ff. e. l. diuus. §. codicillos. que est otra. et probatur hec solucio. ff. e. oficiuntur. §. codicilli. ac. e. Non tm̄ ofirmant. scz expressim. vel ec̄ si quoquo iudicio retineatur primavoluntatis. vt ff. e. an̄ testamti tabulas. fm̄ jo. Contra. nam siue ante siue post fiat sp̄vidē ofirmati. vt hic dicit statim ff. e. si q̄s tm̄. §. fi. et l. ab intestato accursus. f. Codicillis. neqz dari directo. h̄ per fidei commissum. siue ab eoque prius fecerat heredem. siue a legatarijs bene potest relinquit ff. e. l. i. §. fi. et. C. e. hereditatem. et. j. pr. §. Confundantur. id est ne iste due voluntates sic miscantur. vt vna ab altera discerni non possit. nam si idem significarent. quare diuersa nomina darentur. vt C. e. si idem

missum vt faceret aliquid. Et cum diuus augustus voluntatem eius implessz. demceps reliqui. eius auctatem secuti. fideicommissa prestabant. et filia lentuli legata que iure non debebat soluit. Dicit autem augustus couocasse sapientes viros. inter quos Trebaciū quoqz. cuius auctoritas maxima erat. et que fuisse. an possz icipi hoc. nec abscondans a iuris ratione codicillorum. vsus ē. et trebaciū suafuisse Augusto. q̄ dicit vtilissimum. et necessarium hoc ciuibus esse. propter magnas et longas pegrinacōs. que apud veteres fuissent. vbi siquis testamentuz facē non possz. tamen codicillos possz. Post que tēpora. cum labeo codicillos fecissz. iam nemini dubiuz erat. qn̄ codicilli iure optimo admittentur. Non solum autem testamentofacito potest quis codicillos facē. sed intestatus quis decedens fideicommittē codicillis potest

scribi. scz vt de iure valeant. si Directo relinquitur. h̄ qua act. h̄ec hereditas. vel ecia alia in codicillis peteretur. h̄. n̄. quidam. petitione ex l. vt ff. de odi. ex. l. i. i. vt dic vtili act. id est ex testamento. cum admistar testamenti codicilli sunt inuenti. vt ff. e. l. ij. §. i.

**S**ed cum ante testamentum factuz codicilli facti erant. papi- manus ait. non alit vires h̄re. qm̄ si speciali postea voluntate firmentur. S3 diui s̄es Seuerus et antoninus rescripserunt ex his codicillis qui testamtum pcedunt posse fidei commissum peti si appareat eum qui testamtum fecit a voluntate quam in codicillis exp̄sserat. non recessisse. Codicillis aut h̄ditas. neqz dari. neqz adimi potest ne confundatur ius testamentoz. et codicillorum. et ideo nec ex h̄ dacio scribi potest. Directo autē h̄ditas codicillis neqz dari neqz adimi potest. Nam per fideicommissum h̄ditas codicillis iure relinquitur. nec odicōem heredi instituto codicillis adicere neqz substituere directo potest. Codicillos autem et plures quis facere potest et nullam solennitatem ordinacionis desiderant.

Adicere. cui cons dicōi adiecte necesse parem non h̄z. sed in eius odicōis defectum de adempcione hereditatis cogitasse videtur. vt ff. de d. insti. l. i. pe. in fi. §. forte inuanum cogitauit vt ibi dixi. ac. l. Directo. si tm̄ substituerit videtur rogasse per fideicommissum. vt restituat. vt ff. ad trebel. l. i. seuola. ac. m. Codicillos. plures potest vt ecia3 oēs valeant nisi oēs iaz cōtineant voluntatem. vt C. e. l. eum pponat aliud in testamento. vt s̄ qui. mo. te. infra. §. posteriore. et facit ff. e. diuus. §. i. n. Et nullam scz de illis quatio. que in testamento desiderant. vel septem testum. l. sigillozum. vel q̄ sua manu scribantur. vel q̄ subscribantur test. vt supra de testamento. §. i. Sed que dam solennitates hic desiderantur. vt sint quinqz testes. vt diximus supra tr. ij. §. fi. Accur. flo.

De hereditatibz. que ab intestato defereunt. h̄. ca. ē ḡnalis ad oēs seqntes. tr. v. §. ad titulum de bo. pos. vbi mixtim tractabit ex testō et ab intestato. sed textus huius tr. loquitur tm̄ de suis heredibus. et sic al. s̄ ff. si cer. pe. et de rebz cre. vbi tractat de mutuo in sp̄ tm̄